

Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?

Rīga 2020

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?

2020. gada 4.septembris

Atbilstības/lietderības revīzija “Profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība Latvijā”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta 2019. gada 1. aprīļa revīzijas uzdevumu Nr. 2.4.1-6/2019.

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes *Depositphotos*.

Cienījamais lasītāj!

Piedāvājam iepazīties ar Valsts kontroles vērtējumu par profesionālās izglītības sistēmas darbības rezultātiem un ieteikumiem sistēmas uzlabojumiem. Esam sagatavojuši divus revīzijas ziņojumus, kuros vērtējam profesionālās vidējās izglītības attīstības politikas īstenošanu, īpašu uzmanību pievēršot Izglītības un zinātnes ministrijas un Kultūras ministrijas pārziņā esošajām izglītības iestādēm. Abas ministrijas kopā ir atbildīgas par 92 % profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu profesionālo sagatavošanu un vispārējās izglītības nodrošināšanu. Šajā ziņojumā sniedzam vērtējumu par profesionālās vidējās izglītības sistēmas darbību kopumā, īpašu uzmanību pievēršot Izglītības un zinātnes ministrijas īstenotās profesionālās izglītības rezultātiem.

Profesionālās vidējās izglītības sistēma sagatavo darba tirgum tik ļoti nepieciešamos vidējā kvalifikācijas līmeņa speciālistus, tai ir liela nozīme arī pieaugušo izglītībā. Tāpēc sistēmas attīstībā pēdējos 10 gados ieguldīts vairāk par miljardu *euro*. Darba devēju pārstāvji ir kļuvuši par pastāvīgiem izglītības iestāžu un ministriju sadarbības partneriem un piedalās ar izglītības kvalitātes nodrošināšanu saistītu jautājumu risināšanā.

Neraugoties uz to, profesionālās vidējās izglītības sistēmas darbības rezultāti ir zemi, kas liek secināt, ka sistēmas reformas iedzīvināšanā līdz galam kaut kas nav izdevies. Tāpēc ir īstais brīdis vēlreiz izvērtēt, vai darām pareizas lietas un darām tās pareizi.

Profesionālās vidējās izglītības sistēma mūsu valstī joprojām ir sadrumstalota un tāpēc sarežģīti pārvaldāma, informāciju tehnoloģiju sniegtās iespējas pārvaldības uzlabošanā netiek izmantotas pietiekami. Samazinoties jauniešu skaitam demogrāfisko tendenču dēļ, aizvien asāka kļūst katras izglītības iestādes “cīņa par audzēkni”, kurš iestājas skolā, jo tieši audzēkņu skaits ir priekšnoteikums izglītības iestādes un tās izglītības programmu īstenošanas vietu pastāvēšanai. Sacensībā par darba tirgū visvairāk pieprasīto izglītības programmu “aizpildījumu” un audzēkņu izvēlēto programmu “aizpildījumu” uzvar pēdējais. Savukārt Izglītības un zinātnes ministrija nepietiekami stingri un mērķtiecīgi iesaistās kā arbitrs šajā procesā, lai tas saskanētu ar darba tirgus pieprasījuma tendencēm.

Profesionālās izglītības kompetenču centri tikai revīzijas laikā koordinēti ir sākuši pildīt savu metodiskās vadības funkciju, līdz tam neizmantojot tiesību aktos nostiprināto iespēju kļūt par nozaru profesionālās izglītības attīstības dzinējspēkiem.

Profesionālās izglītības attīstībā izdarīts daudz, radītas jaunas pieejas profesionālās meistarības iegūšanai. Taču ir arī ilgstoši nerisinātas problēmas. Sistēmas efektīvākai darbībai vairs nedrīkst atlikt ar tās darbības finansēšanu saistītu jautājumu izlemšanu. Par šiem un vēl citiem profesionālās izglītības sistēmas darbības uzlabojumiem esam sagatavojuši ieteikumus.

Par atbalstu revīzijas darbā vēlamies pateikties Izglītības un zinātnes ministrijas un tās padotībā

esošo izglītības iestāžu darbiniekiem, Nozares ekspertu padomju, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Konkurences padomes, Finanšu ministrijas un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” darbiniekiem un pārstāvjiem.

Ar cieņu

Departamenta direktore

Inese Kalvāne

Saturs

Kopsavilkums	8
Galvenie secinājumi	9
Būtiskākie ieteikumi	16
Pamatojoties uz revīzijā konstatēto un Valsts kontroles secinājumiem, tika sniegti ieteikumi IZM:	16
Ziņojuma struktūra	17
Revīzijas jomas raksturojums	19
Profesionālā vidējā izglītība	19
Profesionālās izglītības mērķi starptautiskā līmenī un nacionālajos attīstības plānošanas dokumentos ...	20
Darba tirgus prognozes un demogrāfisko rādītāju ietekme uz izglītojamo skaitu	24
Profesionālās vidējās izglītības īstenošanā un iesaistītās institūcijas	29
Profesionālās vidējās izglītības finansējums	34
Konstatējumi, secinājumi, ieteikumi	36
Vai izglītojamajam būs darbs un darba devējiem – zinošs un prasmīgs darbinieks?..	36
Vai valsts finansēto vietu skaita plānošana nodrošinās darbaspēka piedāvājumu atbilstoši sniegtajam darbaspēka pieprasījuma prognozēm?	58
Vai izglītojamais saņem kvalitatīvu izglītību?	72
Profesionālās izglītības iestāžu tīkls un PIKC statuss izglītības iestādēm	72
Nozaru kvalifikāciju struktūras un standarti	88
Licencēšana	90
Modulārās profesionālās izglītības programmas un DVB mācības	96

Vai izglītojamā mācībām profesionālās izglītības iestādes saņem pamatotu finansējumu un tiek nodrošināts tā atbilstošs izlietojums?	101
Profesionālās vidējās izglītības finansējums	102
Vai profesionālās izglītības iestāžu pašu ieņēmumi ir “veselīgs” blakusprodukts mācību procesa nodrošināšanā?	113
Vai nekustamo īpašumu izmantošana ir efektīva?	124
Revidējamās vienības viedoklis	132
Revīzijas raksturojums	135
Saīsinājumi, termini un skaidrojumi.....	152
1. pielikums. IZM pakļautības izglītības iestādes, to īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.	153
2. pielikums. KM pakļautības izglītības iestādes, to īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.	159
3. pielikums. Iekšlietu ministrijas, juridisku un fizisku personu, Labklājības ministrijas, Veselības ministrijas un pašvaldību pakļautībā esošās izglītības iestādes, to īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.	161
4. pielikums. Valstī īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.	163
5. pielikums. IZM profesionālās izglītības iestāžu absolventu sadalījums pa izglītības tematiskajām grupām, tematiskajām jomām un programmu grupām laika posmā no 2017. gada līdz 2019. gadam. ..	166
6. pielikums. IZM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu skaits 2010. un 2019. gadā pēc Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanas....	169
7. pielikums. Profesionālās vidējās izglītības darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma struktūra atbilstoši EM sniegtajai prognozei 2025. gadam, izglītojamo uzņemšana 2018. un 2019. gadā valstī kopumā, IZM izglītojamo uzņemšanas struktūra izglītības programmu grupās 2018. un 2019. gadam un plāns 2020. gadam.....	172
8. pielikums. Izglītojamo sadalījums izglītības programmās “Autotransports”, “Skaistumkopšanas pakalpojumi” un “Interjera dizains”.....	179
9. pielikums. To izglītojamo īpatsvars (%), kuri nokārtojuši 2018. un 2019. gadā nokārtojuši PKE uz vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm.....	180

10. pielikums. IZM un KM padotībā esošo izglītības iestāžu izglītojamo centralizēto eksāmenu vidējie vērtējumi 2018. un 2019. gadā.....	183
11. pielikums. Eiropas Savienības struktūrfondu īstenoto projektu ietvaros sniegtais finansējums profesionālās izglītības iestādēm 2018. un 2019. gadā.	186
12. pielikums. IZM veiktajā finansējuma aprēķinā profesionālās izglītības iestādēm noteiktais un aprēķinā iekļautais prognozētais izglītojamo atbirums 2018. un 2019. gadā un aktuālais atskaitīto izglītojamo skaits 2017., 2018. un 2019. gadā.....	188
13. pielikums. Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma un Rēzeknes tehnikuma nekustamo īpašumu foto fiksācija.....	189

Kopsavilkums

Profesionālās vidējās izglītība un arodizglītība ir nozīmīga izglītības sistēmas sastāvdaļa, kurai ir jā sagatavo izglītojama darbinākam noteiktā profesijā, nodrošinot izglītojamajam paaugstinātu teorētisko sagatavotību un profesionālo meistarību. Līdz ar to profesionālā izglītības sistēmai vajadzētu ne tikai sniegt iespēju iegūt izglītību un profesionālo kvalifikāciju, bet arī spēt reaģēt uz darba tirgus pieprasījumu, sagatavojot nozarēm nepieciešamo darbaspēku. Turklāt profesionālajai vidējai izglītībai būtu jāsniedz iespēja izglītojamajam sagatavoties arī izglītības turpināšanai profesionālās augstākās izglītības pakāpē, kas izglītojamajam ir ne mazāk nozīmīgi.

Lai gan valstī kopumā profesionālās vidējās izglītības sistēmai pēdējos 10 gados vajadzēja piedzīvot ievērojamas pārmaiņas, jo tās īstenošanā un attīstībā ir ieguldīts vairāk nekā miljards gan valsts budžeta, gan Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma, lai sekmētu tās kvalitāti un prestižu izglītojamo un darba devēju vidū, tomēr ne viss plānotais ir izdevies.

Profesionālās vidējās izglītības prestižs joprojām ir zems, jo jaunieši nedod priekšroku profesionālajai vidējai izglītībai un valstī kopumā nav vērojama pozitīva tendence profesionālās vidējās izglītības izglītojamo skaita pieaugumā proporcionāli vispārējās vidējās izglītības izglītojamo skaitam. Vairāk nekā viena trešdaļa no izglītojamajiem nepabeidz uzsāktu profesionālās izglītības programmu, un tam par iemeslu varētu būt ne tikai profesionālās izglītības sistēmas kvalitāte, bet arī izglītojamo iepriekš iegūto zināšanu nepietiekamais līmenis.

42 no 100 IZM profesionālās izglītības iestādēs uzņemtajiem un tās absolvējušajiem izglītojamajiem strādā vai turpina mācības augstākajās izglītības iestādēs, taču tikai 14 – apgūtajā profesijā.

Profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība pēdējo 10 gadu laikā ir bijusi iespējama lielākoties pateicoties Eiropas Savienības struktūrfondu projektu ietvaros apgūtajam finansējumam, kas faktiski ir ļāvis vairāk nekā 10 gadus nepārskatīt valsts budžeta finansējuma aktualitāti un finansēšanas sistēmas efektivitāti kopumā. Līdz ar to, ārējo finanšu resursu neesamības gadījumā, piemēram, ja tiek izvirzītas citas prioritātes Eiropas Struktūrfondu finansējuma piešķiršanai un netiks domāts par profesionālās vidējās izglītības finansēšanas avotu paplašināšanu, profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība un kvalitāte var tikt apdraudēta.

Galvenie secinājumi

Nav noliedzams, ka profesionālajā vidējā izglītības sistēmā pēdējos desmit gados ir īstenotas būtiskas pārmaiņas, kas tika aizsāktas līdz ar profesionālās izglītības tīkla optimizācijas pamatnostādņu īstenošanas uzsākšanu. Tās rezultātā laika posmā no 2010. gada līdz 2019. gadam profesionālās vidējās izglītības pilnveidei un attīstībai ir īstenota profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācija – veikta profesionālās izglītības iestāžu diferenciācija, izveidojot profesionālās izglītības kompetences centrus, izglītības iestāžu infrastruktūras un materiālitehniskās bāzes modernizēšana, ieviestas modulārās izglītības programmas, uzsākts īstenot DVB programmas, kā arī aktualizēta lielākā daļa no izglītības programmu standartiem un kvalifikācijas prasībām.

Plānotajām darbībām un izmaiņām bija jāceļ profesionālās vidējās izglītības kvalitāte un prestižs un jāsekmē izglītības iestāžu resursu efektīvs izlietojums, tomēr joprojām profesionālās vidējās izglītības politikas īstenotājiem nav izdevies sasniegt noteiktos mērķus profesionālās izglītības jomā un izveidotā sistēma kopumā nav vērtējama kā pietiekami efektīva, bet ir pilnveidojama.

Valstī kopumā profesionālā izglītība tiek sniegta 10 tautsaimniecības nozarēs. To īsteno piecas ministrijas, vairākas pašvaldības un citas juridiskas un privātas personas. Par profesionālās izglītības politikas plānošanu atbildīgā iestāde ir IZM, kas arī organizē un koordinē tās īstenošanu, tomēr par kultūras un radošo industriju izglītību, kas ir profesionālās vidējās izglītības sastāvdaļa, atbildīgā ir KM.

Revīzijā Valsts kontrole saskata būtiskas atšķirības abu ministriju profesionālās vidējās izglītības politikas īstenošanā, kā rezultātā profesionālās vidējās izglītības attīstībai valstī kopumā nav vienota stratēģiska redzējuma un vadības. Kopumā abu ministriju padotībā esošo izglītības iestāžu izglītojamie veido 92 % no sagatavotā darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību vai arodizglītību, kam tādējādi ir izšķiroša loma darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību un arodizglītību sagatavošanā.

Profesionālās vidējās izglītības sistēmas kvalitāte un efektivitāte

Lai gan profesionālā vidējā izglītība ir atzīta par nozīmīgu un nepieciešamu nozarēm, lai sagatavotu darbaspēku, profesionālās vidējās izglītības politikas īstenotājiem nav izdevies sasniegt plānotos rezultātus un celt profesionālās izglītības prestižu, un sekmēt izglītojamo izvēli par labu profesionālajai vidējai izglītībai. 01.01.2020. tikai 38,5 % izglītojamo pēc 9. klases ir izvēlējušies profesionālo vidējo izglītību. Tas, kā atzīst jomas pārstāvji,¹ saistīts ar sabiedrībā pastāvošiem stereotipiem, ka mācīties profesionālās izglītības iestādēs izvēlas jaunieši, kuriem nav labi veicies pamatskolā, un mācības vispārizglītojošajā vidusskolā dos lielāku priekšrocību, stājoties augstskolā, tādējādi nesasniedzot plānoto – izglītojamo proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā vidējās izglītības pakāpē 50/50 %.

Joprojām liela daļa izglītojamo (38 %) no IZM un KM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs uzņemtajiem izglītojamajiem nepabeidz profesionālās izglītības programmas. Turklāt 2018./2019. gadā vairāk nekā 4,62 % izglītojamo valstī kopumā nepabeidza mācības nesekmības vai nodarbību neapmeklēšanas dēļ. Turklāt jāpiebilst, ka šis rādītājs noteikti ir lielāks, jo revīzijā konstatēts, ka izglītības iestādes VIIS nenorāda patiesu un pilnīgu informāciju par izglītojamo atskaitīšanas iemesliem.

IZM un KM padotībā esošās izglītības iestādes uzrāda labus rādītājus profesionālās kvalifikācijas eksāmenos, tomēr salīdzinoši zemi rezultāti konstatēti IZM padotībā esošo izglītības iestāžu audzēkņu centralizētajos valsts eksāmenos, un tas nesekmē izglītojamo iespējas turpināt mācības augstākās izglītības iestādē apgūtajā profesijā. Par to liecina arī fakts, ka tikai 21 % no IZM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu 2017. – 2019. gada absolventiem pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas uzsāk studijas augstākās izglītības iestādē, toties ar KM padotībā esošajām izglītības iestādēm šis rādītājs ir gandrīz trīs reizes lielāks, sasniedzot 60 %, un to absolventi gūst ievērojami labākus centralizēto eksāmenu vērtējumus. Minētais skaidrojams arī ar faktu, ka visas KM padotības iestādes īsteno izglītības programmas mākslas, mūzikas un dejas jomā, kurās izglītojamie tiek uzņemti, nokārtojot iestājpārbaudījumus. Tādējādi izglītības iestādes jau sākotnēji pirmajā mācību gadā uzņem izglītojamus ar vidēji labākiem mācību sekmju vērtējumiem.

Tikai ap 23 % no IZM un 38 % no KM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventiem ir nodarbināti un/vai uzsāk studijas savā profesijā. Turklāt no 100 izglītojamajiem, kas uzņemti IZM izglītības iestāžu īstenotajās profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmās tikai 14 uzsāk darba attiecības un/vai turpina mācības apgūtajā profesijā.

Tikai 14 no 100 uzņemtajiem
uzsāk darba attiecības vai
studijas apgūtajā profesijā

IZM profesionālās izglītības iestāžu absolventu viszemākais nodarbināto un/vai studējošo īpatsvars apgūtajā profesijā konstatēts skaistumkopšanas nozarē un mākslas, dizaina un radošo industriju nozarē, sasniedzot katrā tikai 4 % īpatsvaru no kopējā absolventu skaita. Vislielākais to absolventu īpatsvars, kuri vispār nav nodarbināti un/vai nestudē ne apgūtajā, ne citā profesijā, ir tūrisma nozarē, sasniedzot 36 %, un būvniecības nozarē, sasniedzot 34 %. Vienlaicīgi atbilstoši pētījumā² par ēnu ekonomiku Latvijā attiecīgajās nozarēs secinātajam – ēnu ekonomikas īpatsvars būvniecības un pakalpojumu nozarēs ir augsts.

Izglītojamo nodarbinātībai apgūtajā profesijā būtiska ir izglītības iestādes sadarbība ar nozaru pārstāvjiem un potenciālajiem darba devējiem, uz to norāda arī revīzijā konstatētais, ka labāki rezultāti profesionālās kvalifikācijas eksāmenos un absolventu nodarbinātībā tiek sasniegti izglītības programmās, kurās ir veiksmīga sadarbība ar nozares pārstāvjiem.

Savukārt revīzijā konstatētais, ka no četru izlasē iekļauto IZM profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmu “Skaistumkopšanas pakalpojumi” un “Interjera dizains” 45 absolventiem, 40 absolventi nav uzsākuši studijas un/vai darba attiecības apgūtajā profesijā (par 5 absolventiem VID datos nav norādīta informācija par profesiju – profesijas kods), Valsts kontroles vērtējumā, norāda uz neefektīvu pieeju mācību īstenošanai un sasauca ar ēnu ekonomikas rādītājiem pakalpojumu nozarē³.

Vai valsts finansēto vietu skaita plānošana nodrošinās darbaspēka piedāvājumu atbilstoši sniegtajām darbaspēka pieprasījuma prognozēm?

Valstī ir izveidota darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma prognozēšanas sistēma, kuras sniegtās prognozes par darbaspēka pieprasījuma tendencēm, Valsts kontroles vērtējumā, netiek pietiekami

izmantotas profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma – valsts finansēto vietu skaita – plānošanā, lai gan tas ir viens no instrumentiem, kas ļauj priekšlaicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē un veikt nepieciešamās darbības, sekmējot to novēršanu, kas tādējādi regulētu darbaspēka piedāvājuma atbilstību pieprasījumam un nodrošinātu efektīvu profesionālajai izglītībai piešķirto finanšu resursu izmantošanu.

Atbilstoši revīzijā konstatētajam nozares ekspertu padomes sastāvā esošie darba devēju pārstāvji piedalās profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma veidošanā, apstiprinot nozares kvalifikācijas struktūru un standartu prasības, veicot tajās izmaiņas un daļēji sniedzot viedokli par nozarēm nepieciešamajiem speciālistiem. Tomēr, tā kā IZM kopš 2016. gada nav nodrošinājusi nozaru ekspertu padomes ar pietiekamu un aktuālu informāciju, nozaru ekspertu padomju priekšlikumi par nozarei nepieciešamo speciālistu skaitu ir provizoriski un nav pietiekami precīzi valsts finansēto vietu skaita plānošanai.

Turklāt valstī nav izveidota profesionālās izglītības absolventu turpmāko gaitu monitoringa sistēma, taču IZM padotībā esošo izglītības iestāžu veikto absolventu aptauju dati nesniedz pilnīgu un patiesu informāciju. Faktiskais to absolventu īpatsvars (23 %), kuri ir uzsākuši darba gaitas vai studē izvēlētajā profesijā atbilstoši valsts datu reģistru informācijai, ir ievērojami mazāks nekā no izglītības iestāžu aptaujām aprēķinātie (55 %), kā rezultātā IZM rīcībā nav patiesas informācijas, lai pieņemtu pamatotus lēmumus par valsts finansēto vietu skaitu sadalījumā pa nozarēm.

Kaut arī darba tirgus pieprasījumam un piedāvājumam būtu jābūt noteicošajiem profesionālās izglītības sistēmas darbībā, t.sk. valsts finansēto vietu plānošanas procesā, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, izglītojamo sadalījumu pa nozarēs īstenotajām izglītības programmām un piešķiramajām kvalifikācijām un to proporciju galvenokārt veido pašu izglītojamo izvēle, profesionālās izglītības iestāžu kapacitāte un valsts budžeta finansējums. Gan uzņemšanas plānā, gan vēlāk apstiprinātajā papildu uzņemšanā noteiktais izglītojamo skaits un to īpatsvars izglītības programmu grupās IZM atšķiras no EM prognozēm par darbaspēka pieprasījuma tendencēm 2025. gadam.

Racionālai visu veidu resursu izmantošanai būtiski ir izveidot sabalansētu profesionālās izglītības programmu apguves iespēju piedāvājumu valstī. Tomēr revīzijā konstatēts, ka reģionos IZM saskaņo to izglītības programmu īstenošanas uzsākšanu pretēji nozares norādītajam vai tādām izglītības programmām, kas jau tiek īstenotas kādā no reģiona izglītības iestādēm, tādējādi pieļaujot neefektīvu programmu piedāvājumu un valsts budžeta resursu izlietojumu.

Piemēram, izglītības programmu “Koka izstrādājumu izgatavošana”, kuru reģionā jau īstenoja PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”, IZM 2015. gadā saskaņoja īstenošanas uzsākšanu arī Ventspils Tehnikumā un Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma piešķiršanu materiāltehniskās bāzes nodrošināšanai 148 098 euro apmērā. Tomēr neviens no 2015. gadā izglītības programmā uzņemtajiem nav absolvējis izglītības iestādi un kopš 2017. gada decembra izglītības programma netiek īstenota, līdz ar to pieļauts neefektīvs Eiropas Savienības struktūrfondu un valsts budžeta resursu izlietojums.

Valsts budžeta izlietojumu
plāno, pamatojoties uz
provizorisku un nepilnīgu
informāciju

Turklāt izglītības iestāžu institucionālās padotības dēļ vairākās izglītības programmu grupās, piemēram, kultūras un radošo industriju izglītības jomā, netiek nodrošināta vienota valsts profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma plānošana, kā rezultātā izglītības programmā tiek uzņemts vairāk izglītojamo, nekā atbilstoši EM sniegtajām prognozēm būtu nepieciešams.

Lai arī likumdevējs ir noteicis, ka valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmas, izveido konventu, kura mērķis ir veicināt profesionālās izglītības iestādes attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām⁴, tomēr atsevišķās profesionālās izglītības iestādēs nav nodrošināta veiksmīga konventa darbība, kā rezultātā izglītības iestādei un IZM nav regulāras un aktuālas informācijas par reģiona un nozaru attīstību.

Nav visaptverošas valsts
finansēto vietu skaita
plānošanas kultūras un radošo
industriju izglītības jomā

Profesionālās izglītības iestāžu tīkls un PIKC statuss izglītības iestādēm

Laika periodā no 2010. gada līdz 2015. gadam tika plānota profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla optimizācija un profesionālās izglītības kompetenču centru izveide, lai koncentrētu mācību resursus un modernizētu izglītības iestāžu materiāltehnisko nodrošinājumu un infrastruktūru, tādējādi sekmējot profesionālās izglītības prestiža un kvalitātes celšanu.

Tomēr profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas ietvaros mācību resursi netika koncentrēti izglītības iestādēs, kas sekmētu efektīvu resursu izlietojumu, jo īstenotās optimizācijas dēļ 19 izglītības iestādes tika pārveidotas par citu izglītības iestāžu struktūrvienībām (izglītības programmu īstenošanas vietām), tādējādi nemazinot izglītības programmu īstenošanas vietu skaitu, bet mainot to statusu. Līdz ar to, Valsts kontroles vērtējumā, profesionālās izglītības kompetenču centru un izglītības programmu īstenošanas vietu veidošana bija nepieciešamas, lai pretendētu uz Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma sadali un atskaitītos par tā izlietojumu.

Revīzijā Valsts kontroles revidenti secina, ka profesionālās izglītības sistēmas attīstību ir nodrošinājušas Eiropas Savienības struktūrfondu investīcijas profesionālās vidējās izglītības sistēmā, t.sk. arī izveidojot PIKC. Profesionālās izglītības iestādēm, kuras neieguva PIKC statusu, netika sniegta līdzvērtīga iespēja ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu modernizēt tās materiāltehnisko bāzi un infrastruktūru, nesniedzot vienlīdzīgas iespējas uz attīstību salīdzinājumā ar PIKC un to struktūrvienībām (izglītības programmu īstenošanas vietām), kurām izglītojamo skaits ir būtiski mazāks, lai gan profesionālo vidusskolu absolventu vērtējumi profesionālās kvalifikācijas eksāmenos ir līdzvērtīgi un pat labāki nekā atsevišķu PIKC absolventu vērtējumi.

Lai iegūtu PIKC statusu, ir noteikti tā piešķiršanas un saglabāšanas kritēriji, kas lielākoties ir bez noteiktām sasniedzamām vērtībām, un tāpēc, Valsts kontroles vērtējumā, ir tikai daļēji piemērojami PIKC darbības kvalitātes noteikšanā un izvērtēšanā, nemotivējot PIKC uz augstāku rezultātu sasniegšanu un neveicinot to attīstību.

Normatīvajos aktos⁵ noteiktie kritēriji ir dažādi interpretējami un IZM un KM nav noteikušas vienotu kārtību to izpildes noteikšanai, tādējādi nenodrošinot pamatotu izvērtējumu PIKC statusa saglabāšanai, jo

profesionālās izglītības iestādes piemēro atšķirīgu pieeju kritēriju izpildes noteikšanai un ne vienmēr sniedz pilnīgu un patiesu informāciju VIIS par PIKC statusa ieguvei un saglabāšanai noteikto kritēriju izpildi. Valsts kontrole jau iepriekš likumības (atbilstības) revīzijā “Stipendiju piešķiršanas sistēma profesionālo izglītības iestāžu segmentā”⁶ norādīja, ka izglītības iestādes VIIS sistēmā neievada pilnīgu un patiesu informāciju par izglītojamo neattaisnotajiem kavējumiem un to iemesliem.

Apšaubāma VIIS datu kvalitāte

Turklāt kritēriju formulējums pieļauj iespēju informāciju par atbilstību PIKC kritērijiem norādīt tā, lai kritērijs būtu atzīstams par izpildītu un netiktu apšaubīts izglītības iestādes statuss. Zaudējot PIKC statusu, izglītības iestāde nesaņems 10 % piemaksu pedagogu atlīdzībai un tai nebūs jāveic daļa no pienākumiem – metodiskā vadība, ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas u.c. funkcijas.

PIKC reģionālā vai nozares metodiskā centra funkcijas ir jāveic kopš 2011. gada. Tomēr IZM tikai pēc astoņiem gadiem revīzijas laikā ir noteikusi nozaru sadalījumu metodiskās vadības īstenošanai. Līdz tam katra izglītības iestāde īstenoja metodisko vadību jomās, kuras noteica pēc saviem ieskatiem. Turpretī KM padotībā esošo izglītības iestāžu metodiskās vadības jomu sadalījums balstīts uz vēsturisko sadalījumu, ka visas KM padotības profesionālās vidējās izglītības iestādes īsteno metodisko centru darbu pēc reģionālā principa, līdz ar to, Valsts kontroles vērtējumā, profesionālās izglītības iestādes valstī kopumā darbojas un joprojām darbojas bez koordinētas metodiskās vadības.

Vai izglītojamā mācībām profesionālās izglītības iestādes saņem pamatotu finansējumu un tiek nodrošināts tā atbilstošs izlietojums?

Kopš 2010. gada IZM profesionālās izglītības īstenošanā un attīstībā ir ieguldījusi nozīmīgu valsts budžeta un arī Eiropas Savienības finansējumu vismaz kopā 1073,5 miljoni *euro*⁷, no kura 37 % veido Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums, kas ir būtiska finanšu ieguldījuma daļa, bez kuras sasniegtais progress nebūtu bijis iespējams. Savukārt KM dibinātajās izglītības iestādēs Eiropas Savienības struktūrfondu ieguldījumi to infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizēšanai būtiski palielinājās tikai no 2016. gada, kā rezultātā līdz 2019. gadam valsts budžeta un Eiropas Savienības struktūrfondu ieguldījumu apmērs sasniedza kopā 108,7 miljonus *euro*.

Profesionālās vidējās izglītības attīstība faktiski notiek par Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu

Jānorāda, ka tieši par Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu ir un joprojām tiek veikti būtiski profesionālās vidējās izglītības sistēmas pilnveides pasākumi – materiāltehniskās bāzes un infrastruktūras modernizēšana, pārskatīts profesionālās vidējās izglītības saturs, īstenoti karjeras atbalsta pasākumi, kā arī izstrādātas un ieviestas gan modulārās programmas, gan arī darba vidē balstītas mācības. Vai šāda politika, kas pieļauj profesionālās vidējās izglītības stiprināšanu un attīstību, palaujoties tikai uz Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu, ir ilgtspējīga un nepakļauj sevi riskam?

IZM vairāk nekā 10 gadus nav nodrošinājusi tā normatīvā akta⁸ aktualizāciju, kas nosaka profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo. Turklāt nav pieejama informācija par to, kas ir iekļauts izglītības programmu grupu izmaksu koeficientos un normējamās izmaksās, tādējādi Valsts kontroles revidenti nevar gūt pārliecību par finansējuma pietiekamību izglītības programmu īstenošanai.

Izlasē iekļauto IZM padotībā esošo izglītības iestāžu izglītojamie iziet kvalifikācijas praksi pie komersantiem, un revīzijā nav konstatētas nepilnības to īstenošanā, lai gan IZM ilgstoši nav nodrošinājusi finansējumu kvalifikācijas prakšu organizēšanai, kas paredzēts tādu izdevumu segšanai kā izglītojamā transporta izdevumiem, darba apģērba, individuālo aizsardzības līdzekļu, nepieciešamo materiālu iegādei u.c., kas 2019. gadā veido kopā 3 717 962 *euro*. Daļai izglītojamo kvalifikācijas prakšu organizēšanas izdevumi tiek finansēti no Eiropas Savienības struktūrfondiem, ja izglītojamais programmu apgūst darba vidē balstītu mācību formā, vai projekta “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros” ietvaros. Kā arī līgumos par kvalifikācijas praksi, kas tiek noslēgti starp izglītības iestādēm, komersantu un izglītojamo, tiek iekļauts pienākums komersantam nodrošināt nepieciešamo – individuālo aizsardzības līdzekļu, darba apģērba u.c. – kvalifikācijas prakses īstenošanai. Savukārt, 2019. gada beigās ārkārtas situācijām un citiem neparedzētiem izdevumiem neizlietotais finansējums kā papildus finansējums piešķirts komandējumu izdevumu, samaksas par pakalpojumiem, mācību līdzekļu, materiāltehniskās bāzes iegādes un modernizēšanas izdevumu un dienesta viesnīcu uzturēšanas izmaksu segšanai – kopā 725 265 *euro* apmērā.

Turklāt, izglītības iestāžu pārstāvju vērtējumā, finansējuma modelis “nauda seko skolēnam” rada “neveselīgu” konkurenci starp vispārējās un profesionālās izglītības iestādēm, savstarpēji “cīnoties” par katru izglītojamo, jo no izglītojamo skaita ir atkarīgs izglītības iestāžu finansējuma apmērs, t.sk. pedagogu un direktoru atalgojums. Valsts kontroles vērtējumā, saprotama ir vispārējo izglītības iestāžu vēlme uzņemt pēc iespējas vairāk izglītojamos vidējās izglītības programmās, tomēr tas faktiski ir pretēji valstī noteiktajam mērķim, kas paredz palielināt uzņemto izglītojamo skaitu profesionālās izglītības programmās. Līdz ar to arī netiek veicināta politikas mērķa – izglītojamo proporcijas vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs pēc 9. klases 50/50 % – sasniegšana.

Vai izglītības iestāžu pašu ieņēmumi ir “veselīgs” blakusprodukts mācību procesa nodrošināšanā?

Izglītības iestādes saimnieciskajai darbībai, Valsts kontroles vērtējumā, būtu jābūt kā “veselīgam” blakusproduktam tās pamatuzdevuma īstenošanā, un tai nevajadzētu atstāt negatīvu ietekmi uz konkurenci starp preču un pakalpojumu tirgus dalībniekiem, jo salīdzinājumā ar nozaru uzņēmumiem profesionālās izglītības iestādēm ir priekšrocība – tās saņem valsts budžeta finansējumu profesionālās izglītības programmu īstenošanai un par Eiropas Savienības fondu finansējumu ir nodrošinājušas to infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizēšanu.

Lai gan Latvijā profesionālās izglītības iestāde ir tiesīga patstāvīgi veikt saimniecisko darbību, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, IZM nav veikusi pietiekamas darbības šķērssubsidēšanas riska mazināšanai gan tās padotībā esošo izglītības iestāžu, gan VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” saimnieciskajā darbībā, lai novērstu risku, ka izglītības iestādes sniedz pakalpojumus par cenām, kuras pat nenosedz sniegtā maksas pakalpojuma pašizmaksu, tādējādi radot negatīvu ietekmi uz konkurenci, piemēram:

- ✓ Smiltenes tehnikumā pastāv šķērssubsidēšana, jo veterinārmedicīnas pakalpojumus sniedz par cenām, kuras nesedz visus uz pakalpojumu sniegšanu attiecināmos izdevumus (pašizmaksu), izcenojumā neiekļaujot – pamatlīdzekļu uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas kopš 2014. gada 193 497 *euro* apmērā, apsardzes izdevumus, laboratorijas iekārtu, medicīnisko ierīču, tehniskās apkalpošanas un remonta izdevumus, izdevumus par nekustamā īpašuma uzturēšanu u.c., attiecīgi 2018. un 2019. gadā 1392 *euro* apmērā un izdevumus par siltumenerģiju, ūdensapgādi un elektroenerģiju, izdevumus par drošības sistēmas pakalpojumiem;

Negatīva ietekme uz
konkurenci

- ✓ izglītības iestādēm nav noteiktas skaidras prasības (ierobežojumi) saimnieciskās darbības īstenošanai, līdzsvarojot ieguvumu no maksas pakalpojumu sniegšanas ar to radīto ietekmi uz konkurenci un nodrošinot to samērīgumu, ko pamato fakts, ka Ventspils Tehnikumam mācību bistro strādā septiņas stundas dienā un restorāns līdz 22.00 vai “pēdējam klientam”, savukārt PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” izdodas nodrošināt mācību praksi daudz īsākā laika posmā – tikai trīs stundas dienā. Turklāt Ventspils Tehnikums plāno⁹ palielināt saimnieciskās darbības apjomu, kas, Valsts kontroles vērtējumā, pārsniedz mācību procesam nepieciešamo apjomu;
- ✓ izglītības iestāžu pašražotās produkcijas cena ir tikai daļēji balstīta uz pamatotiem aprēķiniem un noteiktais uzcenojums, iespējams, nenosedz visus no produkcijas ražošanas radušos izdevumus, piemēram, VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” pašražotajai produkcijai konstatētas zemākas cenas nekā uzņēmumiem, kuri piedāvā līdzīgu produkciju.

VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” ir vienīgais tehnikums, kas nav IZM padotībā esoša izglītības iestāde. Lai gan VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” dibināšanas pamatojums¹⁰ nav aktuāls jau vairāk nekā četrus gadus, tomēr IZM nav nodrošinājusi VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” stratēģiskā mērķa noteikšanu un veikusi darbības pamatojuma pārvērtēšanu¹¹, lai statusa saglabāšana un komercdarbība būtu pamatota un atbilstu tās darbības stratēģiskajam mērķim.

Kāpēc izglītības iestāde ir
VSIA? – Atbildes nav

Vai nekustamo īpašumu izmantošana ir efektīva?

Lai gan viens no 2010. gadā uzsāktās profesionālās izglītības sistēmas optimizācijas mērķiem bija nodrošināt visu veidu resursu efektīvāku izlietojumu, tomēr IZM joprojām nav izdevies rast risinājumu saistībā ar izglītības iestāžu mācību procesa nodrošināšanā nevajadzīgajiem īpašumiem, kas 31.12.2019. izlasē iekļautajās izglītības iestādēs veido 577,45 ha lielu zemes platību un 42 745,5 m² lielu būvju platību, kas atsevišķām izglītības iestādēm ir vairāk nekā 50 % no kopējā īpašuma platības.

IZM kopš 2006. gada nav izpildījusi ar MK rīkojumu¹² uzlikto pienākumu nodot FM valdījumā un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” pārvaldīšanā nekustamos īpašumus, kuri netiek izmantoti izglītības un zinātnes funkciju nodrošināšanai.

Mācību procesam nevajadzīgo nekustamo īpašumu nodošanas process ir neveiksmīgs un laikietilpīgs, jo VAS “Valsts nekustamie īpašumi” iebilst pārņemt nekustamos īpašumus, kamēr nav veikta īpašumu sadale un dokumentu noformēšana. Līdz ar to īpašumu sadale tiek uzlikta uz izglītības iestāžu pleciem un rada tām papildus izdevumus, izņemot atsevišķus gadījumus.

Valsts kontroles vērtējumā IZM darbības nekustamo īpašumu pārvaldīšanā ir nepietiekamas, jo:

- ✓ izlasē iekļautās izglītības iestādes izlieto valsts budžeta resursus nevajadzīgu īpašumu uzturēšanai un apsaimniekošanai, kas 2019. gadā bija vismaz 11 960 *euro* apmērā, tādējādi samazinot finansējumu, kas paredzēts mācību procesa nodrošināšanai;
- ✓ būves, kuras netiek izmantotas mācību procesa īstenošanai un kuru uzturēšanā netiek ieguldīts finansējums, laikam ejot, zaudē savu funkcionalitāti, vērtību un var kļūt bīstamas sabiedrībai;
- ✓ lai gan pati IZM ir norādījusi, ka optimālā mācību platība ir ne vairāk par 10 m² uz vienu izglītojamo, tomēr vairākām izglītības iestādēm tā ir ievērojami lielāka būvju platība, piemēram, Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma visās IPĪV vidēji – 157 m² un Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē – 123 m². Tādējādi tiek neefektīvi tērēti valsts resursi lielu būvju platību apsaimniekošanai un uzturēšanai;
- ✓ Ventspils Tehnikums avārijas stāvoklī esošas dienesta viesnīcas (nav izmantojama paredzētajam mērķim – izglītojamo izmitināšanai – kopš 2015. gada septembra) uzturēšanai un apsaimniekošanai laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam izlietojis valsts budžeta finansējumu 39 190 *euro* apmērā. Turklāt, lai nodrošinātu izglītojamo izmitināšanu, izglītības iestāde ir spiesta papildus nomāt dienesta viesnīcas numurus no Ventspils Augstskolas – tas laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam izglītības iestādei radījusi valsts budžeta izdevumus 148 304 *euro* apmērā.

Neefektīvs valsts resursu
izlietojums!

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz revīzijā konstatēto un Valsts kontroles secinājumiem, tika sniegti ieteikumi IZM:

- ✓ profesionālās vidējās izglītības programmu piedāvājuma, t.sk. valsts finansēto vietu skaita plānošanas pilnveidošanai:
 - nodrošināt aktuālas un pilnīgas informācijas sniegšanu NEP;
 - nodrošināt profesionālās vidējās izglītības absolventu turpmāko gaitu monitoringa sistēmas izveidi;
 - sadarbojoties ar KM un NEP, noteikt uzņemamo valsts finansēto vietu skaitu valstī kopumā dizaina un lietiskās mākslas jomā;
- ✓ profesionālo izglītības iestāžu darbības, kā arī datu kvalitātes uzlabošanai:

- izvērtēt PIKC statusa piešķiršanas un saglabāšanas kritērijus, to formulējumu un izvērtēšanas kārtību, veicot nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu skaidru un pamatotu PIKC attīstības un darbības kvalitātes novērtēšanu;
 - izvērtēt metodiskā darba sadalījumu IZM dibinātajām izglītības iestādēm un sadarbībā ar KM izvērtēt vienotas metodiskās vadības organizēšanu dizaina un lietišķās mākslas jomā vai noteikt sadarbības mehānismu starp abu ministriju padotībā esošajām izglītības iestādēm;
 - nodrošināt licencēšanas procesā iesaistīto institūciju veikto darbību izvērtējumu, lai nepieciešamības gadījumā pilnveidotu darbību apjomu;
 - nodrošināt, ka atbilstoši Profesionālās izglītības likuma 30. panta otrajai daļai izglītības iestādes uzsāk izglītības programmas īstenošanu tikai pēc licences saņemšanas;
 - nodrošināt, ka VIIS tiek iekļauta pilnīga informācija par DVB mācībās iesaistīto izglītojamo skaitu valstī kopumā neatkarīgi no izglītības iestādes pakļautības;
- ✓ profesionālās vidējās izglītības finansēšanas sistēmas pilnveidošanai:
- nodrošināt normatīvajā aktā¹³ noteikto profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu aktualizāciju;
 - pilnveidot budžeta plānošanas procesu atbilstoši normatīvajā aktā noteiktajām prasībām, sniedzot priekšlikumus Finanšu ministrijai par visu normatīvajā aktā¹⁴ nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta;
 - pirms lēmuma pieņemšanas par neizlietotā finansējuma ārkārtas vai neparedzētiem izdevumiem sadales izglītības iestādēm budžeta gada beigās izvērtēt izglītības iestāžu aktuālās vajadzības un nepieļaut nepamatotu un mehānisku valsts budžeta finansējuma sadali;
 - izveidot pārredzamu tās padotībā esošo izglītības iestāžu sniegto maksas pakalpojumu cenu veidošanas sistēmu, kas nepieļautu šķērssubsidēšanas risku un neatstātu negatīvu ietekmi uz konkurenci;
- ✓ regulāri izvērtēt tās valdījumā esošo un izglītības iestāžu lietošanā nodoto nekustamo īpašumu izmantošanas nepieciešamību un noteikt laika grafiku, saskaņā ar kuru tiktu veikta mācību procesam nevajadzīgo nekustamo īpašumu nodošana vai atsavināšana.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ✓ sniegts ieskats profesionālās izglītības sistēmā Latvijā;
- ✓ izvērtēta profesionālās izglītības sistēmas efektivitāte:
 - vai ir sasniegts mērķis – celts profesionālās vidējās izglītības prestižs un kvalitāte;
 - vai izglītojamie ir uzsākuši darba attiecības un/vai studē izvēlētajā apgūtajā profesijā;

- ✓ izvērtēta IZM un KM īstenotā valsts finansēto vietu skaita plānošana darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību sagatavošanā;
- ✓ izvērtēta profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācija un programmu piedāvājuma veidošana;
- ✓ izvērtēti PIKC statusa iegūšanai noteiktie kritēriji un to izpilde;
- ✓ izvērtēts izglītības programmu licencēšanas process un modulāro un darba vidē balstīto mācību ieviešanas progress;
- ✓ izvērtēta profesionālās vidējās izglītības finansēšanas sistēma, tās atbilstība un aktualitāte;
- ✓ izvērtēta izglītības iestāžu maksas pakalpojumu sniegšana un to iespējamā ietekme uz citiem tirgus dalībniekiem;
- ✓ izvērtēta IZM rīcība ar tās padotībā esošo izglītības iestāžu lietošanā nodotajiem, taču mācību procesam nevajadzīgajiem īpašumiem;
- ✓ sniegts revīzijas apraksts, norādot tās mērķi, apjomu, izmantotās metodes, vērtēšanas kritērijus.

Revīzijas jomas raksturojums

Profesionālā vidējā izglītība

Profesionālā vidējā izglītība sniedz izglītojamajam paaugstinātu teorētisko sagatavotību un profesionālo meistarību, kas dod iespēju veikt noteiktus izpildītāja pienākumus, tas nozīmē, ka profesionālās vidējās izglītības programmu absolventi tiek sagatavoti darba tirgum vai arī studijām augstākās izglītības līmenī.

Tās būtību definē Profesionālās izglītības likums – tā ir vidējās pakāpes profesionālā izglītība, kas dod iespēju iegūt trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju, t.i., teorētisko un praktisko sagatavotību, kas dod iespēju veikt noteiktai sarežģītības un atbildības pakāpei atbilstošu darbu.¹⁵

Latvijas izglītības sistēmā ir noteiktas šādas profesionālās izglītības pakāpes, kur katrai ir savs uzdevums:

- ✓ profesionālā pamatizglītība – pamata pakāpes profesionālā izglītība, kas dod iespēju iegūt pirmā līmeņa profesionālo kvalifikāciju¹⁶;
- ✓ **profesionālā** vidējā izglītība – vidējās pakāpes profesionālā izglītība, kas dod iespēju iegūt trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju¹⁷, savukārt **arodizglītība** ir daļēja vidējās pakāpes profesionālā izglītība, kas dod iespēju iegūt otrā līmeņa profesionālo kvalifikāciju¹⁸;
- ✓ profesionālā augstākā izglītība – augstākās pakāpes profesionālā izglītība, kas dod iespēju iegūt ceturta vai piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.¹⁹

Profesionālās vidējās izglītības piedāvājums tiek nodrošināts šādās tautsaimniecības nozarēs:

- ✓ lauksaimniecības un pārtikas rūpniecība;
- ✓ būvniecība;
- ✓ drukas un mediju tehnoloģijas;
- ✓ enerģētika;
- ✓ elektronisko un optisko iekārtu ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas;
- ✓ kokrūpniecība;
- ✓ ķīmiskā rūpniecība un tās saskarnozares (ķīmija, farmācija, biotehnoloģija, vide);
- ✓ metālapstrāde, mašīnbūve, mašīnzinības;
- ✓ tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošana;
- ✓ transports un loģistika;
- ✓ tūrisms un skaistumkopšana;
- ✓ uzņēmējdarbība, finanses, grāmatvedība un administrēšana (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības);

✓ māksla, izklaide un atpūta (mūzika, deja, māksla, dizains, nozares pedagogija).

01.10.2019. Latvijā profesionālo vidējo izglītību un arodizglītību apgūst 26 580 izglītojamie kopā 58 izglītības iestādēs²⁰ (skatīt 1. tabulu un 1., 2. un 3. pielikumu).

1. tabula. Profesionālās izglītības iestāžu skaits, kurās īsteno profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmas, izglītības programmu un izglītojamo skaits 2019. gadā.²¹

Iestāžu pakļautība	Iestāžu skaits	Programmu skaits	Izglītojamo skaits	Finansējums 2019. gadā
Izglītības un zinātnes ministrija	31	76	22 616	107 307 748
Kultūras ministrija	10	27	1 862	28 122 356
Iekšlietu ministrija	1	1	142	4 265 474
Veselības ministrija	1	2	184	_*
Labklājības ministrija	1	4	71	6 063 290*
Pašvaldība	7	25	979	_*
Juridiska vai privāta persona	7	16	726	-
Kopā:	58	-	26 580	

*Valsts kases e-pārskatu sistēmā veidlapā “2PB(Min) pārskats par budžeta izpildi”. Informācija atsevišķi pa izglītības iestādēm nav pieejama.

Revīzijā, vērtējot profesionālās vidējās izglītības attīstību, tika aptvertas IZM un KM izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas un arodizglītības programmas, jo tās aptver būtisku izglītojamo skaitu, t.i., 92 % no kopējā izglītojamo skaita 01.10.2019. Atsevišķa informācija revīzijā tika apkopota arī par divām pašvaldību dibinātām izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas kultūras un radošo industriju jomā.

Profesionālās izglītības mērķi starptautiskā līmenī un nacionālajos attīstības plānošanas dokumentos

2015. gadā ANO Ģenerālajā asamblejā pieņēma rezolūciju “Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”²². Tā nosaka 17 ilgtspējīgas attīstības mērķus un 169 apakšmērķus, kas sasniedzami, lai pasaulē mazinātos nabadzība un pasaules attīstība būtu ilgtspējīga.

Kā viens no ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem noteikts - *nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas*, un tas ietver 10 apakšmērķus, t.sk. apakšmērķus, kas saistīti arī ar profesionālās izglītības sistēmas attīstību un kas sasniedzami līdz 2030. gadam.

Lai risinātu finanšu un ekonomiskās krīzes sekas un iezīmētu stratēģijas turpmākai izaugsmei, 2010. gadā Eiropas Komisija nāca klajā ar paziņojumu “Eiropa 2020 – stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”, paredzot piecus pamatmērķus, kas ES jāsasniedz līdz 2020. gada beigām. Šie pamatmērķi attiecas uz nodarbinātību, pētniecību un izstrādi, klimatu un enerģētiku, izglītību, kā arī sociālo iekļaušanu un nabadzības mazināšanu.

Lai Latvijā nodrošinātu ES 2020. gada stratēģijas mērķu sasniegšanu, 2011. gadā MK apstiprināja Latvijas nacionālo reformu programmu “ES 2020”.²³

Latvijas nacionālās reformu programmas “ES 2020” īstenošanas stratēģijā ir atspoguļoti galvenie Latvijas tautsaimniecības makro-strukturālie izaicinājumi (šķēršļi) un galvenie pasākumi to novēršanai, kā arī Latvijas kvantitatīvie mērķi 2020. gadam ES 2020. gada stratēģijas kontekstā un galvenie pasākumi to sasniegšanai.²⁴

Izmaiņas profesionālajā izglītībā ietver:

- ✓ profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizāciju (sabalansēta iestāžu tīkla veidošana attiecīgajā reģionā) un diferenciaciju (profesionālās izglītības iestādes ar noteiktu specializāciju);
- ✓ sadarbības stiprināšanu ar nozaru sociālajiem partneriem profesionālās izglītības pilnveidošanai un attīstībai;
- ✓ profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras modernizāciju;
- ✓ kultūrizglītības kompetences centru izveidi.²⁵

ES dalībvalstu izstrādātās nacionālās reformu programmas ir cieši saistītas arī ar Eiropas Savienības budžetu, jo daļa no dalībvalstu īstenotajiem pasākumiem tiek līdzfinansēti no Eiropas Savienības budžeta.²⁶

Piemēram, 2014.–2020. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā profesionālajai izglītībai prioritārā virziena “Izglītība, prasmes un mūžizglītība” ietvaros ir paredzēts finansējums 206,7 milj. *euro* apmērā²⁷. Tā ietvaros tiek īstenoti pasākumi, kas ir saistīti gan ar profesionālās izglītības iestāžu modernizāciju, gan ar darba vidē balstītu (turpmāk – DVB) mācību ieviešanu, gan ar profesionālās izglītības iestādēs iesaistītā personāla profesionālās kompetences pilnveidi u.c.

Profesionālā izglītības ir nozīmīga izglītības sistēmas sastāvdaļa OECD, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstīs, un, lai vērtētu profesionālās izglītības attīstību, tās efektivitāti, vairākos starptautiskajos ziņojumos ir norādīti profesionālo izglītību raksturojoši rādītāji, kuri sniedz iespēju salīdzināt Latvijas rezultātos rādītājus profesionālās izglītības jomā un OECD un ES vidējos rezultātos rādītājus (skatīt 2. tabulu).

2. tabula. Starptautiskajos ziņojumos sniegtie profesionālās izglītības raksturojoši rādītāji Latvijā, OECD un ES vidējie rādītāji.

	Latvija	OECD vidēji	ES vidēji
Vidējo izglītību pirmo reizi ieguvušie ar profesionālo kvalifikāciju (profesionālās izglītības programmas) 2017. gadā ²⁸	25 %	40 %	46 %*
Vidējās izglītības absolventu vecums, pēc izglītības programmas veida (profesionālās izglītības programmas) 2017. gadā ²⁹	21	21	21*
Izdevumi uz vienu izglītības ieguvēju valsts un privātās iestādēs (ISCED 3–4) 2018. gadā ³⁰	5 135 EUR*	-	7 730 EUR*
Publiskie izdevumi par izglītību procentos no IKP	5,8 %	-	4,6 %
Nodarbinātības līmenis profesionālās izglītības absolventiem vecuma grupā 20–34 gadi (ISCED 3–4) 2018. gadā ³¹	83,3 %	-	80,5 %
Izglītojamo skaits profesionālajā izglītībā no kopējo izglītojamo skaita vidējā izglītībā 2017. gadā ³²	38,6 %	-	47,8 %

* Vidējais rādītājs ES 23 OECD valstīs

Starptautiskajos attīstības dokumentos noteiktie mērķi un principi – *iekļaujoša un kvalitatīva izglītība* – jau daudzus gadus kā viena no valsts prioritātēm ir izvirzīta arī Latvijas valsts augstākajos ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentos.

Saskaņā ar Eiropas komisijas Padomes sniegtajā ieteikumā³³ par Latvijas 2019.gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2019.gada stabilitātes programmu norādīto ir *panākts progress saistībā ar profesionālās izglītības un apmācības programmu reformu, kuras mērķis ir izglītību saskaņot ar jaunām prasībām attiecībā uz prasmēm, un ir ievērojami uzlabojusies profesionālās izglītības skolu vide. Tomēr šīs izglītības pievilcīgums joprojām ir zems, turklāt uzņemšanas rādītāji un neseno absolventu nodarbinātības līmenis atpaliek no Eiropas Savienības vidējā rādītāja. Prasmju piedāvājuma nodrošināšana ir viena no galvenajām jomām, kurā pieprasījums pēc ieguldījumiem joprojām ir ievērojams. Ir nepieciešami atbilstīgi ieguldījumi, tostarp ar infrastruktūras palīdzību, lai uzlabotu izglītības un apmācības kvalitāti, efektivitāti un atbilstību darba tirgus prasībām un veicinātu mūžizglītību, jo īpaši elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas.*

Savukārt OECD Latvijas Prasmju stratēģijas novērtējumā un rekomendācijās³⁴ norādīts uz iespējam Latvijas snieguma uzlabojumam:

- ✓ kapacitātes palielināšana mācībspēku saimes stiprināšanai.
- ✓ ilgtspējīga finansēšanas mehānisma nodrošināšana pieaugušo izglītībai.
- ✓ motivācijas radīšana prasmīga darba spēka noturēšanai un piesaistīšanai.
- ✓ vienotas prasmju politikas veidošanas kapacitāte un uzraudzība.

Turklāt Latvijā profesionālo izglītību var stiprināt, samazinot atbiruma procentu (2014/2015 atbirums bija 17% no visiem profesionālās izglītības audzēkņiem) un uzlabojot līdzdalību un izglītības kvalitāti.³⁵

Ilgtermiņa konceptuālajā dokumentā “Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā” par izaugsmes mērķi ir izvirzīta ikviena cilvēka dažādu dzīves kvalitātes aspektu paaugstināšana, un tas sasniedzams, aktīvi izmantojot valsts iedzīvotāju uzkrāto zināšanu potenciālu. Dokumentā ir noteikti arī šādi prioritārie ilgtermiņa uzdevumi, kas tostarp attiecas uz profesionālās izglītības jomu.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam aktualizē un izvērs ilgtermiņa konceptuālo

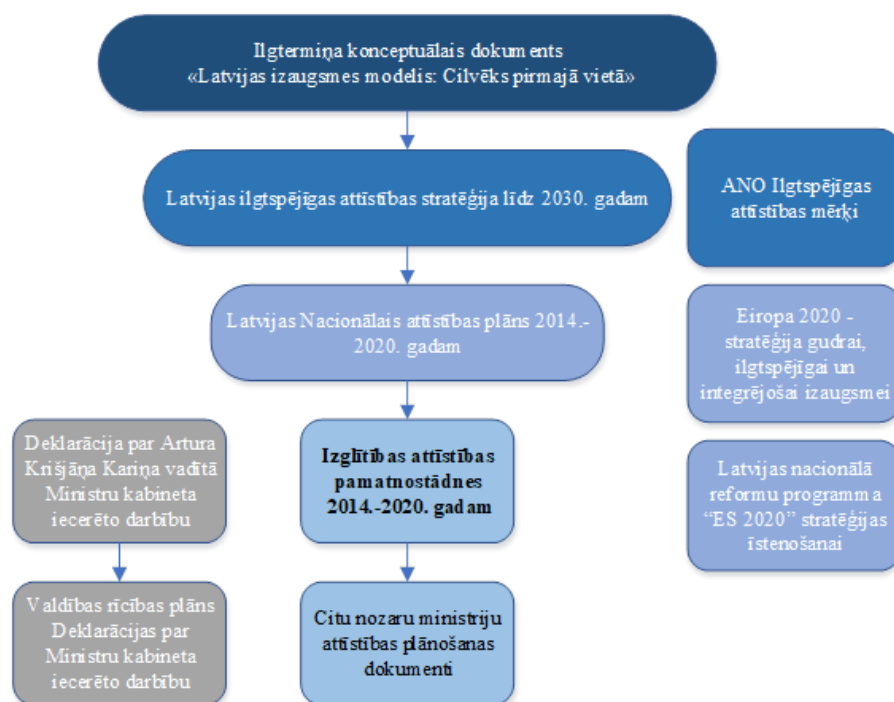
dokumentu “Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā”.

Savukārt NAP 2020³⁶ ir galvenais vidēja termiņa valsts attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Tas ir Latvija 2030 rīcības plāns un valsts attīstības un lielāko investīciju ceļa karte septiņu gadu garumā.

Viena no NAP 2020 prioritātēm ir “Cilvēka drošumspēja”, kuras ietvaros ir noteikts mērķis – *balstoties uz starptautiskajām tendencēm un darba tirgus prognozēm, veidot adaptētspējīgu un konkurētspējīgu profesionālās izglītības sistēmu.*

Profesionālās izglītības attīstība arī tiek iezīmēta Valdības rīcības plānos³⁷, nosakot veicamos uzdevumus profesionālajai izglītībai, t.i., gan veikt profesionālās izglītības satura reformu, lai noteiktu tā atbilstību darba tirgus vajadzībām, gan pārskatīt profesionālās izglītības finansēšanas kārtību, gan nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu efektīvu pārvaldību.

Visi iepriekš minētie attīstības plānošanas dokumenti, kas ietekmē profesionālās vidējās izglītības sistēmu Latvijā, ir apkopoti 1. attēlā.

1. attēls. Attīstības plānošanas dokumenti, kas nosaka profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstību Latvijā.

Izglītības attīstības politikas pamatprincipus, mērķus un rīcības virzienus nosaka Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, kas ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments. Ievērojot to, ka izglītības procesi tieši skar ikvienu iedzīvotāju visās vecuma grupās, pamatnostādnes aptver visus izglītības veidus un pakāpes.³⁸

Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam ir noteikti galvenie veicamie uzdevumi un sasniedzamie rezultātīvie rādītāji profesionālās vidējās izglītības jomā. KM pamatnostādnēs noteiktos uzdevumus ir integrējusi Kultūrpolicies pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”,

piemērojot tos kultūras un radošo industriju izglītības jomai.

Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam noteikts, ka *profesionālās izglītības stiprināšana ir viena no IZM prioritātēm, un pašlaik notiek darbs pie profesionālās izglītības kompetences centru attīstības, lai nodrošinātu kvalitatīvu profesionālo izglītību gan lielajās pilsētās, gan reģionos.*

Lai nodrošinātu Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam virsmērķa – *kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei* – sasniegšanu IZM, t.sk. ir noteikusi sasniedzamos mērķus profesionālās izglītības jomā, kas ietver profesionālās izglītības pievilcības un kvalitātes sekmēšanu:

- ✓ palielinot audzēkņu skaitu profesionālās vidējās izglītības programmā;
- ✓ mazinot to audzēkņu skaitu profesionālās vidējās izglītības iestādēs, kuri ir atskaitīti nesekmības vai nodarbību neapmeklēšanas dēļ;
- ✓ stiprinot sadarbību ar darba devējiem profesionālās izglītības pārvaldībā, profesionālās izglītības programmu īstenošanā, t.sk. prakses nodrošināšanā, kā arī attīstot tādas jaunas profesionālās izglītības principus kā modulārās profesionālās izglītības programmu izstrāde un darba vidē balstīta profesionālā izglītība.

2020. gadā sabiedrības un ekspertu iesaistes rezultātā tiek izstrādāts IZM politikas plānošanas dokuments “Izglītības un prasmju attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam”, kurā būs noteikti jauni vidēja termiņa attīstības virzieni nozarē, t.sk. profesionālajā vidējā izglītībā. Jaunā politikas plānošanas dokumenta apstiprināšanas gala termiņš MK ir 2020. gada decembris.

Darba tirgus prognozes un demogrāfisko rādītāju ietekme uz izglītojamo skaitu

Izglītības politikas plānotājiem un īstenotājiem būtiski ir apzināt, kāda ir un nākotnē būs darba tirgus attīstība un nepieciešamās prasmes, lai nodrošinātu profesionālās vidējās izglītības atbilstību darba tirgus prasībām, tādējādi sekmējot profesionālās vidējās izglītības programmu un arodizglītības programmu absolventu iespējas uzsākt darba attiecības izvēlētajā un apgūtajā profesijā.

EM darba tirgus prognozes ir viens no instrumentiem, kas ļauj priekšlaicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē. Tās parāda iespējamās darba tirgus attīstības tendences un iespējamos riskus, līdz ar to tās izmantojamas rīcībpolitikas plānošanā.

EM norāda, ka EM darba tirgus prognozes ir tikai viens no posmiem darbaspēka piedāvājuma pielāgošanās procesā – tās nodrošina kvantitatīvo bāzi tālākām diskusijām starp izglītības piedāvājuma veidošanā iesaistītajām pusēm par darba tirgū nākotnē. (...) Vērtējot dažādās profesionālās izglītības programmās uzņemamo audzēkņu skaita un struktūras atbilstību definētām darba tirgus vajadzībām, papildus EM darba tirgus prognozēm, svarīgi būtu skatīties dažādu nozaru NEP un PINTSA pieņemto lēmumu kontekstā³⁹.

EM reizi divos gados izstrādā darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozes. 2018. gada izdotajā ziņojumā⁴⁰ ir raksturota esošā situācija darba tirgū, kā arī iekļautas EM aktualizētās vidēja termiņa darba

Profesionālā vidējā
izglītība – viena no IZM
prioritātēm

tirgus prognozes laika periodam līdz 2025. gadam un ilgtermiņa darba tirgus prognozes līdz 2035. gadam.

EM revīzijas ietvaros sniedza informāciju par darbaspēka pieprasījumu un darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību un arodizglītību prognozēm sadalījumā pa izglītības tematiskajām jomām un detalizēti pa attiecīgo jomu izglītības programmu grupām.

Darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību un arodizglītību struktūru atbilstoši EM sniegtajai prognozei⁴¹ izglītības programmu grupās 2025. gadam skatīt 7. pielikumā.

Profesionālā izglītība Latvijā jau ilgstoši saskaras ar problēmām nodrošināt tautsaimniecības vajadzībām nepieciešamo darbaspēku, uz ko norāda ne tikai Valsts kontroles sagatavotais ziņojums, bet arī straujais reģistrēto vakanču skaita pieaugums vidējās kvalifikācijas profesijās iepriekšējos gados. Tāpat uz vidējās kvalifikācijas darbaspēka iztrūkuma riskiem regulāri (kopš 2008. gada) ir norādījusi arī Ekonomikas ministrija, sagatavojot vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognozes, t.sk. iesniedzot Ministru kabinetā (MK) Informatīvo ziņojumu par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm⁴².

Latvijas bankas rīkotajā gadskārtējā tautsaimniecības konferencē⁴³, kas bija veltīta Baltijas darba tirgus nākotnei ekonomisti un uzņēmēji norādīja uz vairākiem darba tirgus izaicinājumiem – demogrāfija, mākslīgais intelekts, automatizācija u.c.

Saskaņā ar konferencē norādīto⁴⁴ Lietuvā un Latvijā tiek prognozēts visstraujākais darbaspēka kritums eiro-zonas valstu vidū. Latvijā darbaspējas vecuma iedzīvotāju daudzums līdz 2070. gadam būs sarucis par 42 % salīdzinājumā ar situāciju 2016. gadā. Līdz ar to tiek aicināts domāt par to, kā:

- ✓ uzlabot darbaspēka kvalitāti un tā spēju radīt vērtību jeb produktivitāti;
- ✓ uzlabot izglītības un veselības jomu sniegumu;
- ✓ palīdzēt iedzīvotājiem pielāgoties darba tirgum.

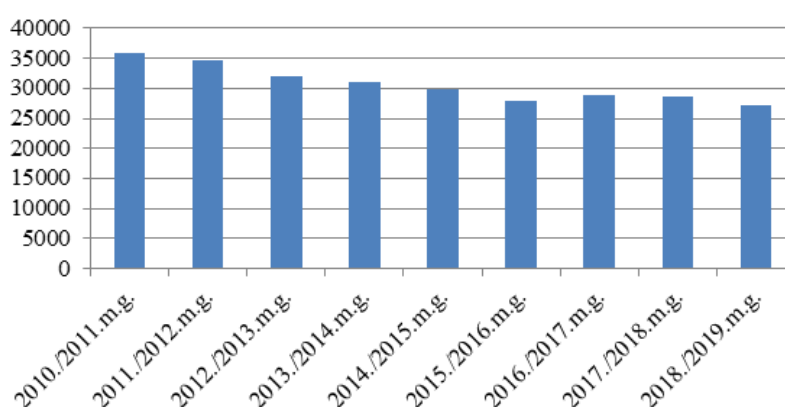
Konferences ietvaros kā viens no nozīmīgiem faktoriem, kas ietekmēs nodarbinātību nākotnē, norādīta digitalizācija. Latvijas Bankas ekonomisti rakstā “Vai darba tirgū spēsim konkurēt ar mākslīgo intelektu?”⁴⁵ pauž viedokli: *pat ja kopējais darbavietu skaits aizvien plašākas digitālo tehnoloģiju ieviešanas rezultātā nemazinātos vai pat pieaugtu, ir acīmredzams, ka šie procesi var būtiski mainīt tirgū pieprasīto darbinieku prasmju profilu. Tas nozīmē, ka darbiniekiem būs jāspēj atbilstoši pielāgoties, apgūstot un pielietojot jaunas zināšanas un prasmes. Tas rada nopietnu izaicinājumu politikas veidotājiem, lai savlaicīgi identificētu paredzamās izmaiņas un atbilstoši pielāgotu izglītības un bezdarbnieku pārkvalifikācijas sistēmas.*

Latvijas Bankas ekonomisti norāda⁴⁶, ka Latvija pēc Digitālās ekonomikas un sabiedrības indeksa starp ES valstīm 2019. gadā ieņem 17. vietu, krietni atpaliekot no ES vidējiem rādītājiem cilvēkkapitāla un uzņēmējdarbības kritērijos. Kā iemesls ir izteikti vājas iedzīvotāju digitālās pamatprasmes, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju speciālistu trūkums darba tirgū ar augošu pieprasījumu pēc šiem speciālistiem, kā arī salīdzinoši vājā digitālo risinājumu integrācija uzņēmumos. Ja nekas netiks darīts šo vājo punktu uzlabošanai, tad nākotnē, visticamāk, būs jārēķinās ar konkurētspējas pasliktināšanos mazāk digitalizēta un produktīva darbaspēka ietekmē, kas savukārt var radīt virkni izaicinājumu politikas veidotājiem (neatbilstošu prasmju veidots strukturālais bezdarbs, uzņēmumu starptautiskās konkurētspējas vājināšanās u.c.).

Saskaņā ar OECD pausto informāciju⁴⁷ automatizācijas rezultātā nākamajos 15–20 gados varētu pazust 14 % no esošajām darbavietām un, iespējams, vēl 32 % radikāli mainīsies, jo atsevišķi uzdevumi tiks automatizēti.

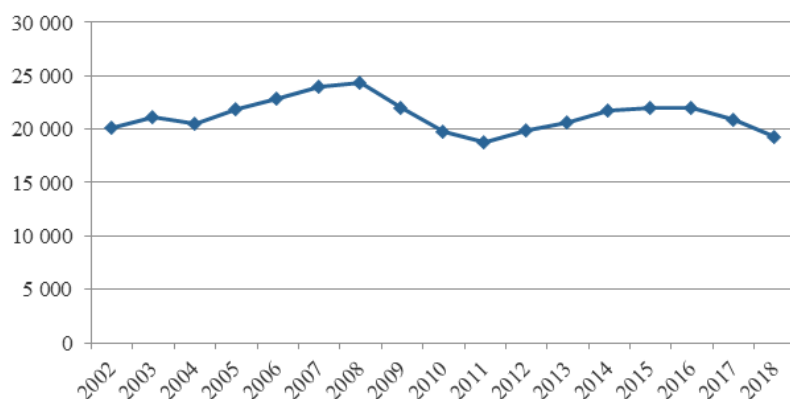
Kā jau iepriekš norādīts viens no faktoriem, kas ietekmē izglītojamo skaitu profesionālās izglītības iestādēs un nozarēm nepieciešamā darbaspēka sagatavošanu ir demogrāfiskie rādītāji. Saskaņā ar IZM pausto viedokli bērnu dzimstības rādītāji ir noteicošie racionāla un sabalansēta izglītības iestāžu tīkla izveidē.

Saskaņā ar CSP datiem un IZM iesniegto informāciju⁴⁸ no 2010./2011. mācību gada līdz 2018./2019. mācību gadam izglītojamo skaits profesionālās izglītības programmās samazinājies par 8610, t.i., no 35 770 līdz 27 160 (skatīt 2. attēlu).

2. attēls. Izglītojamo skaita dinamika profesionālās izglītības programmās laika periodā no 2010./2011. gada līdz 2018./2019. gadam.⁴⁹

CSP dati par dzimušo bērnu skaitu laika periodā no 2002. gada līdz 2018. gadam norāda uz dzimušo bērnu skaita izmaiņām. Dzimušo bērnu skaita liels pieaugums vērojams no 2005. gada līdz 2008. gadam, tas nozīmē, ka laika periodā no 2020. gada līdz 2024. gadam izglītības iestādēs, tajā skaitā profesionālās vidējās izglītības iestādēs, uzņemto izglītojamo skaits varētu palielināties (skatīt 3. attēlu).

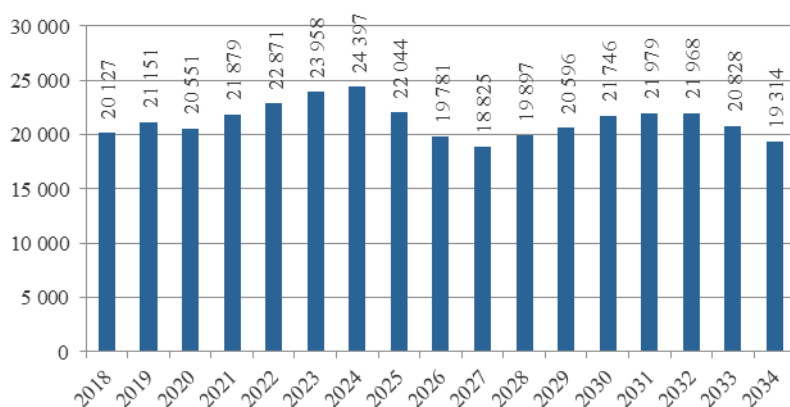

3. attēls. Dzimušo bērnu skaits Latvijā laika periodā no 2002. gada līdz 2018. gadam.⁵⁰

Savukārt laika periodā no 2009. gada līdz 2011. gadam seko dzimstības kritums, sasniedzot zemāko punktu kopš 2002. gada, tas ietekmēs izglītojamo skaitu vidējā izglītībā no 2025. gada.

Lai veiksmīgi plānotu izglītības, tajā skaitā profesionālās izglītības, attīstību, IZM kā atbildīgajai par izglītības politikas izstrādi, organizēšanu un koordinēšanu nepieciešams prognozēt vienu no faktoriem – izglītojamo skaitu, kas ietekmē izglītības iestāžu darbību.

To izglītojamo skaita prognozi, kuriem laika periodā no 2018. gada līdz 2030. gadam ir jāpabeidz 9. klase, skatīt 4. attēlā. Veidojot prognozi, pieņemts, ka visi dzimušie 16 gadu vecumā būs pabeiguši 9. klasi, neņemot vērā citus faktorus, piemēram, mirstību, emigrāciju utt.

4. attēls. To dzimušo bērnu skaits, kuriem laika periodā no 2018. gada līdz 2034. gadam jāpabeidz 9. klase.⁵¹

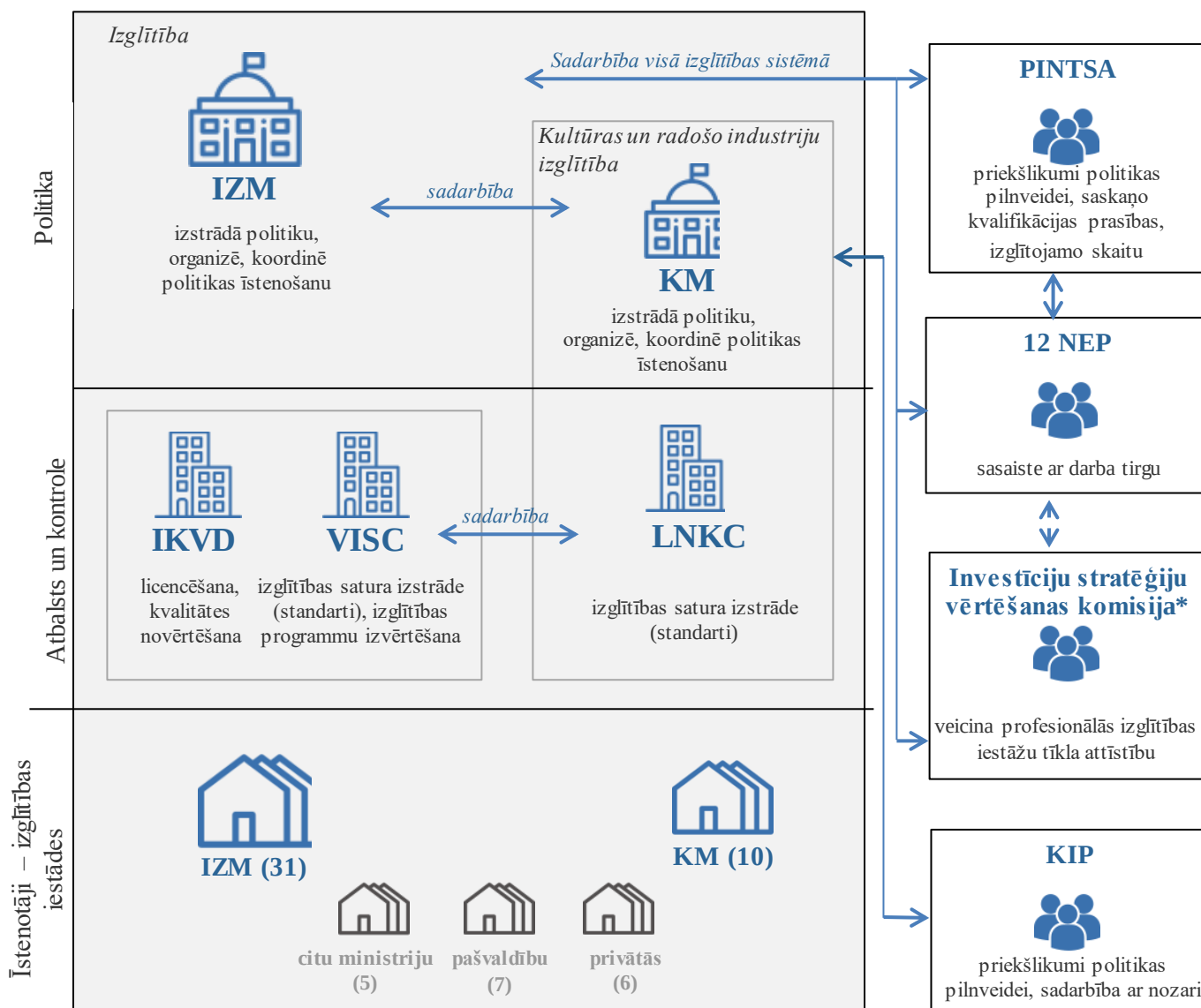
No attēlā atspoguļotās prognozes secināms, ka tuvāko 10 gadu laikā tiks piedzīvots gan izglītojamo skaita kāpums, gan straujš kritums atbilstoši bērnu dzimstības rādītājiem laika periodā no 2002. gada līdz 2014. gadam. Laika periodā no 2020. gada līdz 2024. gadam izglītojamo skaits palielināsies no 20,5

tūkstošiem līdz 24,4 tūkstošiem, tomēr pēc tam triju gadu periodā tiks piedzīvots kritums līdz pat 18,8 tūkstošiem izglītojamo jeb par 23 %.

Dzimušo bērnu skaita izmaiņas, kā arī prognozēto izglītojamo skaita izmaiņas norāda uz to, ka līdz pat 2030. gadam izglītības iestāžu darbību ietekmēs izglītojamo skaits, un tas jāņem vērā, plānojot profesionālās izglītības attīstību.

Profesionālās vidējās izglītības īstenotāji un iesaistītās institūcijas

Kopumā valsts politiku izglītības jomā, kas ietver arī profesionālo vidējo izglītību, veido un par to atbildīga ir IZM⁵². Savukārt kultūras un radošo industriju izglītības jomā, kas arī ir valsts izglītības sistēmas sastāvdaļa, politiku izstrādā KM, sadarbojoties ar KM pakļautībā esošo iestādi – LNKČ⁵³, kas atbilstoši savai kompetencei sniedz metodisko, informatīvo un cita veida atbalstu, nodrošina profesiju standartu projektu izstrādi, pārbauda izglītības īstenošanas kvalitāti⁵⁴ (skatīt 5. attēlu).

*Profesionālās izglītības iestāžu attīstības un investīciju stratēģiju 2015.-2020. gadam un investīciju piesaistes pieteikumu vērtēšanas komisija

5. attēls. Profesionālās vidējās izglītības sistēmā iesaistītās institūcijas.

IZM padotībā ir tiešās valsts pārvaldes iestāde IKVD, kas veic izglītības programmu licencēšanu valstī kopumā, izglītības kvalitātes novērtēšanu un uzraudzību⁵⁵, un VISC, kas veic profesiju standartu izstrādi un izvērtē izglītojamo mācību sasniegumus.⁵⁶

Līdztekus IZM, KM un to padotības iestāžu darbam ir izveidotas padomes – Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome (turpmāk – PINTSA), Nozaru ekspertu padomes (turpmāk – NEP) un Kultūrizglītības padome (turpmāk – KIP). To uzdevums ir veicināt dialogu starp valsti, darba devējiem un darba ņēmējiem par profesionālās izglītības un nodarbinātības jautājumiem.

NEP piedalās nozares darba devēju organizāciju un profesionālo organizāciju pārstāvji (vismaz puse no sastāva), arodbiedrību un to apvienību, kā arī attiecīgo ministriju deleģēti pārstāvji.⁵⁷

Līdz 2019. gadam Latvijā bija izveidotas 12 NEP šādās nozarēs:

- ✓ tūrisms, skaistumkopšana;
- ✓ ķīmiskās rūpniecības nozare un tās saskarnozares – ķīmija, farmācija, biotehnoloģija, vide;
- ✓ metālapstrāde, mašīnbūve un mašīnzinības;
- ✓ tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošana;
- ✓ kokrūpniecība (mežsaimniecība, kokapstrāde);
- ✓ būvniecība;
- ✓ enerģētika;
- ✓ lauksaimniecības un pārtikas rūpniecība;
- ✓ uzņēmējdarbība, finanses, grāmatvedība, administrēšana (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības);
- ✓ elektronisko un optisko iekārtu ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas;
- ✓ drukas un mediju tehnoloģiju nozare;
- ✓ transports un loģistika.

NEP galvenie uzdevumi ir piedalīties nozares kvalifikāciju struktūras izveidē, saskaņojot to ar darba tirgus prasībām, un sniegt priekšlikumus par attiecīgajai nozarei nepieciešamām profesijām un atbilstošām specializācijām, izvērtēt un sniegt atzinumus par profesiju standartiem un izstrādāt priekšlikumus par profesionālās kvalifikācijas prasībām, deleģēt nozares ekspertus profesiju standartu, profesionālās kvalifikācijas prasību, profesionālās izglītības programmu satura un profesionālās kvalifikācijas pārbaudījumu satura izstrādei.⁵⁸

NEP no kultūras un radošo industriju jomām aptver tikai dizaina jomu.

PINTSA ir Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes institucionālās sistēmas sastāvdaļa, kuras uzdevumos ir iekļauts izvērtēt priekšlikumus un sniegt ieteikumus valsts un citām institūcijām, kas saistītas ar cilvēkresursu attīstību, izglītību un nodarbinātību, tajā skaitā par valsts budžeta līdzekļu efektīvu izlietojumu izglītības un cilvēkresursu attīstībai.⁵⁹

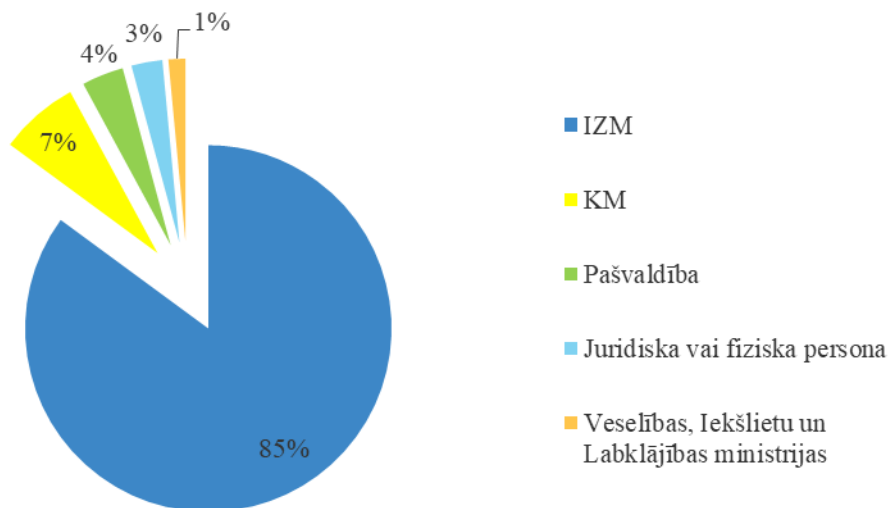
PINTSA veic šādus uzdevumus⁶⁰:

- ✓ izvērtē priekšlikumus un sniedz ieteikumus valsts un citām institūcijām, kas saistītas ar cilvēkresursu attīstību, izglītību un nodarbinātību par izmaiņām profesionālās izglītības iestāžu, eksaminācijas centru un citu ar profesionālās izglītības īstenošanu saistītu institūciju tīklu struktūrā;
- ✓ pieaicina ekspertus atzinumu sniegšanai par profesiju standartu projektiem, izskata ekspertu atzinumus un saskaņo profesiju standartu, profesionālās kvalifikācijas prasību un nozares kvalifikācijas struktūru projektus;
- ✓ saskaņo valsts budžeta un Eiropas Sociālā fonda finansēto izglītojamo skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās valstī kopumā un katrā reģionā.

Papildus IZM ir izveidojusi arī koleģiālu institūciju – Profesionālās izglītības iestāžu attīstības un investīciju stratēģiju 2015.–2020. gadam un investīciju piesaistes pieteikumu vērtēšanas komisiju –, kuras darbības mērķis ir veicināt profesionālās izglītības iestāžu tīkla attīstību atbilstoši Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam, tai skaitā plānojot optimālu, resursefektīvu, profesionālās izglītības kvalitāti nodrošinošu finansējuma piesaisti no dažādiem finanšu avotiem ar investīcijām saistītiem ieguldījumiem infrastruktūrā.⁶¹

Profesionālās izglītības programmu īstenošanu nodrošina profesionālās izglītības iestādes⁶², un to pamatuzdevums ir profesionālās izglītības programmu īstenošana.⁶³

IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs profesionālo vidējo izglītību vai arodizglītību apgūst 22 616 jeb 85 % izglītojamo, KM – 1862 jeb 7 % no visiem izglītojamajiem (skatīt 6. attēlu).

6. attēls. Izglītojamo skaita īpatsvars profesionālās vidējās izglītības programmās pēc izglītības iestāžu pakļautības 01.10.2019.⁶⁴

Valstī īstenotās profesionālās vidējās izglītības sadalījumu pa izglītības tematiskajām jomām un izglītības programmu grupām skatīt 7. attēlā.

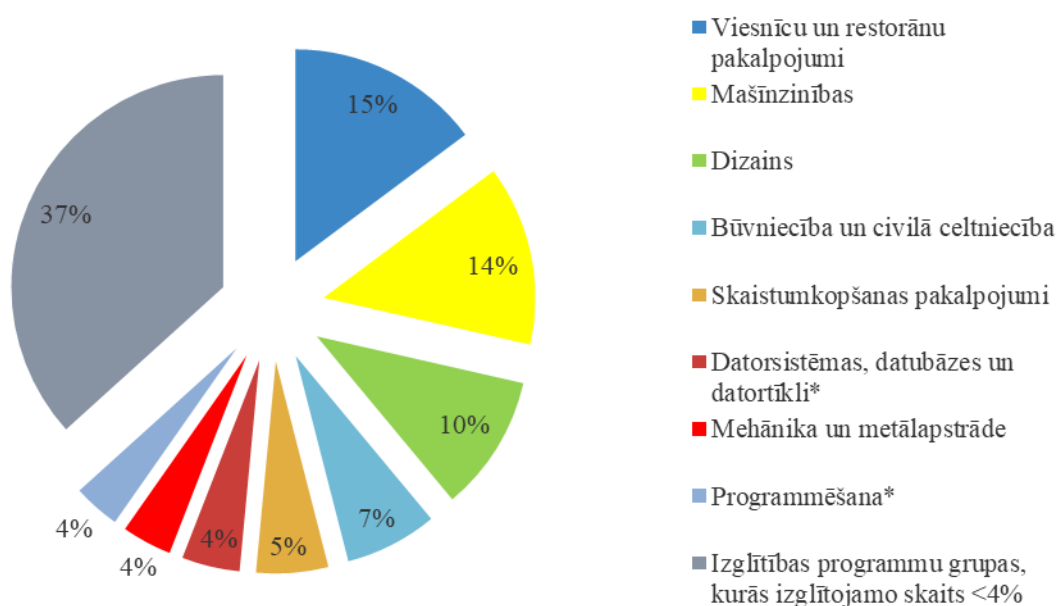

Valstī kopumā vislielākais izglītojamo skaits profesionālās vidējās izglītības programmās vai vidējās pakāpes arodizglītības programmās 01.10.2019. konstatēts:

- 32

- ✓ izglītības programmu grupā “Mašīnzinības” – 3650 jeb 14 % no visiem izglītojamajiem;
- ✓ izglītības programmu grupā “Dizains” – 2767 jeb 10 % no visiem izglītojamajiem;
- ✓ izglītības programmu grupā “Būvniecība un civilā celtniecība” – 1872 jeb 7 % no visiem izglītojamajiem;
- ✓ izglītības programmu grupā “Skaistumkopšanas pakalpojumi” – 1460 jeb 5 % no visiem izglītojamajiem.⁶⁵

Izglītojamo struktūru valstī 01.10.2019. pa izglītības programmu grupām skatīt 8. attēlā.

* Izglītības programmu nosaukumi

8. attēls. Izglītojamo skaita struktūra valstī 01.10.2019. pa izglītības programmu grupām.⁶⁶

IZM norāda uz profesionālās izglītības īsā cikla programmu nozīmīgumu, lai sagatavotu arvien vairāk profesionālās vidējās izglītības līmeņa speciālistus. Īpaši izglītojamies, kuri absolvējot vispārējās vidējās izglītības programmas tikuši pakļauti bezdarba riskam. Kā lielisks piemērs, ir īstenotā programma Jauniešu garantija, kas projekta ietvaros nodrošināja otro iespēju daudziem jauniešiem iegūt profesionālo kvalifikāciju. Š.g. rudenī plānots uzņemt izglītojamies profesionālās pilnveides izglītības programmās digitālo, uzņēmējdarbības vai profesionālās ievirzes svešvalodu prasmju pilnveidei. Mācībām 13 izglītības iestādēs visā Latvijā varēs pieteikties jaunieši vecumā no 17 līdz 29 gadiem, kuri ieguvuši vidējo izglītību, nemācās un nestrādā. Projekta Jauniešu garantija aktivitāti “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros” finansē ar Eiropas Savienības Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas un Eiropas Sociālā fonda atbalstu, kā arī no Latvijas valsts budžeta, un to bija plānots noslēgt 2018. gadā.

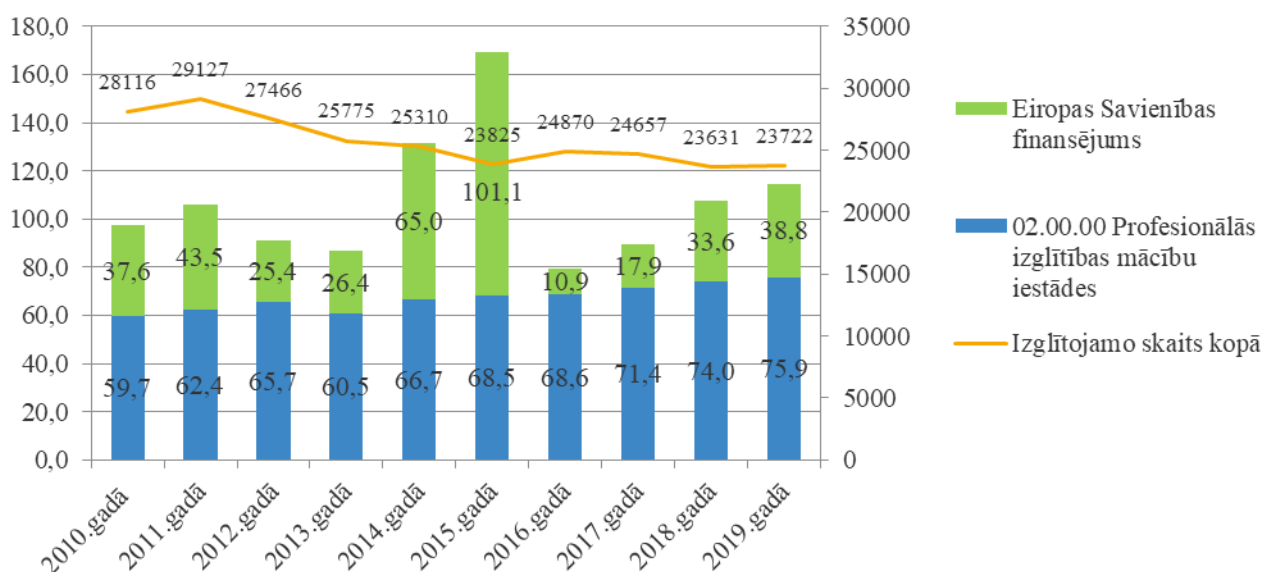
Profesionālās vidējās izglītības finansējums

Atbilstoši likumam⁶⁷ izglītības iestāžu finansējumu nodrošina tās dibinātāji, līdz ar to IZM un KM piešķir finansējumu to pakļautībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm. Vienlaikus IZM un KM piešķir mērķdotāciju pedagogu darba samaksai arī pašvaldību profesionālās izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas.

Laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam IZM profesionālās izglītības iestādes tika finansētas gan no valsts budžeta, gan ES fondu līdzekļiem, gan no pašu ieņēmumiem.

Valsts budžeta finansējums no 2010. gada līdz 2019. gadam profesionālās izglītības iestādēm kopā veido 673,4 miljonus *euro* jeb 62,7 % no visiem izglītības iestāžu resursiem izdevumu segšanai. Savukārt ES ieguldījumi profesionālās izglītības iestādēs ir 400,1 miljoni *euro* apmērā jeb 37,3 % no visiem izglītības iestāžu resursiem izdevumu segšanai.

Valsts budžeta saņemtais un izlietotais finansējums profesionālajai izglītībai laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam ir palielinājies no 59,7 miljoniem *euro* līdz 75,9 miljoniem *euro* jeb pieaudzis par 27,2 %, lai gan izglītojamo skaits IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs, kas īsteno profesionālās izglītības programmas, ir samazinājies no 28 116 līdz 23 722 izglītojamajiem jeb par 16 % (skatīt 9. attēlu).

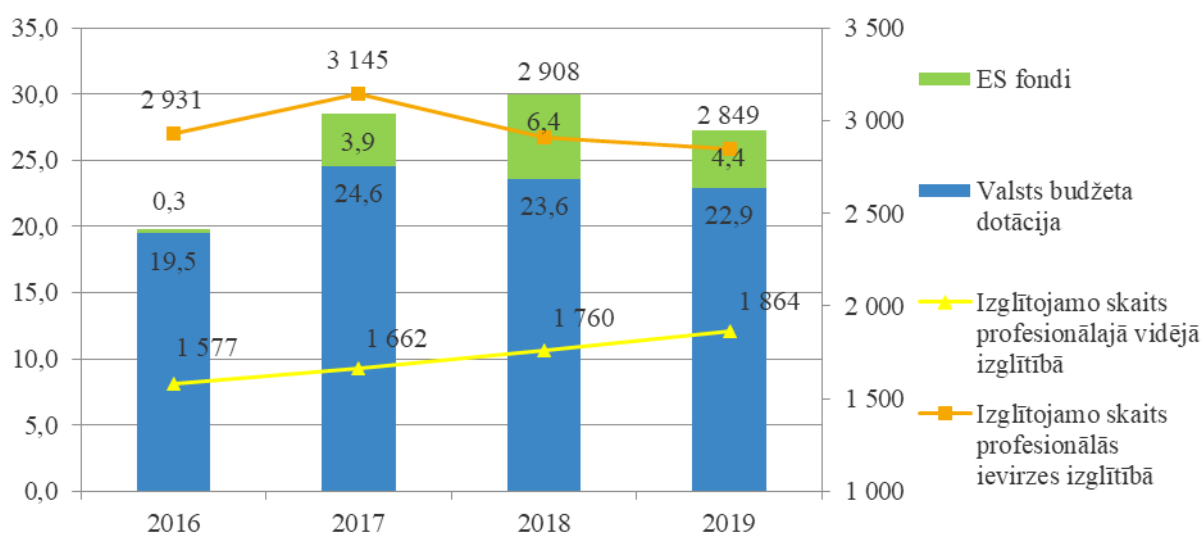

9. attēls. Valsts budžeta un Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma apmērs (milj. *euro*) un izglītojamo skaits IZM izglītības iestādēs, kas īsteno profesionālās izglītības programmas laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam.⁶⁸

Savukārt KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm finansējums pamatā tiek plānots KM budžeta programmā 20.00.00 “Kultūrizglītība” (vidēji 99 % no kopējā KM izglītības iestādēm piešķirtā finansējuma bez Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma). Atsevišķiem projektiem un vienreizējiem izdevumiem finansējums KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm tiek plānots

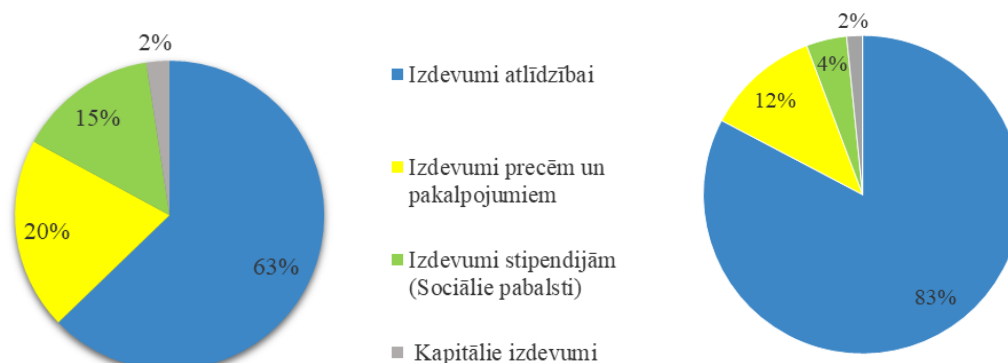
arī citās KM budžeta programmās, apakšprogrammās, piemēram, 21.00.00 “Kultūras mantojums”, 22.02.00 “Kultūras pasākumi, sadarbības līgumi un programmas”.

Līdzās profesionālās vidējās izglītības programmām KM dibinātās profesionālās izglītības iestādes īsteno arī profesionālās ievirzes izglītības programmas⁶⁹, kurās ir salīdzinoši lielāks izglītojamo skaits. Piešķirot valsts budžeta finansējumu izglītības iestādēm, tas netiek izdalīts pa profesionālās izglītības līmeņiem, tas nozīmē, ka no 10. attēlā norādītā valsts budžeta finansējuma tiek finansēta gan profesionālās ievirzes, gan profesionālā vidējā izglītība.

10. attēls. Valsts budžeta un Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma apmērs (milj. euro) un izglītojamo skaits KM izglītības iestādēs, kas īsteno profesionālās vidējās un profesionālās ievirzes izglītības programmas laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam.⁷⁰

Izglītības iestāžu būtiskāko izdevumu daļu gan IZM, gan KM izglītības iestādēs veido izdevumi atlīdzībai attiecīgi 63 % IZM un 83 % KM. Izdevumi precēm un pakalpojumiem veido kopā 20 % IZM un 12 % KM no kopējā izdevumu apmēra. Vismazāko izdevumu apmēru no valsts budžeta dotācijas 2019. gadā gan IZM, gan KM izglītības iestādēs veido kapitālie izdevumi 1 648 078 euro jeb 2 % apmērā. Savukārt no Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums kapitālajiem ieguldījumiem ir 23 306 472 euro apmērā (skatīt 11. un 12. attēlu).

11. attēls. IZM profesionālās izglītības apakšprogrammas izdevumu struktūra 2019. gadā.

12. attēls. KM profesionālās izglītības programmas izdevumu struktūra 2019. gadā.

Konstatējumi, secinājumi, ieteikumi

Vai izglītojamajam būs darbs un darba devējiem – zinošs un prasmīgs darbinieks?

Jau ilgstošā laika periodā, sākot ar 2010. gadu, profesionālās izglītības kvalitātes un prestiža celšana ir izvirzīta kā politikas prioritāte⁷¹, lai veicinātu izglītojamo izvēli par labu profesionālajai vidējai izglītībai, tādējādi sekmējot nepieciešamā darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību sagatavošanu. Lai sasniegtu šo mērķi, IZM izvirzīja uzdevumus: palielināt profesionālās izglītības izglītojamo skaitu, samazināt atskaitīto skaitu par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu un stiprināt sadarbību ar darba devējiem profesionālās izglītības pārvaldībā un īstenošanā.

Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam noteiktā sasniedzamā rezultātīvā rādītāja 2020. gadā – *izglītojamo proporcija vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības programmās pēc pamatizglītības ieguves 50/50* – sasniegšana vai vismaz pozitīva

tendence liecinātu par profesionālās izglītības prestiža celšanu. Tomēr IZM darbības profesionālajā vidējā izglītībā nav bijušas pietiekami efektīvas un nav izdevies būtiski celt profesionālās vidējās izglītības prestižu un sasniegt rezultātus, kas sekmētu nozarēm nepieciešamā darbaspēka sagatavošanu, jo:

- izglītojamie joprojām dod priekšroku vispārējai, nevis profesionālās izglītības iegūšanai – izglītojamo proporcija vispārējās un profesionālās izglītības programmās vidējās izglītības pakāpē 01.01.2020. ir 61/38 %, nevis plānotā 50/50 %. Tas, kā atzīst jomas pārstāvji⁷², saistīts ar sabiedrībā pastāvošiem stereotipiem, ka mācīties profesionālās izglītības iestādēs izvēlas jaunieši, kuriem nav labi veicies pamatskolā, un mācības vispārīzglītojošajā vidusskolā dos lielāku priekšrocību, stājoties augstskolā;

- par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu 2018./2019. mācību gadā no profesionālās vidējās izglītības iestādēm atskaitīti 4,62 % izglītojamo, tas ir par 1,62 procentpunktiem lielāks rādītājs nekā 2020. gadam prognozētie 3 %. Turklāt jāpiebilst, ka šis rādītājs noteikti ir lielāks, jo revīzijā konstatēts (skatīt revīzijas ziņojuma sadaļu “Profesionālās izglītības iestāžu tīkls un PIKC statuss izglītības iestādēm”), ka izglītības iestādes VIIS nenorāda patiesu un pilnīgu informāciju par izglītojamo atskaitīšanas iemesliem;

- lai gan IZM un KM padotībā esošās izglītības iestādes uzrāda labus rādītājus profesionālās kvalifikācijas eksāmenos, tomēr salīdzinoši zemi rezultāti konstatēti IZM centralizētajos valsts eksāmenos, un tas nesekmē izglītojamo iespējas turpināt mācības augstākās izglītības iestādē apgūtajā profesijā. Par to liecina arī fakts, ka tikai 21 % no IZM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu 2017.–2019. gada absolventiem pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas uzsāk studijas augstākās izglītības iestādē, toties KM padotībā esošajām izglītības iestādēm šis rādītājs ir gandrīz trīs reizes lielāks, sasniedzot 60 %, un to absolventi gūst ievērojami labākus centralizēto eksāmenu vērtējumus;

- IZM un KM izglītības iestāžu profesionālās vidējās izglītības programmas no 2017. gada līdz 2019. gadam nepabeidz 38 % izglītojamo, tas ir sākotnēji plānotais darbaspēka piedāvājums, kuru nozares nesaņems.

Valsts kontrole secina, ka valstī izveidotā profesionālās vidējās izglītības sistēma nav pietiekami efektīva, nenodrošina izglītojamā mērķa – strādāt un/vai studēt apgūtajā profesijā – un darba devēju mērķa – atrast nepieciešamo darbinieku – sasniegšanu un valstī kopumā netiks nodrošināts nozarēm nepieciešamais darbaspēka piedāvājums ar profesionālo vidējo izglītību, jo:

- jomās, kurās saskaņā ar EM prognozi būs vislielākais darbaspēka “iztrūkums”, izglītojamo skaits atbilstoši VIIS datiem laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam samazinās un izglītības programmu grupās, kurās prognozēts darbaspēka piedāvājuma “pārpalikums”, kopējais izglītojamo skaits pēc VIIS datiem laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam palielinās;
- vidēji tikai ap 23 % no IZM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventiem un 38 % no KM padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu absolventiem, kas izglītības iestādē absolvēja no 2017. gada līdz 2019. gadam, ir nodarbināti un/vai uzsāk studijas apgūtajā profesijā;
- faktiski no 100 izglītojamajiem, kas uzņemti IZM izglītības iestāžu īstenotajās profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmās, tikai 14 uzsāk darba attiecības apgūtajā profesijā un/vai uzsāk studijas attiecīgajā profesijā.

IZM profesionālās izglītības iestāžu absolventu viszemākais nodarbināto un/vai studējošo īpatsvars apgūtajā profesijā konstatēts skaistumkopšanas nozarē un mākslas, dizaina un radošo industriju nozarē, sasniedzot katrā tikai 4 % īpatsvaru no kopējā absolventu skaita. Vislielākais to absolventu īpatsvars, kuri vispār nav nodarbināti un/vai nestudē ne apgūtajā, ne citā profesijā, ir tūrisma nozarē, sasniedzot 36 %, un būvniecības nozarē, sasniedzot 34 %. Vienaļcīgi atbilstoši pētījumā⁷³ par ēnu ekonomiku Latvijā attiecīgajās nozarēs secinātajam – ēnu ekonomikas īpatsvars būvniecības un pakalpojumu nozarēs ir augsts.

Izglītojamo nodarbinātībai apgūtajā profesijā būtiska ir izglītības iestādes sadarbība ar nozaru pārstāvjiem un potenciālajiem darba devējiem, uz to norāda arī revīzijā konstatētais, ka labāki rezultāti profesionālās kvalifikācijas eksāmenos un absolventu nodarbinātībā tiek sasniegti PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” izglītības programmā “Autotransports”, kurā konstatēta veiksmīga sadarbība ar nozares pārstāvjiem.

Savukārt revīzijā konstatētais, ka no četrus izlasē iekļauto IZM profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmu “Skaistumkopšanas pakalpojumi” un “Interjera dizains” 45 absolventiem, 40 absolventi nav uzsākuši studijas un/vai darba attiecības apgūtajā profesijā (par 5 absolventiem VID datos nav norādīta informācija par profesiju -profesijas kods), Valsts kontroles vērtējumā, norāda uz neefektīvu pieeju mācību īstenošanai un sasaukas ar ēnu ekonomikas rādītājiem pakalpojumu nozarē⁷⁴.

Līdz ar to izglītojamā darba iespējas nākotnē ir saistītas ar nozaru darbaspēka piedāvājuma iztrūkumu vai pārpalikumu un IZM mērķtiecīgām un rezultatīvām darbībām atbilstoša

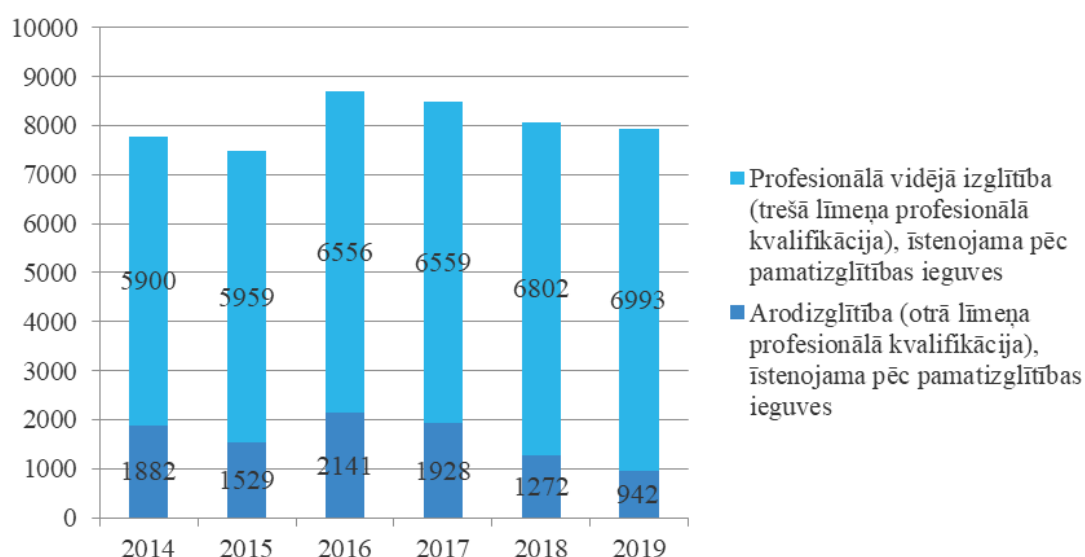
darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību (profesionālās izglītības programmu piedāvājuma un valsts finansēto vietu skaita plānošana) sagatavošanā.

Tā kā IZM nepietiekami izvērtē absolventu nodarbinātību nozarēs un izglītības iestāžu prioritāte ir tās piepildījums, lai iegūtu valsts budžeta finansējumu, nevis nozaru vajadzības un izglītojamo nodarbinātības iespējas nākotnē, daļai no absolventiem nebūs līdzvērtīgas iespējas uzsākt darba attiecības apgūtajā profesijā vai arī tie kļūs par daļu no ēnu ekonomikas.

Katra gadu profesionālās vidējās izglītības programmās pēc pamatskolas 9. klases pabeigšanas tiek uzņemti izglītojamie gan IZM, gan KM, gan citu ministriju, gan pašvaldību, gan juridisko un fizisko personu dibinātās izglītības iestāžu profesionālās izglītības programmās.

Uzņemto izglītojamo skaita dinamika profesionālās izglītības programmās pēc 9. klases pabeigšanas ir būtiska, jo skaita pieaugums ir viena no profesionālās izglītības prioritātēm, kas liecinātu par profesionālās izglītības prestiža celšanu.

Izvērtējot VIIS datus katra gada 1. oktobrī par izglītojamo skaitu profesionālajā vidējā izglītībā un arodizglītībā, kas īstenojama pēc pamatzglītības ieguves, konstatēts, ka laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam izglītojamo skaits ir pieaudzis profesionālās vidējās izglītības programmās, kas īstenojamas pēc pamatzglītības ieguves, no 5900 līdz 6993, tomēr samazināties arodizglītības programmās no 1882 līdz 942 izglītojamajiem. Līdz ar to uzņemto izglītojamo skaits pēc 9. klases 2019. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu pieaudzis faktiski tikai par 153 izglītojamajiem (skatīt 13. attēlu).

13. attēls. Uzņemto izglītojamo skaita dinamika profesionālās izglītības programmās (valstī kopumā), kas īstenojamas pēc pamatzglītības ieguves, laika periodā no 2014. gada līdz 2020. gadam.⁷⁵

Jānorāda, ka viens no sasniedzamajiem politikas rezultativajiem rādītājiem profesionālās vidējās izglītības attīstības jomā, kas noteikts gan NAP 2020, gan Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam, ir *izglītojamo proporcija vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības programmās pēc pamatzglītības ieguves 2017. gadā 55/45 % un 2020. gadā 50/50 %*.

Revīzijā konstatēts, ka skolēnu proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā vidējās izglītības pakāpē, kas 2012. gadā bija 61/39 %, līdz pat 2020. gadam nav mainījusies, un tas neliecina par profesionālās izglītības prestiža celšanu (skatīt 3. tabulu).

IZM nav izdevies palielināt
izglītojamo skaita proporciju
par labu profesionālajai
vidējai izglītībai

3. tabula. Izglītojamo proporcija vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības programmās pēc pamatzglītības ieguves.⁷⁶

Politikas rezultatīvais rādītājs	Plānots	Izpilde
2012	-	61/39
2017	55/45	61,12/38,88
2020	55/55	61,46/38,54

Vidēji Eiropā 2017. gadā no visiem vidējās izglītības izglītojamajiem mācīties profesionālās izglītības programmās izvēlējās 47,8 % audzēkņu.⁷⁷

EM norāda, ka būtiskākā problēma profesionālajā izglītībā joprojām ir tās zemā pievilcība, kas lielā mērā saistīta ar sabiedrības aizspriedumiem un novecojušiem stereotipiem – aptuveni 3/5 no jauniešiem izvēlās turpināt mācības vispārējā vidējā izglītībā.⁷⁸

IZM 2019. gada rīkotajā sarunu festivālā “Lampa” diskusijā “Vai profesionālā izglītība izveido profesionālus?” profesionālās izglītības jomas pārstāvji pauda viedokli, ka profesionālās izglītības zems prestižs sabiedrībā ir saistāms ar vairākiem stereotipiem, piemēram, ka *profesionālajā izglītībā mācīties ir grūtāk, sarežģītāk un darbietilpīgāk, jo jāiemācās gan profesija, gan jāapgūst vispārīzglītojošie priekšmeti. Ir jaunieši, kuri nav interesanti vidusskolām, tās cīnās par audzēkņiem, kuriem varētu būt labas sekmes, uz to dzen skolu reitings, kurā svarīgi būt iespējami augstāk. Nav jau tā, ka tiem, kuriem vērtējums sliktāks, saka, ka viņi nav vēlamī, bet tiek runāts ar tiem, kuri mācās labi, stāstot, ka vidusskolas izglītība dos lielākas iespējas nākotnē. Tas ir otrs stereotips, ka mācības vidusskolā dod lielāku priekšrocību, stājoties augstskolā. Tam negribu piekrist, jo jauniešiem, kuri beiguši profesionālās izglītības iestādes un vēlas turpināt izglītoties savā nozarē, ir vieglāk iestāties augstskolā, viņi tām ir interesantāki, jo ir jau iedots pamats.⁷⁹*

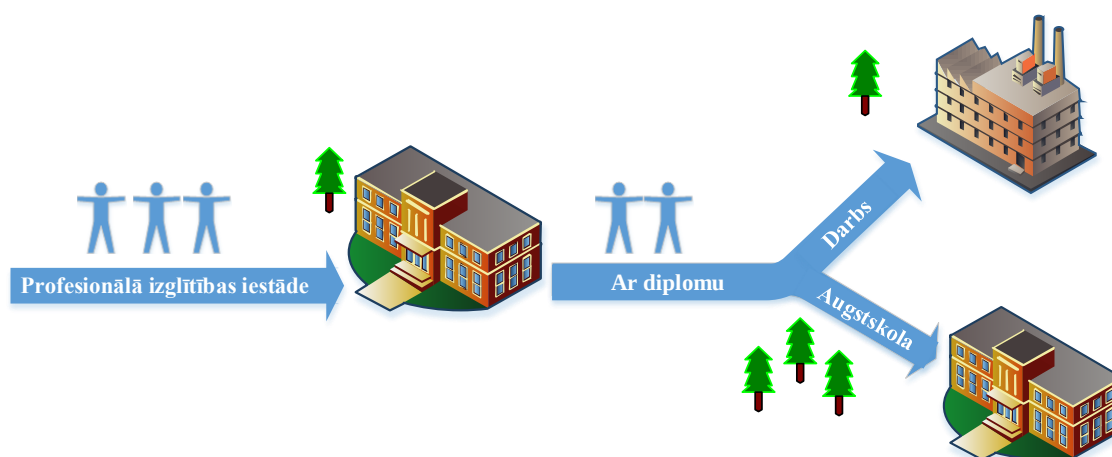
Saskaņā ar Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam noteikto *profesionālo izglītību un nodarbinātību aplūko integrētā veidā kā vienota procesa neatņemamas sastāvdaļas*. Līdz ar to, Valsts kontroles ieskatā, ir būtiski šādi profesionālās izglītības kvalitātes rādītāji:

- ✓ vai izglītojamie pabeidz izvēlēto profesionālās izglītības programmu (iegūst profesionālo kvalifikāciju);

- ✓ vai profesionālās izglītības iestāžu absolventi uzsāk darba attiecības apgūtajā profesijā un/vai sekmīgi turpina mācības augstākās izglītības iestādē attiecīgajā nozarē.

Tomēr apzināties arī, ka Profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventu iespējas uzsākt darbu apgūtajā profesijā var ietekmēt arī citi blakus apstākļi – sociāli apstākļi, ekonomiskā vide, reģionālās attīstības problēmas u.c.⁸⁰

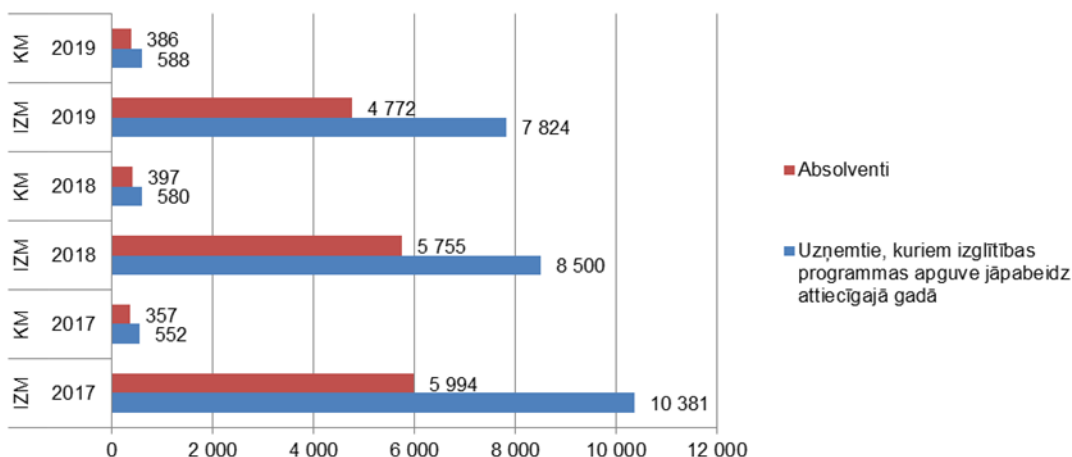
Izglītojamā mērķis, uzsākot profesionālās izglītības programmas apguvi, ir iegūt nepieciešamās prasmes un iemaņas atbilstoši darba tirgus prasībām un uzsākt darba attiecības apgūtajā profesijā un/vai arī turpināt mācības augstākās izglītības iestādē attiecīgajā nozarē (skatīt 14. attēlu).

14. attēls. Profesionālās izglītības iestādes absolventa iespējas – darbs un/vai studijas augstākās izglītības iestādē izvēlētajā profesijā.

IZM sniedza viedokli, ka profesionālās izglītības iestāžu pieredzes apkopojumos viennozīmīgi nav identificējams šāds mērķis, jo audzēkņi, apguvuši dažādas kompetences, ir brīvi izvēlē – turpināt izglītību vai turpināt darba gaitas apgūtajā vai pavisam citā jomā, īstenojot dažādās nodarbinātības formas un veidus. Viņi ir arī brīvi izvēlē nestrādāt un nemācīties, iespējams arī dibināt ģimeni un audzināt bērnus. Ņemot vērā, ka izglītībā personas īsteno LR Satversmes 112. pantā noteiktās cilvēktiesības, tad persona ir tiesīga izvēlēties arī atšķirīgu tālāko ceļu no iegūtās izglītības konkrētā nozarē.

Revīzijā konstatēts, ka no IZM, KM padotībā esošo izglītības iestāžu un divu pašvaldību profesionālās kultūrizglītības iestāžu uzņemtajiem izglītojamajiem, kuriem jāiegūst profesionālā kvalifikācija no 2017. gada līdz 2019. gadam, faktiski izglītības programmu absolvējuši 62 % izglītojamo un nepabeidz izvēlēto programmu 38 % (skatīt 15. attēlu).

15. attēls. IZM, KM padotībā esošo izglītības iestāžu un divu pašvaldību profesionālās kultūrizglītības iestāžu uzņemto izglītojamo, kuriem izglītības programma ir jāabsolvē 2017., 2018. un 2019. gadā, un absolventu skaits.⁸¹

Politikas veidotājs kā vienu no politikas plānošanas rezultātiem noteicis mazināt to audzēkņu skaitu profesionālās vidējās izglītības iestādēs, kuri ir atskaitīti nesekmības vai nodarbību neapmeklēšanas dēļ, nosakot rezultatīvā rādītāja vērtību –2017. gadā 5 % un 2020. gadā 3 %.

Saskaņā ar revidentu veikto aprēķinu⁸² 2018./ 2019. mācību gadā par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu no profesionālās vidējās izglītības iestādēm valstī kopumā atskatīti 1255 izglītojamie jeb 4,62 % no izglītojamo kopskaita. Turklāt jānorāda, ka aprēķinātais rezultatīvais rādītājs ir faktiski vēl lielāks, jo revīzijā konstatēts, ka IZM un KM izglītības iestādes neievada pilnīgu un patiesu informāciju VIIS – par to informācija sniegta tālāk revīzijas ziņojumā.

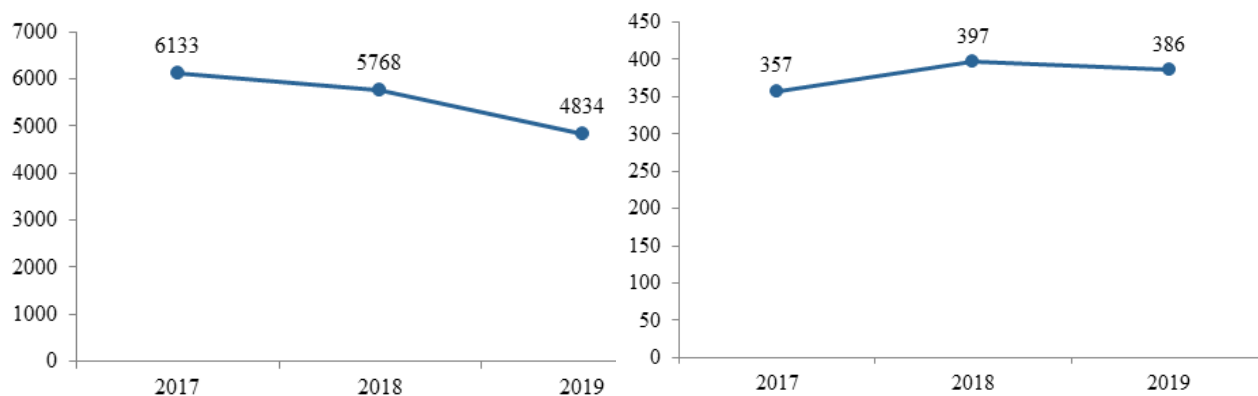
Joprojām liels atskaitīto skaits par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu

IZM norāda, ka Izglītības kvalitātes valsts dienests 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus" ietvaros īstenoto projektu „Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (jeb PuMPuRS), kura ietvaros tiek sniegts atbalsts arī profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem, lai mazinātu riskus priekšlaicīgai mācību pārtraukšanai. 2019./2020. mācību gada 1.semestrī 79% profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu mācās izglītības iestādēs, kas ir iesaistījušās projektā (projekta īstenošana uzsākta 2017.gada 16.martā).

IZM profesionālās vidējās izglītības programmas laika posmā no 2017. gada līdz 2019. gadam kopā absolvēja 16 211 izglītojamo, no kuriem 498 ir absolvējuši vairāk nekā vienu reizi. Absolventu skaits IZM no 2017. gada līdz 2019. gadam samazinājies par 1299 jeb 21 % (skatīt 16. attēlu).

Savukārt KM dibinātās profesionālās vidējās izglītības iestādes un divas pašvaldības dibinātās profesionālās vidējās izglītības iestādēs laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam kopā absolvēja

1140 izglītojamie (skatīt 17. attēlu). Absolventu skaits no 2017. gada līdz 2019. gadam pieauga par 29 jeb 8 %.

16. attēls. Absolventu skaits IZM profesionālās vidējās izglītības iestādēs laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam

17. attēls. Absolventu skaits KM un divās pašvaldības dibinātās profesionālās vidējās izglītības iestādēs laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam

EM norāda, ka kaut arī aizvadītos 15 gados profesionālās izglītības piedāvājums kopumā ir uzlabojies – modernizēta profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūra, atjaunota materiāltehniskā bāze, īstenota satura reforma (t.sk. uzsākta moduļu pieeja profesionālās izglītības satura veidošanā), vidēji palielinājies to jauniešu īpatsvars, kas pēc pamatzglītības un vidējās vispārējās izglītības posma pabeigšanas turpina mācības profesionālās izglītības iestādēs, tomēr profesionālo izglītību absolvējošo skaits joprojām nav pietiekams, lai pilnībā nodrošinātu vidējās kvalifikācijas darbaspēka vajadzības tautsaimniecībā.⁸³

IZM, KM un divu pašvaldību kultūrizglītības iestāžu absolventu absolvēšanas iedalījumu pēc izglītības tematiskajām grupām, tematiskajām jomām un programmu grupām laika posmā no 2017. gada līdz 2019. gadam skatīt 5. pielikumā.

Profesionālās izglītības iestāžu absolventu centralizēto eksāmenu un kvalifikācijas eksāmenu vērtējumi.

Izglītojamo vērtējumi centralizētajos eksāmenos KM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos gan IZM, gan KM padotības iestādēs ir atzīti un tiek pielietoti, izvērtējot PIKC atbilstību statusa saglabāšanai noteiktiem kritērijiem⁸⁴, turklāt sabiedrībā pieņemts veidot vispārējo izglītības iestāžu reitingu, ņemot vērā izglītojamo vērtējumu centralizētajos eksāmenos, kas līdz ar to liecina par izglītības iestādes sniegtās izglītības kvalitāti.

IZM un KM izglītības iestādēs, kuras 2019. gadā īsteno profesionālās vidējās izglītības vai arodizglītības programmas (skatīt 9. pielikumu):

- ✓ visaugstākais to izglītojamo īpatsvars, kuri nokārtojuši profesionālās kvalifikācijas eksāmenu (turpmāk – PKE), saņemot vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm, virs 90 % un arī 100 % apmērā

konstatēts deviņās KM padotībā esošajās izglītības iestādēs un vienā IZM padotībā esošā izglītības iestādē (padotībā esoša 2018./2019. mācību gadā);

- ✓ viszemākais to izglītojamo īpatsvars, kuri nokārtojuši PKE saņemot vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm, tikai 31,3 % apmērā konstatēts Liepājas Jūrniecības koledžā, 46,6 % – Malnavas koledžā, 60 % – Latvijas Jūras akadēmijas Jūrskolā, 60,2 % – PIKC “Rīgas Valsts tehnikums”.

Valsts kontrole izvērtēja arī VISC sniegto informāciju par izglītības iestāžu izglītojamo vērtējumiem centralizētajos eksāmenos 2018. un 2019. gadā. Tika apkopota informācija par trim centralizētajiem eksāmeniem – angļu valodā, latviešu valodā un matemātikā. Katrai izglītības iestādei atkarībā no iegūtās vietas konkrētajā mācību gadā un centralizētajā eksāmenā, tika piešķirta vieta (punktu skaits par vienu eksāmenu). Atkarībā no iegūto punktu skaita katrai izglītības iestādei tika piešķirta vieta katrā mācību gadā starp visām analizētajām izglītības iestādēm. Tādējādi, jo augstāki rezultāti visos trijos centralizētajos eksāmenos, jo augstāka vieta kopsummā (skatīt 10. pielikumu).

Atbilstoši iegūtajai informācijai par izglītības iestāžu izglītojamo centralizēto eksāmenu vērtējumiem, tika konstatēts, ka 2018. un 2019. gadā:

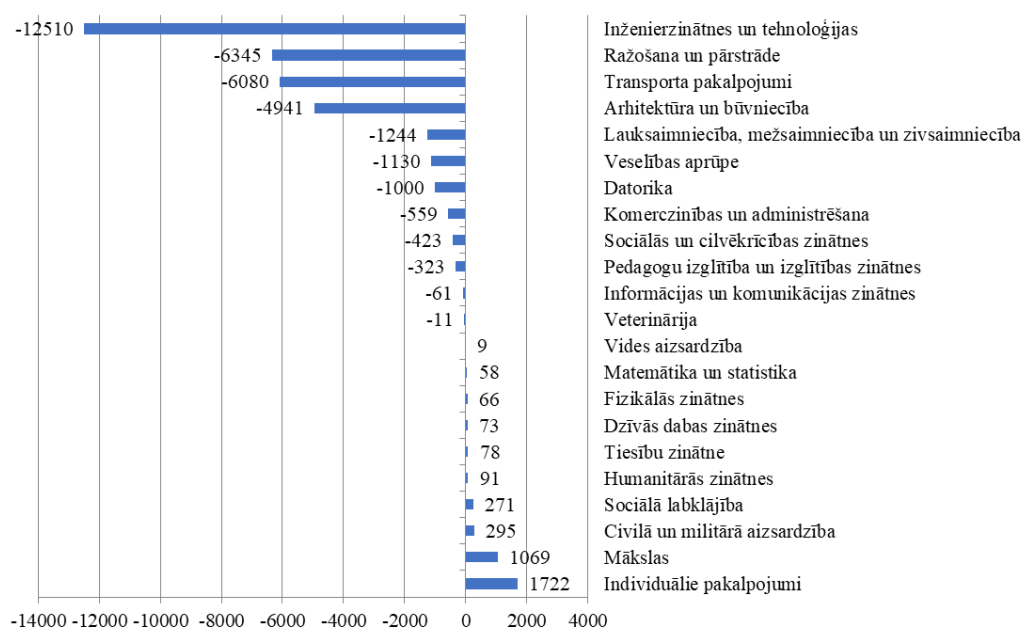
- ✓ visaugstākos vērtējumus centralizētajos eksāmenos sasniedz KM padotībā esošās izglītības iestādes – Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola, PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” un Jelgavas mūzikas vidusskola;
- ✓ zemākie vērtējumi ir IZM padotībā esošajām izglītības iestādēm – Daugavpils Būvniecības tehnikumam (izņemot IPĪV “Dagda” un IPĪV “Ludza”), Aizkraukles Profesionālajai vidusskolai.

Saskaņā ar konstatēto 2019. gadā visaugstākos vērtējumus gan centralizētajos, gan PKE iegūst tieši KM padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes, kas skaidrojams arī ar faktu, ka KM padotības iestādes īsteno izglītības programmas mākslas, mūzikas un dejas jomā un izglītojamie tiek uzņemti, nokārtojot iestājpārbaudījumus. Līdz ar to izglītības iestādes jau sākotnēji pirmajā mācību gadā uzņem izglītojamus ar vidēji labākiem mācību sekmju vērtējumiem.

Valsts kontroles vērtējumā, IZM padotības iestādēs salīdzinoši zemi rezultāti centralizētajos valsts eksāmenos nesekmē izglītojamo iespējas turpināt mācības augstākās izglītības iestādē apgūtajā profesijā. Par to liecina arī fakts, ka tikai 21 % no IZM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu 2017.–2019. gada absolventiem pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas turpina mācības augstākās izglītības iestādē, toties KM padotībā esošajām izglītības iestādēm šis rādītājs ir gandrīz trīs reizes augstāks, sasniedzot 60 %, un to absolventi gūst ievērojami labākus centralizēto eksāmenu vērtējumus.

Saskaņā ar EM sniegto prognozi par darbaspēka pieprasījuma tendenci 2025. gadam konstatēts, ka visās izglītības tematiskajās jomās būs lielāks vai mazāks darbaspēka pieprasījums, tomēr svarīgi ir konstatēt, kurās jomās prognozētais darbaspēka piedāvājums ar profesionālo vidējo izglītību nespēs nodrošināt atbilstošā līmeņa darbaspēka pieprasījumu un veidosies darbaspēka “iztrūkums” un kurās nozarēs darbaspēka piedāvājums pārsniegs darbaspēka pieprasījumu, tādējādi veidojot “pārpalikumu”.

Izglītības tematiskās jomas, kurās saskaņā ar sniegto EM prognozi 2025. gadā būs vērojams darbaspēka “iztrūkums” vai “pārpalikums”, skatīt 18. attēlā.

18. attēls. Izglītības tematiskās jomas, kurās saskaņā ar sniegto EM prognozi 2025. gadā būs vērojams darbaspēka “iztrūkums” vai “pārpalikums”.⁸⁵

Saskaņā ar EM sniegto informāciju⁸⁶ vislielākais darbaspēka “iztrūkums” 2025. gadā tiek prognozēts izglītības tematiskajās jomās:

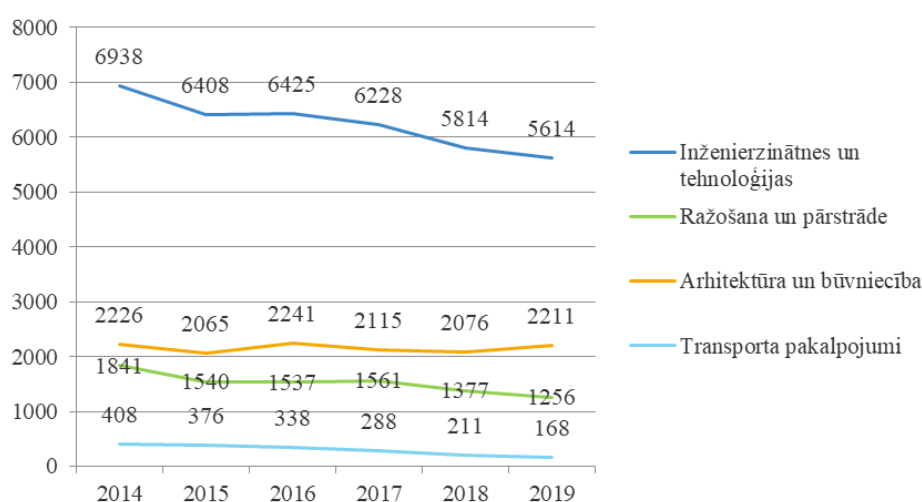
- ✓ “Inženierzinātnes un tehnoloģijas”, veidojot darbaspēka “iztrūkumu” 12 510 darbinieku apjomā jeb nodrošinot tikai 85 % no darbaspēka pieprasījuma;
- ✓ “Ražošana un pārstrāde”, veidojot darbaspēka “iztrūkumu” 6345 darbinieku apjomā jeb nodrošinot 84 % no darbaspēka pieprasījuma;
- ✓ “Transporta pakalpojumi”, veidojot darbaspēka “iztrūkumu” kopā 6080 darbinieku apjomā jeb nodrošinot tikai 68 % no darbaspēka pieprasījuma;
- ✓ “Arhitektūra un būvniecība”, veidojot darbaspēka “iztrūkumu” 4941 darbinieku apjomā jeb nodrošinot tikai 81 % no kopējā darbaspēka pieprasījuma.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas 2020. gada informatīvo ziņojumu⁸⁷ par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm darbaspēka novecošanās tendences, kā arī zems atražošanās līmenis vidējā termiņā un ilgtermiņā visvairāk ietekmēs vidējās kvalifikācijas darbaspēka pieejamību. Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits ar profesionālo vidējo izglītību līdz 2027. gadam varētu samazināties par aptuveni 1/5 jeb gandrīz 58 tūkstošiem, bet atbilstošas kvalifikācijas darbaspēka iztrūkums varētu pieaugt līdz gandrīz 40 tūkstošiem darbinieku.

EM norāda⁸⁸, ka darbaspēka piedāvājuma samazinājums ar profesionālo vidējo izglītību sagaidāms gandrīz visās izglītības tematiskajās grupās, izņemot dabaszinātnes un informācijas tehnoloģijas. Būtiskākais samazinājums sagaidāms inženierzinātņu, ražošanas un būvniecības izglītības tematiskajā grupā, kas pašlaik veido vairāk nekā pusi (52 %) no kopējā darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo izglītību. Jāatzīmē, ka aptuveni 60 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem ar izglītību šajā

tematiskajā grupā ir vecumā virs 45 gadiem, līdz ar to nākamo 20 gadu laikā gandrīz 90 tūkstoši atbilstošās kvalifikācijas darbaspēka pametīs darba tirgu, tas ir vidēji 4500 speciālistu gadā. Vienlaikus atbilstošo izglītības tematisko grupu pašlaik beidz aptuveni 2100 absolventu gadā, līdz ar to, lai nodrošinātu atbilstošās kvalifikācijas darbaspēka piedāvājuma saglabāšanu esošā līmenī, sagatavoto jauno speciālistu skaitam būtu jābūt vismaz divreiz lielākam, nekā tas ir pašlaik.

Valsts kontroles revidentiem izvērtējot izglītības tematiskajās jomās kopējo izglītojamo skaitu pēc VIIS datiem laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam gan IZM, gan pašvaldību, gan privātajās izglītības iestādēs, konstatēts, ka jomās, kurās saskaņā ar EM prognozi būs vislielākais darbaspēka “iztrūkums”, izglītojamo skaits samazinās, izņemot izglītības tematisko jomu “Arhitektūra un būvniecība”, kurā vērojams nemainīgs izglītojamo skaits (skatīt 19. attēlu).

19. attēls. IZM, pašvaldību un privātajās izglītības iestādēs izglītojamo skaits 1. oktobrī laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam izglītības tematiskajās jomās “Inženierzinātnes un tehnoloģijas”, “Ražošana un pārstrāde”, “Arhitektūra un būvniecība” un “Transporta pakalpojumi”⁸⁹.

Ņemot vērā EM darbaspēka pieprasījuma prognozes, t.sk. prognozēto “iztrūkumu”, Valsts kontroles revidentu ieskatā, būtu nepieciešams veicināt izglītojamo skaita palielinājumu iepriekš norādītajās izglītības tematiskajās jomās, lai sekmētu darbaspēka piedāvājuma atbilstību darbaspēka pieprasījumam un mazinātu prognozēto “iztrūkumu”.

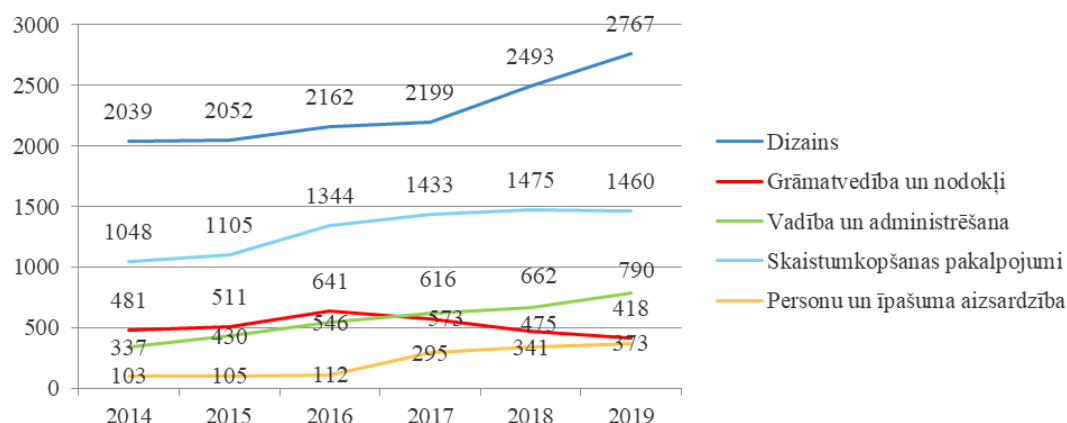
Saskaņā ar EM sniegto informāciju⁹⁰ konstatēts, ka EM izstrādātajā prognozē ir noteiktas arī izglītības tematiskās jomas un to ietvaros esošās izglītības programmu grupas, kurās darbaspēka piedāvājums pārsniegs pieprasījumu, tātad veidojot darbaspēka “pārpalikumu”.

Konstatēts, ka saskaņā ar sniegto prognozi darbaspēka piedāvājums 2025. gadā pārsniegs darbaspēka pieprasījumu, veidojot “pārpalikumu”:

- ✓ izglītības tematiskās jomas “Mākslas” izglītības programmu grupā “Dizains” – par 994 jeb 75 % vairāk speciālistu, nekā saskaņā ar prognozi ir nepieciešams;

- ✓ izglītības tematiskās jomas “Individuālie pakalpojumi” izglītības programmu grupā “Skaistumkopšanas pakalpojumi” – par 1013 jeb 17 % vairāk speciālistu, nekā nepieciešams nozarei.
- ✓ izglītības tematiskās jomas “Civīlā un militārā aizsardzība” izglītības programmu grupā “Personu un īpašuma aizsardzība” – par 1010 jeb 65 % vairāk speciālistu, nekā nepieciešams nozarei;
- ✓ izglītības tematiskās jomas “Komerccinības un administrēšana” izglītības programmu grupās “Vadība un administrēšana” un “Sekretariāta un biroja darbs” – attiecīgi par 785 un 832 jeb 48 % un 57 % vairāk speciālistu, nekā nepieciešams.

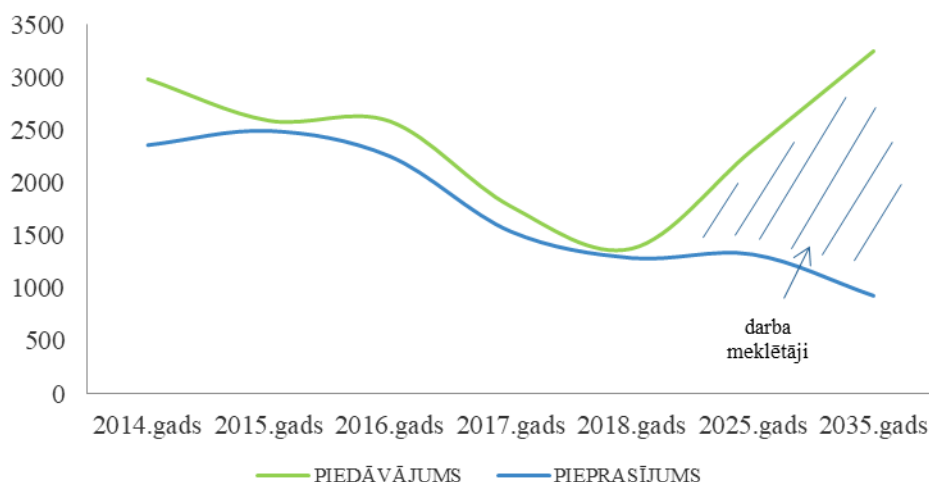
Izvērtējot iepriekš norādīto izglītības programmu grupu, kurās prognozēts darbaspēka piedāvājuma “pārpalikums”, kopējo izglītojamo skaitu pēc VIIS datiem laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam IZM, KM, pašvaldības un privātajās izglītības iestādēs, vērojams, ka tas ir pieaugošs (skatīt 20. attēlu).

20. attēls. IZM, KM, pašvaldību un privātajās izglītības iestādēs izglītojamo skaits 1. oktobrī laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam izglītības programmu grupās “Dizains”, “Grāmatvedība un nodokļi”, “Vadība un administrācija”, “Skaistumkopšanas pakalpojumi”, “Personu un īpašuma aizsardzība”.⁹¹

Lai arī EM darba tirgus prognožu zemākais agregācijas līmenis izglītības griezumā ir izglītību programmu grupas, EM sniedza informāciju, ka šādā detalizācijas pakāpē pieaug prognožu nenoteiktība, līdz ar to detalizācija izglītības programmu grupu griezumā analizējama kopā ar citiem rādītājiem.

Vienlaikus Valsts kontroles revidenti secina, ka darba tirgus neatbilstība izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” galvenokārt skaidrojama ar neatbilstību izglītības programmu grupā “Dizains”, jo šajā grupā veidojas vislielākais darbaspēka “pārpalikums” (skatīt 21. attēlu) un uzņemto izglītojamo skaits ar katru gadu būtiski pieaug.

21. attēls. Darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atbilstība izglītības programmu grupā “Dizains”.⁹²

Pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas izglītības iestāžu izglītojamajiem ir iespējas uzsākt studijas kādā no augstākās izglītības iestādēm vai uzsākt darba attiecības apgūtajā profesijā.

IZM katru gadu FM ir jāsniedz izvērtējums, vai profesionālās izglītības iestāžu izglītojamie absolvē izglītības iestādi un vai absolventi strādā profesijā vai sekmīgi turpina mācības augstākās izglītības iestādē, jo likumos par valsts budžetu kārtējam gadam⁹³ noteikti vairāki profesionālās izglītības īstenošanas kvalitātes kritēriji, t.sk. absolventu īpatsvars, kas strādā profesijā vai turpina izglītību nozarē un no profesionālās vidējās izglītības iestādēm atskaitīto audzēkņu skaita samazinājums (%).

Lai gan arī KM padotībā esošās izglītības iestādes īsteno profesionālo vidējo izglītību, tomēr likumu par valsts budžetu kārtējam gadam paskaidrojumos⁹⁴ KM nav noteikti iepriekš minētie darbības un kvalitātes rādītāji, kas, Valsts kontroles vērtējumā, ir būtiski, jo raksturo profesionālās vidējās izglītības kvalitāti un darbības efektivitāti.

Likumos par valsts budžetu kārtējam gadam⁹⁵ profesionālās izglītības jomā noteiktos darbības un kvalitātes rādītājus un to izpildi 2017., 2018. un 2019. gadā skatīt 4. tabulā.

4. tabula. Likumos par valsts budžetu kārtējam gadam⁹⁶ profesionālās izglītības jomā noteiktie darbības un kvalitātes rādītāji, to izpilde 2017., 2018. un 2019. gadā.

Raksturojošie darbības rezultatīvie rādītāji									
Rādītājs	2017. gads (plāns)	2017. gads (izpilde)	Izpilde (%)	2018. gads (plāns)	2018. gads (izpilde)	Izpilde (%)	2019. gads (plāns)	2019. gads (izpilde)	Izpilde (%)
Uzņemtie izglītojamie valsts budžeta finansētās vietās (skaits)	8800	8908	101	9000	8702	97	9000	8986	99,8
Audzēkņu īpatsvars, kas apguvuši DVB mācības un 1. un 2. mācību gadā bijuši mācību praksē uzņēmumā sadarbības līguma ar uzņēmumu ietvaros (%)	15	6	39	6	21,8	363	30	16,57	55,2
Nozaru ekspertu padomes, kas veic funkcijas saskaņā ar Profesionālās izglītības likuma 12.pantu (skaits)	-	-	-	-	-	-	14	14	100,0
Kvalitātes rādītāji									
Rādītājs	2017. gads (plāns)	2017. gads (izpilde)	Izpilde (%)	2018. gads (plāns)	2018. gads (izpilde)	Izpilde (%)	2019. gads (plāns)	2019. gads (izpilde)	Izpilde (%)
No profesionālās vidējās izglītības iestādēm atskaitīto audzēkņu skaita samazinājums (%)	5	0,8	16	4	1,75	44	2	1,58	79
Absolventu īpatsvars, kas strādā profesijā vai turpina izglītību nozarē (%)	70	59	84	70	59,1	84	61	54,6	90
Valsts budžeta finansētie izglītojamie, kuri ieguvuši izglītību apliecināšu dokumentu (skaits)	5248	5018	96	4710	4968	105	5479	4897	89

Izvērtējot likumu par valsts budžetu kārtējam gadam⁹⁷ paskaidrojumos noteiktos plānotos darbības rezultātos rādītājus un kvalitātes rādītājus, konstatēts, ka daļai no rādītājiem plānotās vērtības tiek samazinātas salīdzinot ar iepriekšējā gada faktiskajām vērtībām.

IZM, šādi samazinot rezultātos rādītājus, ir koriģējusi darbības un kvalitātes rādītāju izpildi uz iepriekšējās neizpildes rēķina, kas, Valsts kontroles vērtējumā, neraksturo patiesos profesionālās izglītības sistēmas rezultātus un neveicina šo rādītāju pieaugumu. Piemēram:

- ✓ no profesionālās vidējās izglītības iestādēm atskaitīto audzēkņu skaita samazinājums (%) – plānotā vērtība no 2017. gada līdz 2019. gadam samazināta no 5 % uz 2 %, tādējādi palielinot tā izpildes vērtējumu no 16 % uz 79 %;

- ✓ to absolventu īpatsvars, kas strādā profesijā vai turpina izglītību nozarē (%) – plānotā vērtība no 2017. gada līdz 2019. gadam samazināta no 70 % uz 61 %, tādējādi palielinot rādītāja izpildes vērtējumu no 84 % uz 90 %, kaut gan faktiski to absolventu īpatsvars, kas strādā profesijā vai turpina izglītību nozarē, ir samazinājies.

IZM skaidro, ka, izanalizējot iepriekš plānotos rezultātus un to nesasniegšanas iemeslus un pārskatot pārāk optimistiski un bez pamatojuma plānotos rezultātus, veica korekcijas.

Lai noskaidrotu absolventu turpmākās gaitas pēc profesionālās vidējās izglītības absolvēšanas Valsts kontrole ieguva datus no:

- ✓ IZM par augstākās izglītības iestādēs studējošajiem 31.12.2017., 31.12.2018. un 31.12.2019. un tās padotībā esošo izglītības iestāžu profesionālās izglītības programmu absolventiem no VIIS ietvertās informācijas;
- ✓ VID par personu nodarbinātību laika periodā no 01.01.2017. līdz 31.12.2019. no pārskatos “Ziņas par darba ņēmējiem”⁹⁸ ietvertās informācijas. Datus tika iekļauta informācija arī par pašnodarbinātām personām.

Absolventu, kas profesionālās izglītības iestādi ir absolvējuši laika posmā no 2017. gada līdz 2019. gadam, nodarbošanās pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas tika vērtēta, izmantojot divas pieejas:

- ✓ attiecīgā gada absolventu turpmākās gaitas (nodarbinātība vai uzsāktās studijas) 31. decembrī, kas ir seši mēneši pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas;
- ✓ visu absolventu turpmākās gaitas (nodarbinātība vai uzsāktās studijas) 31.12.2019.

IZM, KM un divu pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu 2017.–2019. gadam nodarbināto absolventu īpatsvars 31.12.2019. salīdzinoši ir lielāks – KM 81 % apmērā un IZM 72 % apmērā (skatīt 5. tabulu).

5. tabula. IZM, KM un divu pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu 2017. – 2019. gada absolventu iedaļums 31.12.2019.⁹⁹

	Tikai stud [⊙]		Studē un strādā		Tikai strādā		Kopā		Nestrādā, nestudē		Kopā visi absolventi
	Skaits	% [⊙]	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits	%	Skaits
⊙ IZM profesionālās izglītības iestādes	1164	7	2149	14	8057	51	11 370	72	4343*	28	15 713
⊙ KM un divas pašvaldību profesionālās izglītības iestādes	316	28	367	32	238	21	921	81	214**	19	1135

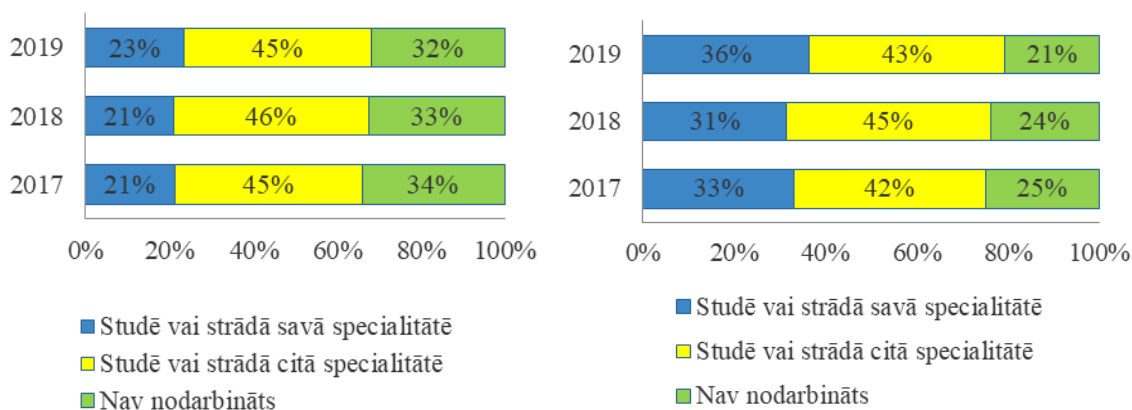
* IZM padotībā esošo izglītības iestāžu 1322 absolventi nav identificējami ne studējošo reģistrā, ne VID datos, no kuriem 1314 absolventi nav VID datos un 8 absolventi nav studējošo reģistrā; 3021 absolvents kādu brīdi ir strādājis un studējis, taču darbu vai studijas pārtraucis; no kuriem 2955 absolventi ir strādājuši un 66 absolventi ir studējuši.

** KM un divu pašvaldību padotībā esošo izglītības iestāžu 89 absolventi nav identificējami ne studējošo reģistrā, ne VID datos par nodarbinātību, 125 absolventi pēc izglītības iestādes absolvēšanas ir iestājušies augstskolā, taču studijas neturpina, vai kādu laiku ir bijuši nodarbināti. 31.12.2019. šīs personas ne studē, ne ir nodarbinātas.

Kā jau iepriekš norādīts revīzijas ziņojumā, Valsts kontroles vērtējumā, KM padotībā esošo izglītības iestāžu lielais to absolventu īpatsvars 60 %, kuri uzsākuši studijas augstākās izglītības iestādēs, salīdzinājumā ar IZM 21 % skaidrojams gan ar faktu, ka KM padotības izglītības iestādēs tiek rīkoti iestājekārtējie, kā rezultātā tiek uzņemti sekmīgākie izglītojamie, gan ar to, ka KM padotības izglītības iestāžu izglītojamie uzrāda labākus rezultātus valsts centralizētajos eksāmenos.

Revīzijā konstatēts, ka no visiem absolventiem laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas savā profesijā studijas vai nodarbinātību uzsākuši:

- ✓ 3429 jeb 22 % IZM padotībā esošo izglītības iestāžu absolventu (skatīt 22. attēlu);
- ✓ 381 jeb 34 % KM un divu pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu absolventu (skatīt 23. attēlu).

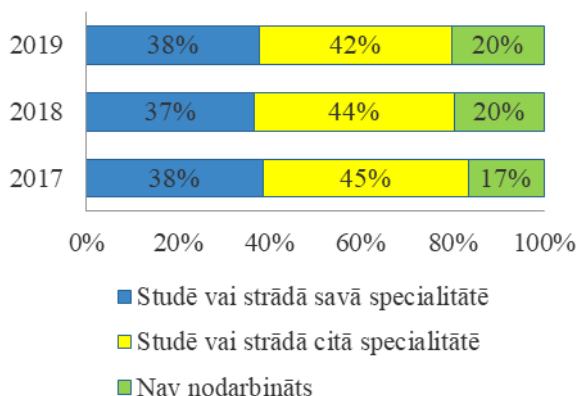

22. attēls. IZM padotībā esošo izglītības iestāžu to absolventu īpatsvars, kas studē vai strādā sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas¹⁰⁰.

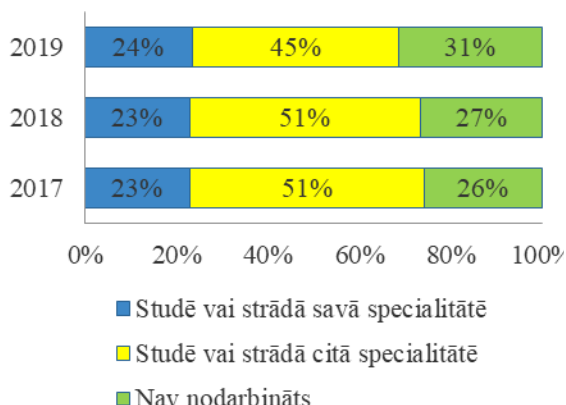
23. attēls. KM un divu pašvaldību dibināto profesionālās izglītības iestāžu to absolventu īpatsvars, kas studē vai strādā sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas¹⁰¹.

Savukārt no visiem absolventiem laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam 31.12.2019. savā profesijā studijas vai nodarbinātību uzsākuši:

- ✓ 3622 jeb 23 % IZM padotībā esošo izglītības iestāžu absolventu (skatīt 24. attēlu);
- ✓ 427 jeb 38 % KM un divu pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu absolventu, (skatīt 25. attēlu).

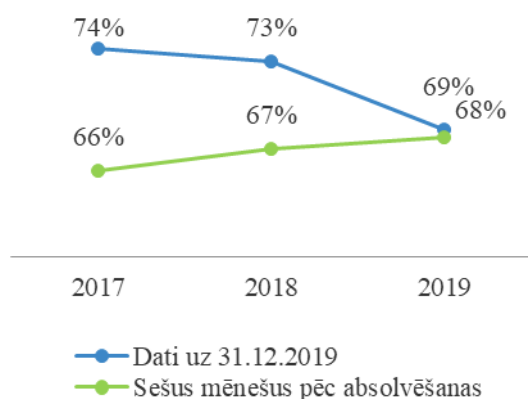

24. attēls. IZM padotībā esošo izglītības iestāžu to absolventu īpatsvars, kas studē vai strādā 31.12.2019.¹⁰²

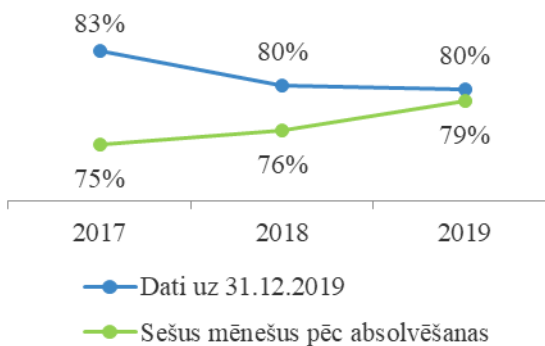

25. attēls. KM un divu pašvaldību dibināto profesionālās izglītības iestāžu to absolventu īpatsvars, kas studē vai strādā 31.12.2019.¹⁰³

Izmantojot gan vienu, gan otru pieeju, iegūtais rezultāts liecina, ka abās ministrijās nodarbināto absolventu īpatsvars ir līdzīgs (skatīt 26. un 27. attēlu).

26. attēls. IZM absolventu nodarbinātība sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas un 31.12.2019.

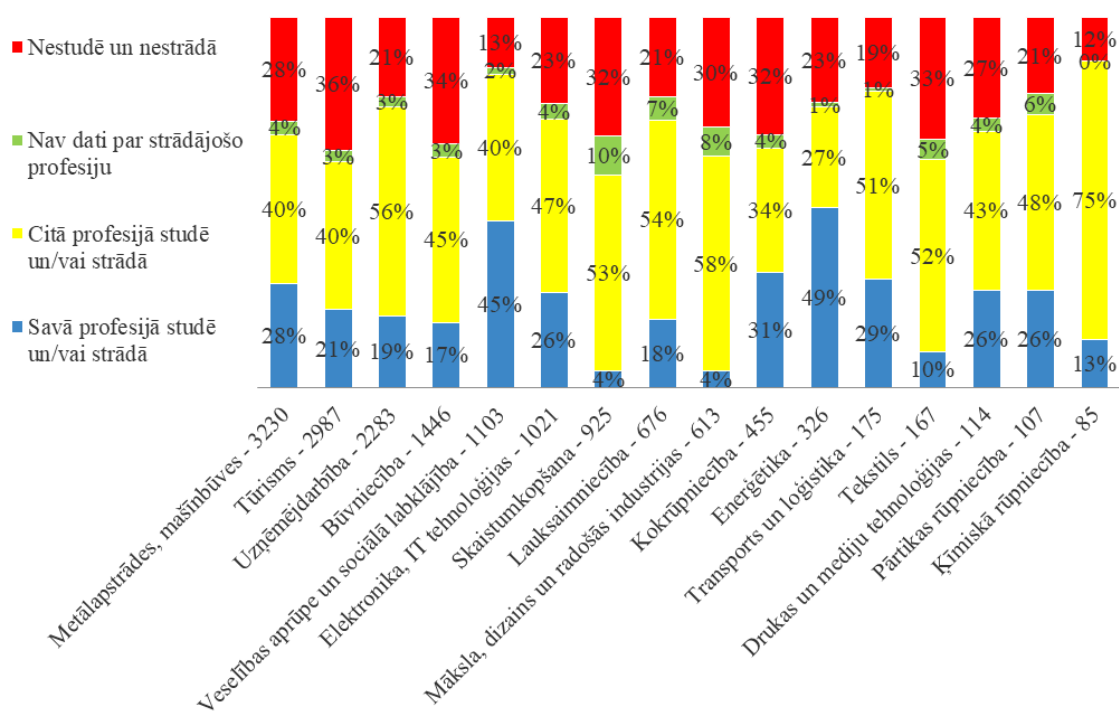

27. attēls. KM un divu pašvaldības dibinātu absolventu nodarbinātība sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas un 31.12.2019.

Izvērtējot IZM padotībā esošo izglītības iestāžu absolventu profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības jomā no 2017. gada līdz 2019. gadam nodarbinātību 31.12.2019. sadalījumā pa nozarēm, konstatēts, ka:

- ✓ vislielākais nodarbināto un/vai studējošo īpatsvars apgūtajā profesijā ir enerģētikas nozarē, sasniedzot 49 % no kopējā absolventu skaita un veselības aprūpes un sociālās labklājības nozarē, sasniedzot 45 %;

- ✓ vismazākais nodarbināto un/vai studējošo īpatsvars apgūtajā profesijā konstatēts skaistumkopšanas nozarē un mākslas, dizaina un radošo industriju nozarē, sasniedzot katrā tikai 4 % īpatsvaru no kopējā absolventu skaita;
- ✓ vislielākais nodarbināto un/vai studējošo īpatsvars citā profesijā ir ķīmiskās rūpniecības nozarē, sasniedzot 75 % no kopējā absolventu skaita, un mākslas dizaina un radošās industrijas nozarē, sasniedzot 58 %;
- ✓ vismazākais nodarbināto un/vai studējošo īpatsvars citā profesijā konstatēts enerģētikas nozarē, sasniedzot 27 % īpatsvaru no kopējā absolventu skaita;
- ✓ vislielākais nenodarbināto un/vai nestudējošo īpatsvars ir tūrisma nozarē, sasniedzot 36 % no kopējā absolventu skaita, un būvniecības nozarē, sasniedzot 34 % (skatīt 28. attēlu).

28. attēls. IZM padotībā esošo izglītības iestāžu profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmu absolventu skaits no 2017. līdz 2019. gadam un nodarbinātība 31.12.2019. sadalījumā pa nozarēm.

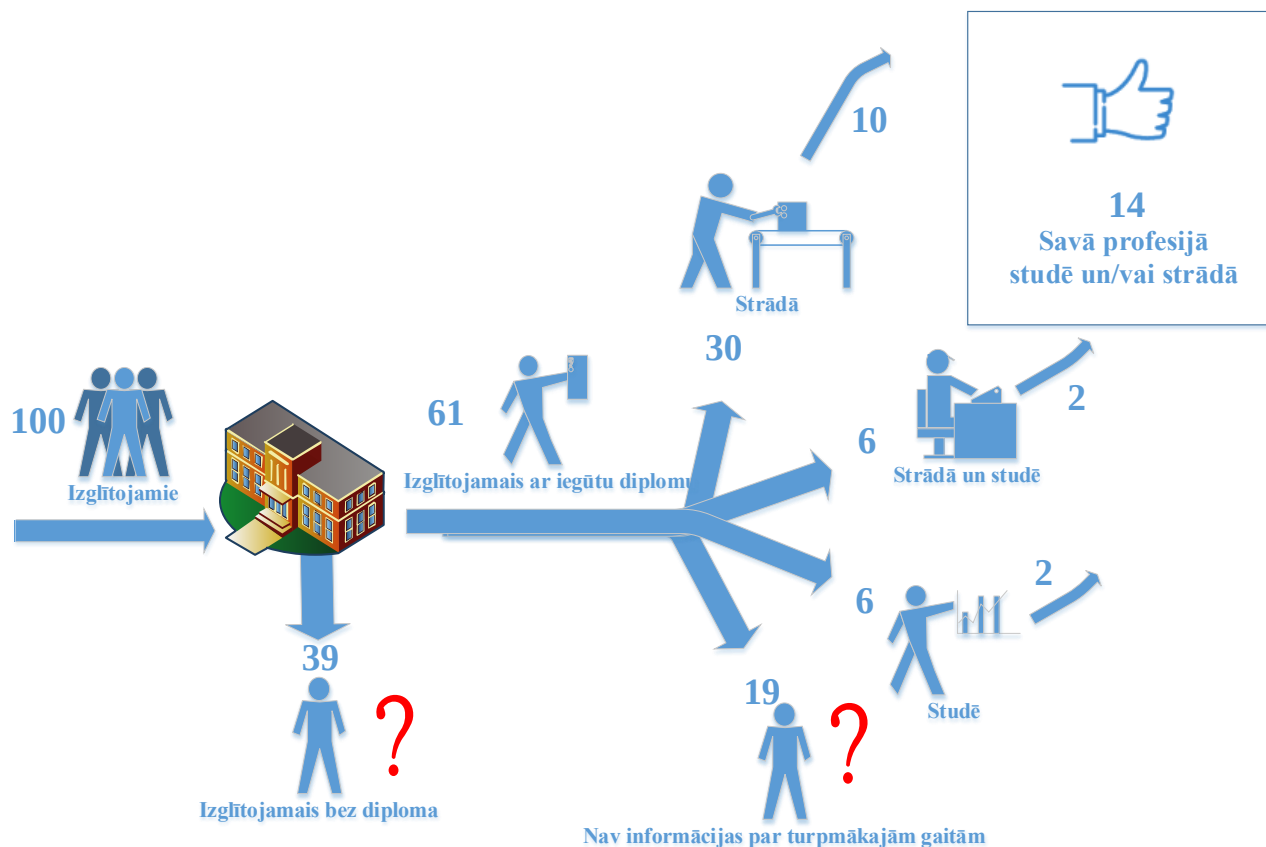
Saskaņā ar Stokholmas Ekonomikas skolas veikto pētījumu par ēnu ekonomiku Latvijā¹⁰⁴ būvniecības nozarē joprojām ir 30–33 % no IKP (2016.–2019.) ēnu ekonomika. No tādām mazākām nozarēm, kas ir pētītas, liela bēda ir viesmīlība un ēdināšana. Ēnu ekonomika pakalpojumu jomā ir 20,7 % no IKP (2016.–2019.).

Valsts kontroles revidenti secina, ka vislielākais nenodarbināto un/vai nestudējošo īpatsvars ir tūrisma nozarē, sasniedzot 36 % no kopējā absolventu skaita, un būvniecības nozarē, sasniedzot 34 %, un norāda uz to, ka vairums šo absolventu, iespējams, ir daļa no ēnu ekonomikas. Turklāt saskaņā ar 28. attēlu

sniegtajiem datiem nozīmīgs risks par absolventu nodarbinātību ēnu ekonomikā ir arī skaistumkopšanas nozarē un mākslas, dizaina un radošo industriju nozarē.

Rēķinot¹⁰⁵ uz 100 uzņemtajiem izglītojamajiem IZM padotībā esošo izglītības iestāžu profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmās, kuriem izglītības programma jāabsolvē:

- ✓ 2017. gadā, izglītības programmu absolvēja tikai 58 izglītojamie, no kuriem darba attiecības un/vai studijas apgūtajā profesijā sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas uzsāka 12 izglītojamie;
- ✓ 2018. gadā, izglītības programmu absolvēja tikai 68 izglītojamie, no kuriem darba attiecības un/vai studijas apgūtajā profesijā sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas uzsāka 14 izglītojamie;
- ✓ 2019. gadā, izglītības programmu absolvēja tikai 61 izglītojamais, no kuriem darba attiecības un/vai studijas apgūtajā profesijā sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas uzsāka 14 izglītojamie (skatīt 29. attēlu).

29. attēls. To izglītojamo skaits, kas uzņemti IZM profesionālās izglītības iestādēs, absolvē 2019. gadā un arī uzsāk darba attiecības un/vai studijas augstākās izglītības iestādē apgūtajā profesijā sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas.¹⁰⁶

Lai noskaidrotu profesionālās vidējās izglītības izglītojamā mācību procesu un turpmākās gaitas pēc izglītības iestādes absolvēšanas, izlases veidā revidenti veica gadījumu izpēti sešās IZM profesionālās

izglītības iestādēs – Daugavpils Būvniecības tehnikumā, PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”, Rēzeknes tehnikumā, Smiltenes tehnikumā, Ventspils Tehnikumā un VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”.

Laika posmā no 2013. gada līdz 2017. gadam visvairāk – 37 % jeb 123 izglītojamie mācības uzsākuši izglītības programmā “Autotransports”, 16 % jeb 55 izglītojamie – “Skaistumkopšanas pakalpojumi” un 16 % jeb 52 izglītojamie – “Interjera dizains” (skatīt 8. pielikumu).

No visiem izlases iestādēs izglītības programmā “Autotransports” ar iegūstamo kvalifikāciju “Automehāniķis” 2014. gadā un 2015. gadā mācības uzsākušajiem izglītojamajiem:

- ✓ absolvējuši 51 % jeb 63 izglītojamie, no kuriem lielāks absolventu īpatsvars pret mācības uzsākušo izglītojamo skaitu vērojams PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”, kurā arī vērojams augstākais vidējais kvalifikācijas eksāmena vērtējums;
- ✓ mācības izglītības programmā pārtraukuši 49 % jeb 60 izglītojamie, no kuriem 15 turpina mācības izglītības iestādē citā programmā un mācības pilnībā pārtraukuši 45 izglītojamie, kuriem visbiežākais atskaitīšanas iemesls bijis “ģimenes apstākļi” un “dzīves vietas maiņa”. Taču, sīkāk analizējot ģimenes apstākļu dēļ atskaitīto izglītojamo sekmes, redzams, ka tās kopumā ir salīdzinoši zemas;
- ✓ 31.12.2019. nodarbināto absolventu īpatsvars veido 49 % jeb 31 absolvents, no kuriem savā profesijā studē un/vai strādā 17 izglītojamie.

Revīzijā konstatēts, ka izlasē iekļauto izglītības iestāžu izglītības programmā “Autotransports” augstākais absolventu īpatsvars un labākie profesionālās kvalifikācijas eksāmena vērtējumi ir PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”. No 17 izglītības programmu absolventiem saskaņā ar VIIS informāciju 12 izglītojamie turpina mācības izglītības iestādes pusotrgadīgajā izglītības programmā “Mašīnzinības”, ar apgūstamo kvalifikāciju “Spēkratu mehāniķis”. Saskaņā ar PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” intervijā sniegto informāciju¹⁰⁷ “Spēkratu mehāniķis” ir viena no izglītības iestādes jaunākajām programmām, kas izglītības iestādei ir ļoti nozīmīga, jo tā ir tapusi sadarbībā ar ilggadējo sadarbības partneri SIA “Volvo Truck Latvia”. SIA “Volvo Truck Latvia” ne tikai piedāvā izglītojamajiem prakses vietu, bet arī labprāt turpina sadarbību pēc prakses. Tāpat šīs programmas tapšanā būtiska nozīme ir tam, ka jau 10 gadu garumā izveidojusies sadarbība ar Zemessardzes 45. kaujas nodrošinājuma bataljonu.

Līdz ar to, Valsts kontroles vērtējumā, veiksmīgas nozares pārstāvju un PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” pārstāvju sadarbības rezultātā – nodrošinot kvalifikācijas prakses nozares uzņēmumos un turpmākas izglītības iespējas, ir radīti efektīvi priekšnoteikumi, lai sekmētu izglītības programmas “Autotransports” absolventu nodarbinātību apgūtajā profesijā un izglītojamie kļūtu par jomas speciālistiem.

No visiem izlases iestādēs izglītības programmā “Skaistumkopšanas pakalpojumi” 2015. un 2017. gadā mācības uzsākušajiem izglītojamajiem:

- ✓ absolvējuši 42 % jeb 23 izglītojamie, no kuriem lielāks absolventu īpatsvars pret mācības uzsākušo izglītojamo skaitu ir PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”;
- ✓ augstākais vidējais kvalifikācijas eksāmena vērtējums 8 balles bijis VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” absolventiem;

- ✓ mācības izglītības programmā pārtraukuši 58 % jeb 32 izglītojamie, no kuriem četri uzsākuši mācības izglītības iestādē citā programmā un 28 izglītojamie mācības izglītības iestādē pilnībā pārtraukuši, t.sk. visbiežākais izglītojamo atskaitīšanas iemesls bijis ģimenes apstākļu dēļ un izglītības iestādes maiņas dēļ;

31.12.2019. nodarbināto absolventu īpatsvars veido 74 % jeb 17 absolventi, no kuriem 14 absolventi nav uzsākuši studijas un/vai darba attiecības savā profesijā (datu analīzei izmantots EM un IZM izstrādātais rīks “Profesijas – izglītības atbilstība”). Trīs absolventiem nav konstatējama darba gaitu saistība ar apgūto profesiju, jo kā pašnodarbinātām personām, tām nav jāsniedz VID informācija par profesijas kodu saskaņā ar Profesiju klasifikatoru. Valsts kontroles vērtējumā zemie nodarbinātības rādītāji apgūtajā profesijā, uz ko norāda gan zemie absolventu nodarbinātības rādītāji nozarē kopumā (skatīt 28.attēlu), gan revīzijā konstatētais PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” un VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”, IZM būtu jāņem vērā, plānojot efektīvu valsts budžeta līdzekļu sadalījumu profesionālās izglītības programmu īstenošanai.

IZM norāda, ka SPA pakalpojumu virzienam Latvijā nav atbilstošas augstskolas studiju programmas, tādēļ katru gadu kāds šīs programmas absolvents dodas studēt medicīnu vai fizioterapiju.

No visiem izlases iestādēs izglītības programmā “Interjera dizains” 2013., 2015. un 2017. gadā mācības uzsākušajiem izglītojamajiem:

- ✓ absolvējuši 42 % jeb 22 izglītojamie, no kuriem lielāks absolventu skaits un īpatsvars pret mācības uzsākušo izglītojamo skaitu ir Rēzeknes tehnikumā;
- ✓ mācības izglītības programmā pārtraukuši 58 % jeb 30 izglītojamie, no kuriem divi uzsākuši mācības izglītības iestādē citā programmā un 28 izglītojamie mācības izglītības iestādē pilnībā pārtraukuši ar visbiežāko atskaitīšanas iemeslu “ģimenes apstākļu dēļ” un “iestādes maiņas dēļ”;
- ✓ 31.12.2019. nodarbināto absolventu īpatsvars veido 59 % jeb 13 absolventi, no kuriem savā profesijā neviens izglītojamais nestudē un/vai nestrādā.

Valsts kontroles vērtējumā, ir neefektīvi ieguldīt finansējumu arī izglītības programmā “Interjera dizains”, uz to norāda gan zemie absolventu nodarbinātības rādītāji nozarē kopumā (skatīt 28.attēlu), gan revīzijā konstatētais Rēzeknes tehnikumā, Daugavpils Būvniecības tehnikumā un VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”, ka no 22 absolventiem 20 absolventi nav uzsākuši studijas un/vai darba attiecības apgūtajā profesijā (datu analīzei izmantots EM un IZM izstrādātais rīks “Profesijas – izglītības atbilstība”). Viena absolvente ir pašnodarbinātā persona, kurai nav jāsniedz VID informācija par profesijas kodu saskaņā ar Profesiju klasifikatoru un līdz ar to nav konstatējama darba gaitu saistība ar apgūto profesiju, un vienai absolventei VID datos nav norādīta informācija par profesijas kodu.

Arī dati par IZM profesionālās izglītības iestāžu absolventu kopējo nodarbinātību norāda, ka izglītības programmu grupās “Skaistumkopšanas pakalpojumi” un “Dizains” savā profesijā nodarbināto īpatsvars ir mazs – 4 % un 3 % (skatīt 6. tabulu), un tajās EM prognozē darbaspēka “pārpalikumu”. Savukārt izglītības programmu grupā “Mašīnzinības”, kurā prognozē arī lielu darbaspēka “iztrūkumu”, ir augstāks absolventu nodarbinātības rādītājs.

6. tabula. Izglītības tematiskās grupas, kurās saskaņā ar sniegto EM prognozi 2025. gadā būs vērojams lielākais darbaspēka “iztrūkums” un “pārpalikums”¹⁰⁸, un IZM absolventu nodarbinātības dati 31.12.2019.

Izglītības programmu grupa		EM prognozes dati				IZM absolventu dati		
Kods	Nosaukums	Pieprasījums	Piedāvājums	Izpilde		Absolventu skaits	Savā jomā strādājošo skaits	%
		2025	2025	Starpība	%			
815	Skaistumkopšanas pakalpojumi	5891	6904	1013	117	925	40	4
214	Dizains	1322	2316	994	175	464	12	3
525	Mašīnzinības	35 229	28 788	-6441	82	2262	541	24

Ieteikumi

IZM, plānojot valsts budžeta finansējuma piešķiršanu profesionālās izglītības programmu īstenošanas uzsākšanai, izvērtēt absolventu nodarbinātības rādītājus nozarēs, lai sekmētu efektīvu valsts budžeta resursu izlietojumu un sagatavotu darbaspēku ar profesionālo vidējo izglītību nozarēs, kurās tas ir nepieciešams.

Lai sekmētu profesionālās vidējās izglītības prestiža celšanu un veicinātu nepieciešamā darbaspēka ar profesionālo vidējo izglītību sagatavošanu, IZM politikas plānošanas dokumentā “Izglītības un prasmju attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam” noteikt:

- ✓ darbības, kas “lauztu” stereotipus par profesionālās izglītības zemo kvalitāti un veicinātu profesionālās izglītības iestāžu absolventu turpmākās studijas augstākajā izglītībā;
- ✓ pasākumus izglītības iestāžu rezultatīvai sadarbībai ar nozaru pārstāvjiem, lai sekmētu absolventu nodarbinātību nākotnē.

Vai valsts finansēto vietu skaita plānošana nodrošinās darbaspēka piedāvājumu atbilstoši sniegtajām darbaspēka pieprasījuma prognozēm?

IZM un KM izglītības iestādēs, kas īsteno profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmas, mācās kopā 92 % no visiem profesionālās vidējās izglītības izglītojamajiem valstī, t.sk. 85 % IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs. Līdz ar to IZM, īstenojot valsts finansēto vietu skaita plānošanu profesionālās vidējās izglītības jomā, ir nozīmīga loma nākotnes darbaspēka piedāvājuma veidošanā, kaut arī absolventu iespējas uzsākt darbu apgūtajā profesijā var ietekmēt arī citi blakus apstākļi – sociāli apstākļi, ekonomiskā vide, reģionālās attīstības problēmas u.c.¹⁰⁹

Lai gan valstī ir izveidota darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma prognozēšanas sistēma, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, sniegtās prognozes netiek pietiekami izmantotas profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma – valsts finansēto vietu skaita – plānošanā, kaut arī tās ir viens no instrumentiem, kas ļauj priekšlaicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē un veikt nepieciešamās darbības, sekmējot to novēršanu un tādējādi regulējot darbaspēka piedāvājuma atbilstību pieprasījumam.

Valsts kontroles revidenti secina, ka IZM īstenotā valsts finansēto vietu skaita plānošana nav efektīva un nesekmēs darbaspēka piedāvājumu atbilstoši sniegtajām darbaspēka pieprasījuma prognozēm, kas tādējādi negatīvi ietekmēs izglītojamo iespējas nākotnē uzsākt darba attiecības izvēlētajā profesijā un darba devēju iespējas atrast nepieciešamo darbinieku, jo:

- IZM kopš 2016. gada nav nodrošinājusi NEP ar pietiekamu un aktuālu informāciju, kā rezultātā NEP priekšlikumi par nozarei nepieciešamo speciālistu skaitu ir provizoriski un nav izmantojami precīzai valsts finansēto vietu skaita plānošanai;
- Valsts kontroles vērtējumā, NEP ietekmē profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu, apstiprinot nozares kvalifikācijas struktūru un standartu prasības, veicot tajās izmaiņas un daļēji sniedzot viedokli par nozarēm nepieciešamajiem speciālistiem, tomēr izglītojamo sadalījumu pa nozarēs īstenotajām izglītības programmām un piešķiramajām kvalifikācijām un to proporciju veido arī pašu izglītojamo izvēle, profesionālās izglītības iestāžu kapacitāte un valsts budžeta finansējums;

- izglītības iestāžu institucionālās padotības dēļ vairākās izglītības programmu grupās, piemēram, kultūras un radošo industriju izglītības jomā, netiek nodrošināta vienota valsts finansēto vietu skaita plānošana, kā rezultātā izglītības programmā tiek uzņemts vairāk izglītojamo, nekā atbilstoši EM sniegtajām prognozēm būtu nepieciešams;
- NEP un PINTSA saskaņo papildu grupu uzņemšanu IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs, kas iepriekš uzņemšanas plānā bija saskaņots ar mazāku grupu vai izglītojamo skaitu, savukārt netiek nokomplektētas vairākas uzņemšanas plānā apstiprināto izglītības programmu mācību grupas, kuras iepriekš atzītas par nozarēm nepieciešamām;
- valstī nav izveidota profesionālās izglītības absolventu turpmāko gaitu monitoringa sistēma un izglītības iestāžu veikto absolventu aptauju dati nesniedz pilnīgu un patiesu informāciju, jo faktiskais to absolventu īpatsvars (23 %), kuri ir uzsākuši darba gaitas vai studē izvēlētajā profesijā, ir ievērojami mazāks nekā no izglītības iestāžu aptaujām aprēķinātie 55 %, kā rezultātā IZM rīcībā nav patiesas informācijas, lai pieņemtu pamatotus lēmumus par valsts finansēto vietu skaitu sadalījumā pa nozarēm;
- gan uzņemšanas plānā, gan vēlāk apstiprinātajā papildu uzņemšanā noteiktais izglītojamo skaits un to īpatsvars izglītības programmu grupās IZM atšķiras no EM prognozēm par darbaspēka pieprasījuma tendenci 2025. gadam, kā rezultātā netiks sagatavots nepieciešamais darbaspēka piedāvājums ar profesionālo vidējo izglītību atbilstoši prognozēm;
- KM ieviestai kārtībai ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanai nav sasaistes ar darba tirgus vajadzībām.

Racionālai visu veidu resursu izmantošanai būtiski ir izveidot sabalansētu profesionālās izglītības programmu apguves iespēju piedāvājumu valstī, tomēr revīzijā konstatēts, ka reģionos IZM saskaņo to izglītības programmu īstenošanas uzsākšanu, kuras jau tiek īstenotas kādā no reģiona izglītības iestādēm vai ir pretēji nozares norādītajam, tādējādi pieļaujot neefektīvu programmu piedāvājumu un valsts budžeta resursu izlietojumu.

Piemēram, IZM 2015. gadā saskaņoja izglītības programmas “Koka izstrādājumu izgatavošana” īstenošanas uzsākšanu un Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma piešķiršanu materiāltehniskās bāzes nodrošināšanai 148 098 *euro* apmērā Ventspils Tehnikumam, lai gan šādu izglītības programmu reģionā jau īstenoja PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”. Tomēr neviens no 2015. gadā izglītības programmā uzņemtajiem, nav absolvējis izglītības iestādi un kopš 2017. gada decembra izglītības

programma netiek īstenota, līdz ar to pieļauts neefektīvs Eiropas Savienības struktūrfondu un valsts budžeta resursu izlietojums.

Lai arī likumdevējs ir izveidojis konventu¹¹⁰ ar mērķi veicināt profesionālās izglītības iestādes attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām, tomēr atsevišķās profesionālās izglītības iestādēs nav izveidota veiksmīga sadarbība ar konventu, kā rezultātā izglītības iestādei un IZM nav regulāras un aktuālas informācijas par reģiona un nozaru attīstību.

Pārdomāta profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma veidošana ir nozīmīga, lai nodrošinātu darba tirgus pieprasījumam atbilstošu profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu un efektīvi izmantotu profesionālai izglītībai piešķirto finansējumu. IZM un KM profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu veido divās daļās:

- ✓ pirmā daļa ietver profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmu piedāvājuma noteikšanu;
- ✓ otrā daļa ietver valsts finansēto vietu skaita plānošanu un apstiprināšanu.

Kopš 2015. gada, kad stājās spēkā grozījumi normatīvajā aktā¹¹¹ profesionālās izglītības piedāvājumu veidošanā, IZM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs tiek iesaistītas vairākas institūcijas – IZM, NEP, PINTSA, profesionālās izglītības iestādes un to izveidotie konventi.

Kā jau iepriekš revīzijas ziņojumā norādīts, IZM padotībā esošās izglītības iestādēs profesionālās vidējās izglītības vai arodizglītības programmas apgūst 22 616 izglītojamie jeb 85 % no visiem izglītojamajiem valstī kopumā. Savukārt KM padotībā esošajās izglītības iestādēs tie ir 1862 jeb 7 % no visiem izglītojamajiem. Tātad kopumā abu ministriju padotībā esošo izglītības iestāžu absolventi veido 92 % no sagatavotā darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību vai arodizglītību.

IZM kompetencē ietilpst profesionālās izglītības politikas izstrāde, tās organizēšana un koordinēšana, darba tirgus attīstības un darbaspēka pieprasījuma izpēti un izglītojamo profesionālās orientācijas organizēšana, kā arī profesionālās izglītības īstenošanā un profesionālās kvalifikācijas piešķiršanā iesaistīto institūciju darbību koordinēšana u.c.¹¹²

Atbilstoši normatīvajā aktā¹¹³ noteiktajam IZM ir atbildīga par budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem, kas ir noteikts budžeta 02.01.00 apakšprogrammā “Profesionālās izglītības programmu īstenošana” – *darba tirgus prasībām atbilstošu speciālistu sagatavošana Izglītības un zinātnes ministrijas padotības izglītības iestādēs un valsts budžeta finansētajās vietās valsts kapitālsabiedrībā, nodrošinot izglītības pieejamību un profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitāti un izmaksu efektivitāti.*¹¹⁴

Līdz ar to, Valsts kontroles vērtējumā, IZM ir atbildīga par efektīvu darbaspēka piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību vai arodizglītību plānošanu un sagatavošanu. Tomēr par darbaspēka piedāvājuma sagatavošanu kultūras un radošo industriju nozarē, kurā izglītojamie iegūst profesionālo vidējo izglītību gan IZM, gan KM padotības izglītības iestādēs atbildīgas ir vienlīdz abas ministrijas.

Profesionālās izglītības likumā noteikts, ka IZM un nozaru ministrijas var noteikt valsts finansēto vietu skaitu izglītības iestāžu akreditētajās profesionālās izglītības programmās.¹¹⁵

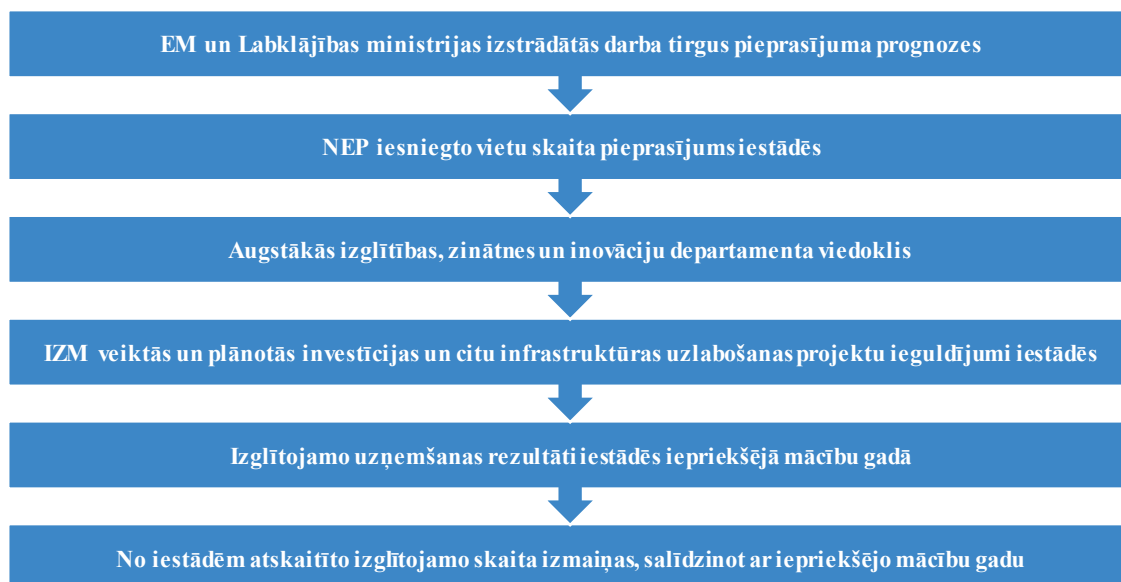
IZM un KM katru gadu plāno valsts finansēto vietu skaitu profesionālās izglītības programmās.

Valsts finansēto vietu skaita profesionālajā vidējā izglītībā plānošana

IZM ir izstrādāts iekšējais normatīvais akts¹¹⁶, kas nosaka kārtību, kādā plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās vidējās izglītības programmās.¹¹⁷

IZM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās plāno IZM Izglītības departaments, iesaistot gan NEP, gan PINTSA, gan profesionālās izglītības iestādes.¹¹⁸

Saskaņā ar IZM iekšējā normatīvajā aktā¹¹⁹ noteikto IZM sagatavo rīkojuma projektu par valsts finansēto vietu skaitu izglītojamo uzņemšanai iestādēs un iestādes profesionālās izglītības programmu izmaksu vidējo koeficientu plānojamā budžeta gadā, izvērtējot vairākus rādītājus (skatīt 30. attēlā).

30. attēls. IZM valsts finansēto vietu skaita plānošanas procesā izvērtējamie rādītāji.¹²⁰

Saskaņā ar IZM sniegto informāciju¹²¹ valsts finansēto vietu skaita uzņemšanai profesionālās izglītības programmās plānošanas procesu skatīt 31. attēlā.

31. attēls. Valsts finansēto vietu skaita uzņemšanai profesionālās izglītības programmās plānošanas process IZM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs.¹²²

Plānojot valsts finansēto vietu skaitu, IZM sniedz NEP neaktuālu informāciju¹²³ priekšlikumu sniegšanai par uzņemšanu valsts budžeta finansētajās izglītības programmās, piemēram, informācija par plānoto uzņemšanu 2019. gadā bija jāsniedz 2017. gada oktobrī. Papildus IZM sniedz NEP informāciju¹²⁴ par to izglītojamo skaitu, kuri mācās profesionālās izglītības programmās 01.10.2016. un to izglītojamo skaitu, kuri apguvuši profesionālās izglītības programmas laika posmā 01.10.2015. – 30.09.2016.

IZM sniegto informāciju NEP priekšlikumu sniegšanai par uzņemšanu valsts budžeta finansētajās izglītības programmās skatīt 7. tabulā.

7. tabula. IZM nodrošinātā informācija un tās aktualitāte NEP priekšlikumu sniegšanai par uzņemšanu valsts budžeta finansētajās izglītības programmās.¹²⁵

Laika periods, par kuru NEP jās niedz priekšlikums	Laiks, līdz kuram NEP jās niedz priekšlikums	IZM sniegtā informācija NEP un laiks, par kuru tā sniegta		
		Izglītojamo skaits	Izglītojamo skaits, kas apguvuši programmas	Informācija par aktīvām licencētām programmām
2017., 2018. gads	līdz 10.11.2015.	2012./2013., 2013./2014., 2014./2015. mācību gadā.	2012./2013., 2013./2014., 2014./2015. mācību gadā.	-
2018., 2019. gads	līdz 22.11.2016.	01.10.2015.	01.10.2014. - 30.09.2015.	18.10.2016.
2019., 2020. gads	līdz 01.11.2017.	01.10.2016.	01.10.2015. - 30.09.2016.	22.09.2017.
2020., 2021. gads	līdz 12.11.2018.	-*	-*	09.10.2018.

* Līdz revīzijas perioda beigām IZM vēl nebija aicinājis NEP sniegt priekšlikumus par nozarēm nepieciešamo izglītojamo skaitu profesionālās izglītības iestādēm 2020. un 2021. gadam.

Saskaņā ar normatīvajā aktā¹²⁶ noteikto NEP sniedz priekšlikumus par nozarēm nepieciešamo izglītojamo skaitu profesionālās izglītības iestādēs.

Tomēr revīzijā konstatēts, ka NEP priekšlikumi par nozarēm nepieciešamo izglītojamo skaitu ir vispārīgi un provizoriski un nesniedz skaidru un pilnīgu priekšstatu par nozares vajadzībām, tādējādi izveidotā valsts finansēto vietu skaita sistēma ir nepilnīga un nesekmē nepieciešamā darbaspēka ar profesionālo vidējo izglītību sagatavošanu. Piemēram, sniedzot priekšlikumus¹²⁷, NEP norādījušas, ka:

- ✓ atbalsta uzņemšanu izglītības programmām, kas atzīmētas ar “+” vai “U” zīmi, attiecīgi neatbalsta ar “-” vai “N” zīmi, taču nav sniegta informācija par nepieciešamo izglītojamo skaitu;
- ✓ vairākas kvalifikācijas neuzskata par uz konkrēto nozari attiecināmu izglītības programmu un kvalifikāciju un līdz ar to nesniedz priekšlikumus uzņemšanai izglītības programmās.
- ✓ priekšlikums profesionālās vidējās izglītības profesijām raksturo līdzšinējo profesionālās izglītības iestāžu kapacitāti un nekādi neierobežo profesionālās izglītības iestādi uzņemt vairāk jauniešu – nozarē “iztrūkums” ir visās profesijās.
- ✓ nav iespējams komentēt, nezinot informāciju par sagatavoto speciālistu nodarbinātību nozarē;
- ✓ sniegt vērā ņemamu, objektīvu, konkrētu komentāru par valsts mācību iestāžu priekšlikumiem uzņemšanai 2020./2021. mācību gadā nav iespējams. To varētu mēģināt darīt, ja informatīvajā tabulā līdzās beidzēju skaitam būtu uzrādīts, cik no konkrētās mācību iestādes absolventiem ir aizgājuši/palikuši strādāt apgūtajā profesijā;
- ✓ lūdz iepriekš IZM sniegt papildu informāciju par absolventu nodarbinātību nozarē.

IZM sniedza informāciju¹²⁸, ka 2019.gada novembrī ir nosūtījis LDDK un NEP informāciju par visu izglītības iestāžu absolventu nodarbinātību, kas balstīta izglītības iestāžu veiktajās aptaujās.

Lai sekmētu nozarēm nepieciešamā darbaspēka piedāvājuma plānošanu, Valsts kontroles revidentu ieskatā, pozitīvi vērtējams, ka NEP, sniedzot priekšlikumus par izglītojamo uzņemšanu valsts budžeta finansētās izglītības programmās 2019. gadam:

- ✓ vairākos gadījumos iesaka uzņemt izglītojamās izglītības programmā ar citu kvalifikāciju, kura, nozares ieskatā, ir prioritārāka;
- ✓ norāda uz izglītības programmām, kurām uzņemšanas plāna projektā norādītas nozares kvalifikācijas struktūrai neatbilstošas kvalifikācijas.

LDDK skaidro, ka NEP ir ierobežotas iespējas sniegt precīzu priekšlikumu par nepieciešamo izglītojamo skaitu valsts budžeta finansētās profesionālās izglītības programmās divus gadus uz priekšu. NEP arī līdž šim savos priekšlikumos ir norādījis iespējamās darba tirgus attīstības tendences, nevis konkrētu izglītojamo skaitu katras izglītības iestādes īstenotajā programmā/kvalifikācijā. NEP saņem informāciju no IZM par licencētajām izglītības programmām, bet, lai informācija būtu izmantojama, NEP koordinatori ir jāveic datu "tīrīšana", precizējot, kuras no izglītības programmām ir aktuālas un kuras nē. NEP 2020. gadā ir saņēmusi datus par absolventu skaitu un izglītojamo atbirumu, tomēr šie dati nav pieejami tabulā kopā ar licencēto izglītības programmu sarakstu. Nepieciešams vienoties par sistemātisku datu atspoguļojumu, kā arī ieviest absolventu monitoringa sistēmu¹²⁹.

Valsts kontroles vērtējumā, lai veicinātu nepieciešamā darbaspēka ar profesionālo vidējo izglītību sagatavošanu, valsts finansēto vietu skaita plānošana veicama ne tikai pamatojoties uz profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo skaitu un absolventu skaitu, bet arī pamatojoties uz kvalitatīviem datiem par absolventu turpmākajām gaitām – nodarbinātību un studijām augstākās izglītības iestādēs.

Saskaņā ar IZM FM iesniegtajās atskaitēs par valsts budžeta izpildi un likumos par valsts budžetu kārtējam gadam¹³⁰ norādīto informāciju 2019. gadā tikai 54,6 % absolventu strādāja profesijā vai turpināja izglītību nozarē un salīdzinājumā ar 2017. un 2018. gadu rezultātīvais rādītājs ir samazinājies.

Saskaņā ar IZM atskaitē¹³¹ sniegto informāciju nepastāv profesionālās izglītības iestāžu absolventu monitoringa sistēma, kaut arī nepieciešamie dati ir uzkrāti dažādās informācijas sistēmās gan IZM, gan VID, tomēr informāciju par absolventu turpmākajām gaitām IZM iegūst no izglītības iestāžu veiktajām absolventu aptaujām.

Tomēr revīzijā konstatēts, ka faktiskais to absolventu īpatsvars (23 %), kuri uzsākuši darba gaitas vai studē izvēlētajā profesijā, ir ievērojami mazāks nekā no izglītības iestāžu aptaujām aprēķinātie 55 %, līdz ar to IZM sniegtie dati FM un NEP par absolventu nodarbinātību nav precīzi.

Valstī nav izveidota profesionālās vidējās izglītības absolventu turpmāko gaitu monitoringa sistēma

Iepriekš minētais norāda, ka izglītības iestāžu veiktās aptaujas nav izmantojamas valsts finansēto vietu skaita plānošanā un ir nepieciešams izveidot absolventu turpmāko gaitu monitoringa sistēmu, lai nodrošinātu efektīvu valsts finansēto vietu skaitu plānošanu un valsts budžeta finansējuma izlietojumu, tādējādi sekmējot nozarēm nepieciešamā darbaspēka ar profesionālo vidējo izglītību sagatavošanu.

Daļu no IZM padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmām īsteno arī KM padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes, tomēr plānotais valsts finansēto vietu skaits šajās izglītības programmās līdz 2019. gadam netika saskaņots ar KM vai LNK.

Izskatot un izvērtējot 2019. gada septembrī IZM profesionālās izglītības iestāžu iesniegto uzņemšanas plāna projektu 2020. gadam¹³², konstatēts, ka par programmu īstenošanu dizaina un lietišķās mākslas jomā ir saņemts arī KM un LNKC saskaņojums. Tomēr, Valsts kontroles revidentu ieskatā, saskaņošana ir nepilnīga, tā nenodrošina savstarpēji saskaņotu un uz nozares vajadzībām balstītu valsts pasūtījuma veidošanu dizaina un lietišķās mākslas jomā, jo KM valsts finansēto vietu skaita plānošanu veiks tikai dažus mēnešus pirms 2020. gada septembra izglītojamo uzņemšanas, kaut gan IZM uzņemšanas plānu 2020. gadam ir jau apstiprinājusi un saskaņojusi ar NEP un PINTSA.

Valsts kontroles vērtējumā, IZM sniegtā informācija¹³³ NEP par izglītojamo skaitu un absolventu skaitu nav pietiekami pilnīga un aktuāla, lai NEP varētu sniegt kvalitatīvu priekšlikumu par izglītojamo uzņemšanu, kas īstenojama pēc diviem gadiem, jo:

- ✓ informācija par izglītojamo skaitu un izglītības programmu apguvušo skaitu tika sniegta sadalījumā pa izglītības programmām, nenorādot informāciju par kvalifikāciju, kaut gan priekšlikumi NEP ir jāsniedz sadalījumā pa izglītības programmām un tajās iegūstamajām kvalifikācijām;
- ✓ nav sniegta informācija par to izglītojamo skaitu, kas atskaitīti no izglītības iestādēm, neiegūstot kvalifikāciju;
- ✓ nav nodrošināta visaptveroša valsts finansēto vietu skaita plānošana izglītības programmās, kuras īsteno gan IZM, gan KM padotībā esošās izglītības iestādes, tādējādi veicinot attiecīgo jomu darbaspēka piedāvājuma atbilstību darbaspēka pieprasījuma tendencēm;
- ✓ nav sniegta informācija par absolventu turpmākajām gaitām.

Līdz 2019. gada beigām, kas ir revīzijas perioda noslēgums, IZM vēl nebija lūgusi NEP sniegt priekšlikumus 2021. un 2022. gada uzņemšanai, līdz ar to NEP priekšlikumu sniegšana par 2021. un 2022. gadu nav vērtēta.

Revīzijas ietvaros tika organizētas intervijas gan ar LDDK pārstāvjiem, gan ar vairākiem NEP pārstāvjiem, kuri sniedza informāciju, ka:

- ✓ NEP nav pietiekamas kapacitātes, lai nodrošinātu pamatotu, nozares vajadzību izpētē un analizē balstītu priekšlikumu sniegšanu par nozarēm nepieciešamo izglītojamo skaitu profesionālās izglītības iestādēs;
- ✓ NEP trūkst informācijas par citu dibinātāju īstenotajām profesionālās izglītības programmām un to uzņemto izglītojamo skaitu, kā arī par atskaitīto izglītojamo skaitu.

Arī IZM vēstulē¹³⁴ norādīja, ka ir saņemta informācija no LDDK, ka NEP ir grūtības izpildīt MK noteikumu Nr. 484 5.8. apakšpunkta prasības optimālā laikā sagatavot atzinumu izglītības iestādei par darba vidē balstītām mācībām, kā arī sniegt priekšlikumus par nozarēm nepieciešamo izglītojamo skaitu profesionālās izglītības iestādēs, jo NEP nav atbilstošu cilvēkresursu un kapacitātes šāda uzdevuma veikšanai.

Saskaņā ar IZM sniegto informāciju LDDK pēc IZM pasūtījuma līguma "Par LDDK deleģētā uzdevuma veikšanu un finansēšanu 2019. gadā"¹³⁵ izstrādājusi interaktīvu profesionālās izglītības programmu karti, kuru izglītības programmu plānošanai var izmantot gan NEP, gan IZM.

LDDK skaidro, ka no 2019. gada 29. maija saskaņā ar IZM noslēgto līgumu LDDK organizē NEP sekretariāta darbu, kas ir ļāvis uzlabot NEP iespējas veikt Profesionālās izglītības likuma 12.panta otrajā daļā noteiktās NEP funkcijas.

Izvērtējot izstrādāto interaktīvo profesionālās izglītības programmu karti, konstatēts, ka tajā ir iekļauta informācija tikai par:

- ✓ IZM padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu un divu pašvaldību izglītības iestāžu izglītojamajiem;
- ✓ profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultātiem un to ieguvējiem, (informācija no VISC).

Lai gan interaktīvās kartes aprakstā norādīts, ka tā veidota, *lai palīdzētu Latvijas Darba devēju konfederācijas koordinētajām NEP veikt datus balstītus lēmumus*, tomēr, Valsts kontroles vērtējumā, izveides mērķis netiek sasniegts, jo interaktīvajā kartē nav iekļauta informācija:

- ✓ par izglītojamo skaitu citās profesionālās izglītības iestādēs, piemēram, 01.10.2019. par 3796 izglītojamajiem¹³⁶;
- ✓ par absolventiem mākslas un dizaina jomā, kuru eksāmenu vērtējumus apkopo LNKČ, piemēram, par 2018./2019. mācību gada 474 absolventiem.¹³⁷

Izvērtējot PINTSA sēžu protokolus, konstatēts, ka izglītojamo uzņemšanas plāni profesionālās izglītības programmās tiek grozīti lielākoties divos gadījumos:

- ✓ izmaiņas nozares kvalifikācijas struktūrā, izmaiņas profesiju standartos un profesionālās kvalifikācijas prasībās¹³⁸;
- ✓ tiek saskaņota papildu uzņemšana.¹³⁹

Saskaņā ar PINTSA sēžu protokoliem¹⁴⁰ katru gadu augustā tiek saskaņota papildu uzņemšana IZM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs (papildu grupas).

2019. gada augustā IZM iesniedza PINTSA sēdē¹⁴¹ apstiprināšanai 2019. gada septembra izglītojamo papildu uzņemšanas plānu valsts finansētās profesionālās izglītības programmās un tas tika saskaņots. Piemēram:

- ✓ Smiltenes tehnikumā programmā ar iegūstamo kvalifikāciju “Veterinārārsta asistents” papildus uzņemts 21 izglītojamais. Taču saskaņā ar IZM rīkojumu¹⁴² 2019. gada septembrī Smiltenes tehnikumā netika nokomplektētas četras uzņemšanas plānā¹⁴³ apstiprinātās izglītības programmu grupas ar iegūstamajām kvalifikācijām “Hidrobūvju būvtechniķis”, “Lopkopības techniķis” un “Viesmīlis”, līdz ar to neuzņemot tajās plānoto izglītojamo skaitu – 45 izglītojamie;
- ✓ VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” īstenotajās programmās ar iegūstamajām kvalifikācijām “Vizuālā tēla stilists”, “Reklāmas pakalpojumu komercdarbinieks”, “Tūrisma pakalpojumu konsultants”, “Interjera dizaina speciālists”, papildus uzņemot 110 izglītojamus. Taču netika nokomplektētas deviņas uzņemšanas plānā apstiprināto izglītības programmu grupas ar iegūstamajām kvalifikācijām “Maizes un miltu produktu ražošanas techniķis”, “Pārtikas produktu ražošanas techniķis”, “Apdares darbu strādnieks”, “Saldumu un šokolādes izstrādājumu ražošanas techniķis”, “Pārtikas produktu ražošanas techniķis”, “Gaļas un gaļas produktu ražošanas techniķis”, “Tērpu modelēšanas un

konstruēšanas speciālists”, “Tērpu izgatavošanas un stila speciālists”, “Pavāra palīgs”, neīstenojot tajās plānoto 145 izglītojamo uzņemšanu.

Iepriekš konstatētais norāda, ka IZM apstiprina un NEP un PINTSA saskaņo papildu uzņemšanu arī izglītības programmu grupās “Dizains”, “Vadība un administrēšana”, “Skaistumkopšanas pakalpojumi”, kurās saskaņā ar EM 2018. gadā izstrādātajām darba tirgus prognozēm 2025. gadam tiek prognozēts darbaspēka piedāvājuma “pārpalikums”.

Izvērtējot IZM apstiprināto uzņemšanu valsts finansētajās vietās profesionālās izglītības programmās 2018. un 2019. gada septembrī¹⁴⁴, konstatēts, ka izglītojamo skaita struktūra sadalījumā pa izglītības programmu grupām tikai daļēji atbilst EM prognozētajai darbaspēka pieprasījuma struktūrai 2025. gadā.

Saskaņā ar IZM rīkojumiem¹⁴⁵ par uzņemšanu valsts finansētās profesionālās izglītības programmās 2018. un 2019. gada septembrī konstatēts, ka profesionālās vidējās izglītības vai arodizglītības programmās:

- ✓ visvairāk izglītojamo tika uzņemti izglītības programmu grupā “Viesnīcu un restorānu pakalpojumi”, kurā izglītības programmas īsteno IZM 17 izglītības iestādes, uzņemot 2018. gadā 1206 un 2019. gadā 1185 izglītojamus jeb attiecīgi 16 % un 15 % no visiem IZM uzņemtajiem, kaut gan salīdzinājumā ar EM darba tirgus prognozēm 2025. gadam darbaspēka pieprasījums konkrētajā izglītības programmu grupā veido tikai 8 % no kopējā darbaspēka pieprasījuma;
- ✓ izglītības programmu grupā “Dizains”, kurā izglītības programmas īsteno deviņas IZM padotībā esošās izglītības iestādes, uzņemti 2018. gadā 545 un 2019. gadā 574 izglītojamie jeb 7 % no kopējā izglītojamo skaita IZM, turklāt valstī kopumā (t.sk. KM izglītības iestādēs) uzņemti 2018. gadā 1058 izglītojamie un 2019. gadā 1016 izglītojamie jeb 10 % no uzņemto izglītojamo kopskaita, kaut gan saskaņā ar EM prognozi 2025. gadam darbaspēka pieprasījums konkrētajā izglītības programmu grupā nesasniedz pat 1 % apmēru un tiek prognozēts darbaspēka “pārpalikums”;
- ✓ izglītības programmu grupā “Skaistumkopšanas pakalpojumi”, kurā izglītības programmas īsteno septiņas IZM izglītības iestādes, uzņemti 2018. gadā 446 izglītojamie un 2019. gadā 556 izglītojamie jeb attiecīgi 6 % un 7 % no kopējā uzņemto izglītojamo skaita IZM izglītības iestādēs, turklāt valstī kopumā 2018. gadā uzņemti 698 un 2019. gadā 688 izglītojamie jeb 6 % no izglītojamo skaita, kaut gan saskaņā ar EM prognozi 2025. gadam darbaspēka pieprasījums konkrētajā izglītības programmu grupā veido tikai 2 % apmēru no kopējā darbaspēka pieprasījuma un tiek prognozēts darbaspēka “pārpalikums”.
- ✓ izglītības programmu grupā “Mehānika un metālapstrāde” 2018. un 2019. gadā tika uzņemti attiecīgi 368 un 460 izglītojamie jeb 5 % un 6 % no IZM izglītības iestāžu uzņemto izglītojamo kopskaita, kurā izglītības programmas īsteno 12 izglītības iestādes, kaut gan EM prognozē 2025. gadam noteiktais darbaspēka pieprasījuma īpatsvars konkrētajā izglītības programmu grupā veido 11 % un arī valstī kopumā uzņemto izglītojamo skaits 2018. gadā 497 un 2019. gadā 487 jeb 5 % nenodrošina būtisku palielinājumu (skatīt 7. pielikumu).

Arī IZM apstiprinātais, NEP un PINTSA saskaņotais uzņemšanas plāns 2020. gadam nevieš būtiskas izmaiņas plānoto valsts finansēto vietu skaita sadalījumā, un tas nenodrošina plānoto profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma struktūru atbilstoši darbaspēka pieprasījuma struktūrai. Piemēram, joprojām vislielāko izglītojamo skaitu plānots uzņemt izglītības programmu grupā “Viesnīcas un

restorānu pakalpojumi” – 15 % īpatsvars no izglītojamo skaita, kas ievērojami pārsniedz EM darbaspēka pieprasījuma prognozes – 8 % (skatīt 7. pielikumu)¹⁴⁶.

LNKC ir izstrādāta kārtība¹⁴⁷, kā tiek sniegti priekšlikumi KM par tās padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu valsts finansēto vietu skaitu. Valsts budžeta finansēto vietu skaita noteikšanu laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam skatīt 32. attēlā.

1. LNKC no izglītības iestādēm pieprasa informāciju par:	2. LNKC izvērtē katras izglītības iestādes izglītības programmu rezultātus, apkopojot:	3. LNKC izveido Ekspertu komisiju, iekļaujot tajā pārstāvjus no:	4. Ekspertu komisija:
- plānoto izglītojamo skaitu uzņemšanai nākamajā mācību gadā pirmajā kursā, norādot sadalījumu pa kvalifikācijām - iepriekšējā mācību gada absolventu skaitu, iestāšanos augstskolā un iekļaušanos darba tirgū	- iepriekšējā mācību gada izglītojamo sasniegumus valsts pārbaudes darbos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos; - izglītības iestāžu sniegto informāciju par absolventiem	- kultūras un radošās industrijas jomas darba tirgus - augstskolām - KM	- izvērtē LNKC sagatavoto informāciju - sniedz priekšlikumus par valsts finansēto vietu skaitu

32. attēls. Valsts finansēto vietu skaita plānošanas process KM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs.

Iepazīstoties ar kārtību, kādā tiek noteikts valsts finansēto vietu skaits KM dibinātajās izglītības iestādēs, nav saskatāma saikne ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaitam ar katras jomas vajadzībām, t.i., sasaiste ar darba tirgu. Valsts finansēto vietu skaita noteikšanas pamatā ir izglītības iestāžu plāni par izglītojamo skaitu uzņemšanu nākamajā mācību gadā.

2018. gadā veiktajā pētījumā par kultūrizglītību Latvijā teikts, ka *ikgadējā KM dotācijas pieprasījumā profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu vadītāji cenšas prognozēt uzņemamo izglītojamo skaitu specialitātēs. Tomēr šajā jautājumā profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes drīzāk vadās pēc iepriekšējo gadu pieredzes, nevis kādiem citiem apsvērumiem*¹⁴⁸.

Savukārt KM, nosakot valsts finansēto vietu skaitu KM izglītības iestādēs, neizmanto EM sagatavotās darba tirgus prognozes, jo Ekonomikas ministrija izmanto NACE klasifikatoru, pēc kura atbilstoši pētījumā¹⁴⁹ secinātajam nevar identificēt kultūrizglītības darba tirgu.

Lai nodrošinātu, ka kultūras un radošo industriju izglītības jomā neveidojas darba tirgus neatbilstības, KM kā atbildīgajai ministrijai valstī būtu jāvērtē kopējā situācija par uzņemamo izglītojamo skaita plānošanu īstenotajās kultūras un radošo industriju izglītības programmās, sadarbojoties ar IZM, pašvaldību un privātpersonu dibinātajām izglītības iestādēm.

Nosakot valsts finansēto vietu skaitu KM dibinātajās izglītības iestādēs, netiek ņemta vērā situācija kultūras un radošo industriju izglītības programmās citu dibinātāju izglītības iestādēs. Turklāt ieviestā sistēma nenodrošina nepieciešamo sadarbību ar NEP darba tirgus noteikšanai, darba tirgus vajadzību identificēšanai un valstī ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanai kultūras un radošo industriju izglītības programmās.

Profesionālās izglītības programmu piedāvājums

Viens no Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam¹⁵⁰ politikas rezultātiem bija noteikts sabalansēts profesionālās izglītības programmu apguves iespēju piedāvājums ar mērķi sagatavot darba tirgum nepieciešamo speciālistu skaitu un nodrošināt, lai izglītības piedāvājums atbilstu nodarbinātības struktūrai, t.sk. nosakot uzdevumu – *programmu piedāvājuma konsolidācija ar mērķi racionāli izmantot visu veidu resursus, t.sk. plānotās investīcijas aprīkojuma pilnveidei.*

Tomēr nav izdevies nodrošināt iepriekš minētā mērķa sasniegšanu, piemēram, Jēkabpils Agrobiznesa koledža uzsāka izglītības programmas “Multimediju dizains” īstenošanu un uzsāka izglītojamos, lai arī NEP neatbalstīja izglītojamo uzņemšanu dēļ izglītības iestādes nepietiekamas materiāltehniskās bāzes un pieredzes, kā arī dēļ neadekvāti liela uzņemamo audzēkņu skaita IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs kopumā.¹⁵¹

NEP uzskata, ka saņemtajā uzņemšanas plāna projektā ir paredzēts neadekvāti liels uzņemamo audzēkņu skaits (106 audzēkņi) specialitātē “Multimediju dizaina speciālists” un ierosina 2018. gadā to samazināt. Kā vienu no iespējām NEP ierosina izskatīt iespēju neuzņemt audzēkņus šajā specialitātē Jēkabpils Agrobiznesa koledžā. Savu ieteikumu pamatojam ar to, ka pārējās divās mācību iestādēs – Ogres tehnikumā un Rīgas Mākslas un mediju tehnikumā – ir labāka materiāli tehniskā bāze un lielāka pieredze šīs mācību programmas īstenošanā. Bez tam darām zināmu, ka NEP rīcībā nav datu par Kultūras ministrijas pakļautībā esošo izglītības iestāžu, kuras arī īsteno tieši tādu pašu vai līdzīgu izglītības programmu, uzņemšanas plāniem, un šis apstāklis vēl jo vairāk rada bažas par iespējami pārāk lielu plānoto uzņemamo audzēkņu skaitu.

Nav pamatots profesionālās
izglītības programmu
pārklājums

Saskaņā ar VIIS norādīto informāciju, faktiskais uzņemto izglītojamo skaits izglītības programmā “Multimediju dizains” ar iegūstamo kvalifikāciju “Multimediju dizaina speciālists” valstī kopumā 01.10.2018. ir 197 izglītojamie, kas gandrīz divas reizes pārsniedz sākotnēji plānoto uzņemamo izglītojamo skaitu – 106 izglītojamie un kas atbilstoši NEP sniegtajam atzinumam tika uzskatīts par pārāk lielu.

Savukārt Ventspils Tehnikumā 2015. gadā no Eiropas struktūrfondu finansējuma ERAF 3.1.1.1. projekta ietvaros ir iegādātas 17 tehniskās iekārtas par 148 098 euro izglītības programmas “Koka izstrādājumu izgatavošana” īstenošanai, kaut gan izglītības programmas attiecīgajā nozarē reģionā jau īstenoja PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” (iepriekš – Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālā vidusskola). Turpretī Ventspils Tehnikums attiecīgajā nozarē neīstenoja nevienu programmu.

Faktiski izglītojamie šajā programmā Ventspils Tehnikumā tika uzņemti tikai vienu reizi – 2015. gada septembrī – kopā deviņi izglītojamie – un neviens no viņiem programmu nav absolvējis. Pēdējais izglītojamais, kas apguva programmu, no izglītības iestādes tika atskaitīts 2017. gada decembrī par izglītības iestādes neapmeklēšanu, un kopš tā laika iekārtas netiek izmantotas – tās tikai zaudē savu vērtību. Iekārtu nolietojums gadā ir 16 688 euro, un atlikusī bilances vērtība ir 81 345 euro.

Valsts kontroles ieskatā, attiecīgās iekārtas būtu jānodod, piemēram, Ogres tehnikumam, kas īsteno attiecīgo izglītības programmu un nodrošina izglītojamo uzņemšanu.

Izglītības iestādes sniedza skaidrojumu, ka:

izstrādājot Ventspils Tehnikuma attīstības stratēģiju un plānojot īstenojamās izglītības programmas, tika ņemts vērā darba devēju pieprasījums (reģiona, pilsētas un nozaru skatījumā), attiecīgi tika plānots nepieciešamais aprīkojums un attiecīgais finansējums. Saņemot atbalstu attīstības stratēģijas īstenošanai, katru mācību gadu, ieskaitot 2018./2019., tika plānota uzņemšana minētajā izglītības programmā, diemžēl normatīvo aktu prasībām noteiktā apjoma grupu (25 pers.) nokomplektēt neizdevās, tāpēc jauniešiem tika rosināts uzsākt mācības citās izglītības programmās. 2018. un 2019. gadā tika organizētas darba sanāksmes ar nozaru uzņēmumiem, lai vienotos par darbinieku apmācību pieaugušo izglītības grupās, diemžēl nesekmīgi. Iekārtas netika nodotas citām izglītības iestādēm, jo ERAF projektu ilgtspēja un iekārtu nepārvietošana ilgst 5 gadus (2020. gada 19. jūnijs) (...). Šobrīd tiek plānota iekārtu nodošana, jo šajā mācību gadā audzēkņu uzņemšana netiek plānota.

Turpretī 2019. gadā Saldus tehnikumā tika saskaņota izglītības programmas “Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūves tehnoloģija” ar iegūstamo kvalifikāciju “Mašīnbūves tehniķis” īstenošanas uzsākšana un izglītojamo uzņemšana 01.09.2019., kaut gan reģionā attiecīgo programmu jau ilgstoši īsteno Ventspils Tehnikums un Saldus tehnikumam programmas īstenošanai nepieciešama gan atbilstoša materiāltehniskā bāze, gan pedagogi ar atbilstošu profesionālo pieredzi un zināšanām un citi resursi, jo attiecīgo izglītības programmu izglītības iestāde iepriekš nav īstenojusi.

Lai gan jau vismaz 10 gadus Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē netiek īstenotas izglītības programmas lauksaimniecības nozarē, tomēr izglītības iestādē joprojām ir tehniskās iekārtas, piemēram, kombains, graudu tīrāmā mašīna, griķu šķīrotājs, sējmašīna, plāvējs u.c. iekārtas, kas paredzētas lauksaimniecības nozares izglītības programmu īstenošanai, un tās nav nodotas citai izglītības iestādei attiecīgo programmu materiāltehniskās bāzes nodrošināšanai.

Lai gan Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam¹⁵² noteikts, ka tiks īstenota *programmu piedāvājuma konsolidācija ar mērķi racionāli izmantot visu veidu resursus, t.sk. plānotās investīcijas aprīkojuma pilnveidei*, tomēr revīzijā konstatēts, ka reģionos IZM saskaņo to izglītības programmu īstenošanas uzsākšanu, kuras jau tiek īstenotas kādā no reģiona izglītības iestādēm vai pretēji nozares norādītajam, tādējādi pieļaujot neefektīvu programmu piedāvājumu un valsts budžeta resursu izlietojumu.

Lai palīdzētu profesionālās izglītības iestādēm sekmīgāk plānot to stratēģisko attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām, kas balstīta sadarbībā starp pašvaldību, uzņēmējiem un profesionālās izglītības iestādēm, profesionālās izglītības iestādēm saskaņā ar normatīvā akta¹⁵³ prasībām ir noteikts izveidot koleģiālu padomdevēju institūciju – konventu, kura mērķis ir veicināt profesionālās izglītības iestādes attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām.¹⁵⁴

Saskaņā ar normatīvo aktu¹⁵⁵ konventa sastāvā iekļauj profesionālās izglītības iestādes vadītāju, tās ministrijas pārstāvi, kuras padotībā ir profesionālās izglītības iestāde, attiecīgās pašvaldības, darba devēju un to apvienību pārstāvjus, kā arī var iekļaut plānošanas reģiona pārstāvi.

Tomēr saskaņā ar revīzijā konstatēto no astoņām izlasē iekļautajām izglītības iestādēm divas izglītības iestādes – Kandavas Lauksaimniecības tehnikums¹⁵⁶ un Rēzeknes tehnikums¹⁵⁷ – nav nodrošinājušas konventa sēžu regulāru sasaukšanu (Rēzeknes tehnikums atbilstoši nolikumā¹⁵⁸ noteiktajam, savukārt Kandavas Lauksaimniecības tehnikums nav noteicis nolikumā konventa sasaukšanas biežumu). Arī

Ventspils Tehnikums nav nodrošinājis konventa sēžu sasaukšanu atbilstoši nolikumā¹⁵⁹ noteiktajam, tomēr regulāri sadarbojas ar Ventspils pašvaldības Uzņēmējdarbības veicināšanas komisiju, kurā ir iekļauti arī pārstāvji, kas vienlaicīgi ir Ventspils Tehnikuma apstiprinātajā konventa sastāvā.

Revīzijā IZM sniedza informāciju¹⁶⁰ ka nav vērtējusi konventa darbības ietekmi profesionālās izglītības iestāžu lēmumu pieņemšanā, kopš tā izveidošanas 2015. gadā, taču, IZM ieskatā, *konventiem ir būtiska loma, tie ir priekšlikumu sniedzēji un “ideju generatori” profesionālās izglītības iestāžu turpmākai attīstībai.*

Cik nozīmīga ir konventa loma?

Tomēr revīzijā konstatēts, ka IZM, kuras pārstāvji ir iekļauti attiecīgo izglītības iestāžu – Kandavas Lauksaimniecības tehnikums, Rēzeknes tehnikums un Ventspils Tehnikums – konventu sastāvā¹⁶¹, nav veikusi nepieciešamos pasākumus, lai tomēr nodrošinātu konventa sēžu sasaukšanu, kuru sastāvā ir iekļauti.

Valsts kontroles vērtējumā, konventa sasaukšana ir nozīmīga, lai nodrošinātu izglītības iestādes sasaisti ar reģiona, IZM un nozaru pārstāvjiem, tādējādi sekmējot profesionālās izglītības iestādes attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām.

Ieteikums

Lai sekmētu profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma atbilstību darbaspēka pieprasījuma struktūrai un nodrošinātu efektīvu valsts budžeta finansējuma izlietojumu profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības īstenošanā, IZM:

- ✓ nodrošināt aktuālas un pilnīgas informācijas sniegšanu NEP par izglītojamo skaitu, atskaitīto izglītojamo skaitu, absolventu skaitu un to nodarbinātību sadalījumā pa izglītības iestādēm un izglītības programmām, t.sk. norādot kvalifikāciju;
- ✓ nodrošināt profesionālās vidējās izglītības absolventu turpmāko gaitu monitoringa sistēmas izveidi un iegūto informāciju izmantot profesionālās izglītības piedāvājuma veidošanā;
- ✓ kā profesionālās vidējās izglītības politikas veidotā un koordinatorei, sadarbojoties ar KM un NEP, noteikt uzņemamo valsts finansēto vietu skaitu valstī kopumā “Dizaina” un “Lietišķās mākslas” jomā.

Lai sekmētu visu veidu resursu efektīvu izlietojumu, IZM sadarbībā ar nozares ekspertiem noteikt kārtību, kā tiek izvērtēts jaunas izglītības programmas īstenošanas uzsākšanai un arī turpmākai īstenošanai nepieciešamos resursus apjoms, kontekstā ar reģionā esošo izglītības iestāžu programmu piedāvājumu un pamatotu prognozēto izglītojamo skaitu.

IZM izvērtēt konventu darbības efektivitāti izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, un secīgi veikt darbības, lai nodrošinātu konventa izveidošanas mērķa sasniegšanu atbilstoši Profesionālās izglītības likumā noteiktajam.

Vai izglītojamais saņem kvalitatīvu izglītību?

Profesionālās izglītības iestāžu tīkls un PIKC statuss izglītības iestādēm

Laika periodā no 2010. gada līdz 2015. gadam tika plānota profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla optimizācija un profesionālās izglītības kompetenču centru izveide, lai koncentrētu mācību resursus un modernizētu izglītības iestāžu materiāltehnisko nodrošinājumu un infrastruktūru, tādējādi sekmējot profesionālās izglītības prestiža un kvalitātes celšanu.

Tomēr profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas ietvaros mācību resursi netika koncentrēti izglītības iestādēs – kompetenču centros, tas sekmētu efektīvu resursu izlietojumu, jo pēc īstenotās optimizācijas 19 izglītības iestādes tika pārveidotas par citu izglītības iestāžu struktūrvienībām (IPĪV), tādējādi nemazinot izglītības programmu īstenošanas vietu skaitu, bet mainot to statusu. Līdz ar to, Valsts kontroles vērtējumā, profesionālās izglītības kompetenču centru un izglītības programmu īstenošanas vietu veidošana bija nepieciešamas, lai pretendētu uz Eiropas savienības struktūrfondu finansējuma sadali un atskaitītos par tā izlietojumu.

Profesionālās izglītības iestādēm, kuras neieguva PIKC statusu, netika sniegta līdzvērtīga iespēja ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu modernizēt to materiāltehnisko bāzi un infrastruktūru, nesniedzot vienlīdzīgas iespējas uz attīstību salīdzinājumā ar PIKC un to struktūrvienībām (IPĪV), kurām izglītojamo skaits ir būtiski mazāks, lai gan profesionālo vidusskolu absolventu vērtējumi profesionālās kvalifikācijas eksāmenos ir līdzvērtīgi un pat labāki nekā atsevišķu PIKC absolventu vērtējumi.

Revīzijā Valsts kontroles revidenti secina, ka profesionālās izglītības sistēmas attīstību ir nodrošinājušas Eiropas Savienības struktūrfondu investīcijas profesionālās vidējās izglītības sistēmā, t.sk. izveidojot PIKC. Taču PIKC pēc šo investīciju saņemšanas daļēji nodrošina profesionālās izglītības iestāžu tīkla turpmāku attīstību, un tas var nelabvēlīgi ietekmēt profesionālās izglītības spēju reaģēt uz mainīgajām darba tirgus prasībām.

Lai iegūtu PIKC statusu ir noteikti tā piešķiršanas un saglabāšanas kritēriji¹⁶², kas lielākoties ir bez noteiktām sasniedzamajām vērtībām, un tāpēc, Valsts kontroles vērtējumā, ir tikai daļēji piemērojami PIKC darbības kvalitātes noteikšanā un izvērtēšanā, nemotivējot PIKC uz augstāku rezultātu sasniegšanu un neveicinot to attīstību. Turklāt liela daļa kritēriju ir

drīzāk raksturojami kā papildus veicami pienākumi profesionālās izglītības iestādei statusa iegūšanas dēļ.

Normatīvajos aktos¹⁶³ noteiktie kritēriji ir dažādi interpretējami, un IZM un KM nav noteikušas vienotu kārtību to izpildes noteikšanai, tādējādi nenodrošinot pamatotu izvērtējumu PIKC statusa saglabāšanai, jo:

- profesionālās izglītības iestādes piemēro atšķirīgu pieeju kritēriju izpildes noteikšanai un ne vienmēr sniedz pilnīgu un patiesu informāciju par PIKC statusa ieguvei un saglabāšanai noteikto kritēriju izpildi;
- kritēriju formulējums pieļauj iespēju informāciju par atbilstību PIKC kritērijiem norādīt tā, lai kritērijs būtu atzīstams par izpildītu un netiktu apšaubīts izglītības iestādes statuss.

Zaudējot PIKC statusu, izglītības iestāde nesaņems 10 % piemaksu pedagogu atlīdzībai un tai nebūs jāveic daļa no pienākumiem – metodiskā vadība, ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana u.c. funkcijas.

PIKC reģionālā vai nozares metodiskā centra funkcijas ir jāveic kopš 2011. gada. Tomēr IZM tikai pēc astoņiem gadiem, revīzijas laikā, ir noteikusi nozaru sadalījumu metodiskās vadības īstenošanai. Līdz ar to katra izglītības iestāde īstenoja metodisko vadību jomās, kuras noteica pēc saviem ieskatiem. Turpretī KM padotībā esošo izglītības iestāžu metodiskās vadības jomu sadalījums balstīts vēsturiskā sadalījumā, ka visas KM padotības profesionālās vidējās izglītības iestādes īsteno metodisko centru darbu pēc reģionālā principa, līdz ar to, Valsts kontroles vērtējumā, profesionālās izglītības iestādes valstī kopumā strādāja un joprojām strādā bez koordinētas metodiskās vadības.

IZM nav noteikusi skaidru metodisko jomu sadalījumu tās padotībā esošajās izglītības iestādēs, un programmām, kuras īsteno gan IZM, gan KM padotībā esošās izglītības iestādes, līdz ar to nav vienotas metodiskās vadības izglītības programmu grupās “Dizains” un “Lietišķā māksla”.

Līdz ar MK 2010. gadā apstiprinātajām Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēm 2010.–2015. gadam¹⁶⁴ profesionālās vidējās izglītības jomā tika uzsāktas nozīmīgas pārmaiņas. Pamatnostādņu mērķis bija nodrošināt turpmāku profesionālās izglītības sistēmas strukturālo reformu īstenošanu, optimizējot profesionālās izglītības iestāžu skaitu un izvietojumu reģionos, kā arī, veicot to diferenciaciju, izveidot modernu, mūsdienu prasībām atbilstošu profesionālās izglītības materiāltehnisko nodrošinājumu, sekmēt visu veidu resursu efektīvāku izmantošanu, paaugstinot profesionālās izglītības kvalitāti un pieejamību.

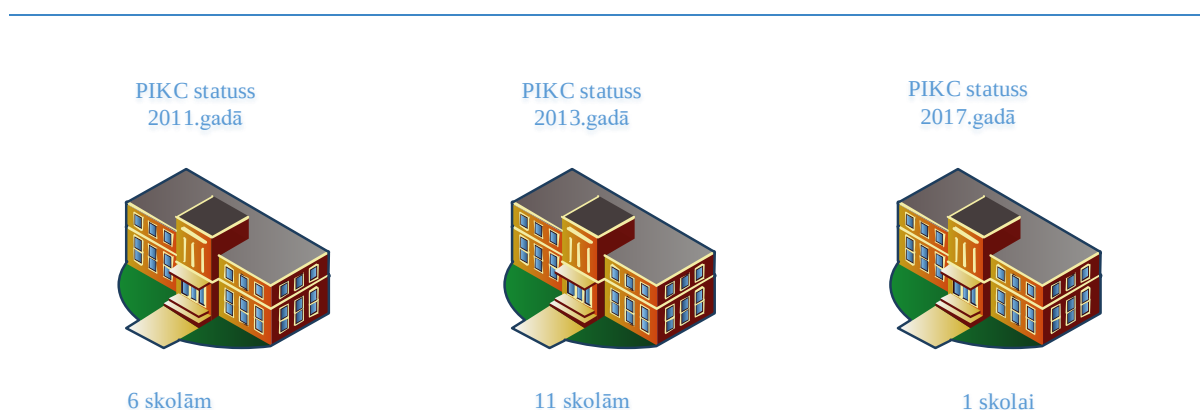
Kā viens no Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēs 2010.–2015. gadam¹⁶⁵ noteiktajiem uzdevumiem ir esošā profesionālās izglītības iestāžu tīkla izvērtēšana atbilstoši

demogrāfiskajai prognozei nākamajiem 5–10 gadiem un optimizācijas plānošana, ņemot vērā prognozējamo izglītojamo skaitu vidējā izglītības pakāpē, profesionālās izglītības kompetences centru izvietojuma plānošana un saskaņošana.

Taču jāatzīmē, ka Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam¹⁶⁶ ir attiecināmas tikai uz IZM izglītības iestādēm un paredz IZM izglītības iestāžu diferenciāciju:

- ✓ PIKC;
- ✓ profesionālās izglītības iestādes ar specializāciju;
- ✓ profesionālās izglītības iestādes pamatiemaņu apgūšanai;
- ✓ profesionālās izglītības iestādes filiāle;
- ✓ integrēta izglītības iestāde.

Laika posmā no 2011. gada līdz 2017. gadam PIKC statuss ir piešķirts 18 IZM padotībā esošām profesionālās izglītības iestādēm (skatīt 33. attēlu).

33. attēls. IZM profesionālās izglītības iestādes, kuras ieguvušas PIKC statusu.

IZM padotībā 2019. gadā ir vairākas profesionālās izglītības iestādes, kas nav ieguvušas PIKC statusu:

- ✓ Rīgas 3. arodskola;
- ✓ Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola;
- ✓ Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola;
- ✓ Aizkraukles Profesionālā vidusskola.

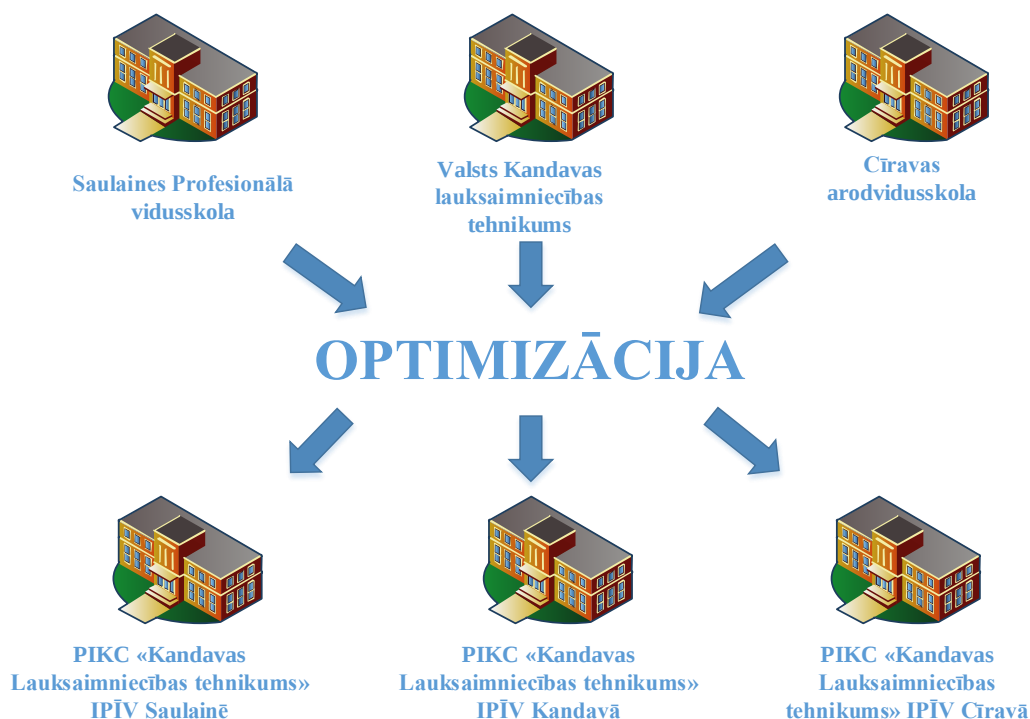
Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanas laikā un pēc to īstenošanas sagatavoti vairāki informatīvie ziņojumi¹⁶⁷, kuros tiek novērtēta pamatnostādņu īstenošanas gaita. IZM 2016. gadā sagatavoja gala informatīvo ziņojumu¹⁶⁸ par Pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu, kurā ir sniegta apkopojošā informācija par paveikto. IZM norādīja uz šādiem

Ieguvumiem Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanas rezultātā:

- ✓ paaugstinājies profesionālās izglītības iestāžu prestižs, jo ir izveidotas un turpina veidoties izglītības iestādes ar modernu materiāli tehnisko nodrošinājumu, tiek piesaistīti labākie pedagogi, tiek iesaistīti nozaru eksperti un uzņēmumu speciālisti;
- ✓ izveidotas izglītības iestādes ar salīdzinoši lielu izglītojamo skaitu;
- ✓ paaugstināta motivācija mācīties profesionālās vidējās izglītības programmās;
- ✓ tiek organizēta izglītības iestāžu sadarbība ar darba devējiem;
- ✓ tiek organizēta pedagogu kompetenču paaugstināšana, tālākizglītība.

Lai gan informatīvajā ziņojumā¹⁶⁹ norādīts, ka Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnēs 2010.–2015. gadam īstenošanas rezultātā profesionālās izglītības iestāžu skaits ir samazinājies no 67 uz 33, t.sk. koledžas, tomēr faktiski daudzas izglītības iestādes – kopā 19 – tika pievienotas citām izglītības iestādēm, kļūstot par to izglītības programmu īstenošanas vietām (skatīt 6. pielikumu), kā rezultātā tikai daļēji tika optimizēts profesionālās izglītības iestāžu skaits un izvietojums reģionos, nesekmējot visu veidu resursu efektīvāku izmantošanu.

Piemēram, no trim profesionālās izglītības iestādēm – Cīravā, Kandavā, Saulainē – tika izveidots PIKC “Kandavas Lauksaimniecības tehnikums” Kandavā ar divām izglītības programmu īstenošanas vietām (IPĪV) – Cīravā un Saulainē, kuras iepriekš bija profesionālās vidusskolas, saglabājot visus materiāltehniskos resursus un īpašumus (skatīt 34. attēlu).

34. attēls. Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma izglītības programmu īstenošanas vietas.

Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēs 2010.–2015. gadam¹⁷⁰ IZM sniedza skaidrojumu, ka, ņemot vērā ierobežotos valsts budžeta līdzekļus, ārvalstu finanšu instrumentu palīdzību, tai skaitā ES fondi, Klimata pārmaiņu finanšu instruments faktiski ir vienīgais resurss profesionālās izglītības iestāžu ēku renovācijai, energoefektivitātes pasākumiem, iekārtu un mācību līdzekļu iegādei un modernizēšanai.

ES fondu plānošanas periodā no 2007. gada līdz 2013. gadam tika īstenota 3.1.1.1.aktivitāte “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” ietvaros. Aktivitātes pirmās kārtas ietvaros finansējums tika ieguldīts kopā 15 profesionālās vidējās izglītības iestādēs mācību aprīkojuma modernizācijā un infrastruktūras uzlabošanā – kopējās apstiprinātās projekta attiecināmās izmaksas – 23 203 586 *euro*. Aktivitātes otrās kārtas ietvaros finansējums ir piešķirts 11 profesionālās izglītības iestādēm – kopējās apstiprinātās projekta attiecināmās izmaksas – 128 584 697 *euro*.

Noslēdzoties Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanas termiņam, mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana tika turpināta ES fondu plānošanas periodā 2014.–2020. gadam specifiskā atbalsta mērķa 8.1.3. “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” (turpmāk – SAM 8.1.3.) ietvaros saskaņā ar Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam noteikto.

Atbilstoši normatīvajā aktā norādītajam¹⁷¹ SAM 8.1.3. aktivitātes ietvaros ir plānots ieguldīt finansējumu kopā 17 IZM padotībā esošo PIKC modernizēšanā, kopējais finansējums – 79 614 047 *euro*.

Saskaņā ar IZM informatīvo ziņojumu¹⁷² infrastruktūras projektiem tika noteikti vairāki būtiski atlases kritēriji, turklāt viens no tiem noteica, ka uz Eiropas Savienības struktūrfonda projekta 8.1.3.aktivitātes finansējumu var pretendēt profesionālās izglītības iestāde, kurai ir piešķirts PIKC statuss vai tā piešķiršana paredzēta ne vēlāk kā līdz 31.12.2017.

Arī IZM lēmums par konceptuāli atbalstāmajiem infrastruktūras attīstības virzieniem IZM un pašvaldību padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu attīstības un investīciju stratēģijās 2015.–2020. gadam tika pieņemts¹⁷³ balstoties t.sk. uz iepriekš minēto atlases kritēriju. Pamatojoties uz to, ka līdz 31.12.2017. Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola neplāno iegūt PIKC statusu, tā tika izslēgta no SAM 8.1.3. potenciālo finansējuma saņēmēju saraksta.

Izvērtējot ES fonda mājaslapā¹⁷⁴ norādīto informāciju par apstiprinātajiem projektiem 8.1.3. aktivitātē, konstatēts, ka PIKC ietvaros tiek nodrošināta arī to struktūrvienību (IPĪV) modernizēšana. Piemēram, Valmieras tehnikuma IPĪV Rankā un VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” IPĪV Preiļos. Pirms izglītības iestāžu tīkla optimizācijas tās bija arodvidusskolas, kurās izglītojamo skaits gan 2016., gan 2019. gadā ir ievērojami mazāks, salīdzinot ar profesionālo vidusskolu un arodskolas izglītojamo skaitu (skatīt 8. tabulu).

IZM sniedza skaidrojumu, ka šāds IZM PII stratēģiju vērtēšanas komisijas lēmums tika pieņemts, lai nodrošinātu profesionālās izglītības iestāžu reformas/optimizācijas pakāpeniskumu, kā arī pamatoties uz Valmieras tehnikuma un VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” attīstības un investīciju stratēģijās minētajās struktūrvienībās plānoto attīstību, tostarp atbilstošo pašvaldību un plānošanas reģiona sniegtajiem apsvērumiem, tai skaitā par konkrēto izglītības programmu pieejamību reģionos.

8. tabula. Izglītojamo skaits IZM profesionālās izglītības iestādēs, kas saskaņā ar apstiprinātajiem projektiem ir projekta īstenošanas vieta 01.01.2016. un 01.10.2019.¹⁷⁵

Profesionālā izglītības iestāde vai tās struktūrvienība (izglītības programmas īstenošanas vieta)	Izglītojamo skaits 01.01.2016.	Izglītojamo skaits 01.10.2019.
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	525	465
Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola	348	409
Rīgas 3. arodskola	344	291
Aizkraukles Profesionālā vidusskola	285	326
Ogres tehnikuma (iepriekš – Valmieras tehnikuma) struktūrvienība Rankā	158	70
VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” struktūrvienība Preiļos	86	151

Saskaņā ar ES fondu mājaslapā norādīto informāciju un IZM sniegto informāciju 2017.-2013. plānošanas periodā:

- ✓ 3.1.1.1. aktivitātes 1.kārtas ietvaros:
 - Rīgas 3. arodskolai tika izmaksāts finansējums 920 187 euro apmērā;
 - Aizkraukles profesionālās vidusskola tika izmaksāts finansējums 44 375 euro apmērā;
- ✓ no valsts budžeta finansējumu saņēmusi Rīgas Tirdzniecības profesionālās vidusskola 243 888 euro apmērā.

Tomēr salīdzinājumā ar 3.1.1.1. aktivitātē un 8.1.3. SAM īstenošanā citās izglītības iestādēs ieguldīto finansējumu, tas kopā veido tikai 0,5% no kopējā ieguldītā finansējuma.

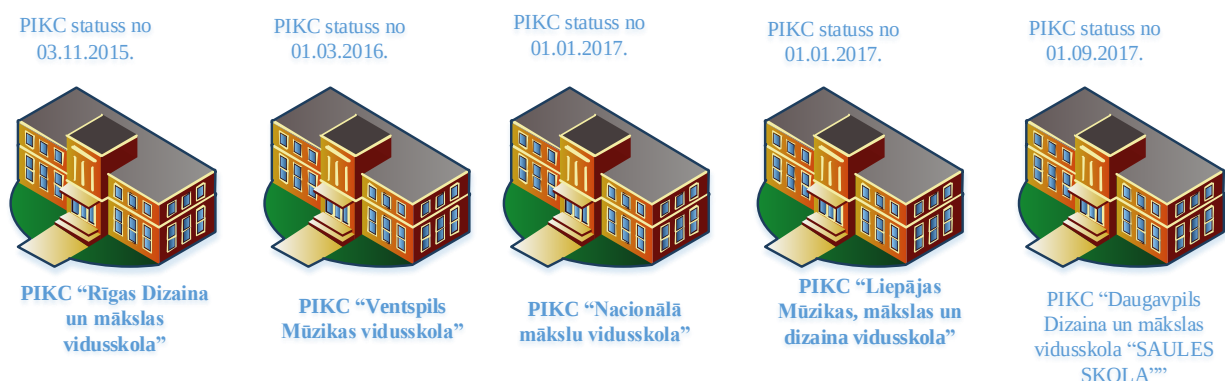
IZM norāda ka, ievērojot plānošanas dokumentos noteikto, Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļi profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras attīstībai ir plānoti, lai tiktu sniegts atbalsts modernizētu profesionālās izglītības iestāžu tīkla izveidei, kur tas nepieciešams, apvienojot vairāku profesionālās izglītības iestāžu resursus atbilstoši teritoriju attīstības centru izvietojumam, vienlaikus piedāvājot plašu profesionālās izglītības programmu spektru dažādām iedzīvotāju grupām un ņemot vērā pamatskolas absolventu skaita procentuālo sadalījumu, darba tirgus pētījumu rezultātus par speciālistu un darbaspēka resursu nepieciešamību, reģionu ekonomiskās attīstības tendences un profesionālās izglītības iestāžu attīstības potenciālu. Atbalsts tiks paredzēts tām profesionālās izglītības iestādēm, kuras spēs nodrošināt investīciju ilgtspēju, ilgtermiņā nodrošinot kvalitatīvu speciālistu sagatavošanu atbilstoši darba tirgus prasībām. Ieguldījumu plānošanas posmos veikti visi nepieciešami sociālo partneru iesaistes un sabiedrības līdzdalības pasākumi, nodrošinot iespējami plašu viedokļu apzināšanu un izvērtēšanu. Turklāt, ES fondu investīciju plānošana profesionālajā izglītībā tika veikta, ņemot vērā 12 nozaru ekspertu padomju (NEP piedalās Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība un tiek pārstāvētas attiecīgo nozaru profesionālās organizācijas un asociācijas), viedokļus, proti, ņemot vērā Ekonomikas ministrijas vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognozes, gan 3.1.1.1.aktivitātes otrās atlases kārtas ietvaros, gan plānojot 8.1.3. SAM īstenošanu, NEP

sniedz vērtējumu par nepieciešamo izglītības programmu, t.sk. apstrādes rūpniecību izglītības programmu modernizāciju atbilstoši tautsaimniecības pieprasījumam.

Profesionālās izglītības iestādēm, kuras neieguva PIKC statusu, salīdzinājumā ar PIKC un to struktūrvienībām (IPĪV), kurām izglītojamo skaits ir būtiski mazāks, netika sniegta līdzvērtīga iespēja ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu modernizēt to materiāltehnisko bāzi un infrastruktūru.

PIKC izveide KM resorā tika uzsākta 2015. gadā, kad MK izdeva rīkojumu¹⁷⁶ “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”. Tās mērķis ir pilnveidot kvalitatīvu vidi Latvijas kultūras kapitāla bagātināšanai, izkopt jaunus talantus mākslās un mūzikā, īpaši sekmējot radošo izcilību reģionos, stimulēt radošo daudzveidību un radīt priekšnoteikumus starptautiski konkurētspējīgu radošo industriju attīstībai.

Rezultātā četras KM dibinātās profesionālās izglītības iestādes ir ieguvušas PIKC statusu, kā arī PIKC statusu ir ieguvusi Daugavpils pašvaldības dibinātā profesionālās izglītības iestāde PIKC “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola””, kura īsteno profesionālās vidējās kultūrizglītības programmas (skatīt 35. attēlu).

35. attēls. Profesionālās kultūrizglītības iestādes, kuras ieguvušas PIKC statusu.¹⁷⁷

Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijas mērķis – profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu tīkla optimizācija – nozīmēja ne tikai izglītības iestāžu apvienošanu, lai risinātu profesionālās kultūrizglītības sadrumstalotību, bet arī administratīvo resursu optimizāciju.¹⁷⁸

Izveidojot PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”, KM ir norādījusi¹⁷⁹, ka profesionālās izglītības iestāžu apvienošana varētu samazināt administratīvo personālu, direktora vietnieku un projektu vadītāju skaitu, tā ir vērsta uz iekšējās darba efektivitātes uzlabošanu, veidojot vienotu izglītības iestādes pārvaldību un novēršot funkciju dublēšanu.

Tomēr, izvērtējot direktoru vietnieku un projektu vadītāju amata vienību skaitu PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” četrās struktūrvienībās pirms un pēc skolu apvienošanas, vērojams, ka gan direktoru vietnieku, gan projektu vadītāju amata vienību skaits pēc izglītības iestāžu apvienošanas ir palielinājies, nevis samazinājies.

Apvienojot Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolu un Emīļa Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolu, KM norāda¹⁸⁰, ka izglītības iestāžu reorganizācija varētu skart administratīvā personāla apjoma samazināšanu, un tā ir vērsta uz iekšējās darba efektivitātes uzlabošanu, veidojot vienotu izveidojamās

izglītības iestādes pārvaldību un novēršot funkciju dublēšanu. Optimizācija ir iespējama, samazinot grāmatvežu un direktora vietnieku skaitu.

Tomēr, lai arī direktoru vietnieku amata vienību skaits PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” pirms un pēc izglītības iestāžu apvienošanas ir samazinājies par četrām amata vienībām, vērojams, ka tā vietā par piecām amata vienībām pieaudzis struktūrvienību vadītāju amata vienību skaits.

Normatīvie akti¹⁸¹ nosaka kārtību un kritērijus, kurus izpildot profesionālās vidējās izglītības iestāde var iegūt PIKC statusu.

No 16 PIKC statusa atbilstībai noteiktajiem kritērijiem¹⁸², kuri tiek piemēroti IZM padotībā esošo PIKC darbības izvērtēšanai, 12 kritēriji ir bez noteiktām sasniedzamajām vērtībām. Tomēr jāpiebilst, ka vairākiem no kvantitatīvajiem kritērijiem noteikt sasniedzamās vērtības ne tikai nevajadzētu, bet arī nebūtu loģiski, piemēram, kritērijiem – sadarbība ar darba devēju organizācijām vai metodisko materiālu izglītojamajiem un pedagogiem izstrādāšana.

Iesniegumu PIKC statusa iegūšanai un kritēriju sasniegšanas apliecināšanos dokumentus iesniedz:

- ✓ IZM profesionālās izglītības iestādes – IZM (ir izveidota komisija PIKC sniegtās informācijas izvērtēšanai);
- ✓ profesionālās izglītības iestādes, kas īsteno izglītības programmas mākslas, mūzikas un dejas jomā – LNK.

Saskaņā ar normatīvajos aktos¹⁸³ noteikto PIKC katru gadu iesniedz ministrijā informāciju, kas apliecina PIKC atbilstību normatīvajā aktā¹⁸⁴ noteiktajiem kritērijiem uz attiecīgā gada 1. oktobri.

Revīzijā konstatēts, ka IZM katru gadu izglītības iestādēm sūta atskaides veidlapu, kura izglītības iestādēm ir jāaizpilda, un veic izglītības iestāžu atbilstības PIKC kritērijiem izvērtēšanu¹⁸⁵ atbilstoši MK noteikumiem.¹⁸⁶

Lai gūtu pārliecību, ka profesionālās izglītības iestāde sniedz pilnīgu un patiesu informāciju par PIKC statusa iegūšanai (saglabāšanai) noteikto kritēriju izpildi, kritēriji ir nepārprotami un ka kritērijiem ir noteiktas sasniedzamās vērtības (ja nepieciešams), IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs izlases veidā tika detalizēti pārbaudīti triju kritēriju izpilde:

- ✓ pēdējo divu mācību gadu laikā nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma, neattaisnotu mācību kavējumu vai nepareizas karjeras izvēles dēļ ir atskaitīti ne vairāk kā astoņi procenti no izglītojamajiem, kuri mācās attiecīgajā izglītības iestādē¹⁸⁷;
- ✓ attiecīgajā izglītības iestādē profesionālo vidējo izglītību iegūst ne mazāk par 800 izglītojamajiem Rīgā un ne mazāk par 500 izglītojamajiem citā administratīvajā teritorijā¹⁸⁸;
- ✓ pēdējo divu mācību gadu laikā ne mazāk kā sešdesmit procentiem izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nav bijis zemāks par septiņām ballēm.¹⁸⁹

Kritērijs: pēdējo divu mācību gadu laikā nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma, neattaisnotu mācību kavējumu vai nepareizas karjeras izvēles dēļ ir atskaitīti ne vairāk kā astoņi procenti no izglītojamajiem, kuri mācās attiecīgajā izglītības iestādē.

Normatīvajā aktā¹⁹⁰ noteikts, ka profesionālās izglītības kompetences centra statusu piešķir izglītības iestādei, no kuras, tajā skaitā, pēdējo divu mācību gadu laikā nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma, neattaisnotu mācību kavējumu vai nepareizas karjeras izvēles dēļ ir atskaitīti ne vairāk kā astoņi procenti no izglītojamiem, kuri uzsākuši mācības attiecīgajā izglītības iestādē.

Saskaņā ar normatīvo aktu¹⁹¹ tika veikti grozījumi, kas paredz MK noteikumos¹⁹² precizēt vārdus “uzsākuši mācības”, aizvietojot tos ar vārdiem “mācās”, tādējādi nepārprotami nosakot, ka vienība, no kuras tiks rēķināti procenti, ir kopējais izglītojamo skaits izglītības iestādē 1. oktobrī (nevis tikai uzsākušie mācības attiecīgajā mācību gadā).

Ņemot vērā to, ka minētie noteikumi¹⁹³ stājās spēkā 03.09.2015., izglītības iestādēm konkrētais kritērijs bija saistošs no 2015./2016. mācību gada.

Izvērtējot izlasē iekļauto izglītības iestāžu atskaitēs par atbilstību profesionālās kompetences centra statusa kritērijiem 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. mācību gadā norādīto informāciju¹⁹⁴, tika konstatēts, ka visas izglītības iestādes, izņemot Smiltenes tehnikumu, veic aprēķinus, ņemot vērā izglītojamo skaitu, kuri uzsākuši mācības attiecīgajā mācību gadā, kā to paredzēja MK noteikumu redakcija, kas bija spēkā līdz 02.09.2015.¹⁹⁵ (Rēzeknes tehnikums tikai 2016./2017., 2017./2018. mācību gadā, Daugavpils Būvniecības tehnikums tikai 2016./2017. mācību gadā). Smiltenes tehnikums atskaitēs¹⁹⁶ norāda, ka veic aprēķinus ņemot vērā izglītojamo skaitu, kuri uzsākuši mācības, bet aprēķiniem izsekot nav iespējams.

Norādāms, ka minētais kritērijs uzliek par pienākumu izglītības iestādēm atskaitīto sadalījumu aprēķināt par pēdējiem diviem mācību gadiem (saskaņā ar IZM sniegto informāciju aprēķini ir jāveic par laika periodu no attiecīgā mācību gada 1. septembra līdz nākamā gada 31. augustam¹⁹⁷). Tomēr izglītības iestādes terminu “mācību gads” skaidro citādi¹⁹⁸, piemēram, Kandavas Lauksaimniecības tehnikums, Smiltenes tehnikums aprēķinus veic par laika periodu no attiecīgā gada 1. septembra līdz nākamā gada 1. jūlijam, PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” – par laika periodu no attiecīgā gada 1. oktobra līdz nākamā gada 1. oktobrim, VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” – par laika periodu no attiecīgā gada 1. oktobra līdz nākamā gada 1. jūlijam.

Ko nozīmē nepareiza
karjeras izvēle?

Jāatzīst, ka profesionālās izglītības iestādēm, ievadot informāciju VIIS par izglītojamā atskaitīšanu, nav iespējams kā atskaitīšanas iemeslu norādīt “nepareizas karjeras izvēles dēļ”, kā arī par minēto iemeslu profesionālās izglītības iestādēm nav sniegts skaidrojums, vai tas iekļauj izglītojamos, kuri maina izglītības iestādi, apgūstamo profesiju vai izlemj stāties darba tiesiskajās attiecībās. Tādējādi izglītības iestādes ir veidojušas atšķirīgu pieeju izglītojamo atskaitīšanai “nepareizas karjeras izvēles dēļ” un informācijas ievadīšanai VIIS.¹⁹⁹

Izskatot izlasē iekļauto izglītības iestāžu VIIS ievadīto informāciju par atskaitītajiem izglītojamajiem, tajā skaitā iemeslus, pamatojoties uz ko izglītojamais tiek atskaitīts, tika konstatēts, ka izglītības iestādes izglītojamos atskaita, lielākoties norādot iemeslu “Cīts”.

Revīzijā tika pārbaudīta un salīdzināti izglītības iestāžu rīkojumos un izglītojamo (vai pedagogu) iesniegumos par atskaitīšanu norādītie iemesli un VIIS norādītā informācija, kā arī analizētas atskaitīto izglītojamo sekmes un kavējumi, konstatējot gadījumus, ka:

- ✓ izglītības iestādes rīkojumā par izglītojamā atskaitīšanu norādītais pamatojums neatbilst iesniegumā par atskaitīšanu norādītajam;
- ✓ izglītības iestādes rīkojumā par izglītojamā atskaitīšanu norādītais pamatojums neatbilst VIIS ievadītajam iemeslam;
- ✓ izglītības iestādei bija pamats izglītojamo atskaitīt no izglītības iestādes mācību sekmju (nav vērtējuma vairākos mācību priekšmetos, vai tas ir nepietiekams) un/vai neattaisnoti kavēto mācību stundu apjoma dēļ.²⁰⁰

Profesionālās izglītības
iestādes sniedz nepatiesu
un nepilnīgu informāciju

Valsts kontroles veiktās pārbaudes rezultātus par izglītojamo atskaitīšanas iemeslu VIIS atbilstību izglītības iestāžu rīkojumos un izglītojamo iesniegumos norādītajam skatīt 9. tabulā.

9. tabula. IZM izglītojamo atskaitīšanas iemeslu VIIS atbilstība rīkojumos un iesniegumos par izglītojamā atskaitīšanu norādītajam un izglītojamā sekmēm un kavējumiem laika periodā no 2016. gada 1. septembra līdz 2019. gada 31. augustam.

Izglītības iestādes nosaukums	Atskaitīto izglītojamo skaits kopā	Atskaitīto izglītojamo skaits ar norādīto iemeslu VIIS – “Cits”	Pārbaudīto atskaitīšanas gadījumu (“Cits”) skaits	Konstatētie problemātiskie gadījumi*	
				Skaits	%
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	454	219	84	58	69
PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”	445	403	51	33	64,7
Rēzeknes tehnikums	538	224	45	28	62,2
Smiltenes tehnikums	541	335	46	22	47,8
Ventspils Tehnikums	456	188	154	124	80,5
Daugavpils Būvniecības tehnikums	711	338	34	24	70,6
VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”	1510	624	45	28	62,2
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	335	217	44	34	77,3

* Gadījumi, kad konstatēts viens vai vairāki no šiem apstākļiem: izglītības iestādes rīkojumā par izglītojamā atskaitīšanu norādītais pamatojums neatbilst iesniegumā par atskaitīšanu norādītajam; izglītības iestādes rīkojumā par izglītojamā atskaitīšanu norādītais pamatojums neatbilst VIIS ievadītajam iemeslam; izglītības iestādei bija pamats izglītojamo atskaitīt no izglītības iestādes sekmju (nav vērtējuma vairākos mācību priekšmetos, vai tas ir nepietiekams) un/vai neattaisnoti kavēto mācību stundu apjoma dēļ.

Arī KM dibinātajās izglītības iestādēs revīzijā konstatēts, ka par šī PIKC kritērija izpildi nav iespējams pārliecināties, jo izglītības iestādes, atskaitot izglītojamo, ne vienmēr norāda patieso izglītojamā atskaitīšanas iemeslu. Piemēram, izglītojamajam ir neapmierinošs vērtējums, ilgstoši neattaisnoti kavējumi, tiek ziņots vecākiem, situācija pārrunāta ar izglītojamo, taču rezultātā izglītojamais no izglītības iestādes tiek atskaitīts, atskaitīšanas iemeslu norādot “Cits iemesls” vai “Izglītības iestādes maiņa”.

10. tabulā ir apkopots Valsts kontroles pārbaudīto gadījumu skaits sadalījumā pa mācību gadiem un konstatēto gadījumu skaits, kad izglītojamā atskaitīšanas iemesls no izglītības iestādes būtu klasificējams kā “Nav mācību sasniegumu vērtējuma, vai tas ir nepietiekams” vai “Par izglītības iestādes neapmeklēšanu”.

10. tabula. Valsts kontroles pārbaudīto gadījumu skaits KM un divu pašvaldību izglītības iestādēs sadalījumā pa mācību gadiem un konstatēto neatbilstību skaits KM profesionālās izglītības iestādēs.

	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Pārbaudīto gadījumu skaits	47	42	45
Nav norādīts patiesais izglītojamā atskaitīšanas iemesls	31	32	23
Īpatsvars no pārbaudīto skaita	66 %	76 %	51 %

Konstatējais liecina, ka to izglītojamo skaits, kuri ir no izglītības iestādes atskaitīti nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma vai neattaisnotu mācību kavējumu dēļ, ir lielāks, nekā tas tiek norādīts VIIS datos.

Kritērijs: attiecīgajā izglītības iestādē profesionālo vidējo izglītību iegūst ne mazāk par 800 izglītojamajiem Rīgā un ne mazāk par 500 izglītojamajiem citā administratīvajā teritorijā.

PIKC statusa atbilstībai noteiktais kritērijs²⁰¹ paredz, cik izglītojamo attiecīgajā izglītības iestādē iegūst profesionālo vidējo izglītību – ne mazāk par 800 izglītojamajiem Rīgā un ne mazāk par 500 izglītojamajiem citā administratīvajā teritorijā. Atbilstoši normatīvajā aktā²⁰² noteiktajam profesionālā vidējā izglītība ir vidējās pakāpes profesionālā izglītība, kas dod iespēju iegūt trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

Revidentu ieskatā, minētais kritērijs ir kvantitatīvs un neraksturo profesionālās izglītības iestāžu sniegtās izglītības kvalitāti, taču tas ir noteikts skaidri un saprotami. Revīzijā tika konstatēts, ka izglītības iestādes atskaitēs²⁰³ par atbilstību PIKC kritērijiem attiecībā uz minēto kritēriju norāda atšķirīgu informāciju:

- ✓ Daugavpils Būvniecības tehnikuma un VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” atskaitēs ir norādīts izglītojamo skaits, neiekļaujot tajā izglītojamos, kuri mācās Eiropas Savienības struktūrfondu finansētajās grupās.
- ✓ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma atskaitē ir norādīts izglītojamo skaits, iekļaujot tajā arī tos izglītojamos, kuri apgūst otrā līmeņa profesionālo kvalifikāciju, taču nav iekļauti izglītojamie, kuri mācās maksas grupās.
- ✓ Ventspils Tehnikuma atskaitēs ir norādīts izglītojamo skaits, iekļaujot tajā arī tos izglītojamos, kuri apgūst otrā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.
- ✓ PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” atskaitē ir norādīts, ka izglītojamo skaits ir 500, taču pēc VIIS datiem izglītības iestādē profesionālo vidējo izglītību attiecīgajā mācību gadā apgūst 470 izglītojamie.

Normatīvajā aktā²⁰⁴ attiecībā uz PIKC statusa atbilstības kritērija²⁰⁵ aprēķinu ir noteikts, ka tajā ir jāiekļauj izglītojamie, kuri apgūst trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju, nav noteikta detalizēta aprēķina metodika, piemēram, tas, vai izglītojamo skaitā iekļaut vai neiekļaut izglītojamos, kuri mācās Eiropas Savienības struktūrfondu finansētajās grupās vai maksas grupās.

Līdz ar to atskaitēs par iepriekš norādīto profesionālās izglītības iestāžu atbilstību PIKC statusa kritērijiem PIKC aprēķinus veic, vai ir veikuši atšķirīgi. Turklāt PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” 2018./2019. mācību gadā minēto kritēriju neizpilda.

Kritērijs: pēdējo divu mācību gadu laikā ne mazāk kā sešdesmit procentiem izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nav bijis zemāks par septiņām ballēm.

Viens no PIKC statusa atbilstības kritērijiem²⁰⁶, kas raksturo sniegtās izglītības kvalitāti, noteic, ka pēdējo divu mācību gadu laikā ne mazāk kā sešdesmit procentiem izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nedrīkst būt zemāks par septiņām ballēm.

Jānorāda, ka IZM un KM piemēro atšķirīgu pieeju, vērtējot šo PIKC kritēriju. KM izglītības iestādēm vērtēšanas kritērijos, kuros atbilstoši noteikumos²⁰⁷ minētajam izglītības iestādei jānodrošina kvalitātes kritēriji pēdējo divu mācību gadu laikā, rādītāji tiek summēti pa abiem mācību gadiem un izdalīti ar divi, savukārt IZM dibinātajām skolām, izmanto identisku kritēriju²⁰⁸, taču vērtē kritērija izpildi katrā gadā, nevis vidēji divu gadu periodā²⁰⁹.

Visi izlasē iekļautie PIKC kritēriju – pēdējo divu mācību gadu laikā ne mazāk kā sešdesmit procentiem izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nav bijis zemāks par septiņām ballēm – 2017./2018., 2018./2019. mācību gadā izpilda.

Revīzijā profesionālās izglītības iestādēm, kurām nav piešķirts PIKC statuss, tika lūgts sniegt atbildes par to atbilstību PIKC kritērijiem. Izvērtējot izglītības iestāžu sniegtās atbildes, konstatēts, ka daļu no kritērijiem izglītības iestādes nepilda, jo tie faktiski ir tieši PIKC statusa ieguvušām iestādēm noteiktie pienākumi. Tomēr tika izvērtēts, vai profesionālās izglītības iestādes, kurām nav piešķirts PIKC statuss, sasniedz statusa iegūšanai noteikto kvalitātes kritēriju – *pēdējo divu mācību gadu laikā ne mazāk kā sešdesmit procentiem izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nav bijis zemāks par septiņām ballēm*. Konstatēts, ka daļai izglītības iestāžu minētais rādītājs ir sasniegts un pat ir ievērojami lielāks nekā noteiktā robeža. Tātad faktiski arī profesionālās izglītības iestādes, kas nav ieguvušas PIKC statusu, spēj nodrošināt līdzvērtīgas kvalitātes profesionālās vidējās izglītības iegūšanu (skatīt 11. tabulu).

Atšķirīga pieeja

Vai PIKC ir labāki par
“ne-PIKC”?

11. tabula. To izglītojamo īpatsvars profesionālās izglītības iestādēs (kurām nav piešķirts PIKC statuss), kuri profesionālās kvalifikācijas eksāmenā saņēmuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm.²¹⁰

Izglītības iestāde	Izglītojamo īpatsvars, kuri saņēmuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm		
	2017. gads	2018. gads	2019. gads
Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola	84	87	84
Jēkabpils Agrobiznesa koledžas Barkavas struktūrvienība	89	83	78
Aizkraukles Profesionālā vidusskola	67	68	77
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	87	86	73
Rīgas Celtniecības koledža	56	56	67
Jēkabpils Agrobiznesa koledža	70	66	66
Rīgas 3. arodskola	66	49	62
Latvijas Jūras akadēmijas Jūrskola	14	27	60
Malnavas koledža (IPĪV Višķos)	71	74	60
Malnavas koledža	58	51	47
Liepājas Jūrniecības koledža	87	17	31

Izvērtējot arī KM padotībā esošo izglītības iestāžu, kurām nav piešķirts PIKC statuss, izglītojamo profesionālās kvalifikācijas eksāmenu vērtējumus, konstatēts, ka visas izglītības iestādes triju gadu periodā pārsniedz mākslas, mūzikas vai dejas jomā PIKC statusa piešķiršanai un saglabāšanai noteikto kvalitātes kritēriju – *ne mazāk kā 70 procentiem izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nav bijis zemāks par septiņām ballēm*²¹¹ (skatīt 12. tabulu).

12. tabula. To izglītojamo īpatsvars profesionālās izglītības iestādēs (kurām nav piešķirts PIKC statuss), kuri profesionālās kvalifikācijas eksāmenā saņēmuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm.

Izglītības iestāde	Izglītojamo īpatsvars, kuri saņēmuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm		
	2017. gads	2018. gads	2019. gads
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	95	85	100
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	100	96	94
Jelgavas Mūzikas vidusskola	82	83	92
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	100	100	92
Jāņa Ivanova Rēzeknes Mūzikas vidusskola	90	92	89
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	100	77	86

Gan IZM, gan KM padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm, kurām ir noteikts PIKC statuss, saskaņā ar normatīvajos aktos²¹² noteikto ir jāveic metodiskā centra funkcija.

Saskaņā ar IZM 19.06.2019. rīkojumu²¹³ IZM tās padotībā esošajām izglītības iestādēm ir noteikusi metodisko darbības jomu sadalījumu.

Revīzijā konstatēts, ka gan IZM, gan KM padotībā esošās izglītības iestādes īsteno izglītības programmas izglītības programmu grupās “Dizains” un “Lietišķā māksla” (izglītojamajiem par izglītības programmas apguvi tiek izsniegti vieni un tie paši kvalifikācijas apguves apliecinājoši dokumenti), tomēr ministrijas nav noteikušas metodisko darba jomu sadalījumu starp šīm izglītības iestādēm.

Atbilstoši IZM rīkojumā²¹⁴ par metodisko darba jomu sadalījumu starp tās padotībā esošajiem PIKC norādītajam metodiskā darba joma Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektorā ir noteikta:

- ✓ PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” – restaurācijas, dizaina (vizuāli plastiskā māksla) jomā;
- ✓ Rīgas Mākslas un mediju tehnikumam – lietīšķās mākslas, dizaina un materiālu mākslinieciskās apstrādes jomā.

Savukārt kultūrizglītības jomā ir vēsturiski izveidojusies situācija, ka visas KM padotības profesionālās vidējās izglītības iestādes īsteno metodisko centru darbu pēc reģionālā principa. KM padotības profesionālās izglītības iestādes (gan PIKC, gan vidusskolas) veic metodisko darbu, ņemot vērā īstenojamās izglītības programmas, jomas (mūzika, māksla, dizains, deja) un izveidoto teritoriālo sadalījumu, kas ir būtiski, nodrošinot izglītības pēctecību un pedagogu sadarbību, virzot profesionālās ievirzes izglītības iestāžu audzēkņus mācību turpināšanai profesionālās vidējās izglītības iestādēs.²¹⁵

KM norāda, ka tās padotības un pārraudzības izglītības iestādēm ir noteikts reģionālais sadalījums, kas vēsturiski tiek ievērots, jo ir abpusēja ieinteresētība sadarbībai gan profesionālās ievirzes izglītības iestādēm, gūstot metodisko atbalstu, gan profesionālās vidējās izglītības iestādēm, izmantojot iespēju ietekmēt izglītības kvalitāti atbilstoši sagaidāmajam rezultātam. Savukārt par IZM izglītības iestādi, kuras izglītības programmas tiek īstenotas arī dizaina jomā – Rīgas Mākslas un mediju tehnikumu, LNKC norādīja, ka *ir informēts par IZM rīkojumā noteiktajiem metodiskā darba uzdevumiem un veiksmīgi sadarbojas, tos īstenojot.*²¹⁶

Līdz ar to faktiski IZM padotībā esošās izglītības iestādes metodisko vadību reģionā vai nozarē veic horizontālā līmenī – izglītības iestādēm, kas īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, savukārt KM veic metodisko vadību vertikālā līmenī – izglītības iestādēm, kas īsteno profesionālās ievirzes izglītības programmu.

Jāņem vērā arī fakts, ka kompetence par kultūrizglītības attīstību ir nodalīta KM, taču metodiskā darba joma mākslas, dizaina un radošo industriju sektorā ir uzticēta gan IZM dibinātai izglītības iestādei, gan KM padotībā esošajām izglītības iestādēm, kuras īsteno konkrētās programmas, bet tas neveicina valstī vienotu attiecīgās izglītības jomas attīstību un pilnveidi.

Kurš atbild par metodisko
vadību mākslas nozares
dizaina un radošo industriju
sektorā?

Saskaņā ar IZM sniegto skaidrojumu²¹⁷ metodiskās jomas tās padotībā esošajiem PIKC tika noteiktas, ņemot vērā PIKC specializāciju, investīciju attīstības stratēģijas, darba grupu sanāksmēs, konsultējoties ar VISC Profesionālās izglītības departamentu un NEP pārstāvjiem.

Izvērtējot IZM apstiprināto metodisko darba jomu sadalījumu²¹⁸ starp tās padotībā esošajiem PIKC, konstatēts, ka tas nesniedz skaidru informāciju par visu nozaru metodisko darba jomu atbildības sadalījumu, jo, piemēram:

- ✓ gan Ventspils Tehnikums, gan Valmieras tehnikums ir noteikti par inženierzinātņu un tehnoloģiju nozares (mehatronikas) metodiskās darba jomas atbildīgajiem;
- ✓ gan Jelgavas Tehnikums, gan Priekuļu tehnikums (šobrīd Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums) ir noteikti par kokrūpniecības nozarē iegūstamo profesionālo kvalifikāciju – “Datorizētu kokapstrādes iekārtu operators” un “Kokapstrādes iekārtu operators” – metodiskās jomas atbildīgajiem.

Izvērtējot atskaites par atbilstību PIKC statusa kritērijiem²¹⁹, konstatēts, ka nozaru sadalījums galvenokārt ir veidojies vēsturiski, jo lielākoties nozares, kurās veikts metodiskais darbs, no 2016./2017. mācību gada ir nozares, kuras attiecīgai izglītības iestādei ir piekritīgas saskaņā ar IZM rīkojumu 2019. gadā.²²⁰

Tomēr revīzijā konstatēts, ka saskaņā ar IZM rīkojumu²²¹:

- ✓ viena no Rēzeknes tehnikuma metodiskajām darba jomām ir pārtikas rūpniecības nozarē – ražošana un pārstrāde (gaļas produktu ražošana), taču atskaitēs par atbilstību PIKC statusa kritērijiem²²² nav norādīts, ka izglītības iestāde veiktu metodiskā centra funkcijas šajā nozarē;
- ✓ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma metodiskā darba nozare – metālapstrāde, mašīnbūve un mašīnzinības – tika papildināta ar profesionālo kvalifikāciju “spēkratu mehāniķis”, ko atbilstoši izglītības iestādes norādītajam²²³ un VIIS informācijai izglītības iestāde nemaz neīsteno (nav materiāltehniskās bāzes).

Neskaidrs metodisko jomu
sadalījums

Ieteikumi

Lai sekmētu profesionālās vidējās izglītības attīstību un kvalitāti mainīgajos darba tirgus apstākļos, nodrošinot patiesā, pilnīgā un savstarpēji salīdzināmā informācijā balstītu PIKC darbības izvērtējumu, IZM:

- ✓ izvērtēt PIKC statusa piešķiršanas un saglabāšanas kritērijus, to formulējumu un izvērtēšanas kārtību.
- ✓ izvērtēt metodiskā darba sadalījumu IZM dibinātajām izglītības iestādēm, un sadarbībā ar KM izvērtēt vienotas metodiskās vadības organizēšanu dizaina un lietišķās mākslas jomā vai noteikt sadarbības mehānismu starp abu ministriju padotībā esošajām izglītības iestādēm.

Nozaru kvalifikāciju struktūras un standarti

Nozaru kvalifikācijas struktūra un profesiju standartu aktualitāte ir nozīmīga, lai izglītojamaais apgūtu izglītības programmu, kas nodrošinātu nozarēm nepieciešamo prasmju apgūšanu un sagatavotu darba devējam kvalificētu darbinieku. Līdz ar to, lai izglītības iestādēm piešķirtu licenci profesionālās izglītības programmas īstenošanas uzsākšanai, izglītības programmām ir jāatbilst izstrādātajiem profesijas standartiem un kvalifikācijas prasībām.

Kopš 2016. gada, savstarpēji sadarbojoties nozaru pārstāvjiem, ir īstenota lielākā daļa nozaru kvalifikāciju struktūru, profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde un aktualizācija, un tas ir vērtējams pozitīvi, jo sekmē profesionālās vidējās izglītības satura attīstību un pilnveidi atbilstoši nozares prasībām.

Mūzikas un dejas jomai nav izveidota atsevišķa NEP, kā arī KM izveidotā institucionālā struktūra kultūras un radošo industriju izglītības jomā līdz šim nav nodrošinājusi darbības, lai profesionālajā vidējā izglītībā mūzikas un dejas jomā tiktu izpildīti NEP uzdevumi.

Līdz ar to joprojām ir profesijas, kuras ir ārpus izveidotām nozaru kvalifikāciju struktūrām un kurām nav izstrādāti ne profesiju standarti, ne profesionālās kvalifikācijas prasības, tādējādi nenodrošinot to atbilstību nozares prasībām un attīstībai. Rezultātā darba devējiem nav mehānisma, kā jomas aktualitātes vai izmaiņas integrēt izglītības saturā, un izglītojamaais nesaņem darba tirgus prasībām atbilstošu izglītību.

Nozares kvalifikāciju struktūra ir nozares profesiju vispārīgs raksturojums, kā arī nozares profesijās ietilpstošo specializāciju un saistīto profesiju pārskats, kurā norādīti profesionālās kvalifikācijas līmeņi profesijām un specializācijām.²²⁴

Laika periodā no 16.12.2016. līdz 31.12.2021. VISC īsteno specifiskā atbalsta mērķa 8.5.2. “Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai” projektu “Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai” (turpmāk – SAM 8.5.2.), kura ietvaros tiek veikta arī:

- ✓ nozaru kvalifikāciju sistēmas pilnveide, veicot nozaru izpēti un pilnveidojot to kvalifikāciju struktūru;
- ✓ profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde, lai nodrošinātu vienoto Eiropas profesionālās izglītības kvalitātes rādītāju ieviešanu un atzīšanu u.c.

Pēc PINSTA sēdēs pieņemtajiem lēmumiem²²⁵ attiecībā uz otrā un trešā profesionālā kvalifikācijas līmeņa profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību un nozaru kvalifikācijas struktūru saskaņošanu no 2017. gada līdz 2019. gadam kopā ir saskaņoti 179 profesiju standarti un profesionālās kvalifikācijas prasības. 2018. gadā ir saskaņotas 15 nozaru kvalifikācijas struktūru izstrādes un viena nozaru kvalifikācijas struktūras aktualizācija. 2019. gadā piecas nozaru kvalifikācijas struktūru

aktualizācijas, tai skaitā uzņēmējdarbības, finanšu, grāmatvedības, administrēšanas (vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, komerczinības) nozare aktualizēta trīs reizes un būvniecības nozare divas reizes.

Daļa no kultūras un radošo industriju izglītības kvalifikācijām ir iekļauta mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektora nozares kvalifikācijas struktūrā jeb profesiju kartē (turpmāk – Mākslas profesiju karte), kuru 11.04.2018. ir apstiprinājusi PINTSA.

Mākslas profesiju kartē²²⁶ ir iekļautas jomas – “Restaurācija”, “Dizains” , “Foto, video, televīzija un kino”. Tās aptver 20 pamatprofesijas un specializācijas, kas atbilst trešajam profesionālās kvalifikācijas līmenim. Mākslas profesiju kartē iekļautajām pamatprofesijām un specializācijām 2017. un 2018. gadā PINTSA ir saskaņojusi profesiju standartus vai profesionālās kvalifikācijas prasības.

Salīdzinot kultūras un radošo industriju izglītības programmās iegūstamās kvalifikācijas ar Mākslas profesiju kartē iekļautajām kvalifikācijām, konstatēts, ka tās nav identiskas, jo, izstrādājot profesiju standartus un profesionālās kvalifikācijas prasības, tika pārskatīti un aktualizēti kultūras un radošo industriju sektora kvalifikāciju nosaukumi²²⁷. Piemēram, Mākslas profesiju kartē²²⁸ kā iegūstamā kvalifikācija norādīta “restaurācijas tehniķis”, tomēr kultūrizglītības programmā²²⁹ norādīta iegūstamā kvalifikācija – “restauratora asistents”.

Turklāt profesijas “skaņu operators” un “gaismošanas operators” ir vienīgās profesijas no izglītības programmu grupas “Mūzika un skatuves māksla”, kuras ir iekļautas Mākslas profesiju kartē. Pārējās mūzikas jomas un dejas jomas profesijas nav iekļautas nevienā no nozaru kvalifikāciju struktūrām.

Savukārt no izglītības programmu grupas “Vizuāli plastiskā māksla” Mākslas profesiju kartē ir pārstāvēta tikai restaurācijas joma, taču profesija “ilustrators” nav nevienā nozaru kvalifikācijas struktūrā. Jānorāda, ka šai profesijai ir izstrādāts profesijas standarts 2004. gadā²³⁰, tomēr kopš tā laika tas nav aktualizēts.

Valsts kontroles ieskatā, vēl sliktāka situācija ir profesijām, kuras nav iekļautas Mākslas profesiju kartē:

- ✓ ne profesijas standarts, ne profesionālās kvalifikācijas prasības nav izstrādātas sešām profesijām: “baletdejojājs”, “dejojājs”, “baznīcas mūzikas dzīves organizētājs”, “kora dziedātājs”, “ansambļa vadītājs”, “koncertmeistars”. LNKC norāda²³¹, ka 2020. gadā ir plānots izstrādāt profesijas “Baletdejojājs” standartu;
- ✓ izmaiņas profesijas standartā kopš 2013. gada nav veiktas profesijām: “kormeistars”, “mūzikas teorijas speciālists”, “mūziķis”, “vokālists”;
- ✓ izmaiņas profesijas standartā kopš 2004. gada nav veiktas profesijai “ilustrators”.

Atbilstoši profesijas standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādes kārtībai LNKC var ierosināt profesijas standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādi vai aktualizāciju²³². Arī LNKC nolikums²³³ paredz uzdevumu – sadarbībā ar IZM un nozares profesionālajām organizācijām nodrošināt nozares profesiju standartu projektu izstrādi un ekspertīzi.

Atbilstoši VISC informācijai²³⁴ par laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam iesniegtajiem iesniegumiem profesiju standartu vai profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādei vai aktualizācijai izglītības tematiskajā grupā “Mākslas” konstatēts, ka LNKC nav ierosinājis nevienu profesijas standarta

Vairākām profesijām nav standartu, kvalifikācijas prasību, un to nav arī profesiju kartē

vai profesionālās kvalifikācijas prasības izstrādi vai aktualizāciju. VISC saņēma 18 iesniegumus profesijas standartu un profesionālās kvalifikācijas izstrādei vai aktualizācijai izglītības tematiskajā grupā “Mākslas” no Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības.

Lai arī normatīvā akta²³⁵ sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā ir norādīts, ka profesionālās izglītības satura reformas kontekstā viens no galvenajiem uzdevumiem ir izstrādāt nozaru kvalifikācijas struktūras, valstī joprojām ir profesijas, kuras ir ārpus nozaru kvalifikācijas struktūras, un KM uzskata, ka tās nav attiecināmas ne uz vienu no esošajām nozaru kvalifikāciju struktūrām.

Nozaru kvalifikāciju struktūru izveidē piedalās NEP, saskaņojot to ar darba tirgus prasībām un sniedzot priekšlikumus par attiecīgai nozarei nepieciešamām profesijām. Savukārt mūzikas un dejas jomai nav izveidota atsevišķa NEP²³⁶. LNKC norāda, ka bija iesaistīts mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju kartes izstrādē tikai kā eksperts.²³⁷

Ieteikums par nozaru kvalifikācijas struktūras un standartu izvērtēšanu sniegts KM Valsts kontroles revīzijas ziņojumā “Profesionālās vidējās kultūrizglītības organizācija – vai ir pilnveidojama?”.

Licencēšana

Izglītības iestādes ir tiesīgas īstenot tikai licencētas profesionālās izglītības programmas, tas nozīmē, ka ir veikts programmas izvērtējums, nosakot, vai tā atbilst valstī noteiktajām normatīvo aktu, profesiju standarta un profesionālās kvalifikācijas prasībām. Līdz ar to licencēšana ir kā pirmais solis izglītības iestādei izglītības programmas īstenošanas uzsākšanai un valstī izveidotā izglītības programmu piedāvājuma veidošanā.

Latvijā valsts pārvaldi noteikts organizēt pēc iespējas efektīvi, pastāvīgi pārbaudot un, ja nepieciešams, pilnveidojot un izvērtējot funkciju apjomu. Tomēr IZM nav nodrošinājusi efektīvu un ekonomisku izglītības programmu licencēšanas procesu, jo:

- daļa no programmām, kuru izstrādei ir izlietoti izglītības iestādes resursi un programmas izvērtēšanai patērēti VISC resursi, netiek virzītas tālāk IZM saskaņošanai un IKVD licences izsniegšanai, tādējādi, piemēram, 2019. gadā neefektīvi izlietojot valsts budžeta līdzekļus vismaz 4039 euro apmērā;
- licencēšanas procesā notiek daļēja funkciju dublēšana atbildīgo iestāžu – IKVD, VISC un IZM – veiktajā darbā, jo izglītības iestādes izstrādāto izglītības programmu izvērtē atbilstoši vieniem un tiem pašiem dokumentiem un tajos noteiktajām prasībām²³⁸. Turklāt izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” izglītības programmas izvērtē gan VISC, gan LNKC;
- funkciju pārskatīšanas un pienākumu pārklājuma novēršanas rezultātā samazinātos izglītības programmu licencēšanas procesā patērēto resursu apjoms – iesaistīto institūciju un tajās veikto darbību skaits, licencēšanas procesa īstenošanas laiks – un tiktu gūts valsts

budžeta finansējuma ietaupījums (aprēķinātā atlīdzība par paveikto darba apjomu attiecībā uz izglītības programmu metodisko atbalstu un konsultēšanu un darba devēja VSAOI) vismaz 13 030 *euro* apmērā gadā.

IZM nav nodrošinājusi normatīvā akta²³⁹ prasības – izglītības iestāde ir tiesīga īstenot tikai licencētas profesionālās izglītības programmas – ievērošanu tās padotībā esošajās izglītības iestādēs, jo trīs no izlasē iekļautajām profesionālās izglītības iestādēm ir uzsākušas izglītības programmu īstenošanu bez licences saņemšanas. Līdz ar to izglītojamie tika uzņemti izglītības programmās, kas netika izvērtētas atbilstoši valstī noteiktajām izglītības satura u.c. prasībām.

Izglītības programmas licencēšana ir tiesību piešķiršana profesionālās izglītības iestādei vai citai Izglītības likumā noteiktai institūcijai īstenot noteiktu izglītības programmu²⁴⁰, un tā ir jāveic, lai profesionālās izglītības iestāde varētu uzsākt izglītības programmas īstenošanu.

Visu dibinātāju, t.sk. IZM un KM, profesionālās arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmas licencējamās saskaņā ar vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanu kārtības²⁴¹ noteikumiem. Izglītības programmu licencēšanas procesu skatīt 36. attēlā.

36. attēls. Izglītības programmas licencēšanas process.²⁴²

IZM ir izstrādāta atsevišķa profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība²⁴³, kas nosaka profesionālās vidējās izglītības, arodizglītības, profesionālās pamatizglītības, profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu izstrādes un noformēšanas kārtību IZM padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs.

Saskaņā ar IZM izstrādāto profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtību²⁴⁴ izglītības programmu licencēšanas procesā tiek iesaistīta IZM pakļautībā esošā tiešās pārvaldes iestāde VISC, kas veic izglītības programmas izvērtēšanu, kaut gan saskaņā ar VISC nolikumu, VISC nav noteikta šāda funkcija un no tās izrietoši uzdevumi. Tikai VISC Profesionālās izglītības departamenta reglamentā noteikts, ka departamenta kompetencē ir organizēt profesionālās izglītības programmu paraugu izstrādi un izvērtēšanu²⁴⁵. Izglītības programmas izstrādes procesu skatīt 37. attēlā.

37. attēls. Izglītības programmas izstrādes process.²⁴⁶

Revīzijā konstatēts, ka izveidotajā licencēšanas procesā notiek daļēja funkciju dublēšanās atbildīgo iestāžu veiktajā darbā, jo izglītības iestādes izstrādāto izglītības programmu atbilstoši valsts izglītības standartiem, attiecīgo profesiju standartiem un/vai profesionālās kvalifikācijas prasībām, IZM profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtībai²⁴⁷ un virknei saistošo MK noteikumu izvērtē VISC, tad saskaņojot izvērtē IZM un, piešķirot licenci, pārbauda IKVD.

Izglītības programmas izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” pirms iesniegšanas licencēšanai IKVD ir jāiesniedz saskaņošanai LNK²⁴⁸. Saskaņā ar LNK Kultūras un radošās industrijas izglītības nodaļas reglamentu nodaļas atbildīgie darbinieki izvērtē un saskaņo licencēšanai iesniegtās profesionālās izglītības programmas mūzikas, mākslas un dejas jomā, kā arī sniedz atzinumus.²⁴⁹

Revīzijas laikā iepazīstoties ar VISC izvērtēto un saskaņoto izglītības programmu sarakstu laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam, konstatēts, ka VISC arī veic profesionālās vidējās izglītības programmu tematiskajā grupā “Mākslas” izvērtējumu (skatīt 13. tabulu).

13. tabula. VISC izvērtēto un saskaņoto profesionālās vidējās izglītības programmu skaits laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam.²⁵⁰

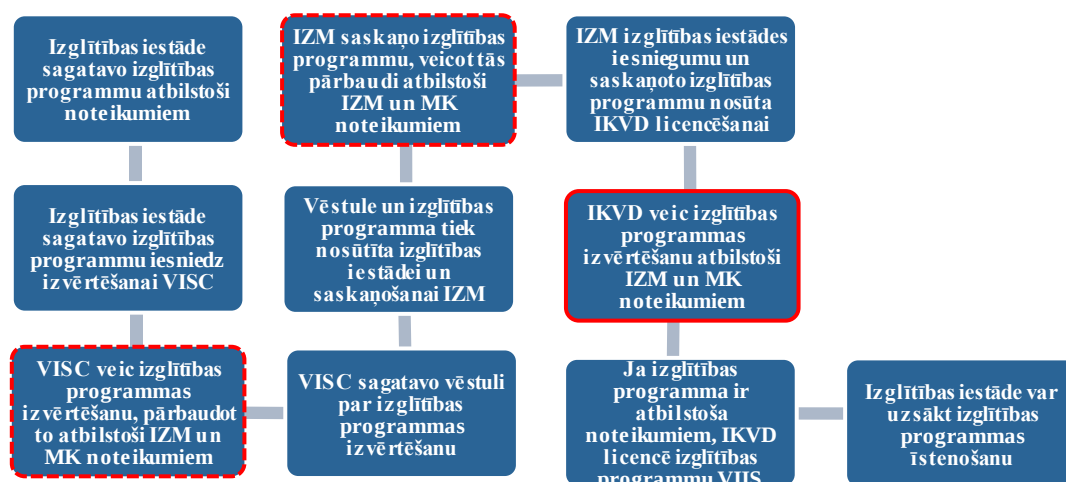
Gads	2016	2017	2018	2019	Kopā:
Profesionālās vidējās izglītības programmu skaits	23	13	1	3	40

VISC norāda, ka tas saskaņo profesionālās vidējās izglītības programmas tematiskajā grupā “Mākslas” tikai IZM pakļautībā esošajām izglītības iestādēm, taču pirms izglītības programmas izskatīšanas un saskaņošanas lūdz iesniegt LNK atzinumu par programmas saturu.

Revidentu apkopoto VISC, IZM un IKVD izglītības programmas pārbaudē izmantoto normatīvo aktu un kārtību sarakstu skatīt 14. tabulā un izglītības programmu izvērtēto licencēšanas procesu skatīt 38. attēlā.

14. tabula. IZM, VISC, LNKC un IKVD izglītības programmas izvērtēšanā izmantotie tiesību akti.²⁵¹

NORMATĪVIE AKTI UN KĀRTĪBAS	VISC	IZM	LNKC	IKVD
Profesionālās izglītības likums	X	X	X	X
Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība ²⁵²	X	X	X	X
Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu ²⁵³	X	X	X	X
Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju ²⁵⁴	X	X	X	X
Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publiskošanas kārtību ²⁵⁵	X	X	X	X
Profesijas standarts vai profesionālās kvalifikācijas prasības	X	X	X	X
IZM Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība ²⁵⁶	X	X	X	X
Kārtība, kādā organizē un īsteno DVB mācības ²⁵⁷ (attiecināms, ja izglītības programmu plāno īstenot DVB formā).				X
Attiecīgo kvalifikāciju specifiskie konkrētās nozares normatīvi	X			
Valsts valodas likums		X		
Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem ²⁵⁸ (stājas spēkā 01.09.2020.)		X		
Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem ²⁵⁹ (stājas spēkā 01.09.2020.)		X		
Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti un akreditētas profesionālās izglītības programmas daļas apguvi apliecinājoši dokumenti ²⁶⁰		X		
Kārtība, kādā izsniedzami profesionālās pilnveides un profesionālās ievirzes izglītību apliecinājoši dokumenti ²⁶¹		X		
Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību ²⁶²		X		

38. attēls. Izglītības programmas licencēšanas process.²⁶³

IKVD uzdevums²⁶⁴ saskaņā ar nolikumu ir veikt vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanu, kā arī sniegt konsultācijas par to izstrādi, grozīšanu un īstenošanu, tas nozīmē, ka IKVD ir atbildīgs par visu profesionālās izglītības iestāžu vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanu, t.sk. izglītības programmu atbilstību normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstību normatīvo aktu prasībām izvērtē gan VISC, gan IZM, gan IKVD.

Licencējamas izglītības programmas saskaņošanu IZM faktiski veic divas reizes – vienu reizi, kad VISC nosūta saskaņošanai izglītības programmu, un otro reizi, ko IZM apstiprina valsts budžeta finansēto vietu uzņemšanas plānu, iesaistot gan NEP, gan PINTSA, gan profesionālās izglītības iestādes.²⁶⁵ Saskaņā ar IZM kārtību²⁶⁶ izglītības iestādes IZM iesniedz informāciju par izglītojamo uzņemšanu valsts budžeta finansētās profesionālās izglītības programmās nākamajam budžeta gadam, norādot licencētās izglītības programmas vai, ja gadījumā izglītības programmai nav vēl piešķirta licence, norāda laiku, kad programma tiks licencēta. Šajā brīdī jau IZM ir informēta par izglītības iestādes plāniem attiecībā uz izglītības iestādes izglītības programmu licencēšanu, un, apstiprinot uzņemšanas plānu, IZM faktiski saskaņo arī attiecīgās izglītības iestādes plānu attiecībā uz izglītības programmas virzīšanu licencēšanai, jo programmā tiek plānots uzņemt izglītojamus.

Ja izglītības programmu izvērtēšanā tiktu izslēgtas darbības, kas dublējas, tiktu samazināts izglītības programmu licencēšanas procesā iesaistīto institūciju veikto darbību skaits, kā arī, ļoti iespējams, kopējais licencēšanas procesa īstenošanai nepieciešamais laiks.

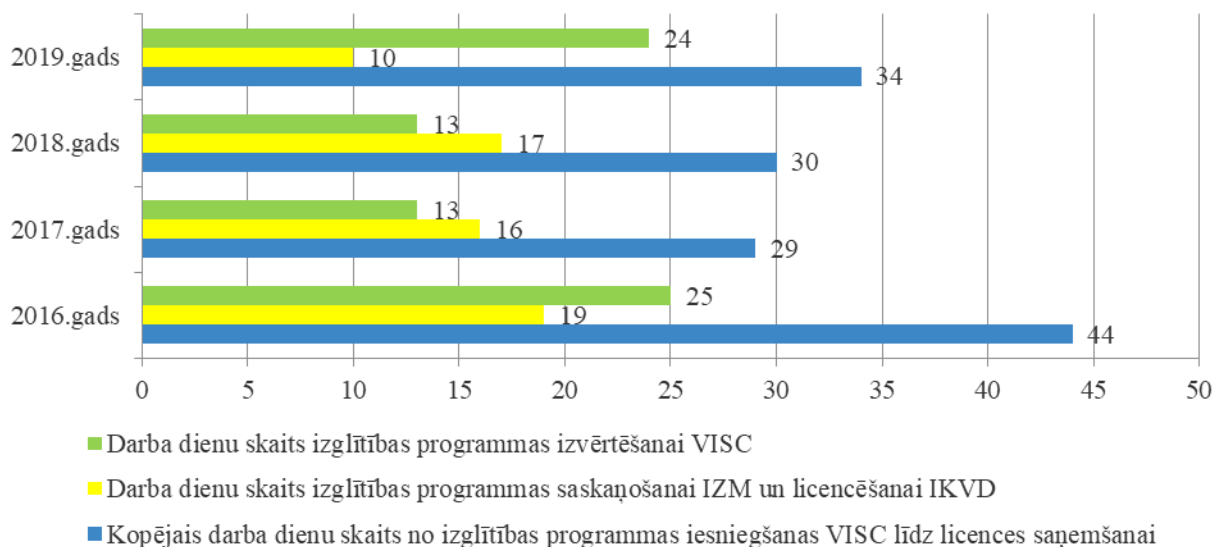
Turklāt viens no valsts pārvaldes principiem²⁶⁷ nosaka, ka valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi, pastāvīgi pārbaudot un, ja nepieciešams, pilnveidojot un izvērtējot funkciju apjomu.

Izvērtējot VISC atbildīgo darbinieku 2019. gadā aprēķināto mēnešalgu un darba devēja VSAOI atbilstoši amata aprakstā noteiktajai proporcijai, kas attiecināma uz izglītības programmu metodisko atbalstu un konsultēšanu, konstatēts, ka par konkrēto pienākumu veikšanu darbiniecēm ir aprēķināti 13 030 *euro*, tajā skaitā darba devēja VSAOI. Tomēr, tā kā arī IKVD darbinieki un IZM darbiniece norādīja, ka programmu pārbauda atbilstoši tiem pašiem normatīvajiem aktiem, tad, iespējams, valsts budžeta līdzekļi dubultā tiek izlietoti par viena un tā paša uzdevuma veikšanu, tādējādi neefektīvi izlietojot valsts budžeta līdzekļus vismaz 13 030 *euro* apmērā.

Revīzijas ietvaros tika noskaidrots, ka no profesionālās izglītības iestādes arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmu iesniegšanas VISC līdz izglītības programmas licences izsniegšanai vai grozījumiem esošajai licencei VIIS vidējais darba dienu skaits ir šāds:

- ✓ 2016. gadā vidēji 44 darba dienas;
- ✓ 2017. gadā vidēji 29 darba dienas;
- ✓ 2018. gadā vidēji 30 darba dienas;
- ✓ 2019. gadā vidēji 34 darba dienas.

Izglītības programmas izvērtēšanas un kopējo licencēšanas ilgumu darba dienās laika posmā no 2016. gada līdz 2019. gadam skatīt 39. attēlā.

39. attēls. Izglītības programmas izvērtēšanas un licencēšanas ilgums darba dienās laika posmā no 2016. gada līdz 2019. gadam.²⁶⁸

Revīzijā tika konstatēts, ka VISC regulāri notiek izglītības programmu izvērtēšana arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmām, kuras rezultātā netiek virzītas tālāk licencēšanai, jo izglītības iestāde ir pārtraukusi saziņu ar VISC un nav veikusi atbilstošos labojumus izglītības programmā pēc VISC ieteikuma:

- ✓ 2016. gadā no saņemtajām 453 izglītības programmām tikai 369 jeb 82 % izglītības programmu tika sagatavota vēstule par tās izvērtēšanu;
- ✓ 2017. gadā no saņemtajām 212 izglītības programmām tikai 153 jeb 73 % izglītības programmu tika sagatavota vēstule par tās izvērtēšanu;
- ✓ 2018. gadā no saņemtajām 256 izglītības programmām tikai 158 jeb 62 % izglītības programmu tika sagatavota vēstule par tās izvērtēšanu;
- ✓ 2019. gadā no saņemtajām 152 izglītības programmām tikai 105 jeb 69 % izglītības programmu tika sagatavota vēstule par tās izvērtēšanu.

Izvērtējot VISC atbildīgo darbinieku 2019. gadā aprēķināto mēnešalgu un darba devēja VSAOI atbilstoši amata aprakstā noteiktajai proporcijai, kas attiecināma uz izglītības programmu metodisko atbalstu un konsultēšanu un 2019. gada izglītības programmu atbirumu, konstatēts, ka par konkrēto pienākumu veikšanu darbiniecēm tika aprēķināta mēnešalga 4039 euro, tajā skaitā darba devēja VSAOI, tādējādi šie izdevumi izlietoti neefektīvi, jo izglītības programmas nav tikušas izvērtētas līdz galam un VISC nav varējis atbalstīt to tālāku virzīšanu saskaņošanai.

Līdz ar to, Valsts kontroles ieskatā, neefektīvi ir izlietots gan izglītības iestādes patērētais laiks un citi resursi izglītības programmas izstrādei, gan VISC patērētais laiks attiecīgo programmu izvērtēšanai.

Lai arī normatīvais akts²⁶⁹ nosaka, ka izglītības iestāde ir tiesīga īstenot tikai licencētas profesionālās izglītības programmas, revīzijā tika konstatēta, ka trīs no izlasē iekļautajām profesionālās izglītības iestādēm ir uzsākušas izglītības programmas īstenošanu bez licences saņemšanas. Vadoties pēc VIIS Licencēto profesionālās izglītības programmu reģistra datiem un VIIS pieejamās informācijas par attiecīgās izglītības iestādes sniegtajām ziņām par nokomplektētajām grupām laika periodā no 2016./2017. mācību gada līdz 2019./2020. mācību gadam no izlasē iekļautajām 11 izglītības iestādēm laika periodā no 2016. gada līdz 2020. gadam trijās izglītības iestādēs konstatētas neatbilstības:

- ✓ Jēkabpils Agrobiznesa koledžā astoņas izglītojamo grupas uzņemtas astoņās izglītības programmās pirms izglītības programmas licences saņemšanas;
- ✓ Ventspils Tehnikumā četrās izglītojamo grupas uzņemtas trijās izglītības programmās pirms izglītības programmas licences saņemšanas.
- ✓ PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” trīs izglītojamo grupas uzņemtas divās izglītības programmās pirms izglītības programmas licences saņemšanas.

Tā kā iepriekš minētā informācija ir pretrunā ar IZM sniegto atbildi²⁷⁰, ka neviena izglītības programma netiek uzsākta bez licencēšanas, var secināt, ka IZM pārraudzība pār savām padotības iestādēm licencēšanas un izglītojamo uzņemšanas procesā ir nepilnīga un ne vienmēr tiek ievērots NEP viedoklis par uzņemamo izglītojamo skaitu.

Ieteikums

Lai nodrošinātu valsts budžeta efektīvu un ekonomiski pamatotu izlietojumu, IZM nodrošināt licencēšanas procesā iesaistīto institūciju veikto darbību izvērtējumu, lai, ja nepieciešams, pilnveidotu darbību apjomu.

IZM nodrošināt, ka atbilstoši Profesionālās izglītības likuma 30. panta otrajai daļai izglītības iestādes uzsāk izglītības programmas īstenošanu tikai pēc licences saņemšanas.

Modulārās profesionālās izglītības programmas un DVB mācības

Modulāro profesionālās izglītības programmu un DVB mācību ieviešana un īstenošana noteikta Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam. Modulāro profesionālās izglītības programmu ieviešanas mērķis ir pārstrukturēt profesionālās izglītības saturu, ieviešot uz kompetencēm un sasniedzamajiem rezultātiem balstītas izglītības programmas, veicinot profesionālās izglītības elastīgu sasaisti ar aktuālajām darba tirgus prasībām konkrētajā tautsaimniecības nozarē un profesijā. Savukārt DVB mācību mērķis ir palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo skaitu pēc to dalības DVB mācībās vai mācību praksē uzņēmumā. Līdz ar to, Valsts kontroles vērtējumā, DVB mācības ir nozīmīgas profesionālās vidējās izglītības attīstībai un kvalitātes celšanai.

Lai gan Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam noteikts vienots mērķis profesionālās izglītības attīstībā, t.sk. attīstīt tādas profesionālās izglītības principus kā modulārās profesionālās izglītības programmas un DVB profesionālā izglītība, tomēr KM padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes nestrādā tās īstenot, kaut gan citu institūciju pakļautībā esošās izglītības iestādes ir licencējušas un īsteno DVB mācības tādās kultūras un radošo industriju jomas izglītības programmās kā, piemēram, “Restaurācija”, “Multimediju dizains”, “Foto dizains”.

Lai nodrošinātu patiesā un pilnīgā informācijā balstītu politikas izpildes izvērtējumu un arī turpmāko darbību profesionālās vidējās izglītības attīstības plānošanu, IZM kā atbildīgajai par profesionālās izglītības politikas plānošanu nav pieejama pilnīga informācija par DVB mācībās iesaistīto izglītojamo skaitu valstī kopumā.

Modulārā profesionālās izglītības programma ir profesionālās izglītības programma, kuras profesionālo saturu atkarībā no izglītības programmai izvirzītā mērķa veido moduļu kopums, kuru apgūstot var iegūt profesionālo kvalifikāciju.²⁷¹

Saskaņā ar VISC norādīto informāciju modulārās izglītības programmas ir izstrādātas 14 nozarēs.

Savukārt DVB mācības ir viena no profesionālās izglītības ieguves formām²⁷², saskaņā ar kuru noteikts, ka vismaz 25 % no kopējā izglītības programmas apjoma arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās izglītojamajam ir jāapgūst uzņēmumā.²⁷³

DVB mācības tika izvirzītas par valsts prioritāti profesionālās izglītības jomā, kas iekļautas arī Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam rezultatīvajā rādītājā - *Audzēkņu īpatsvars, kas apguvuši darba vidē balsītas mācības un 1. un 2. mācību gadā bijuši mācību praksē uzņēmumā sadarbības līguma ar uzņēmumu ietvaros, %*. – 2017. gadā 20 % un 2020. gadā – 50 %.

DVB mācības profesionālās vidējās izglītības jomā var tikt īstenotas gan Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā” (turpmāk - SAM 8.5.1.) projekta ietvaros, gan ārpus tā.

SAM 8.5.1. projekta īstenošana tika uzsākta 20.01.2017. Tā mērķis ir veicināt DVB mācību nostiprināšanos Latvijas profesionālajā izglītībā, kā arī likt pamatus pozitīvai sadarbības pieredzei starp iesaistītajām pusēm.²⁷⁴

Kopš projekta uzsākšanas un līdz 2018./2019. mācību gada beigām SAM 8.5.1. projektā aktīvi iesaistījušās 38 profesionālās izglītības iestādes, no kurām 20 īsteno DVB mācības. Turklāt 11.01.2019. DVB mācībām bija pielāgotas 258 izglītības programmas 90 kvalifikācijās.²⁷⁵

Revīzijā konstatēts, ka lielāko daļu no valstī licencētajām modulārajām profesionālās izglītības programmām un DVB mācībām saskaņā ar VIIS atskaitē²⁷⁶ par licencētajām un aktīvajām arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmām norādīto īsteno IZM padotībā esošās izglītības iestādes.

Saskaņā ar VIIS atskaitē²⁷⁷ norādīto informāciju konstatēts, ka valstī kopumā:

- ✓ ir izsniegtas 234 licences modulāro profesionālās izglītības programmu īstenošanai, t.sk. 231 IZM padotībā esošajām izglītības iestādēm;
- ✓ ir izsniegtas 292 licences DVB mācību programmu īstenošanai, t. sk. 274 IZM padotībā esošajām izglītības iestādēm;
- ✓ ir izsniegtas 85 licences modulāro profesionālās izglītības programmu īstenošanai, kas vienlaicīgi ir arī DVB mācību programmu īstenošana, kuras īsteno tikai IZM padotībā esošajās izglītības iestādes.

Turklāt saskaņā ar VIIS atskaitē²⁷⁸ norādīto informāciju KM padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes neīsteno nevienu modulāro profesionālās izglītības programmu, kā arī neīsteno DVB mācības.

KM profesionālās izglītības iestādes atpauzē DVB un modulāro izglītības programmu ieviešanā

LNKC sniedza informāciju²⁷⁹, ka pēc ekspertu izvērtēšanas modulāro izglītības programmu saskaņošana notiek šādām profesionālajām kvalifikācijām: “produktu dizainera asistents”, “apgērbu dizainera asistents”, “vides dizainera asistents”, “interjera dizainera asistents”, “fotogrāfs”, “video operators”, “skaņu operators”, “gaismošanas operators”, kā arī 2020. gada martā uzsākta modulāro programmu izstrāde profesionālajām kvalifikācijām “Komunikācijas dizainera asistents”, “Restaurācijas tehniķis”.

Revīzijas laikā KM skaidroja, ka *DVB programmas šajā jomā netiek īstenotas kultūrizglītības programmu un nozares specifikas dēļ*. Taču jānorāda, ka izglītības iestādes, kuras nav KM padotībā un kuras arī īsteno kultūrizglītības programmas, ir licencējušas DVB izglītības programmas, piemēram, “Restaurācija”, “Multimediju dizains”, “Foto dizains”, “Vizuālās saziņas līdzekļu māksla”.²⁸⁰

Lai nodrošinātu DVB mācībās iesaistīto izglītojamo uzskaiti un nepieciešamās informācijas iegūvi valstī prioritāros profesionālās izglītības īstenošanas jautājumos, IZM saistībā ar DVB mācībās iesaistīto izglītojamo uzskaiti VIIS ir izdevusi rīkojumu²⁸¹, ar kuru noteikts, ka IZM padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm:

- ✓ jāveic ieraksts VIIS par katru izglītojamo ne vēlāk kā piecas darbdienu pēc tam, kad profesionālās izglītības iestādes vadītājs ir izdevis rīkojumu par šī izglītojamā norīkošanu DVB mācībās pie komersanta, iestādē, biedrībā, nodibinājumā, pie fiziskas personas, kura reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, pie pašnodarbinātā vai individuālajā (ģimenes) uzņēmumā, tai skaitā zemnieku vai zvejnieku saimniecībā, kā arī pie citiem subjektiem, kas nodarbojas ar saimniecisko (ekonomisko) darbību, tai skaitā pie atvasinātās publiskas personas;
- ✓ par katru izglītojamo norādīt periodu vai periodus, kurā tikušas īstenotas DVB mācības uzņēmumā.

Tomēr netiek nodrošināta pilnīga datu iegūve par izglītojamo iesaisti DVB mācībās, uzkrāšana VIIS un līdz ar to arī analīze par DVB mācību īstenošanu valstī kopumā, jo:

- ✓ rīkojumā²⁸² noteiktais pienākums par informācijas ievadi VIIS attiecībā uz izglītojamā iesaisti DVB mācībās ir saistošs tikai IZM padotībā esošajām izglītības iestādēm;
- ✓ SAM 8.5.1. projektā tiek apkopota informācija par DVB mācībām, kas tiek īstenotas tikai projekta ietvaros.

Revīzijā konstatēts, ka saskaņā ar VIIS atskaitēs 01.10.2018. un 01.10.2019. (tātad kopš IZM rīkojuma²⁸³) norādīto informāciju DVB mācības īstenojušas kopā 17 IZM padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes. Tomēr izglītojamo skaits, kas izglītības programmu apgūst DVB mācībās, uz 01.10.2019. ir ievērojami mazāks – 189 – nekā tas bija pirms gada – 618 (skatīt 15. tabulu).

15. tabula. To izglītojamo skaits IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs, kuri izglītības programmu apgūst DVB mācībās 01.10.2018. un 01.10.2019.²⁸⁴

Nr. p. k.	Izglītības iestāde	Izglītojamo skaits DVB mācībās 2018. gadā	Izglītojamo skaits DVB mācībās 2019. gadā
1.	Aizkraukles Profesionālā vidusskola	13	10
2.	Daugavpils Būvniecības tehnikums	3	1
3.	Daugavpils tehnikums	-	7
4.	Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola	37	24
5.	Jēkabpils Agrobiznesa koledža	-	8
6.	Ogres tehnikums	212	35
7.	PIKC “Liepājas Valsts tehnikums”	2	18
8.	PIKC “Rīgas Valsts tehnikums”	92	55
9.	Rēzeknes tehnikums	5	3
10.	Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	-	12
11.	Valmieras tehnikums		16
12.	Ventspils Tehnikums	3	-
13.	Jelgavas Tehnikums	36	-
14.	VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”	23	-
15.	Saldus tehnikums	17	-
16.	PIKC “Rīgas tehniskā koledža”		
17.	Rīgas Stila un modes tehnikums	136	-
Kopā		618	189

IZM sniedza informāciju par Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmā norādīto informāciju, ka SAM 8.5.1. DVB mācībās unikālo izglītojamo iesaiste 2017.gadā ir 272, 2018.gadā ir 1163 un 2019.gadā 653 izglītojamie.

To izglītojamo skaita, kas izglītības programmu apgūst DVB mācībās, samazinājums ir skaidrots ar SAM 8.5.1. Uzraudzības padomē lemtu par DVB mācību stimulēšanu ekonomikai svarīgās un STEM (Science, Tehnology, Engineering, Mathematic) nozarēs, kas veicinājis kvantitatīvu samazinājumu noteiktā laika posmā, taču ar mērķi nodrošināt potenciālo darbaspēku tieši valstij svarīgās nozarēs.²⁸⁵

Valsts kontroles ieskatā, lai nodrošinātu DVB mācību īstenošanu ekonomikai svarīgās un STEM nozarēs, svarīgi ir sekmēt attiecīgo nozaru uzņēmēju iesaistīšanos DVB mācību īstenošanā, nevis noteikt ierobežojošus pasākumus citās nozarēs.

Turklāt, ja tiek atzīts, ka izglītojamo skaits noteiktā nozarē (profesijās), kas t.sk. apgūst DVB mācības, saskaņā ar EM darba tirgus prognozēm 2025. gadam būs neatbilstoši liels, tad tas būtu regulējams valsts

finansēto vietu skaita plānošanas procesā, nosakot mazāku uzņemamo izglītojamo skaitu attiecīgajās izglītības programmās ar noteiktām kvalifikācijām.

Ieteikums

IZM kā atbildīgajai par profesionālās izglītības politikas plānošanu un izpildes izvērtējumu nodrošināt, ka VIIS tiek iekļauta pilnīga informācija par DVB mācībās iesaistīto izglītojamo skaitu valstī kopumā neatkarīgi no izglītības iestādes pakļautības.

Vai izglītojamā mācībām profesionālās izglītības iestādes saņem pamatotu finansējumu un tiek nodrošināts tā atbilstošs izlietojums?

Laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam profesionālās vidējās izglītības īstenošanā un attīstībā IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs ieguldīts gan valsts budžeta, gan Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums, kas minētajā laika periodā kopā pārsniedz 1073,5 miljonus *euro*. Turklāt KM dibinātajās izglītības iestādēs ieguldījumi to infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizēšanai būtiski palielinājās tikai no 2016. gada, kā rezultātā līdz 2019. gadam valsts budžeta un Eiropas Savienības ieguldījumu apmērs sasniedza kopā 108,7 miljonus *euro*.

Jāatzīst, ka Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums ir sniedzis ļoti būtisku ieguldījumu profesionālās vidējās izglītības sistēmas pilnveidošanā, sekmējot tās attīstību. Tieši ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu ir izdevies modernizēt izglītības iestāžu infrastruktūru, to materiāltehnisko bāzi, sniegt izglītojamajiem nepieciešamo karjeras izvēles atbalstu, ieviest modulārās programmas un DVB mācību formu, kā arī aktualizēt lielāko daļu no profesiju standartiem un kvalifikācijas prasībām. Līdz ar to situācijā, ja netiks saņemts Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums vai tiks izvirzītas citas prioritātes Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma piešķiršanai, profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība un kvalitāte var tikt apdraudēta.

Lai gan laika periodā no 2007. gada (kopš stājās spēkā MK noteikumi²⁸⁶) līdz 2019. gadam profesionālās vidējās izglītības sistēmā ir ieviestas, vai ir uzsākts ieviest būtiskas izmaiņas, tomēr IZM vairāk nekā 10 gadus nav nodrošinājusi MK noteikumos²⁸⁷ noteikto profesionālās izglītības programmu izmaksu aktualizēšanu.

Jānorāda, ka 2017. gadā IZM pasūtījumā RTU veica pētījumu²⁸⁸ par profesionālās vidējās izglītības finansēšanu Latvijā un sniedza būtiskus priekšlikumus, lai pilnveidotu profesionālās izglītības finansēšanas sistēmu, ko apliecinātu attiecīgi grozījumi MK noteikumos²⁸⁹. Valstij pētījums izmaksāja 50 000 *euro*, tomēr minētā pētījuma rezultātus IZM nav izdevies sekmīgi izmantot.

Revidentu ieskatā, profesionālās izglītības finansēšanas sistēma nenodrošina efektīvu un ekonomiski pamatotu profesionālās izglītības finansēšanu un nevar gūt pārliecību par finansējuma pietiekamību izglītības programmu īstenošanai, jo:

- IZM padotībā esošajām izglītības iestādēm finansējums tiek aprēķināts, vadoties pēc MK noteikumos²⁹⁰ noteiktiem koeficientiem, par kuriem nav pieejama informācija, kā tie ir noteikti un vai tie atbilst faktiskajām izglītības programmu izmaksām;
- IZM un KM izmanto atšķirīgas pieejas valsts budžeta finansējuma aprēķināšanai izglītības iestādēm. Turklāt KM nav izstrādāta kārtība, saskaņā ar kuru tiek aprēķināts tās padotībā esošajām izglītības iestādēm valsts budžeta finansējums profesionālās izglītības programmu īstenošanai, un, aprēķinot finansējumu ne visas spēkā esošās normatīvo aktu prasības tiek piemērotas²⁹¹;
- jau ilgstoši IZM nav nodrošinājusi finansējumu kvalifikācijas prakses organizēšanai, kas paredzēts tādu izmaksu segšanai kā, piemēram, transporta izdevumiem, darba apģērbam un individuālo aizsardzības līdzekļu iegādei, mācību praksei nepieciešamo materiālu un aprīkojuma nodrošināšanai – 2019. gadā kopā 3 717 962 *euro* apmērā;
- 2019. gada beigās ārkārtas situācijām un citiem neparedzētiem izdevumiem neizlietotais finansējums bez pamatojuma kā papildu finansējums piešķirts komandējumu izdevumu, samaksas par pakalpojumiem, mācību līdzekļu, materiāltehniskās bāzes iegādes un modernizēšanas izdevumu un dienesta viesnīcu uzturēšanas izmaksu segšanai – 2019. gadā kopā 725 265 *euro* apmērā.

Profesionālās izglītības iestādes revīzijā norādīja, ka finansējuma modelis ‘nauda seko skolēnam’ rada ‘neveselīgu’ konkurenci starp vispārējās un profesionālās izglītības iestādēm savstarpēji ‘cīnoties’ par katru izglītojamo, jo no izglītojamo skaita ir atkarīgs izglītības iestāžu finansējuma apmērs, t.sk. pedagogu un direktoru atalgojums. Par prioritāti izglītības iestādes izvirza izglītības iestāžu finansējuma apmēru nevis izglītojamā intereses. Līdz ar to netiek veicināta arī noteiktā politikas mērķa – izglītojamo proporcija vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs pēc 9. klases 50/50 % – sasniegšana.

Profesionālās vidējās izglītības finansējums

Profesionālās vidējās izglītības finansējumu veido – valsts budžeta finansējums, Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums un izglītības iestāžu pašu gūtie ieņēmumi.

Kā jau iepriekš revīzijas ziņojumā norādīts, laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam profesionālās izglītības īstenošanā un attīstībā IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs ieguldīts finansējums vairāk nekā viena miljarda apmērā, savukārt KM padotībā esošajās izglītības iestādēs laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam ieguldīti 108,7 miljoni *euro*.

Lielu daļu no veiktā finansējuma ieguldījuma profesionālās vidējās izglītības attīstībā un īstenošanā veido Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums, kuru profesionālās vidējās izglītības iestādes var saņemt, iesaistoties dažādu Eiropas Savienības struktūrfondu projektu īstenošanā.

Revīzijā konstatēts, ka laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam izglītības iestādes, piesakoties Eiropas Savienības struktūrfondu projektu īstenošanā, ir saņēmušas finansējumu gan infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizēšanai, gan karjeras atbalstam, gan energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošanai. Eiropas Savienības struktūrfondu finansētu projektu ietvaros ir izstrādātas un uzsāktas īstenot modulārās izglītības programmas un DVB mācības, kā arī pilnveidots profesionālās izglītības saturs, aktualizējot un izstrādājot profesiju standartus un profesionālās kvalifikācijas prasības, nodrošinot to atbilstību mainīgajām tirgus prasībām (skatīt 11. pielikumu par saņemto Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu 2018., 2019. gadā).

Salīdzinājumā ar vispārējo vidējo izglītību profesionālās vidējās izglītības nodrošināšana rada lielākas izmaksas, jo profesijas apgūšanai noteiktais mācību plāns ir papildināts ar profesijas apgūšanai nepieciešamajiem mācību priekšmetiem, kā arī nepieciešamo materiāltehnisko bāzi.

IZM norāda, ka atbilstoši Kohēzijas politikas mērķiem - novērst ekonomiskās un sociālās atšķirības ES dalībvalstīs - iepriekšējo un esošo ieguldījumu profesionālajā izglītībā ietvaros ir izveidots diferencēts, demogrāfiskām tendencēm atbilstošs, resursu un energoefektīvs PII tīkls, ir veikta izglītības programmu konsolidācija, veikta skolu diferenciācija, modernizējot izglītības saturu un izveidojot mūsdienīgu prasībām atbilstošu materiāli tehnisko bāzi u.c. Uzskatam, ka citu prioritāšu Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma piešķiršanai noteikšana nevarētu apdraudēt profesionālās vidējās izglītības sistēmas kvalitāti, bet tikai ietekmēt sistēmas attīstības tempu.

Saskaņā ar normatīvajā aktā²⁹² noteikto, ja izglītības iestāde īsteno vairākas izglītības programmas, finanšu līdzekļi tiek plānoti katrai izglītības programmai atbilstoši tās īstenošanas izmaksām.

Profesionālās izglītības programmu īstenošanas finansēšana no valsts budžeta notiek saskaņā ar MK 02.10.2007. noteikumiem Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo", kas nosaka izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo (izņemot Iekšlietu ministrijas sistēmas koledžu), taču neregulē un nenosaka kārtību, kādā IZM vai citām ministrijām, kuru padotībā ir izglītības iestādes, kas īsteno profesionālās izglītības programmas, ir veicams finansējuma aprēķins.

Līdz ar to IZM un KM piemēro atšķirīgu kārtību, aprēķinot izglītības iestādēm profesionālās izglītības programmu īstenošanai piešķiramo finansējumu.

Normatīvais akts²⁹³ paredz profesionālās izglītības iestādei finansējumu piešķirt pēc viena izglītojamā izmaksām konkrētās izglītības programmas grupās, diferencējot normējamās izmaksas ar katrai izglītības programmu grupai noteikto izmaksu minimālo koeficientu.

Saskaņā ar normatīvajā aktā²⁹⁴ noteikto profesionālās izglītības programmas izmaksas veido normējamās izmaksas un nenormējamās izmaksas.

Saskaņā ar normatīvajā aktā²⁹⁵ noteikto:

- ✓ normējamās izmaksas ietver tādas izmaksas kā komandējumu un darba braucienu izdevumi, samaksa par pakalpojumiem, energoresursiem un ūdeni, kā arī mācību līdzekļu, materiālu,

inventāra un iekārtu iegādes un iekārtu modernizēšanas izdevumi, un tās uz vienu izglītojamo ir noteiktas 425,15 *euro* apmērā gadā;

- ✓ nenormējamās izmaksas ietver stipendijas, dienesta viesnīcas uzturēšanas izmaksas, rehabilitācijas pasākumi un ēdināšanas pakalpojumi personām ar invaliditāti, kvalifikācijas prakses organizēšanas izmaksas, izmaksas par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem kvalifikācijas prakses laikā, izdevumi kultūrizglītībai un sportam, kā arī darbinieku darba samaksa.

Izglītības programmu grupas “Vadība un administrēšana” normējamo izmaksu apmērs uz vienu izglītojamo gadā noteikts 425,15 *euro* apmērā. Pārējo izglītības programmu grupu normējamās izmaksas uz vienu izglītojamo aprēķina, reizinot izglītības programmu grupas “Vadība un administrēšana” normējamās izmaksas ar attiecīgajai izglītības programmu grupai noteikto koeficientu.²⁹⁶

Izglītības programmas normējamās izmaksas = 425,15 * izmaksu koeficients attiecīgajai programmai

Lai gan daļa no normējamo izmaksu apmērā – 425,15 *euro* – iekļautajām izmaksām ir norādītas normatīvā akta²⁹⁷ pielikumā, tomēr nav noteikts visu iekļauto izmaksu detalizēts atšifrējums un to noteikšanas metodika.

Valsts kontrole lūdza IZM skaidrot, kādas izmaksas un to apmēri ir iekļauti normatīvajā aktā²⁹⁸ noteiktajās normējamās izmaksās un noteikto izglītības programmu grupu izmaksu koeficientos. Tomēr IZM pārstāvji sniedza informāciju²⁹⁹, ka nav pieejama informācija par to, kas ir iekļauts izglītības programmu grupu izmaksu koeficientos un normējamās izmaksās, jo tie ir aprēķināti un apstiprināti pirms vairāk nekā 10 gadiem. Tādējādi Valsts kontroles revidenti nevar gūt pārliecību par finansējuma pietiekamību izglītības programmu īstenošanai.

Valsts kontrole norāda, ka kopš 2008. gada, kad tika pabeigta iepriekšējā Valsts kontroles revīzija³⁰⁰ profesionālās vidējās izglītības jomā, joprojām IZM nav nodrošinājusi ieteikuma ieviešanu – *Lai nodrošinātu caurskatāmu IZM padotībā esošo profesionālo skolu finansējumu, IZM izvērtēt grozījumu normatīvajā aktā³⁰¹ projekta izstrādāšanas nepieciešamību, lai nodrošinātu pilnīgu informāciju par izglītības programmu īstenošanas izmaksu aprēķinu.*

IZM ir apstiprināta kārtība³⁰², saskaņā ar kuru tiek aprēķināts tās padotībā esošajām izglītības iestādēm un arī VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” valsts budžeta finansējums profesionālās izglītības programmu īstenošanai.

Saskaņā ar IZM apstiprināto kārtību, lai aprēķinātu nākamajam budžeta gadam profesionālās izglītības iestāžu normējamās izmaksas³⁰³:

- ✓ iestāde sagatavo un iesniedz IZM prognozi par valsts finansēto vietu skaitu profesionālās izglītības programmās iestādē plānojamā budžeta gada sākumā, absolventu skaitu iestādē un no iestādes atskaitīto izglītojamo skaitu plānojamam budžeta gadam, aizpildot formu “Valsts finansēto vietu skaita prognoze plānojamam budžeta gadam”;

- ✓ IZM aprēķina un nosaka izglītības iestādes vidējo izglītojamo skaitu, pamatojoties uz prognozi par izglītojamo skaitu budžeta gada sākumā, ņemto izglītojamo skaitu, absolventu skaitu un atskaitīto izglītojamo skaitu, piemērojot formulu, kas normatīvajā aktā³⁰⁴ gan noteikta tikai attiecībā uz darbinieku darba samaksas aprēķinu (skatīt 40. attēlu);

$$V = S + 1/3U - 1/12 (6B1 + (12 - n) \times B2) - 0,6A, \text{ kur}$$

V – izglītojamo skaits vidēji gadā; S – izglītojamo skaits budžeta gada sākumā (1. janvārī);

U – budžeta gadā ņemto izglītojamo skaits, kuri sāk mācīties 1. septembrī;

B1 – absolventu skaits jūnijā; B2 – absolventu skaits citā mēnesī;

n – mācību ilgums (mēnešu skaits) budžeta gadā; A – atskaitīto izglītojamo skaits budžeta gadā.

40. attēls. Vidējā izglītojamo skaita gadā aprēķina formula³⁰⁵.

- ✓ IZM aprēķina un nosaka izmaksu vidējo koeficientu, kas aprēķināts proporcionāli katras izglītības programmas izglītojamo skaitam 1. oktobrī pirms plānotā budžeta gada (skatīt 41. attēlu), kaut gan normatīvā akta regulējums³⁰⁶ paredz normējamo izmaksu noteikšanu katrai izglītības programmai atsevišķi.

$$K = (k_1 \cdot m + k_2 \cdot m + k_3 \cdot n_3 \dots) / N, \text{ kur}$$

$k_1, k_2, k_3 \dots$ – MK 02.10.2007. noteikumu Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo” 3. pielikumā noteikti izglītības programmu izmaksu minimālie koeficienti;

$m, m, n_3 \dots$ – iestādes pārskatā PROF-2 norādītais izglītojamo skaits izglītības programmā kārtējā gada 1. oktobrī;

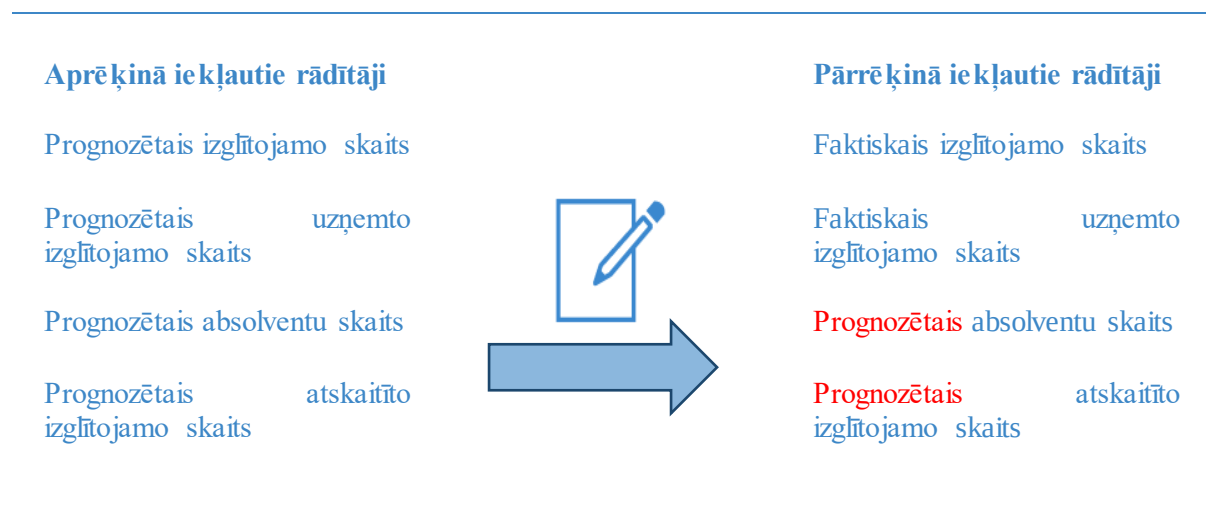
N – iestādes pārskatā PROF-2 norādītais kopējais izglītojamo skaits iestādē kārtējā gada 1. oktobrī.

41. attēls. Iestādes profesionālās izglītības programmu izmaksu vidējā koeficienta aprēķina formula.

IZM noteiktajā kārtībā netiek ņemta vērā izglītojamo kustība – ņemto skaits, absolventu skaits, atskaitīto izglītojamo skaits – katrā izglītības programmā atsevišķi, kas Valsts kontroles ieskatā tomēr ir būtiski, lai nodrošinātu atbilstošu finansējumu, jo noteiktie izmaksu koeficienti saskaņā ar normatīvajā aktā³⁰⁷ noteikto uz vienu izglītojamo atšķiras pat vairāk nekā divas reizes – no 425,15 *euro* izglītības programmu grupā “Vadība un administrēšana” līdz pat 850,30 *euro* izglītības programmu grupā “Skaistumkopšanas pakalpojumi” un 994,85 *euro* izglītības programmu grupā “Dizains”.

Turklāt saskaņā ar RTU pētījumā³⁰⁸ norādīto faktisko normējamo izmaksu atšķirība starp izglītības programmām ir vēl lielāka – no 627,76 *euro* izglītības programmu grupā “Finansēs, banku lietas un apdrošināšana, grāmatvedība un nodokļi” līdz pat 3637,74 *euro* izglītības programmu grupā “Datorzinātnes, datoru lietošana”.

Revīzijā konstatēts, ka IZM budžeta gadā veic finansējuma pārrēķinus izglītības iestādēm, taču pārrēķinu veic tikai daļēji aktualizētos datos (skatīt 42. attēlu).

42. attēls. IZM valsts budžeta finansējuma profesionālās izglītības programmu īstenošanai aprēķinā un pārreķinā iekļautie izglītības iestāžu rādītāji.³⁰⁹

Līdz ar to, ja izglītības iestāde sniegtajā prognozē (par absolventu un atskaitīto izglītojamo skaitu) norāda mazāku skaitu, jo lielāks ir aprēķinātais vidējais izglītojamo skaits un attiecīgi lielāks ir izglītības iestādei IZM aprēķinātais un piešķirtais finansējums.

Saskaņā ar IZM kārtībā³¹⁰ noteikto atskaitīto izglītojamo skaitu iestādēs plānojamam budžeta gadam IZM prognozē ne mazāku par faktiski atskaitīto izglītojamo skaitu iestādēs līdz kārtējā gada 1. oktobrim.

Salīdzinot prognozēto atskaitīto izglītojamo skaitu vairākām izglītības iestādēm ar faktiski atskaitīto izglītojamo skaitu (skatīt 12. pielikumu), konstatēts, ka izlasē iekļautajām izglītības iestādēm sākotnēji prognozētais atskaitīto izglītojamo skaits ir zemāks nekā faktiskais (izņemot Daugavpils Būvniecības tehnikumu 2019. gadā, Kandavas Lauksaimniecības tehnikumu un Ventpils Tehnikumu 2018. gadā), kā rezultātā, piemēram, PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”, Ventpils Tehnikumam un Smiltenes tehnikumam aprēķināts un piešķirts lielāks finansējums: 2018. gadā 30 757 *euro* apmērā un 2019. gadā 55 230 *euro* apmērā.

IZM izveidotā pieeja nenodrošina aktuālā informācijā balstītu finansējuma aprēķināšanu un pārreķinu, jo prognoze par atskaitīto izglītojamo skaitu plānojamam budžeta gadam tiek noteikta pamatojoties uz atskaitīto izglītojamo skaitu laika periodā no iepriekšējā gada 1. janvāra līdz 1. oktobrim, kā arī IZM, veicot pārreķinu, neaktualizē atskaitīto izglītojamo skaitu atbilstoši faktiskajam skaitam, bet tas atstāj ietekmi uz izglītības iestādēm aprēķināto un piešķirto finansējumu.

Revīzijā konstatēts, ka esošā finansējuma kārtība neņem vērā izglītības iestādes darbības efektivitātes rādītājus. Piemērotajā aprēķinā iekļautais rādītājs – absolventu skaits, kas samazina izglītības iestādes kopējo finansējuma apmēru, faktiski ir arī izglītības iestādes darbības efektivitātes rādītājs. Piemēram, saskaņā ar piemēroto aprēķinu Daugavpils Būvniecības tehnikumam, kas saskaņā ar VISC norādīto informāciju nodrošinājis vislielāko absolventu skaitu 2018./2019. mācību gadā, finansējuma apmērs samazinās, jo absolventu skaits ir viens no finansējuma samazinošajiem rādītājiem. Turklāt izglītojamo uzņemšana septembrī var nenodrošināt līdzvērtīgu izglītojamo skaita pieaugumu arī no izglītības iestādes neatkarīgu iemeslu dēļ – demogrāfiskā situācija, apstiprinātais valsts finansēto vietu skaits u.c.

Valsts kontroles ieskatā, IZM piemērotā kārtība līdz ar to nodrošina mehānisku valsts budžeta finansējuma profesionālajai vidējai izglītībai sadali un neveicina un nenovērtē izglītības iestādes darbības efektivitāti.

Savukārt KM nav izstrādāts arī iekšējais tiesību akts, kas noteiktu KM profesionālās izglītības iestādēm piešķirtā finansējuma aprēķināšanas kārtību.

Atbilstoši KM sniegtajai informācijai, KM valsts budžeta dotāciju tās dibinātajām izglītības iestādēm piešķir, pamatojoties uz pieejamo bāzes finansējumu, kas tiek korigēts atbilstoši apstiprinātajām izmaiņām valsts budžeta veidošanas procesā. Bāzes izdevumiem tiek pieskaitīts papildus piešķirtais finansējums vienreizējiem pasākumiem un citiem gada laikā nepieciešamiem izdevumiem, piemēram, mācību līdzekļu, mūzikas instrumentu iegādei, stipendijām un citiem izdevumiem³¹¹.

Lai pārliecinātos, ka KM piešķirtais valsts budžeta finansējums tās dibinātajām izglītības iestādēm sedz MK 02.10.2007. noteikumos Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo” noteikto izmaksu minimumu, Valsts kontroles revidenti veica 2018. un 2019. gada normējamo izmaksu minimuma modelēšanu profesionālās vidējās izglītības audzēkņiem. Iegūtais rezultāts tika salīdzināts ar KM piešķirto finansējumu attiecīgo izdevumu segšanai.

Tika konstatēts, ka PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” netiek piešķirts pietiekams finansējums normējamo izmaksu segšanai. 2019. gadā KM finansēšanas plānā iekļautais finansējums normējamo un nenormējamo izmaksu segšanai PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” ir par 661 060 euro mazāks nekā tas būtu pēc izmaksu minimuma aprēķina atbilstoši MK 02.10.2007. noteikumiem Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.³¹²

KM sniedz skaidrojumu³¹³, ka katras izglītības iestādes finansējuma pietiekamība, salīdzinot ar izmaksu minimumu, ir atkarīga no vairāku faktoru kopuma – katras iestādes īstenotajām programmām, mācību procesa organizācijas, telpām un to uzturēšanas izdevumiem u.c. objektīviem faktoriem, kas ietekmē konkrētās iestādes izdevumu apjomu.

Līdz ar to var secināt, ka KM MK 02.10.2007. noteikumos Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo” piemērot nevar, jo katra izglītības iestāde ir specifiska un izdevumi noteiktās pozīcijās var būtiski atšķirties. Turklāt astoņas no 10 KM profesionālās vidējās izglītības iestādēm īsteno arī ievirzes, interešu un pamatizglītības programmas, kuras KM ir pienākums finansēt.

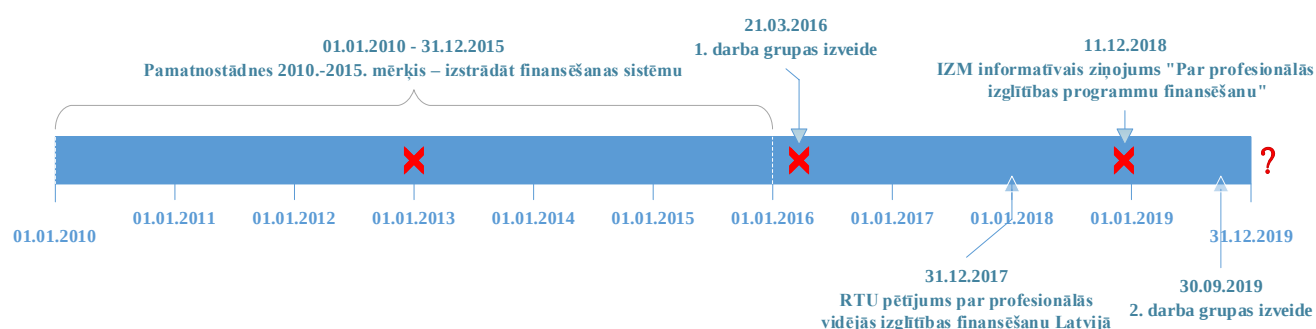
Revīzijā konstatētas arī citas nepilnības finansējuma aprēķināšanā KM profesionālās vidējās izglītības iestādēm:

- ✓ vienam un tam pašam mērķim tiek piešķirts valsts budžeta finansējums no diviem avotiem;
- ✓ nav noteikti vienoti principi pedagogu atlīdzības noteikšanai, kā rezultātā KM profesionālās izglītības iestādēs tiek radīta situācija, ka profesionālās vidējās izglītības pedagogiem par vienlīdzīgu darbu var noteikt atšķirīgu atalgojuma apmēru u.c.

Saskaņā ar IZM sniegto informāciju³¹⁴ IZM 30.09.2019. ir izveidota darba grupa, kura strādā pie MK 02.10.2007. noteikumu Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo” izvērtēšanas un grozījumu sagatavošanas.

Valsts kontroles revidenti konstatēja, ka līdz 2019. gada beigām nav ieviestas izmaiņas – veikti normatīvā akta³¹⁵ grozījumi, nodrošinot pamatotu izglītības iestādēm piešķiramā finansējuma aprēķinu profesionālās izglītības programmu īstenošanai. Līdz ar to izglītības iestādes labākajā gadījumā profesionālās izglītības programmu īstenošanas finansējumu, kas noteikts, pamatojoties uz aktuālajām profesionālās izglītības īstenošanas izmaksām, saņems tikai 2021. vai 2022. gadā.

Jānorāda, ka laika periodā no 2010. gada līdz pat 2019. gadam vairākkārt ir plānotas un veiktas darbības profesionālās izglītības finansēšanas sistēmas pilnveidei un aktualizācijai, tomēr rezultāts nav sasniegts un izmaiņas nav īstenotas (skatīt 43. attēlu).

43. attēls. Laika periodā no 2010. gada līdz pat 2019. gadam plānotās un veiktās darbības profesionālās izglītības finansēšanas sistēmas pilnveidei un aktualizācijai – bez rezultāta.

Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnēs 2010.–2015. gadam³¹⁶ kā viens no apakšmērķiem tika noteikts – izstrādāt finansēšanas sistēmu, kas nodrošinātu finansēšanas principu “nauda seko skolēnam” visām izglītības iestādēm ar mērķi stimulēt pašvaldības veikt kompleksu visu veidu izglītības iestāžu darbības plānošanu un skolu tīkla optimizāciju, kā arī sekmēt sadarbību ar nozaru uzņēmējiem, kuri ir ieinteresēti atbalstīt profesionālo izglītību un piedalīties profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijā ar savu līdzfinansējumu.

Valsts kontroles revidentiem izvērtējot Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam izpildi, konstatēts, ka iepriekš norādītais apakšmērķis nav sasniegts.

IZM 2016. gadā izveidoja darba grupu, kuras mērķis bija, ņemot vērā izmaiņas aktuālajās izmaksās energoefektivitātes prasībām, noteikt finansēšanas principus, pēc kuriem tiktu finansētas gan valsts profesionālās izglītības iestādes, gan citu dibinātāju profesionālās izglītības iestāžu īstenotās izglītības programmas, atzīstot, ka profesionālās izglītības īstenošanas izmaksas ilgstoši nav pārskatītas un vairs neatbilst reālajām programmu izmaksām³¹⁷.

Saistībā ar iepriekš minētajām pārmaiņām profesionālajā izglītībā, t.sk. izglītības programmu modularizāciju, DVB mācību īstenošanu, infrastruktūras modernizāciju u.c., ministrijas darba grupa secināja, ka nepieciešams veikt padziļinātu izpēti par profesionālās izglītības programmu izmaksām un to finansēšanu³¹⁸.

Pētījumu par profesionālās izglītības programmu izmaksām un to finansēšanu pēc IZM pasūtījuma veica Rīgas Tehniskā universitāte. Līgumcena noteikta 50 000 euro apmērā³¹⁹, un tā pieņemšanas datums –

31.12.2017³²⁰. Saskaņā ar pētījumā norādīto informāciju ir secināms, ka izglītības programmu grupas finansējuma izmaksās pēc tiešās kalkulācijas datiem uz vienu izglītojamo gadā ir robežās no 628 euro līdz 2 247 euro, kas atšķiras vairāk nekā trīs reizes un aptver tikai IZM īstenotās izglītības programmas. Līdz ar to IZM atzīst, ka ir nepieciešami grozījumi MK 02.10.2007. noteikumos Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”, nosakot bāzes finansējumu profesionālās izglītības programmu īstenošanai uz vienu izglītojamo.³²¹

Rīgas Tehniskās universitātes īstenotā pētījuma rezultātā tika sniegti kopā 17 ieteikumi, t.sk.:

- ✓ nepieciešama sistemātiska profesionālās izglītības iestāžu esošā finansēšanas modeļa novērtēšana un tā aktualizācija atbilstoši valdības izvirzītajiem mērķiem;
- ✓ regulāri aktualizēt profesionālās izglītības iestāžu faktiskās izmaksas, lai tās spētu segt tā brīža aktuālās izglītības programmu normējamās un nenormējamās izmaksas;
- ✓ profesionālās izglītības iestāžu bāzes finansējuma piešķiršanai tiktu lietoti nevis izglītības programmu grupu koeficienti, bet gan finansējums tiktu piešķirts pēc izglītības tematisko jomu koeficientiem, tādējādi samazinot kopējo koeficientu skaitu;
- ✓ visas profesionālās izglītības iestādes neatkarīgi no to juridiskā statusa (tehniskumi, profesionālās vidusskolas un PIKC) atrastos tikai IZM pakļautībā, tādējādi izvairoties no profesionālās izglītības sistēmas sadrumstalotības;
- ✓ IZM ir jāizstrādā plāns par to, kādā laika periodā un apjomā tiks paaugstināts finansējuma apmērs profesionālajai izglītībai ne tikai aktuālo izmaksu segšanai, bet arī snieguma finansējuma ieviešanai profesionālās izglītības iestāžu finansējumā u.c.

Snieguma finansējums jau kopš 2015. gada tiek piemērots augstākās izglītības iestādēm, kas tiek piešķirts par rezultātu jeb sasniegumiem noteiktos snieguma rādītājos. Saskaņā ar normatīvajā aktā³²² noteikto snieguma finansējums augstākās izglītības iestādēm tiek piešķirts:

- ✓ par rezultātiem pētniecībā balstītas augstākās izglītības nodrošināšanā augstskolām un koledžām;
- ✓ ja absolventi turpina vai ir uzsākuši pedagoģisko darbu.

RTU pētnieku grupa pētījumā³²³ piedāvāja profesionālās izglītības iestādēm veikt snieguma finansējuma piešķiršanu pēc šādiem kritērijiem:

- ✓ profesionālās izglītības iestāžu rezultatīvie rādītāji – beidzēju nodarbinātība pēc profesionālās izglītības iestāžu absolvēšanas, turpmākās studijas, savukārt tie izglītojamie, kuri nepabeidza profesionālās izglītības iestādi – nodarbinātības un bezdarba līmenis;
- ✓ profesionālās izglītības iestādes sadarbība ar uzņēmumiem, veicinot un attīstot DVB mācības, kā kritērijs DVB mācībās apguvušo izglītojamo skaits;
- ✓ profesionālās izglītības iestādes mācību procesa nodrošināšanai piesaistītie vieslektori pilna laika ekvivalentā (no Latvijas un ārvalstīm, no Latvijas un ārvalstu augstākās izglītības iestādēm), iepriekšējā gadā;
- ✓ profesionālās izglītības iestādes kopīgi realizētās izglītības programmas ar citu profesionālās izglītības iestādi Latvijā vai ārvalstīs u.c.

Pamatojoties uz Valdības rīcības plānā³²⁴ iekļauto uzdevumu – *pārskatīt profesionālās izglītības programmu finansēšanas kartību, kritērijus un principus, pēc kuriem finansē valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestādes*, IZM 2018. gadā sagatavoja informatīvo ziņojumu “Par profesionālās izglītības programmu finansēšanu”³²⁵, kurā sniegti priekšlikumi profesionālās izglītības programmu finansēšanas modeļa pilnveidei.

Tomēr Latvijas Pašvaldību savienība nesaskaņoja³²⁶ IZM informatīvo ziņojumu, norādot, ka:

- ✓ esošā redakcija rada nevienlīdzību starp dažādu dibinātāju profesionālās izglītības iestādēm un kropļo konkurenci starp profesionālās izglītības iestādēm;
- ✓ protokollēmumā noteiktais izpildes termiņš 2019. gada 31. decembris nozīmē, ka arī 2019.–2020. mācību gadā attiecībā uz profesionālās izglītības iestāžu programmu finansēšanu nekas nemainīsies, kā arī, nosakot izpildes termiņu viena gada garumā, jautājuma risināšana tiek novilcināta.

Papildus iepriekš minētajam par finansēšanas sistēmas nepilnībām profesionālās izglītības iestādes intervijās³²⁷ sniedza informāciju, ka pastāvošā profesionālās izglītības finansēšanas sistēma un vispārējās izglītības finansēšanas sistēma “nauda seko skolēnam” faktiski liek izglītības iestādēm savstarpēji “cīnīties” par katru izglītojamo, jo no izglītojamo skaita ir atkarīgs izglītības iestāžu finansējuma apmērs, t.sk. pedagogu un direktoru atalgojums.

Finansējuma aprēķins gan vispārējās izglītības iestādēm, gan profesionālās izglītības iestādēm tiek veikts, pamatojoties uz izglītojamo skaitu³²⁸.

Lai gan saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem izglītojamo skaits, kam jāpabeidz 9. klase laika periodā no 2020. gada līdz 2024. gadam, pieaugs – tas varētu mazināt izglītības iestāžu “neveselīgu” konkurenci par izglītojamo –, tomēr no 2025. gada līdz 2027. gadam ir gaidāms liels to izglītojamo skaita kritums, kuriem jāpabeidz 9. klase. Tātad profesionālās izglītības iestāžu norādītā iespējamā problēma – izglītības iestāžu “neveselīga” konkurence uz laiku mazināsies, tomēr kļūs aktuāla katrreiz, kad to izglītojamo skaits, kuriem jāpabeidz 9. klase, samazināsies.

Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam ir noteikts uzdevums – *Profesionālās izglītības finansēšana, nodrošinot profesionālās izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo izmaksu minimumu 100 % apmērā*.

Saskaņā ar IZM iesniegto informāciju³²⁹ 2019. gadā no valsts budžeta:

- ✓ izmaksu nodrošinājums vidēji uz vienu izglītojamo ir 96 %, kas ir mazāk nekā pat 2015. gadā norādītais – 97,2 %³³⁰, tādējādi faktiski nenodrošinot normatīvajā aktā³³¹ noteikto izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo;
- ✓ nav nodrošinātas izmaksas kvalifikācijas prakses organizēšanai 3 717 962 euro apmērā;
- ✓ normējamās izmaksas un dienesta viesnīcu uzturēšanas izmaksas nodrošinātas 105,4 % apmērā, tādējādi pārsniedzot atbilstoši normatīvajam aktam³³² aprēķināto izmaksu minimuma apmēru par 725 265 euro.

Izmaksu nodrošinājumu 2019. gadā vidēji uz vienu izglītojamo skatīt 16. tabulā.

16. tabula. Valsts budžeta dotācijas IZM padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm 2019. gadam atbilstība MK 02.10.2007. noteikumiem Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".³³³

Izmaksas	Aprēķināts izmaksu minimums 2019. g. atbilstoši normatīvajam aktam	Nodrošināts 2019. g.	Izmaksu nodrošinājums, %
Izglītības programmu normējamās izmaksas	11 306 509	11 916 533	105,4
Dienesta viesnīcu uzturēšanas izmaksas	2 135 889	2 251 130	105,4
Izglītojamo ar invaliditāti rehabilitācijas un ēdināšanas izmaksas	67 177	67 177	100,0
Izdevumi kultūrizglībai un sportam	428 031	428 031	100,0
Apdrošināšanas izdevumi pret nelaimes gadījumiem kvalifikācijas prakses laikā	16 882	16 882	100,0
Kvalifikācijas prakses organizēšanas izmaksas	3 717 962	0	0,0
Stipendijas	11 171 159	11 171 159	100,0
Atlīdzība	45 815 100	45 815 100	100,0
Izmaksas kopā	74 658 709	71 666 012	96,0
Valsts finansēto izglītojamo vidējais skaits gadā	19 193		0,0
Izmaksas vidēji uz vienu izglītojamo gadā	3890	3734	96,0

Par nenodrošinātajām kvalifikācijas prakses izmaksām IZM skaidroja³³⁴, ka:

Netiek nodrošināts finansējums kvalifikācijas prakses organizēšanai prakses vietā, kas paredzēts tādu izmaksu segšanai kā, piemēram, transporta izdevumiem, darba apģērbam un individuālo aizsardzības līdzekļu iegādei, mācību praksei nepieciešamo materiālu un aprīkojuma nodrošināšanai, jo ar budžetā esošajiem līdzekļiem finansējumu nav iespējams nodrošināt pilnā apmērā.

Saskaņā ar izlasē iekļauto izglītības iestāžu sniegto informāciju³³⁵ izglītības iestādes organizē kvalifikācijas prakšu īstenošanu uzņēmumos, tomēr:

- ✓ no valsts budžeta transporta izdevumi izglītojamajiem netiek atlīdzināti. Transporta izdevumu kompensāciju kvalifikācijas prakses laikā uzņēmumā ir iespēja saņemt izglītojamajiem, kas apgūst DVB mācības SAM 8.5.1. projekta ietvaros paredzētajā apjomā un kārtībā, Jauniešu garantijas projekta Nr. 7.2.1.2. ietvaros, ja izglītojamie vēršas ar iesniegumu un pievieno transporta izdevumus apliecinošus dokumentus. Savukārt izglītības iestāžu izglītojamajiem, kuriem mācību iestādes un arī kvalifikācijas prakšu vietas atrodas Rīgā, ir priekšrocība, jo sabiedriskā transporta pakalpojuma izmantošana izglītojamajiem ir bez maksas;
- ✓ no valsts budžeta netiek nodrošināti izglītojamajiem nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi un mācību materiāli. Trīs izglītības iestādes norādījušas, ka darba apģērbu un individuālās aizsardzības līdzekļus nodrošina prakses vietas – uzņēmumi – atbilstoši

noslēgtajiem prakses līgumiem. Savukārt izglītojamajiem, kas apgūst praksi/DVB mācības SAM 8.5.1. projekta ietvaros paredzētajā apjomā un kārtībā tiek nodrošināti individuālie aizsardzības līdzekļi un Jauniešu garantijas projekta Nr. 7.2.1.2. ietvaros, tiek nodrošināti darba apģērbi un mācību materiāli no projekta finansējuma.

Valsts kontroles vērtējumā, kvalifikācijas prakses ir nozīmīga mācību procesa daļa, kurā izglītojamie apgūst kvalifikācijas ieguvei tik nepieciešamās prasmes, līdz ar to izglītojamo nodrošināšana ar tiem nepieciešamo – mācību materiāli, individuālie aizsardzības līdzekļi u.c. – ir nozīmīgi sekmīgai nepieciešamo prasmju apguvei, kā arī izglītojamo drošībai.

Normatīvajā aktā³³⁶ paredzētais, taču IZM nenodrošinātais finansējums var atstāt ietekmi uz kvalifikācijas prakses īstenošanu – kvalitāti un izglītojamo drošību.

Turpretī attiecībā uz izmaksām, kurām aprēķināts un piešķirts lielāks finansējums par normatīvajā aktā³³⁷ noteikto izmaksu minimumu, IZM skaidroja, ka:

Ja budžeta gada laikā finansējums ārkārtas situācijām un citiem neparedzētiem izdevumiem netiek pilnībā apgūts, apkašprogrammas vadītājam ir tiesības ierosināt novirzīt šos līdzekļus izglītības iestādēm normatīva nodrošināšanai.

No Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma kvalifikācijas prakses organizēšanas izmaksu segšana tiek paredzēta un nodrošināta tikai tiem izglītojamajiem, kuri Eiropas Savienības projektu ietvaros apgūst DVB mācības vai kuri apgūst izglītības programmu projektā “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros”.

Tādējādi IZM nav nodrošinājusi vienlīdzīgu kvalifikācijas prakses nodrošinājumu – transporta izdevumiem, darba apģērbam un individuālo aizsardzības līdzekļu iegādei, mācību praksei nepieciešamo materiālu un aprīkojuma nodrošināšanai – izglītojamajiem, kuri neapgūst izglītības programmu iepriekš minēto projektu ietvaros.

Ieteikums

Lai sekmētu efektīvu profesionālās izglītības finansēšanu, IZM veikt profesionālās vidējās izglītības finansēšanas sistēmas izvērtēšanu:

- ✓ normatīvajā aktā³³⁸ noteikto profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu aktualizāciju;
- ✓ IZM pilnveidot budžeta plānošanas procesu atbilstoši normatīvajā aktā³³⁹ noteiktajam, sniedzot priekšlikumus Finanšu ministrijai par visu normatīvajā aktā³⁴⁰ nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta.

Lai mazinātu valsts budžeta līdzekļu neefektīvas un neekonomiskas izlietošanas risku, IZM pilnveidot profesionālās izglītības iestāžu finansēšanas procesu.

Vai profesionālās izglītības iestāžu pašu ieņēmumi ir “veselīgs” blakusprodukts mācību procesa nodrošināšanā?

Profesionālās izglītības iestāde saskaņā ar iestādes nolikumu ir tiesīga patstāvīgi veikt saimniecisko un citāda veida darbību, ja tas netraucē izglītības programmu īstenošanu, tādējādi gūstot papildu ieņēmumus.

Valsts kontroles vērtējumā, izglītības iestādes saimnieciskajai darbībai būtu jābūt kā “veselīgam” blakusproduktam tās pamatuzdevuma īstenošanā, un tai nevajadzētu atstāt negatīvu ietekmi uz konkurenci starp tirgus dalībniekiem pakalpojumu nodrošināšanā.

Salīdzinājumā ar nozaru uzņēmumiem profesionālās izglītības iestādēm ir priekšrocība – tās saņem valsts budžeta finansējumu profesionālās izglītības programmu īstenošanai un par Eiropas Savienības fondu finansējumu ir nodrošinājušas to infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizēšanu.

IZM nav veikusi pietiekamas darbības šķērssubsidēšanas riska mazināšanai gan tās padotībā esošo izglītības iestāžu, gan VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” saimnieciskajā darbībā, lai novērstu risku, ka tā atstāj negatīvu ietekmi uz konkurenci starp tirgus dalībniekiem, jo:

- Smiltenes tehnikumā pastāv šķērssubsidēšana, jo veterinārmedicīnas pakalpojumus sniedz par cenām, kuras nesedz visus uz pakalpojumu sniegšanu attiecināmos izdevumus (pašizmaksu), jo izcenojumā nav iekļauts – pamatlīdzekļu uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas kopš 2014. gada 193 497 *euro* apmērā, apsardzes izdevumi, laboratorijas iekārtu, medicīnisko ierīču, tehniskās apkalpošanas un remonta izdevumi, izdevumi par nekustamā īpašuma uzturēšanu u.c. attiecīgi 2018. un 2019. gadā 1392 *euro* apmērā un izdevumi par siltumenerģiju, ūdensapgādi un elektroenerģiju, izdevumi par drošības sistēmas pakalpojumiem u.c.;
- nav izstrādāta kārtība, kas noteiktu – kādos gadījumos un kādā apmērā saimnieciskā darbība ir pieļaujama, sniegto maksas pakalpojumu (t.sk. pašražotās produkcijas) izcenojumā iekļaujamās izmaksas un prasības cenas noteikšanai –, lai nodrošinātu, ka pakalpojums vai produkcija tiek sniegta par cenu, kas nosedz tās pašizmaksu, un neatstāj negatīvu ietekmi uz konkurenci;
- izglītības iestādēm nav noteiktas skaidras prasības (ierobežojumi) saimnieciskās darbības īstenošanai, līdzsvarojot ieguvumu no maksas pakalpojumu sniegšanas ar to radīto ietekmi uz konkurenci un nodrošinot to samērīgumu. Minēto pamato fakts, ka Ventspils

Tehnikumam mācību bistro strādā septiņas stundas dienā un restorāns līdz 22.00 vai “pēdējam klientam”, savukārt PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” izdodas nodrošināt mācību praksi daudz mazākā laika posmā – tikai trīs stundas dienā. Turklāt Ventspils Tehnikums plāno³⁴¹ palielināt saimnieciskās darbības apjomu, kas, Valsts kontroles vērtējumā, pārsniedz mācību procesam nepieciešamo apjomu;

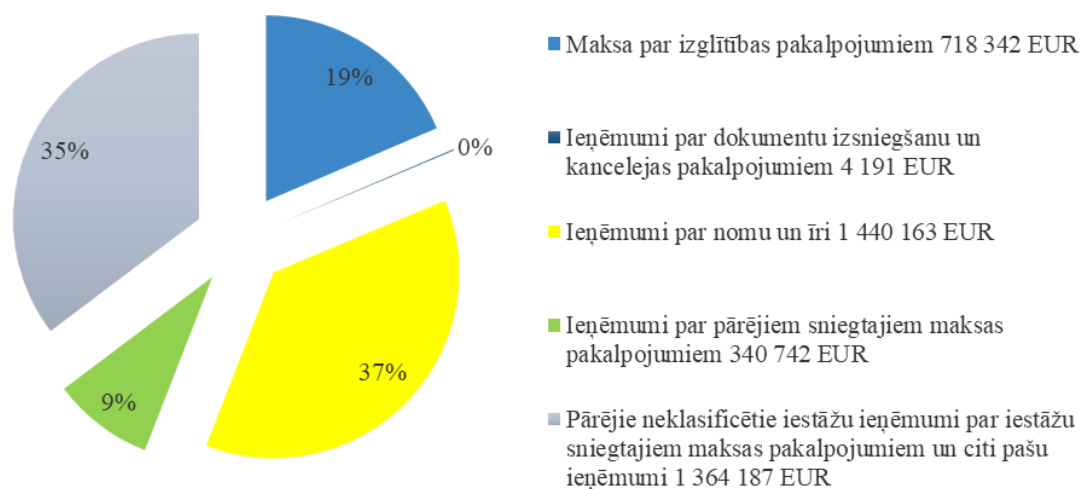
- izglītības iestāžu pašražotās produkcijas cena ir tikai daļēji balstīta pamatotos aprēķinos un noteiktais uzcenojums, iespējams, nenosedz visus no produkcijas ražošanas radušos izdevumus, piemēram, VSIA “Rīgas tūrisma un radošās industrijas tehnikums” pašražotajai produkcijai konstatētas zemākas cenas nekā uzņēmumiem, kuri piedāvā līdzīgu produkciju.

IZM nav nodrošinājusi VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” stratēģiskā mērķa noteikšanu un veikusi darbības pamatojuma pārvērtēšanu³⁴², lai statusa saglabāšana un komercdarbība būtu pamatota un atbilstu tās darbības stratēģiskajam mērķim.

Saskaņā ar normatīvo aktu³⁴³ profesionālās izglītības iestādei ir tiesības gūt arī pašu ieņēmumus no maksas pakalpojumu sniegšanas.

IZM profesionālās izglītības iestāžu ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem valsts budžeta apakšprogrammā 02.01.00 “Profesionālās izglītības programmu īstenošana” 2019. gadā gūti 3 867 625 *euro* apmērā. Revīzijā netika vērtēti ieņēmumi no mācību procesa.

Sadalījumā pa iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem 2019. gadā lielāko daļu veido ieņēmumi par nomu un īri – 1 440 163 *euro* jeb 37 %, pārējie neklasificētie iestāžu ieņēmumi par iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi – 1 364 187 *euro* jeb 35 %, t.sk. ieņēmumi no palīgražošanas – 1 245 862 *euro*, citi iepriekš neklasificētie pašu ieņēmumi – 112 063 *euro* un maksa par izglītības pakalpojumiem – 718 342 *euro* jeb 19 % (skatīt 44. attēlu).

44. attēls. IZM profesionālās izglītības iestāžu pašu ieņēmumu no sniegtajiem maksas pakalpojumiem struktūra 2019. gadā budžeta apakšprogrammā 02.01.00 “Profesionālās izglītības programmu īstenošana”.

Saskaņā ar normatīvajā aktā³⁴⁴ noteikto profesionālās izglītības iestāde ir tiesīga patstāvīgi veikt saimniecisko un citāda veida darbību, ja tas netraucē izglītības programmu īstenošanu un ir paredzēts izglītības iestādes nolikumā.

Savukārt no konkurences tiesību viedokļa nav pieļaujamas situācijas, kad iestādes, veicot saimniecisko darbību, nepamatoti diskriminē tirgus dalībniekus, rada nevienlīdzīgus konkurences apstākļus, izņemot gadījumus, ja šāda rīcība izriet no likuma vai to attaisno sabiedrības intereses un tirgus patstāvīgi nevar nodrošināt pakalpojumus vai preces.³⁴⁵

Konkurences neitralitātes princips pieprasa, lai valsts pārvalde, veicot komercdarbību, nebauda konkurences priekšrocības pār tās privātā sektora konkurentiem, sakarā ar piederību publiskai personai.³⁴⁶

Tātad Konkurences likums attiecas uz visiem tirgus dalībniekiem, kas veic saimniecisko darbību, arī publisko tiesību subjektiem, ja tie veic saimniecisko darbību.³⁴⁷

Šķērssubsidēšana klasiskajā izpratnē pastāv tad, ja tirgus dalībnieks ienākumus no tirgus, kurā tas atrodas dominējošā stāvoklī, izmanto tirgū, kurā tas neatrodas dominējošā stāvoklī, tādā veidā tirgū, kurā tas darbojas konkurences apstākļos, radot sev labvēlīgākus apstākļus nekā konkurentiem – parasti, nosakot zemāku preces cenu.³⁴⁸

Saskaņā ar grozījumiem Konkurences likumā³⁴⁹, kas stājās spēkā 01.01.2020.:

- ✓ tiešās pārvaldes un pastarpinātās pārvaldes iestādei, kā arī kapitālsabiedrībai, kurā publiskai personai ir izšķiroša ietekme, aizliegts ar savu darbību kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, kas var izpausties arī kā:
 - tirgus dalībnieku diskriminācija, radot atšķirīgus konkurences apstākļus;

- priekšrocību radīšana kapitālsabiedrībai, kurā publiskai personai ir tieša vai netieša līdzdalība;
 - darbības, kuru dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt kādu konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana vai darbība tirgū.
- ✓ lai nodrošinātu iepriekš minētā ievērošanu, Konkurences padome veic pārrunas ar tiešās pārvaldes un pastarpinātās pārvaldes iestādi, kā arī kapitālsabiedrību, kurā publiskai personai ir izšķiroša ietekme.

Saskaņā ar normatīvo aktu³⁵⁰ profesionālās izglītības iestāde atbilstoši Izglītības likumam un citu likumu un normatīvo aktu noteikumiem ir tiesīga patstāvīgi veikt saimniecisko un citāda veida darbību, ja tas netraucē izglītības programmu īstenošanu un ir paredzēts izglītības iestādes nolikumā.

Līdz ar to, Valsts kontroles revidentu vērtējumā, izglītības iestāžu saimnieciskajai darbībai būtu jābūt “veselīgam” izglītības programmu īstenošanas blakusproduktam, nodrošinot, ka tas netraucē izglītības programmu īstenošanu, kā arī neietekmē nozares vai reģiona uzņēmējus, ņemot vērā izglītības iestādēm sniegto valsts un arī Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu.

Saskaņā ar normatīvo aktu³⁵¹ IZM padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm ir apstiprināts maksas pakalpojumu cenrādis, kurā noteikti izglītības iestāžu sniegto maksas pakalpojumu veidi un to cenas.

Revīzijā IZM sniedza informāciju³⁵², ka nav izstrādāta kārtība tās padotībā esošajām izglītības iestādēm saistībā ar pašu ieņēmumu gūšanu, kas noteiktu, kādos gadījumos un kādā apmērā tā pieļaujama.

Izvērtējot normatīvo aktu³⁵³, konstatēts, ka izglītības iestāžu sniegtie maksas pakalpojumi lielākoties ir līdzīgi, piemēram:

- ✓ dienesta viesnīcas pakalpojumi;
- ✓ telpu noma;
- ✓ transportlīdzekļu vadītāju kursi;
- ✓ pilnveides kursi;
- ✓ autotransporta noma u.c.

Tomēr vairākas izglītības iestādes piedāvā arī specifisku maksas pakalpojumu sniegšanu, piemēram:

- ✓ Smiltenes tehnikums sniedz veterinārās klīnikas pakalpojumus, piedāvā nomāt dzīvokļus un arī viesnīcas “Kalna ligzda” numuriņus;
- ✓ Rēzeknes tehnikums piedāvā nomāt telts vietas atpūtas bāzē “Priedes”;
- ✓ Rīgas Stila un modes tehnikums piedāvā nomāt šūšanas darbnīcu un mācību frizētavu;
- ✓ Aizkraukles Profesionālā vidusskola, Jelgavas Tehnikums, Kandavas Lauksaimniecības tehnikums, Rēzeknes tehnikums sniedz autoservisa pakalpojumus.

Izlases veidā izvērtējot izglītības iestāžu sniegtos maksas pakalpojumus, konstatēts, ka Smiltenes tehnikums sniedz šādus maksas pakalpojumus:

- ✓ veterinārās mācību klīnikas pakalpojumi;

- ✓ izglītojamajiem – dienesta viesnīcas īre, lietvedības pakalpojumi, auto kursi u.c.;
- ✓ citām personām – dienesta viesnīcas īretāju trīs dzīvokļu īre, viesnīcas “Kalna ligzda” numuriņu īre, traktortehnikas kursi, komunālie pakalpojumi, automašīnu noma, traktoru noma, telpu noma.

Veterinārā mācību klīnika piedāvā maksas pakalpojumus – veterinārārsta konsultācijas, laboratoriskos un endoskopiskos izmeklējumus (bronhoskopija un gastrokopija), rentgenu, sonogrāfisko izmeklēšanu, vakcināciju, ķirurģiskos pakalpojumus un mājdzīvnieku aprūpi, kas mājas apstākļos reizēm mēdz būt apgrūtināša, kā arī veic mājdzīvnieku eitanāziju un apbedīšanas pakalpojumus u.c. pakalpojumus. Atbilstoši Smiltenes tehnikuma interneta mājaslapā norādītajai informācijai klīnika ir atvērta no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 9.00 līdz 18.30.

Jānorāda, ka Smiltenes tehnikums īsteno izglītības programmu “Veterinārmedicīna” ar iegūstamo kvalifikāciju “veterinārārsta asistents” un saskaņā ar Smiltenes tehnikuma sniegto informāciju izglītojamie atbilstoši Smiltenes tehnikuma noteiktam grafikam veic dežuranta (veterinārārsta asistenta) pienākumus veterinārajā klīnikā.³⁵⁴

Izskatot maksas cenrādī norādīto veterinārās klīnikas sniegto maksas pakalpojumu izcenojuma aprēķinu³⁵⁵, konstatēts, ka Smiltenes tehnikums maksas pakalpojumu izcenojumā iekļauj tiešās un netiešās izmaksas:

- ✓ tiešajās izmaksās tiek iekļauta veterinārārsta atlīdzība un VSAOI;
- ✓ netiešajās izmaksās tiek iekļautas tikai zāles, ķīmikālijas, laboratorijas preces vai biroja preces (ja jāsniedz izziņas).

Izvērtējot Smiltenes tehnikuma grāmatvedības hronoloģisko darījumu reģistru³⁵⁶, konstatēts, ka uz veterinārās klīnikas darbības nodrošināšanu attiecināmi arī šādi izdevumi, piemēram, apsardzes un apsardzes infrastruktūras uzturēšanas izdevumi, laboratorijas iekārtu, medicīnisko ierīču, tehniskās apkalpošanas un remonta izdevumi, izdevumi par nekustamā īpašuma uzturēšanu u.c. attiecīgi 2018. gadā 444 euro un 2019. gadā 948 euro apmērā, kas grāmatvedības uzskaitē nodaļti, taču nav iekļauti veterinārās klīnikas sniegto maksas pakalpojumu izcenojumā.

Turklāt veterinārās klīnikas sniegto maksas pakalpojumu izcenojuma netiešajās izmaksās nav iekļauti komunālie pakalpojumi un pamatlīdzekļu nolietojums.

Saskaņā ar Smiltenes tehnikuma sniegto atbildi³⁵⁷:

veterinārās mācību klīnikas izmaksās komunālie pakalpojumi netiek iekļauti, jo tos nodrošina pats Smiltenes tehnikums un veterinārajā klīnikā nav uzstādīti siltuma un ūdens skaitītāji (līdz ar to nav iespējams noteikt patēriņu). Iekārtu nolietojuma izmaksas netiek ietvertas, jo klīnikas iekārtas iegādātas par ES struktūrfondu līdzekļiem.

Lai gan Smiltenes tehnikums sniegtajā atbildē norāda, ka komunālos pakalpojumus veterinārajai klīnikai nodrošina pats tehnikums, tomēr atbilstoši grāmatvedības reģistriem Smiltenes tehnikumam ir izdevumi gan par siltumenerģiju, gan ūdensapgādi, gan elektroenerģiju, kuros ietilpst arī izdevumi, kas attiecināmi uz klīnikas darbības nodrošināšanu (skatīt 17. tabulu).

17. tabula. Smiltenes tehnikuma izdevumi par siltumenerģiju, ūdensapgādi, elektroenerģiju laika posmā no 2016. gada līdz 2019. gadam.³⁵⁸

Izdevumi		2016	2017	2018	2019
Izdevumi par siltumenerģiju		36 762	36 643	33 743	43 546
Izdevumi par ūdensapgādi un kanalizāciju*		22 356	24 960	22 328	22 987
Izdevumi par elektroenerģiju*		80 969	75 232	80 039	79 425
Kopā		140 087	111 875	136 110	145 958

* Izmērot izdevumus, kas attiecināmi uz IPĻV Alsveļu.

Veterinārās klīnikas pamatlīdzekļi kopš 2014. gada iegādāti kopā par 453 625 *euro*, t.sk. mācību aprīkojumu veterinārijas jomā modernizēšana 272 323 *euro* apmērā veikta ERAF 3.1.1.1. “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai”³⁵⁹ ietvaros, tomēr pamatlīdzekļu nolietojums 193 497 *euro* apmērā nav iekļauts veterinārās klīnikas sniegto maksas pakalpojumu izcenojuma izmaksās.

Līdz ar to, Valsts kontroles revidentu vērtējumā, pastāv šķērssubsidēšana, jo veterinārās klīnikas sniegto maksas pakalpojumu cena nesedz visas uz sniegto pakalpojumu attiecināmās izmaksas, un pastāv risks, ka tiek negatīvi ietekmēta konkurence.

Valsts kontroles revidentu vērtējumā, saimnieciskā darbība, kuras ietvaros izglītojamie īsteno mācību praksi, ir vērtējama pozitīvi, tomēr šādi saimnieciskajai darbībai ir jābūt pamatotai, caurskatāmai, turklāt tā nedrīkst atstāt negatīvu ietekmi uz konkurenci, it sevišķi ņemto vērā laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam piešķirto valsts un Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu gan infrastruktūras, gan materiāltehniskās bāzes atjaunošanai u.c. izdevumiem.

Revīzijā konstatēts, ka izlasē iekļautās izglītības iestādes sniedz arī tādu maksas pakalpojumu kā ēdināšanas pakalpojumus, kuri nav noteikti normatīvajā aktā³⁶⁰ un kuru cenas nosaka un apstiprina pati izglītības iestāde. Visas izlasē iekļautās izglītības iestādes sniedz ēdināšanas pakalpojumus izglītības iestādes izglītojamajiem, pedagogiem un darbiniekiem, tādējādi faktiski arī nodrošinot mācību prakses vietas izglītības programmas “Ēdināšanas pakalpojumi” izglītojamajiem. Tomēr ir izglītības iestādes, kuras ēdināšanas pakalpojumus sniedz arī ar izglītības iestādi nesaistītām personām, tādējādi veicot saimniecisko darbību, kas var ietekmēt konkurenci.

Piemēram, Ventspils Tehnikums sniedz ēdināšanas pakalpojumus ne tikai izglītojamajiem, bet arī citām ar izglītības iestādi nesaistītām personām. Sniedzot iepriekš minētos pakalpojumus, Ventspils Tehnikums nodrošina arī mācību praksi izglītojamajiem, kuri apgūst izglītības programmu “Ēdināšanas pakalpojumi” ar iegūstamajām kvalifikācijām “pavārs”, “restorāna pavārs”, “ēdināšanas pakalpojumu speciālists” u.c.

Arī Ventspils Tehnikuma infrastruktūras atjaunošana tika veikta projekta ERAF 3.1.1.1. “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” ietvaros. Kopējais finansējuma saņēmējam izmaksātais finansējums – 13 762 233 *euro*³⁶¹. Projekta mērķis bija uzlabot Ventspils Tehnikuma infrastruktūru profesionālās izglītības programmu īstenošanai, lai veicinātu profesionālās izglītības atbilstību darba tirgus prasībām. Mērķi paredzēts sasniegt, uzlabojot ēku infrastruktūru, teorētisko un praktisko apmācību kabinetu materiāli tehnisko

bāzi, kā arī nodrošinot kompetences centram atbilstošu dienesta viesnīcas kapacitāti, uzbūvējot jaunu dienesta viesnīcas ēku.

Ventspils Tehnikuma informāciju par sniegtajiem ēdināšanas pakalpojumiem skatīt 45. attēlā.

Ēdināšanu nodrošina divi restorāni – “Dzirnas” un “Akvārijs”, kā arī bistro “Akvārijs”.

- ✓ Bistro “Akvārijs” – darba laiks no 09.00 līdz 16.00, atrodas Ventspils Tehnikuma mācību korpusā (50 m attālumā no viesnīcas).
- ✓ Restorāns “Akvārijs” – darba laiks no 11.00 līdz 22.00 vai līdz pēdējam klientam, atrodas Ventspils Tehnikuma mācību korpusā (50 m attālumā no viesnīcas).
- ✓ Restorāns “Dzirnas” atrodas viesnīcas 1. stāvā – darba laiks no 07.00 līdz 22.00 vai līdz pēdējam klientam.

Ēdināšanas pakalpojumi grupām tiek piedāvāti atbilstoši savstarpēji saskaņotai ēdienkartei.

Ēdiens var tikt servēts porcionēti vai zviedru galdā.

Standarta piedāvājums grupu ēdināšanai ir sākot no 25,00 EUR personai, ja ēdienkartē ir jāiekļauj liellopu gaļa un jūras veltes, cena personai ir lielāka.

Piedāvājam arī izbraukuma ēdināšanas pakalpojumus un nodrošinām ēdināšanu kafijas pauzēs – prognozētās izmaksas kafijas pauzei ir 8,00 EUR no personas.

45. attēls. Ventspils Tehnikuma sniegtie ēdināšanas pakalpojumi.³⁶²

Valsts kontroles vērtējumā uz iespējamās konkurences ietekmēšanu norāda arī Ventspils Tehnikuma attīstības stratēģijā³⁶³ sniegtā informācija, ka Ventspils Tehnikums plāno palielināt saimnieciskās darbības apjomu:

- ✓ Pēc infrastruktūras atjaunošanas Ventspils Tehnikums piedāvā ēdināšanas pakalpojumus trīs kafejnīcās (Ventspils Tehnikuma dienesta viesnīcā “Venta” mācību restorāns “Dzirnas”, Ventspils Tehnikuma kafejnīcā “Akvārijs” un Ventspils Tehnikuma bistro “Akvārijs”), 80 % no klientiem ir audzēkņi (pieaug proporcionāli audzēkņu skaitam). Pārējo viesu skaits pakāpeniski pieaugs par 30 %;
- ✓ Jaunajā dienesta viesnīcā mācību gada laikā tiks izmitināti Ventspils Tehnikuma audzēkņi (ietilpība līdz 250 gultas vietām), savukārt vasaras mēnešos numuriņi tiks piedāvāti Ventspils pilsētas viesiem. Līdz 2020. gadam audzēkņiem – 9 mēneši gadā, 204–250 vietas. Vasaras sezonā – pakāpenisks piepildījuma pieaugums no 60 līdz 70 %.

Arī PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” sniedz ēdināšanas pakalpojumus gan izglītības iestādes izglītojamajiem un pedagogiem, gan citām ar izglītības iestādi nesaistītām personām, vienlaicīgi nodrošinot mācību praksi izglītojamajiem.

Tomēr PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” noteicis mācību ēdnīcas darba laiku trīs stundas katru darba dienu no plkst. 11.00 līdz 14.00.

Sniedzot ēdināšanas pakalpojumus, PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” nodrošina mācību praksi izglītojamajiem, kuri mācās izglītības programmā “Ēdināšanas pakalpojumi”.

Salīdzinot Ventspils Tehnikuma un PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” mācību ēdnīcas, bistro un restorānu darba laikus un izglītojamo skaitu, kuri mācību praksi iziet attiecīgās izglītības iestādes mācību ēdnīcā/bistro un/vai restorānā, konstatēts, ka 01.10.2019. izglītojamo skaits,

kuriem saskaņā ar izglītības programmu mācību praksi paredzēts iziet mācību ēdnīcās un/vai restorānos PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”, ir 120, savukārt Ventspils Tehnikumā 170, t.sk. 71 izglītojama, kas mācās izglītības programmā “Ēdināšanas pakalpojumu speciālists uz pasažieru kuģiem”.

PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” izdodas nodrošināt mācību praksi daudz mazākā laika posmā – tikai trīs stundas dienā – nekā Ventspils Tehnikumam, kura mācību bistro strādā septiņas stundas dienā un restorāns līdz 22.00 vai pēdējam klientam, tas, Valsts kontroles vērtējumā, liecina par saimniecisko darbību, kas pārsniedz mācību procesam nepieciešamo apjomu un ietekmē konkurenci.

Savukārt VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” ir vienīgais tehnikums, kas nav IZM padotībā esoša izglītības iestāde. IZM katru gadu slēdz līgumu³⁶⁴ ar VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” par valsts finansēto vietu skaitu un valsts budžeta dotācijas piešķiršanu.

VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” pēc izglītojamo skaita ir viena no lielākajām profesionālās izglītības iestādēm Latvijā. Tehnikums piedāvā apgūt profesionālās vidējās un arodizglītības programmas gan pamatskolas, gan vidusskolas absolventiem, pārtikas produktu ražošanas un ēdināšanas nodaļā, viesmīlības, tūrisma un komerczinību nodaļā vai modes, stila un dizaina nodaļā.³⁶⁵

IZM ir VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” kapitāla daļu turētāja.³⁶⁶

Saskaņā ar IZM 2015. gada informatīvo ziņojumu³⁶⁷ VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” dibināšanas pamatojums ir Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 6. punkts (panta redakcijā, kas bija spēkā līdz 31.12.2015.), kas noteica, ka *publiska persona komercdarbību var veikt nozarē, kurā atbilstoši sabiedrības interesēm nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu*. Tomēr saskaņā ar grozījumiem Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantā, kas stājas spēkā 01.01.2016., Valsts pārvaldes iekārtas likums vairs neparedz šādu valsts kapitālsabiedrību dibināšanas pamatojumu.

Publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- ✓ tiek novērsta tirgus nepilnība – situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- ✓ publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- ✓ tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.³⁶⁸

Turklāt saskaņā ar normatīvo aktu³⁶⁹ publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantam.

Normatīvais akts³⁷⁰ nosaka, ka *publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību normatīvajā aktā³⁷¹ noteiktajam valsts kapitālsabiedrību dibināšanas un līdzdalības iegūšanas pamatojumam*.

Lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstānce, un tajā ietver:

- ✓ vērtējumu attiecībā uz atbilstību normatīvajā aktā³⁷² noteiktajam valsts kapitālsabiedrību dibināšanas un līdzdalības iegūšanas pamatojumam;
- ✓ vispārējo stratēģisko mērķi u.c.³⁷³

Saskaņā ar PKC publisko pārskatu par valsts kapitālsabiedrībām un valstij piederošajām kapitāla daļām 2018. gadā *valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” nav apstiprināts vispārējais stratēģiskais mērķis un nav izvērtēta valsts līdzdalības nepieciešamība*³⁷⁴.

IZM kā valsts kapitāla daļu turētājam saskaņā ar normatīvā akta³⁷⁵ prasībām ir jānodrošina savā mājaslapā internetā aktuālā informācija par kapitālsabiedrībām, kurās tā ir daļu turētāja, t.sk. ziņas par valsts līdzdalības atbilstību normatīvajā aktā³⁷⁶ noteiktajam dibināšanas un līdzdalības iegūšanas un saglabāšanas pamatojumam un vispārējais stratēģiskais mērķis.

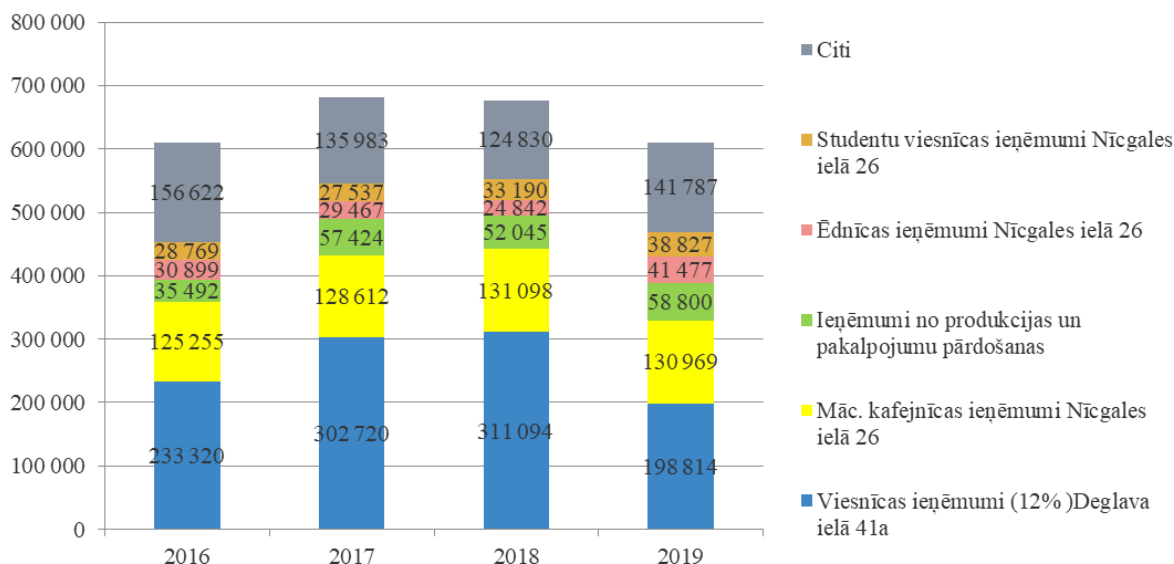
Izskatot IZM mājaslapā norādīto informāciju par VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”, kurā IZM ir valsts kapitāla daļu turētājas, konstatētas, ka IZM nav nodrošinājusi normatīvā akta prasību ievērošanu, jo mājaslapā:

- ✓ nav iekļauta prasītā informācija – vispārējais stratēģiskais mērķis, valsts līdzdalības saglabāšanas pamatojums, pamatkapitāla lielums un valsts līdzdalības apmērs, kapitālsabiedrības apstiprināts gada pārskats, kapitālsabiedrības izmaksātās dividendes valstij un veiktie maksājumi valsts budžetā u.c.;
- ✓ iekļauta novecojusi informācija – kapitālsabiedrības 2014. gada pārskats, IZM 02.06.2015. informatīvais ziņojums MK, kurā norādīts vairāk nekā četrus gadus aktualitāti zaudējis kapitālsabiedrības dibināšanas pamatojums.

VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam ir guvusi pašu ieņēmumus, sniedzot šādus maksas pakalpojumus:

- ✓ viesnīcas pakalpojumi;
- ✓ ēdināšanas pakalpojumi;
- ✓ komunālie pakalpojumi;
- ✓ konditorejas pakalpojumi;
- ✓ citi maksas pakalpojumi.

Pašu ieņēmumu struktūru VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam skatīt 46. attēlā.

46. attēls. VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” pašu ieņēmumu struktūra laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam, euro.

VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam vislielāko pašu ieņēmumu daļu guvusi:

- ✓ sniedzot viesnīcas pakalpojumus Deglava ielā 41a SIA “MAXIMA Latvija” saskaņā ar noslēgto līgumu starp VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” un SIA “MAXIMA Latvija”. 2019. gadā gūti ieņēmumi par SIA “MAXIMA Latvija” sniegtajiem viesnīcas pakalpojumiem 198 814 euro apmērā jeb 33 % no kopējā pašu ieņēmumu apmēra, kas salīdzinājumā ar 2016., 2017. un 2018. gadu samazinājušies par vairāk nekā 30 %;
- ✓ no mācību kafejnīcas Nīcgales ielā 26. Pašu ieņēmumu apmērs, kas gūti no mācību kafejnīcas Nīcgales ielā 26, laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam pieauga no 125 255 euro 2016. gadā līdz 130 969 euro 2019. gadā jeb par 5 %, 2019. gadā veidojot 21 % no kopējā pašu ieņēmumu apmēra;
- ✓ no produkcijas un pakalpojumu pārdošanas, kas 2019. gadā veidoja trešo lielāko pašu ieņēmumu daļu 58 800 euro apmērā jeb 10 % no pašu ieņēmumiem. Laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam ieņēmumi no produkcijas un pakalpojumu sniegšanas pieauguši no 35 492 euro līdz 58 800 euro jeb 66 %.

Lielākā daļa no pašu ieņēmumiem tiek gūta no dienesta viesnīcas iznomāšanas SIA “MAXIMA Latvija”. Līgums starp VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” un SIA “MAXIMA Latvija” noslēgts 13.10.2014., saskaņā ar kuru *tehnikums dod iespēju sabiedrības darbiniekiem izmantot tehnikuma viesnīcas pakalpojumus, ievērojot sadarbības līgumā noteikto un tehnikuma iekšējos normatīvajos aktos noteikto kārtību par viesnīcas telpu lietošanu. SIA “MAXIMA Latvija” maksā*

Tehnikumam par pakalpojumu 8,50 euro vienai personai par vienu diennakti, t.sk. PVN. Revīzijā konstatēts, ka sniegtā pakalpojuma cena nav pārskatīta kopš līguma noslēgšanas.

Izglītības iestāde sniedza skaidrojumu³⁷⁷, ka ar VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” 15.09.2014. rīkojumu Nr. 1.8./266 apstiprinātais maksas cenrādis bija spēkā līdz 14.04.2019. Maksa par izmitināšanas pakalpojumiem dienesta viesnīcā A. Deglava 41A, Rīgā netika paaugstināta tāpēc, ka tajā ir sliktāki sadzīves apstākļi – neremontētas istabas un sanitārie mezgli. No 2019. gada februāra visiem izglītojamajiem tika nodrošinātas vietas dienesta viesnīcā Nīcgales 26, Rīgā.

VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” gūst pašu ieņēmumus arī no:

- ✓ divu mācību ēdnīcu un divām mācību kafejnīcām (t.sk. Preiļu IPĪV), kuras sniedz ēdināšanas pakalpojumus gan izglītojamajiem, gan personām, kuras nav saistītas ar izglītības iestādi;
- ✓ produkcijas un pakalpojumu pārdošanas.

Izglītības iestāde ēdienu pašizmaksā iekļauj tikai tā pagatavošanai nepieciešamo izejvielu izmaksas un piemēro uzcenojumu no 80 līdz 120 % ēdnīcā un no 80 līdz pat 250 % kafejnīcā.

Tomēr, salīdzinot vairāku VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” konditorejas izstrādājumiem noteikto cenu ar citu uzņēmēju norādītajām cenām, konstatēts, ka VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” cenas ir pat būtiski zemākas (skatīt 18. tabulu).

18. tabula. Kliņģeru cenas VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”, Mārtiņa Beķerejā un Gustavbeķerejā 28.05.2020.³⁷⁸

Konditorejas izstrādājums	VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”	Mārtiņa beķereja (SIA “PĒRSE-L.L.K.” Reģ. Nr.40103077803)	Gustava beķereja (SIA “GUSTAVbeķereja” Reģ.Nr. 40103353278)
Svētku kliņģeris	6,60	-	11,00
Sāļais kliņģeris	7,90	9,30	11,00
Jubilejas kliņģeris	5,80	-	-
Augļu kliņģeris	-	9,30	11,00

Valsts kontroles vērtējumā, produkcijas izgatavošanai ir mazāks izmaksu apmērs, jo VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” nodrošina arī mācību praksi izglītojamajiem, kuri apgūst izglītības programmu “Ēdināšanas pakalpojumi” izglītības iestādes mācību ēdnīcās un kafejnīcās, līdz ar to tehnikumam ir priekšrocība attiecībā pret citiem uzņēmējiem.

Turklāt arī VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” projekta ERAF 3.1.1.1. “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” ietvaros tika veikta mācību darbnīcu infrastruktūras renovācija un rekonstrukcija, t.sk. ēdienu gatavošanas mācību virtuves, mācību ēdnīcas, pārtikas produktu laboratorijas, mācību kafejnīcas, mācību restorāna, viesu apkalpošanas kabinetu u.c. izveide, konditorejas izstrādājumu mācību darbnīcas, maizes un miltu izstrādājumu mācību darbnīcas un citu telpu renovācija un rekonstrukcija. Kopējais finansējums – 1 293 215 euro.

Ieteikums

IZM izveidot pārredzamu tās padotībā esošo izglītības iestāžu sniegto maksas pakalpojumu cenu veidošanas sistēmu, kas nepieļautu šķērssubsidēšanas risku un neatstātu negatīvu ietekmi uz konkurenci.

IZM izvērtēt VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” statusa atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmajā daļā noteiktajam mērķim un atbilstoši izvērtējumam veikt turpmākās darbības, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Vai nekustamo īpašumu izmantošana ir efektīva?

Profesionālās izglītības iestāžu optimizācijas rezultātā³⁷⁹ IZM plānoja nodrošināt esošo ēku optimālu papildījumu un atteikšanos no izglītības iestāžu darbībai nevajadzīgo ēku izmantošanas, tādējādi nodrošinot visu resursu efektīvāku izmantošanu.

IZM joprojām nav izdevies rast risinājumu ar izglītības iestāžu mācību procesa nodrošināšanā nevajadzīgajiem īpašumiem, kas 31.12.2019. izlasē iekļautajās izglītības iestādēs veido zemes platību 577,45 ha un būvju platību – 42 745,5 m², kas atsevišķām izglītības iestādēm ir vairāk nekā 50 % no kopējā īpašuma platības.

IZM kopš 2006. gada nav izpildījusi ar MK rīkojumu³⁸⁰ uzlikto pienākumu nodot FM valdījumā un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” pārvaldīšanā nekustamos īpašumus, kuri netiek izmantoti izglītības un zinātnes funkciju nodrošināšanai.

Mācību procesam nevajadzīgo nekustamo īpašumu nodošanas process IZM ir neveiksmīgs un laikietilpīgs, jo VAS “Valsts nekustamie īpašumi” iebilst pārņemt nekustamos īpašumus, kamēr nav veikta īpašumu sadale un dokumentu noformēšana. Faktiski īpašumu sadale tiek uzlikta uz izglītības iestāžu pleciem un rada tām papildu izdevumus, izņemot gadījumus, kad, piemēram, daļu no izdevumiem piekriņt segt pati IZM vai pašvaldība, kura pēc veiktās īpašuma sadales pārņems kādu daļu no īpašuma.

Valsts kontroles vērtējumā, IZM neveiksmīgās darbības nekustamo īpašumu pārvaldīšanā ir radījušas neefektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, jo:

- izlasē iekļautās izglītības iestādes izlieto valsts budžeta resursus nevajadzīgu īpašumu uzturēšanai un apsaimniekošanai – 2019. gadā vismaz 11 960 euro apmērā, tādējādi samazinot finansējumu, kas paredzēts mācību procesa nodrošināšanai;
 - būves, kuras netiek izmantotas mācību procesa īstenošanai un kuru uzturēšanā netiek ieguldīts finansējums, laika gaitā zaudē savu funkcionalitāti, vērtību un var kļūt bīstamas sabiedrībai;
-

- lai gan pati IZM ir norādījusi, ka optimālā mācību platība ir ne vairāk par 10 m² uz vienu izglītojamo, tomēr vairākām izglītības iestādēm tā ir ievērojami lielāka būvju platība, piemēram, Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma visās IPĪV vidēji – 157 m² un Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē – 123 m². Tādējādi tiek neefektīvi tērēti valsts resursi lielu būvju platību apsaimniekošanai un uzturēšanai;

- Ventspils Tehnikums avārijas stāvoklī esošas dienesta viesnīcas uzturēšanai un apsaimniekošanai laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam izlietojusi valsts budžeta finansējumu 39 190 *euro* apmērā, izglītojamo izmitināšanai papildus nomājot dienesta viesnīcas numurus no Ventspils Augstskolas, kas laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam izglītības iestādei radījusi valsts budžeta izdevumus 148 304 *euro* apmērā.

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem³⁸¹ VAS “Valsts nekustamie īpašumi” ir noteikta par atbildīgo institūciju valsts nekustamo īpašumu atsavināšanas organizēšanā. Pildot šo uzdevumu un atsavinot valsts nekustamo īpašumu ekonomiskās reformas ietvaros, VAS “Valsts nekustamie īpašumi” ir publisko tiesību subjekts. VAS “Valsts nekustamie īpašumi” normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic visu valsts nekustamo īpašumu atsavināšanu – pārdošanu izolē, apbūvētu zemesgabalu atsavināšanu apbūves īpašniekiem un kopīpašuma izbeigšanu valsts un kādas citas personas kopīpašumā esošās daudzdzīvokļu mājās.³⁸²

Revīzijā konstatēts, ka jau 2006. gadā, pamatojoties uz MK rīkojumu³⁸³, IZM dots uzdevums valsts nekustamos īpašumus, kuri netiek izmantoti izglītības un zinātnes funkciju nodrošināšanai, nodot Finanšu ministrijas valdījumā un valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamie īpašumi” pārvaldīšanā.³⁸⁴

Jānorāda gan, ka IZM arī pati ir tiesīga veikt nekustamā īpašuma atsavināšanu³⁸⁵, taču, kā skaidroja IZM pārstāvji, resursu un darba spēka trūkuma dēļ tas netiek darīts.³⁸⁶ IZM ir atsavinājusi vienu nekustamo īpašumu, kura atsavināšana bija vienkārša – nekustamais īpašums nebija apgrūtināts. IZM uzskata, ka tai nav jānodarbojas ar nekustamo īpašumu atsavināšanu, jo šis process prasa resursus un pieredzi.

Izglītības un zinātnes ministrijas valdījumā atrodas valsts nekustamie īpašumi ar apjomīgu nekustamā īpašuma sastāvu (daudz zemes vienību, ēku, meža zemes, uz zemes vienībām atrodas citām personām piederošas un nenoskaidrotas piederības ēkas), un šāda situācija ir veidojusies vēsturiski.³⁸⁷ Attiecīgu MK rīkojumu sagatavošanas procesā Finanšu ministrija un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” nepiekrīt pārņemt valsts nekustamos īpašumus visā tā sastāvā (lai arī tiesisku šķēršļu nav, vienīgais arguments šādai rīcībai – nekustamo īpašumu nevar uzreiz atsavināt), lūdzot ministriju pirms nodošanas veikt valsts nekustamo īpašumu reālo sadali, atdalot katrai ēkai (būvei), kas atrodas uz zemes vienības un pieder citai personai, savu funkcionāli nepieciešamo zemes vienību.

Kā atzīst IZM³⁸⁸, tad, izpildot ar MK rīkojumu³⁸⁹ doto uzdevumu, tai veidojas sarežģīta situācija apjomīgā nekustamā īpašuma sastāva dēļ un Finanšu ministrijas, VAS “Valsts nekustamie īpašumi” norādījumu dēļ veikt nekustamo īpašumu reālo sadali.

Finanšu ministrijas un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” pārstāvji norāda³⁹⁰, ka tiek prasīts, lai visas uz nekustamā īpašuma atrodošās ēkas, inženierbūves ir reģistrētas, savestas fiziski kārtībā (normas robežās), jo pretējā gadījumā tiek pieņemti nekustamie īpašumi, kuros ir jāiegulda līdzekļi, kas attiecīgi

budžetā nav paredzēti. Turklāt katram savs nekustamais īpašums būtu jātur kārtībā – nedrīkstētu izveidoties situācija, ka kadastra dati atšķiras no faktiskā nekustamo īpašumu stāvokļa dabā.

Lai arī IZM ir norādījis³⁹¹, ka neatbalsta Finanšu ministrijas un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” norādījumus, kas jāveic pirms nekustamo īpašumu nodošanas, MK³⁹² 2015. gadā ir nolēmis atbalstīt risinājumu, kurā ministrijām, īstenojot valsts nekustamo īpašumu valdītāju maiņu saistībā ar valsts nekustamo īpašumu turpmāko centralizēšanas procesu, iespēju robežās būtu nepieciešams veikt valsts nekustamo īpašumu sadali, lai nodrošinātu attiecīgo valsts nekustamo īpašumu daļu nostiprināšanu zemesgrāmatā.³⁹³

Tomēr nekustamā īpašuma objektu uzturēšana un pārvaldīšana nav uzskatāma par valsts pārvaldei raksturīgu funkciju. Tās mērķis pamatā ir kalpot valsts pārvaldes pamatfunkciju izpildes nodrošināšanai tik lielā apmērā, cik tas nepieciešams, un tas pamatā saistās ar materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanu (atbilstoši pielāgotas vai aprīkotas telpas un nepieciešamā infrastruktūra).³⁹⁴

IZM dibinātas un padotībā esošas izglītības iestādes uzdevums ir izglītības programmu īstenošana,³⁹⁵ nevis mācību procesam nevajadzīgo nekustamo īpašumu uzturēšana un apsaimniekošana.

Jānorāda, ka nekustamo īpašumu atdalīšanai nepieciešamie izdevumi tiek segti no attiecīgās izglītības iestādes budžeta un tikai atsevišķos gadījumos izglītības iestādes panāk vienošanos ar IZM par daļēju izdevumu segšanu.³⁹⁶

Tātad faktiski izglītības iestāde daļu no finansējuma, kas būtu jāizlieto mācību procesa nodrošināšanai izlieto tai nevajadzīgu īpašumu uzturēšanai, apsaimniekošanai un secīgi – sadalei, lai nodrošinātu attiecīgo nekustamo īpašumu daļu nostiprināšanu zemesgrāmatā un varētu veikt atsavināšanu.

Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai³⁹⁷ no 2010. gada līdz 2019. gadam IZM kopā ir nodevusi FM, citu ministriju valdījumā un pašvaldību īpašumā 201 nekustamo īpašumu (779 nekustamo īpašumu objekti): 2019. gadā – 16, 2018. gadā – 6 un 2017. gadā – 18 nekustamos īpašumus.

Savukārt informatīvajā ziņojumā³⁹⁸ par Valsts nekustamā īpašuma vienas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepcijas īstenošanas gaitu norādīts, ka līdz 2017. gada 1. martam no Izglītības un zinātnes ministrijas tieši Finanšu ministrijas valdījumā un VAS “Valsts nekustamie īpašumi” pārvaldīšanā pārņemti 79 valsts nekustamie īpašumi (gan profesionālo izglītības iestāžu, gan augstskolu un IZM centrālā aparāta nekustamie īpašumi).

Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnēs 2010.–2015. gadam³⁹⁹ tika noteikts, ka profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācija nodrošinās esošo ēku optimālu piepildījumu, atteikšanos no izglītības iestāžu darbībai nevajadzīgu ēku izmantošanas.

Saskaņā ar izglītības iestāžu nolikumos⁴⁰⁰ noteikto izglītības iestādēm ir racionāli un efektīvi jāizmanto izglītībai atvēlētie finanšu, materiālie un personāla resursi.

Tomēr revīzijā konstatēts, ka vairākām izglītības iestādēm⁴⁰¹ jau ilgstoši ir nekustamie īpašumi vai tehniskās iekārtas, kas nav nepieciešamas, vai – nekustamo īpašumu gadījumā – nav piemērotas mācību procesa īstenošanai.

IZM padotībā esošo izglītības iestāžu, kuras īsteno profesionālās vidējās un arodizglītības programmas, lietojumā 01.06.2020. ir 619 nekustamā īpašuma vienības, tajā skaitā zemes vismaz 3957 ha un būves vismaz 619 753 m².⁴⁰²

Šādi īpašumi izglītības iestādēm ir radušies:

- ✓ izglītības iestāžu tīkla optimizācijas rezultātā, pārņemot tām pievienoto profesionālās izglītības iestāžu īpašumus;
- ✓ pārtraucot izglītības programmu īstenošanu;
- ✓ īpašumu apsekošanas rezultātā konstatējot bojājumus, kuru dēļ uzturēšanās tajos ir kļuvusi bīstama izglītojamiem.

Apkopojot informāciju par izlasē iekļauto profesionālās vidējās izglītības iestāžu lietojumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, konstatēts, ka kopējā zemes platība ir 972,82 ha un būvju platība 317 720,98 m², un ka vairākām izglītības iestādēm nevajadzīgo nekustamo īpašumu daļa ir lielāka pat par 50 % (skatīt 19. tabulu).

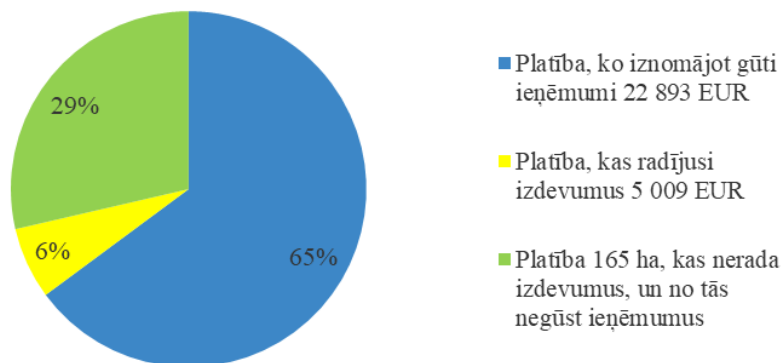
19. tabula. Izlasē iekļauto profesionālās vidējās izglītības iestāžu lietojumā esošie nekustamie īpašumi 01.06.2020.⁴⁰³

Izglītības nosaukums	iestādes	Lietojumā nodotās zemes platība, ha	Neizmantotās zemes platība, ha ⁴⁰⁴	Īpatsvars, %	Lietojumā nodoto būvju platība, m ²	Neizmantoto būvju platība, m ² ⁴⁰⁵	Īpatsvars, %
Daugavpils tehnikums	Būvniecības	50,46	0	-	21 026,6	167,8	1
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums		523,95	273,51	52	116 949,38	18 297,24	16
PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”		2,19	0,28	13	6240,7	0	-
Rēzeknes tehnikums		99,33	42,73	43	34 512,4	2610,2	8
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola		0,25	0	-	3680,9	0	-
PIKC “Rīgas Valsts tehnikums”		112,98	82,85	73	52 624,8	12 401,6	24
Smiltenes tehnikums		178,31	142,5	80	34 738	2135,7	6
Ventspils Tehnikums		0,89	0	-	9660,3	911,3	9
VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”		4,46	0	-	38 287,9	241,3	1
KOPĀ		972,82	541,87	-	317 720,98	36 767,14	-

Ventspils Tehnikums avārijas stāvoklī esošas dienesta viesnīcas (nav izmantojama paredzētajam mērķim – izglītojamo izmitināšanai kopš 2015. gada septembra) uzturēšanai un apsaimniekošanai laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam izlietojusi valsts budžeta finansējumu 39 190 *euro* apmērā. Turklāt, lai nodrošinātu izglītojamo izmitināšanu, izglītības iestāde ir spiesta papildus nomāt dienesta viesnīcas numurus no Ventspils Augstskolas, un tas laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam izglītības iestādei radījis valsts budžeta izdevumus 148 304 *euro* apmērā.

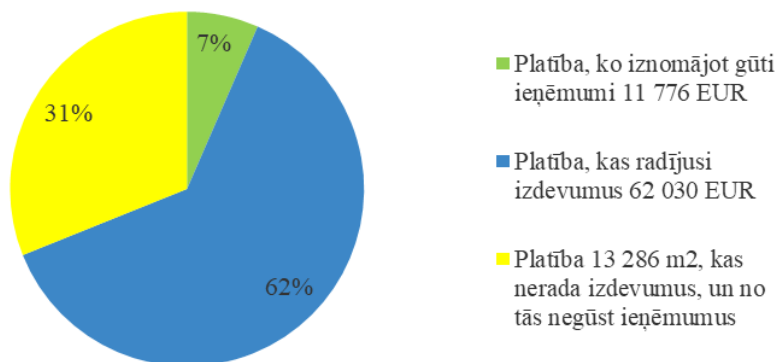
Izvērtējot izglītības iestāžu sniegto informāciju, tika secināts, ka izglītības iestādes daļu no nekustamajiem īpašumiem iznomā, tādējādi gūstot ienākumus, taču ir arī daļa nekustamo īpašumu, kas rada tikai izdevumus (skatīt 47. un 48. attēlu).

Zemes platība 577,45 ha

47. attēls. Izglītības iestāžu mācību procesā neizmantoto zemes īpašumu sadalījums.

Būvju platība 42745,5 m²

48. attēls. Izglītības iestāžu mācību procesā neizmantoto būvju īpašumu sadalījums.

Tomēr apšaubāma ir izglītības iestāžu norādītā informācija, ka liela daļa zemes vai būvju, kas netiek iznomāta, nerada izglītības iestādei nekādus izdevumus.

Izglītības iestādēm kā nekustamo īpašumu lietotājām, ir pienākums pārvaldīt tām nodotos nekustamos īpašumus, tostarp veikt būvju tehnisko apkopi, kārtējos remontus u.c. darbības.⁴⁰⁶ Izglītības iestāžu norādītais, ka nekustamo īpašumu uzturēšana nerada izdevumus, liecina par to, ka tie netiek pienācīgi apsaimniekoti, racionāli un efektīvi izlietojot tām piešķirtos resursus⁴⁰⁷, tādējādi radot risku būvju ekspluatācijas drošumam.

Tomēr Valsts kontroles revidenti, salīdzinot izglītības iestāžu iesniegto informāciju⁴⁰⁸ ar IZM apkopoto informāciju⁴⁰⁹ par nekustamo īpašumu izmantošanu, konstatējuši atšķirības, kas liecina, ka izglītības iestādēm ir vairāk nekustamo īpašumu, kas netiek izmantoti mācību procesa nodrošināšanai.

Turklāt nekustamie īpašumi, kas netiek izmantoti mācību procesa nodrošināšanai, netiek pienācīgi apsaimniekoti un ir arī vidi degradējoši, tādējādi ar katru dienu samazinās to vērtība.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 655⁴¹⁰ izglītības iestādēm piešķirtā valsts budžeta finansējuma aprēķinā tiek iekļauta vienam izglītojamajam nepieciešamā platība – 9,51 m².

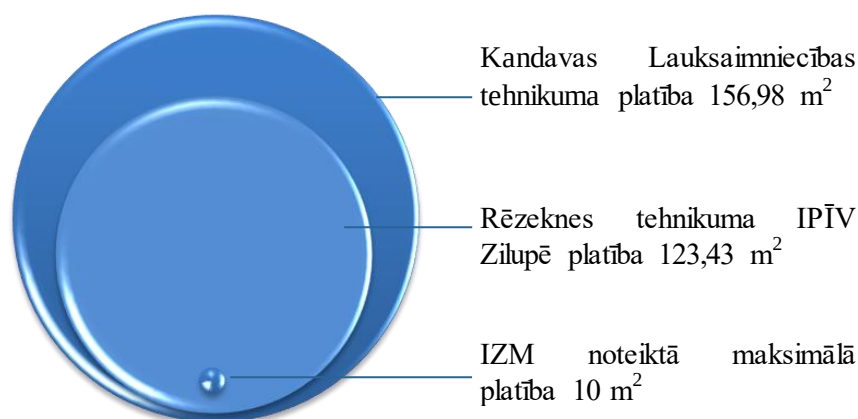
IZM sniedza šādu informāciju⁴¹¹:

plānojot optimizāciju, tika pieņemts, ka nav nepieciešami vairāk par 10 m²/vienam audzēknim (tā laika dati par vispārizglītojošām skolām liecināja, ka dažās lielajās ģimnāzijās ir pat tikai 3 m²/skolēnam). Vērtējot tā laika skolu tīklu, tika apkopota informācija par izmantojamām ēkām un mācību vajadzībām izmantojamām telpu platībām (63 IZM skolām zemesgrāmatā bija reģistrētas vairāk nekā 600 nekustamā īpašuma vienības). Dažos gadījumos telpu platības pārsniedza 150 m² un pat 200 m² uz vienu audzēkni. Vidējā platība bija ap 40 m²/audz. Pašsaprotami, ka tik liela platība, kas prasa izdevumus uzturēšanai un komunālajiem maksājumiem, nav nepieciešama.

Turklāt atbilstoši izglītības iestāžu nolikumos⁴¹² noteiktajam izglītības iestādei ir jāveic iestādes telpu un teritorijas apsaimniekošana, tātad arī to īpašumu apsaimniekošanu, kuri faktiski izglītības iestādes pamatuzdevuma īstenošanai nav nepieciešami vai nav izmantojami.

IZM ir noteikusi maksimālo telpu platību vienam izglītojamajam, taču nav noteikusi maksimālo zemes platību, kas sevī ietver, piemēram, lauksaimniecībai izmantojamo zemi, meža zemi u.c.

Tomēr, neskatoties uz Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnēs 2010.–2015. gadam paredzēto optimizāciju, tostarp, lai panāktu ēku optimālu papildījumu, atteikšanos no izglītības iestāžu darbībai nevajadzīgu ēku izmantošanas, revīzijā tika konstatēts, ka izglītības iestāžu lietojumā nodoto ēku platība uz vienu izglītojamo krietni pārsniedz IZM noteikto (skatīt 49. attēlu).

49. attēls. Būvju platības uz vienu izglītojamo salīdzinājums starp IZM noteikto un Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē, Kandavas Lauksaimniecības tehnikumā faktisko 2019. gadā.

Apkopojot informāciju par izlasē iekļauto profesionālās izglītības iestāžu, kurās ir vairākas izglītības programmu īstenošanas vietas, platību un izglītojamo skaitu konstatēts, ka, piemēram:

- ✓ Kandavas Lauksaimniecības tehnikumā (visās IPĪV) kopējā būvju platība uz vienu izglītojamo ir 156,98 m².
- ✓ Rēzeknes tehnikumā 01.06.2020. (visās IPĪV) kopējā būvju platība uz vienu izglītojamo ir 38,6 m². Zilupes IPĪV 2019. gadā – 123,43 m² (108 izglītojamie 01.01.2019.) (skatīt 20. tabulu).

Salīdzinot Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma un PIKC “Rīgas Valsts tehnikums” platību, konstatēts, ka būvju platība Kandavas Lauksaimniecības tehnikumā par 2,2 reizēm pārsniedz PIKC “Rīgas Valsts tehnikums” platību, kaut gan Kandavas Lauksaimniecības tehnikumā izglītojamo skaits 01.06.2020. ir 745, kas, salīdzinot ar PIKC “Rīgas Valsts tehnikums”, ir 2,8 reizes mazāks (2105 izglītojamie).⁴¹³

20. tabula. Būvju platība izglītības iestādēs m² uz vienu izglītojamo.⁴¹⁴

Izglītības iestādes vai IPĪV nosaukums	Zemes platība, ha	Būvju platība, m ²	Izglītojamo skaits	Būvju platība m ² uz vienu izglītojamo
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	523,95	116 949,38	745	156,98
Rēzeknes tehnikums	99,33	34 512,4	896	38,52
IPĪV Zilupē	97,89	13 330,27	108*	123,43

* 01.01.2019. dati.

No izglītības iestāžu iesniegtās informācijas par nekustamiem īpašumiem⁴¹⁵ un attiecīgi aplūkojot šos īpašumus dabā, valsts revidenti secina, ka izglītības iestādēm ilgstoši ir nekustamā īpašuma objekti, kas nav nepieciešami mācību procesam:

- ✓ angāri, kuros tiek uzglabāta lauksaimniecības tehnika (lai gan izglītības iestāde vismaz pēdējo 10 gadu laikā nav īstenojusi lauksaimniecības programmas);
- ✓ sporta zāle, kas paredzēta sporta nodarbību īstenošanai, tomēr faktiski nav izmantojama, jo radušos bojājumus dēļ ir bīstama izglītojamajiem;
- ✓ āra baseins;
- ✓ šautuve (sabrukusi);
- ✓ degvielas uzpildes stacijas;
- ✓ liellopu, cūku kūtis u.c. (skatīt 13. pielikumu)

Rēzeknes tehnikums (iepriekš Austrumlatgales Profesionālā vidusskola⁴¹⁶) plānoja IPĪV Zilupē pārcelt uz Rēzekni (slēgt) un nekustamos īpašumus nodot atsavināšanai (izņemot mežaudzes)⁴¹⁷. Taču mācību vieta netiek slēgta un Attīstības un investīciju stratēģijā 2015.–2020. gadam⁴¹⁸ izglītības iestāde ir

norādījusi, ka mācību vietas aizvēršana Zilupē rada nopietnus draudus izglītojamo skaita tehnikumā krasam samazinājumam, jo tā ir neliela pilsēta, kas noteiktai apkārtni ir kultūras un sociālais centrs. Neskatoties uz iepriekš minēto, stratēģijā⁴¹⁹ atkārtoti norādīts, ka 2024.–2025. gadā visi nekustamie īpašumi (izņemot mežaudzes) tiks nodoti atsavināšanai.

Savukārt Smiltenes tehnikuma vadība⁴²⁰ pēc Jaungulbenes profesionālās vidusskolas likvidēšanas atteicās pārņemt tās lietojumā nodotos nekustamos īpašumus, norādot, ka tie nav nepieciešami izglītības programmu īstenošanai, un ka to nodošana MK rīkojumā⁴²¹ nebija paredzēta. Tomēr vēlāk ar IZM tika noslēgts valsts nekustamo īpašumu lietojuma un pārvaldīšanas līgums. Revīzijā konstatēts, ka izglītības iestāde īpašumus neizmanto mācību procesa nodrošināšanai.

Lai novērstu trūkumus nozaru funkcijām nevajadzīgo valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanā, Valsts kontrole aicinās Ministru kabinetu izvērtēt un pilnveidot esošo valsts nekustamo īpašumu pārvaldības politikas īstenošanu.

Ieteikums

IZM regulāri izvērtēt tās valdījumā esošo un izglītības iestāžu lietošanā nodoto nekustamo īpašumu izmantošanas nepieciešamību un noteikt laika grafiku, saskaņā ar kuru tiktu veikta mācību procesam nevajadzīgo nekustamo īpašumu nodošana vai atsavināšana.

Revidējamās vienības viedoklis

Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – Ministrija) ir saņēmusi un izvērtējusi Valsts kontroles revīzijas ziņojumu. Veiktās analīzes rezultātā Ministrija ir sniegusi argumentētu skaidrojumu par Valsts kontroles konstatēto. Vienlaikus Ministrija ir vēršusi Valsts kontroles uzmanību uz to, ka visi izskatītie jautājumi aplūkojami kopsakarībās ar pēdējo desmit gadu laikā veiktajām profesionālās izglītības vērīenīgajām reformām, kas būtiski maina skatupunktu uz profesionālās izglītības procesiem. Līdz ar to konstatētie fakti vērtējami kopējā reformas kontekstā. Ministrija vēlas īpaši izcelt profesionālās izglītības 50/50 ambiciozi izvirzīto mērķi, jo tas ticis veidots apzināti, lai sabiedrībai sniegtu vēstījumu par profesionālās izglītības vērtību. Neskatoties uz demogrāfijas lejupslīdi, pēdējo 10 gadu laika periodā un īpaši pēdējo gadu laikā ir pieaudzis to jauniešu īpatsvars, kuri pēc pamatzglītības vai vispārējās vidējās izglītības iegūšanas turpina mācības profesionālās izglītības iestādēs. Liela daļa no iepriekš prognozētajām darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma neatbilstībām ir mazinājušās. Šī tendence kopumā mazina vidējās kvalifikācijas darbaspēka iztrūkumu nākotnē. Vienlaikus jāuzsver, ka tikai ar pamataizglītības absolventu iesaistīšanu profesionālās izglītības programmās šo iztrūkumu nevarēs atrisināt pilnībā, tādēļ jau kopš 2010.gada tiek attīstītas arī īsā cikla profesionālās izglītības programmas, kā arī 2014.-2020.gada ES fondu plānošanas periodā tiek veiktas mērķtiecīgas investīcijas pieaugušo izglītības attīstībā.

Profesionālā vidējā izglītība ne vien paaugstina izglītojamo teorētisko sagatavotību un profesionālo meistarību, bet arī sagatavo viņus profesionālajai darbībai un personības izaugsmei. Profesionālajai izglītībai jānodrošina jebkura indivīda jeb personas novērtēšana atbilstoši sasniegtajam, tai jābūt iekļaujošai un profesionālu izaugsmi veicinošai. Ministrija vēlas uzsvērt, ka saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 112. pantu „*Ikvienam ir tiesības uz izglītību. Valsts nodrošina iespēju bez maksas iegūt pamatzglītību un vidējo izglītību. Pamatizglītība ir obligāta.*” Lai nodrošinātu šī uzdevuma veikšanu, Ministrijas padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes sniedz vienlīdzīgas iespējas visiem jauniešiem, neatkarīgi no iepriekš apgūtā zināšanu līmeņa, valsts valodas prasmēm un sociālā stāvokļa. Izglītojamo sagatavošana studijām augstskolās nav profesionālās izglītības iestāžu prioritāte, tā ir jauniešu brīva izvēle un pievienotā vērtība - pēc profesionālās izglītības ieguves turpināt izglītības ieguvī augstākās izglītības līmenī. Profesionālās izglītības iestādes, sagatavo vidējā posma speciālistus, tādēļ nekonceitrējas uz audzēkņu akadēmisko zināšanu līmeni, bet gan uz praktisku zināšanu un prasmju apguvi.

Profesionālās izglītības sistēmas reformas un attīstības mērķu sasniegšanai Ministrija kopš 2004. gada ir veikusi ievērojamus ES fondu ieguldījumus, kuri tikai šobrīd sāk sniegt rezultātus. Pateicoties modernajai infrastruktūrai, mācību videi un mūsdienīgam mācību satura piedāvājumam, ko nodrošinājuši apjomīgie ERAF un ESF ieguldījumi, Latvijas profesionālajā izglītībā tika pilotētas un ieviestas vērienīgas pozitīvas pārmaiņas un tādējādi ievērojami pieaudzis profesionālās izglītības prestižs. Par to liecina ne vien izglītojamo pozitīvais novērtējums aptaujās, bet arī konkurence vairākās programmu grupās, lai iestātos profesionālās izglītības iestādēs. Tādēļ gan izglītības politikas veidotājiem, gan dažādām publiskām institūcijām, sadarbības partneriem un sabiedrībai kopumā jāmobilizē resursi šīs pozitīvās tendences nostiprināšanai, it īpaši ņemot vērā, ka tieši no profesionālās izglītības panākumiem un veiksmes lielā mērā atkarīga sabiedrības kopējā labklājība (t.i., stabila ekonomika), ko nodrošina pietiekamā skaitā sagatavoti augsti kvalificēti vidēja līmeņa dažādu jomu speciālisti tautsaimniecībai būtiskās nozarēs.

Valsts kontroles revīzijas ziņojums ir vēršis Ministrijas uzmanību uz vairākām jomām, kurās darbs ir uzlabojams vai akcentējams, un Ministrija veic nepieciešamos pasākumus konstatēto trūkumu novēršanai. Tomēr vienlaikus ir jāapzinās, ka izglītības un nodarbinātības attīstības tendences un jaunā paradigma šobrīd vairs neļauj balstīties tikai uz iepriekšējā pieredzē balstītām resoriskām pieejām, bet prasa dinamiskus un inovatīvus risinājumus. Ir jāattīsta spēja aplūkot procesus kopsakarībās, jo jebkura fragmentēta pieeja bez izpratnes par kopējo reformas kontekstu nodarīs kaitējumu līdz šim sasniegtajam.

Ir jāattīsta arī spēja uz klausīt profesionālās izglītības iestāžu vadība un pedagogi, kas pašreizējā īsteno reformas jaunos uzstādījumus. Ir kritiski jāizvērtē spēkā esošās procedūras, jo nevajadzīgs birokrātisks slogs, novecojuši domāšanas modeļi un neelastīga pieeja ne vien var bremsēt reformu, bet arī apturēt pozitīvās tendences, kas šobrīd izpaužas kā profesionālās izglītības pakāpenisks, bet stabils prestiža pieaugums.

Analizējot Valsts kontroles atzinumus, Ministrija ir secinājusi, ka šobrīd galvenais šķērslis pilnvērtīgai profesionālās izglītības funkcionēšanai ir esošā profesionālās izglītības programmu finansēšana. Ministrija sadarbībā ar partneriem jau ilgāku laiku strādā pie profesionālās izglītības programmu finansēšanas pilnveides risinājumu izstrādes, kas ļautu novērst atsevišķas pretrunas un nepilnības (tai skaitā saistībā ar dažādu dibinātāju izglītības iestādēm), kā arī veicinātu stratēģiskā mērķa 50/50 sasniegšanu. Tomēr nākas secināt, ka šis ir komplekss jautājums, kas risināms izglītības sistēmā kopumā, ņemot vērā arī reģionālos aspektus, un šī jautājuma pozitīvai risināšanai ir jāizrāda politiskā griba un jāmobilizē atbalstam visas iesaistītās puses.

Ministrija plāno turpināt sistēmisku darbu profesionālās izglītības reformas ietvaros šādos galvenajos darbības virzienos:

1. Profesionālās izglītības satura reforma. Reforma ir noslēguma fāzē: notiek pāreja uz mācīšanās rezultātos balstītu pieeju un programmu modularizāciju, kas ļauj īstenot mācību procesu elastīgā veidā un izmantot iegūto kvalifikāciju vai tās daļu dažādos kontekstos. Ir izstrādāti jauni profesiju standarti un kvalifikācijas prasības. Nozaru kvalifikāciju sistēmas ietvaros izveidota nozares kvalifikāciju struktūra (NKS), kas ir nozares profesiju vispārīgs raksturojums, kā arī nozares profesijās ietilpstošo specializāciju un saistīto profesiju pārskats, ietverot arī profesionālās kvalifikācijas līmeņus profesijām un specializācijām. NKS balstās uz Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūru (LKI), kas atbilst Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai un darbojas kā instruments iegūto profesiju un tām atbilstošo profesionālo kvalifikāciju salīdzināšanai un skaidrošanai, veicinot izglītojamo un darbinieku mobilitāti un sekmējot viņu mūžizglītību.
2. Tiesiskais ietvars. Ņemot vērā profesionālās izglītības reformas gaitā aprobētās pieejas, Ministrija ir izstrādājusi un iesniegusi Ministru kabinetā grozījumus Profesionālās izglītības likumā, kas ietver tiesisko regulējumu līdz šim īstenoto pieeju principiālai maiņai, lai nodrošinātu mūsdienīgu un dinamisku profesionālās izglītības sistēmu mūžizglītības kontekstā. Līdzīgi procesi notiek vairumā Eiropas valstu, taču atsevišķos jautājumos Latvija var kalpot par piemēru citām dalībvalstīm, piemēram, ar reālu un spēcīgu sociālo dialogu, ar panākumiem izglītības iestādēs balstītas profesionālās izglītības sistēmas salāgošanā ar darba vidē balstītu (DVB) mācību pieejām u.c. Ministrija kompleksi strādā arī pie apjomīgas Ministru kabineta noteikumu grozījumu paketes, kuras nepieciešamība izriet no Profesionālās izglītības likuma grozījumiem.
3. Sociālais dialogs. Nepārtraukti tiek stiprināts sociālais dialogs, balstoties uz stabiliem institucionālās sadarbības mehānismiem. Trīspusējās sadarbības ietvaros – Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Profesionālās izglītības nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē (PINTSA), kas ir augsta līmeņa sociālo partneru sadarbības forma, kā arī jomu griezumā nozaru ekspertu padomēs (NEP), kas nodrošina profesionālās izglītības atbilstību nozaru attīstības tendencēm un speciālistu pieprasījumam. Katrā profesionālās izglītības iestādē (kompetences centrā) darbojas konvents, kura sastāvā esošie izglītības iestādes administrācijas, vietējās pašvaldības, uzņēmēju un citu kompetentu institūciju pārstāvji lemj par profesionālās izglītības iestādes attīstību vietējā, reģionālā, kā arī nacionālā līmenī. Regulārs dialogs ar sociālajiem partneriem – Latvijas Darba devēju konfederāciju (LDDK) un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību (LBAS) – ļauj operatīvi risināt aktuālos jautājumus izglītojamo nodarbinātības plānošanas kontekstā. Ieguldījumu plānošanas visos posmos tiek veikti visi nepieciešamie sociālo partneru iesaistes un sabiedrības līdzdalības pasākumi, nodrošinot iespējami plašu viedokļu apzināšanu un izvērtēšanu. Gan sistēmisku, gan operatīvu jautājumu risināšanai (līdztekus PINTSA, NEP, LDDK, LBAS formātam) notiek sadarbība ar

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru un nozaru asociācijām, tai skaitā, lai attīstītu DVB mācības. Izglītības procesu atbilstība darba tirgus prasībām tiek nodrošināta arī sadarbībā ar Nodarbinātības padomi, Ekonomikas ministriju (vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognozes) un Labklājības ministriju (darba tirgus īstermiņa prognozes). Pieaugušo izglītības koordināciju nodrošina Pieaugušo izglītības pārvaldības padome. Tas ir īpaši būtiski profesionālās izglītības iestāžu darbības pilnveidei, ņemot vērā, ka Ministrijas stratēģiskais mērķis ir ievērojami akcentēt profesionālās izglītības iestāžu devumu pieaugušo izglītības nodrošinājumam valstī.

4. Izglītības iestāžu līmenī - katrai profesionālās izglītības iestādei ir attīstības un investīciju stratēģija, kas izveidota pēc valstī vienotiem principiem, pamatojoties uz Ministrijas noteiktām Profesionālās izglītības iestādes attīstības un investīciju stratēģijas 2021. – 2027. gadam izstrādes vadlīnijām.
5. ES fondu ieguldījumi. Esošajā plānošanas periodā ar ES fondu līdzfinansējumu nodrošināta gan moderna profesionālās izglītības infrastruktūra un mūsdienīgs mācību saturs saskaņā ar darba tirgus attīstības tendencēm, gan efektīvas darba formas, tai skaitā DVB mācības sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju. Jaunajā 2021. – 2027. gada plānošanas periodā paredzēta virzība uz izglītības procesu digitalizāciju (gan satura, gan īstenošanas formas aspektā), uz profesionālās izglītības inovāciju un ekselenci, darba tirgus attīstībai nepieciešamo jauno prasmju sagatavošanu, sasaisti ar zaļo ekonomiku un ilgtspēju (arī reģionālās attīstības kontekstā), veicinot arī mācību uzņēmumu un biznesa inkubatoru attīstību, izglītojamo uzņēmējspējas un individuālā potenciāla pilnvērtīgu realizāciju. Īpašu uzmanību plānots pievērst pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei, t.sk. darbam digitālā vidē. ES fondu ieguldījumi paredzēti arī, lai īstenotu ES un OECD rekomendācijas attiecībā uz prasmju politikas stratēģijas un kontroles stiprināšanu, sadarbības uzlabošanu ar dažādos pārvaldības līmeņos un procesos iesaistītajām pusēm, lai izveidotu integrētu prasmju uzraudzības un informācijas sistēmu, piesaistītu investīcijas un tās mērķtiecīgi ieguldītu, tostarp mūžizglītībā. Būtiskas investīcijas plānotas arī izglītības kvalitātes monitoringam un izglītojamo nodarbinātības apsekošanai, kā arī profesionālās izglītības analīzei, lai stiprinātu pētījumos balstītu profesionālās izglītības politiku.
6. Profesionālās izglītības finansēšana. Ministrija par būtisku uzdevumu uzskata profesionālās izglītības finansēšanas pilnveidi, kura izstrādē vēl nav gūti nepieciešamie panākumi. Kā minēts iepriekš, šāda optimāla modeļa izveide ir atkarīga arī no dažādu ārēju faktoru kompleksa, kur ir svarīga iesaistīto pušu politiskā griba. Ministrija ir veikusi apjomīgu izpēti darbu un pieredzes apmaiņu par citu valstu profesionālās izglītības sistēmu finansēšanas modeļiem (t.sk. Somijas piemērs), un jaunajā plānošanas periodā šim jautājumam pievērsīs pastiprinātu uzmanību. Profesionālās izglītības finansēšanas pieejas ir cieši saistītas arī ar izglītojamo uzņemšanas plānošanu. Risināmi ir ne tikai uzņemšanas rutīnas jautājumi (sākotnējā profesionālajā izglītībā), bet arī līdz šim mazāk raksturīgas situācijas, piemēram, kad izglītības procesā iesaistās personas ar jau iegūtu kvalifikāciju, kuru ir nepieciešams atjaunot (t.i., ja kvalifikācija iegūta pirms daudziem gadiem un izglītības dokuments mūsdienu darba tirgus prasību kontekstā vairs nav ar atbilstošu segumu), vai ir vajadzība iegūt papildu specializāciju, bet nepieciešams apgūt tikai daļu no programmas. Šis ir piemērs iepriekš aprakstītajai situācijai, kad īstenošanās reformas jau ietver sistēmiskas pieejas dažādu jauninājumu risināšanai saturiski un procesuāli (modulārā pieeja), taču rodas objektīvi nosacīta laika nobīde attiecībā uz visu tiesību aktu sakārtošanu atbilstoši reformas ieviestajiem jauninājumiem. Tas jo īpaši būtiski ir finanšu jomā, lai īstenotu iespējami racionālu pieeju finanšu resursu plānošanā un izlietojumā.

Apkopojot iepriekš minēto, Ministrija vēlas uzsvērt, ka Valsts kontroles revīzijā konstatētie fakti ir vērtējami tikai kontekstā ar pēdējo gadu plašajām profesionālās izglītības reformām, kas veicinājušas gan profesionālās izglītības prestižu, gan nodrošinājušas izglītojamo kvalifikāciju ar darba tirgum aktuālajām kompetencēm.

Revīzijas raksturojums

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir gūt pārliecību, ka valsts profesionālās vidējās izglītības sistēma ir vērsta uz profesionālās vidējās izglītības kvalitātes un prestiža celšanu, efektīvi izmantojot valsts piešķirtos finanšu un materiālos resursus.

Pamatojums

Atbilstības/lietderības revīzija “Profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība Latvijā” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2019. gada darba plānu un Pirmā revīzijas departamenta 16.10.2019. revīzijas grafiku Nr.2.4.1-6/2019.

Revīziju IZM un tās padotībā esošajās izglītības iestādēs veica revīzijas grupas vadītāja valsts revidente-juriste Ilze Ozoliņa un revīzijas grupa – valsts revidents-jurists Edgars Kašs, valsts revidentes Žaneta Ailte, Līga Viksna-Birule. Revīziju KM un tās padotībā esošajās izglītības iestādēs veica revīzijas grupas vadītāja vecākā valsts revidente Antra Apsīte un revīzijas grupa – valsts revidentes Anete Čodere, Olga Kavliša, Ilze Jansone.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

IZM, KM un to padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes ir atbildīgas par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojumi

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem.

Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka IZM, KM un to padotības iestāžu darbības profesionālās vidējās izglītības jomā ir efektīvas un vērstas uz attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanu, lai nodrošinātu profesionālās vidējās izglītības kvalitātes un prestiža celšanu.

Revīzija ir veikta par laika posmu no 01.01.2016. līdz 31.12.2019., nepieciešamības gadījumā atsevišķus revīzijas jautājumus apskatot ilgākā laika periodā.

Revīzija tika veikta IZM, KM izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas un arodizglītības programmas, jo tās valstī kopumā aptver būtisku izglītojamo skaitu, t.i., 92 %. Atsevišķa informācija ir pieprasīta no divām pašvaldību dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm, kuras arī raksturojamas kā kultūrizglītības iestādes, jo tās ir iekļautas KM padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā.

Izvirzītie izlases veidošanas kritēriji IZM padotības izglītības iestādēm izglītības programmās uzņemto izglītojamo mācību un turpmāko gaitu izvērtēšanai:

- ✓ divas izglītības iestādes ar valsts budžeta finansējuma īpatsvaru virs 5 %, četras izglītības iestādes ar valsts budžeta finansējuma īpatsvaru no 3 % līdz 4,99 %, divas izglītības iestādes,

kuru finansējuma īpatsvars ir līdz 3 %, kopā astoņas, un to valsts budžeta finansējuma apjoms pārsniedz 30 %;

- ✓ izglītības iestādes, kurām optimizācijas rezultātā ir pievienota/-as cita/-as izglītības iestāde/-es, kļūstot par to IPĪV, kā arī vismaz viena izglītības iestāde, kurai nav pievienota/-as cita/-as profesionālās izglītības iestāde/-es;
- ✓ izglītības iestādes, kurām ir piešķirts PIKC statuss, un vismaz viena izglītības iestāde, kurai nav piešķirts PIKC statuss;
- ✓ izglītības iestādes, kuras īsteno izglītības programmas mākslas jomā.

Izlasē iekļautas šādas izglītības iestādes: VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas teknikums”, Smiltenes teknikums, Daugavpils Būvniecības teknikums, Rēzeknes teknikums, Ventspils Teknikums, Kandavas Lauksaimniecības teknikums, PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma teknikums”, Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola.

Vērtējot izglītības iestāžu lietojumā nodoto nekustamo īpašumu lietderīgu izmantošanu, izlase papildināta ar PIKC “Rīgas Valsts teknikums”, jo izglītības iestādei ir četras IPĪV un tās gada pārskatā norādīti ieguldījumu īpašumi.

Revīzijā netika vērtēta profesionālo vidējo izglītības programmu un arodizglītības programmu kvalitāte.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ✓ vērtēti attīstības plānošanas dokumenti un profesionālās vidējās izglītības politikas plānošanas mērķu sasniegšanas progress un uzdevumu izpilde;
- ✓ analizētas ārējo normatīvo aktu prasības;
- ✓ analizēti IZM un izglītības iestāžu iekšējie tiesību akti, to atbilstība ārējiem normatīvajiem aktiem;
- ✓ analizēta VIIS pieejamo atskaišu un pārskatu informācija;
- ✓ analizēti VID sniegtie dati par izglītības iestāžu 2017., 2018. un 2019. gada absolventu nodarbinātību, t.sk. arī par pašnodarbinātām personām. Datu analīzei izmantots EM un IZM izstrādātais rīks “Profesijas – izglītības atbilstība”. Ja absolvents bija nodarbināts kādā no profesijām, kas atbilst izglītības programmas kodam, tika pieņemts, ka viņš strādā savā specialitātē;
- ✓ analizēti IZM sniegtie dati par izglītības iestāžu 2017., 2018. un 2019. gada absolventu studijām augstākās izglītības iestādēs;
- ✓ pārbaudīti un analizēti izglītības iestāžu uzrādītie attaisnojuma dokumenti;
- ✓ izlasē iekļautajās izglītības iestādēs analizēta atsevišķu izglītības programmu izglītojamo mācību gaitas, kā arī to turpmākās gaitas pēc izglītības iestādes absolvēšanas;
- ✓ veiktas intervijas ar IZM, izglītības iestāžu, kas īsteno profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmas, atbildīgajām personām, Konkurences padomes, FM un VAS “Valsts nekustamie īpašumi”, NEP un izglītības iestāžu konventu pārstāvjiem.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas 1. līmeņa jautājums	Revīzijas apakšjautājums	Revīzijas kritērijs	Izpilde ⁴²²
Vai IZM un KM darbības - profesionālās izglītības politikas veidošanā ir pietiekamas, lai veicinātu Izglītības pamatnostādņēs noteiktā mērķa – <i>kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei</i> – sasniegšanu un nodrošinātu tā īstenošanas uzraudzību?		Politikas plānošanas dokumentos ⁴²³ iekļautie uzdevumi ir izpildīti noteiktajos termiņos.	☉ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo daļa no politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem uzdevumiem nav izpildīti noteiktajos termiņos.
		Informatīvajos ziņojumos ⁴²⁴ konstatēta pozitīva tendence plānoto rezultātu sasniegšanā.	☉ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo informatīvajos ziņojumos ⁴²⁵ vairāku rādītāju sasniegšanā nav konstatēta pozitīva tendence plānoto rezultātu sasniegšanā.
		Attīstības plānošanas dokumentos ⁴²⁶ noteiktie pasākumi tiek īstenoti secīgi un pēctecīgi.	☉ Kritērijs ir sasniegts, jo Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam noteiktie uzdevumi secīgi turpina jau iepriekšējos plānošanas periodos iesāktās reformas profesionālās izglītības jomā, kas tika noteiktas gan Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2007.–2013. gadam ⁴²⁷ , gan Pamatnostādņēs 2010.–2015. gadam ⁴²⁸ .
		Politikas plānošanas dokumentos ⁴²⁹ noteiktie rezultatīvie rādītāji ir noteikto mērķu raksturojoši.	☉ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo Izglītības pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam noteiktie sasniedzamie rezultatīvie rādītāji ir mērķi raksturojoši. Savukārt Profesionālās izglītības iestāžu optimizācijas pamatnostādņēs 2010.–2015. gadam ir noteikti mērķi, sasniedzamie

	rezultāti, tomēr nav noteikti skaidri rezultatīvie rādītāji, atbilstoši kuriem būtu jāvērtē plānoto rezultātu izpilde vai to sasniegšanas progress.
Tiek nodrošināta atbilstošu datu un informācijas apkopošana un uzkrāšana, lai nodrošinātu attīstības plānošanas dokumentos ⁴³⁰ noteikto uzdevumu izpildes novērtēšanu.	☉ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo, lai gan tiek nodrošināta nepieciešamo datu uzkrāšana un apkopošana, tomēr atbilstoši revīzijā konstatētajam IZM nav nodrošinājusi pilnīgas un patiesas informācijas iekļaušanu VIIS par izglītojamo atskaitīšanas iemesliem.
Ir sasniegti plānotie rezultāti, izpildīti rezultatīvie rādītāji un nodrošināta to pēctecība ⁴³¹ .	☉ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo IZM ir nodrošinājusi tikai daļu no plānoto rezultatīvo rādītāju sasniegšanas.
01.01.2020. valstī kopumā ir sasniegta izglītojamo proporcija vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības programmās pēc pamatzglītības ieguves 50/50 % ⁴³² .	⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo IZM nav nodrošinājusi politikas plānošanas rezultātu – skolēnu proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā vidējās izglītības pakāpē 50/50% – sasniegšanu līdz 01.01.2020. 01.01.2020. izglītojamo proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā vidējās izglītības pakāpē (kas uzņemti 2019./2020. gadā pēc 9. klases) ir 61,46/38,54 %.
IZM un KM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventu īpatsvars no uzņemto izglītojamo skaita ir virs 60 %.	☉ Kritērijs ir sasniegts, jo atbilstoši revīzijā konstatētajam vidēji absolventu īpatsvars no uzņemto izglītojamo skaita 2017., 2018. un 2019. gadā ir 61,86 %. Saskaņā ar VIIS datiem profesionālās vidējās izglītības programmās uzņemti kopā 26 705 izglītojamie, kuriem izglītības programma bija jāpabeidz 2017., 2018. un 2019. gadā. No tiem profesionālās vidējās izglītības programmas absolvēja kopā 16 521 izglītojamais.
Valstī kopumā par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu atskaitīto audzēkņu skaits nepārsniedz 3 %.	☉ Kritērijs sasniegts daļēji, jo plānotais rezultatīvais rādītājs – valstī kopumā par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu no profesionālās vidējās izglītības iestādēm atskaitīto audzēkņu skaits nepārsniedz 3 % – nav

			sasniegts. Saskaņā ar VIIS datiem 2018./ 2019. mācību gadā par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu no profesionālās izglītības programmām atskatīti 4,62 % izglītojamo.
		Ir sasniegti likumos par valsts budžetu kārtējam gadam ⁴³³ paskaidrojumos IZM noteiktie raksturojošākie darbības rezultatīvie rādītāji un kvalitātes rādītāji.	⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo likumos par valsts budžetu kārtējam gadam ⁴³⁴ noteiktie darbības un kvalitātes rādītāji netiek sasniegti.
		KM izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri ir nodarbināti vai studē augstākās izglītības iestādē savā specialitātē, ir virs 90 %.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
2. Vai atbildīgo institūciju darbības, īstenojot profesionālās vidējās izglītības politiku, ir pietiekamas, efektīvas un vērstas uz attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu?	2.1. Vai profesionālās vidējās izglītības politikas īstenošanā iesaistīto institūciju sadarbība ir pietiekama un efektīva, nodrošinot profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma atbilstību nodarbinātības struktūrai (reģionu un nacionālajā līmenī), darba tirgus vajadzībām?	Par profesionālās vidējās izglītības jomu atbildīgās institūcijas savstarpēji sadarbojas, lai noteiktu profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu.	⊗ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo, lai gan par profesionālās vidējās izglītības jomu atbildīgās institūcijas – IZM, NEP, PINTSA savstarpēji sadarbojas, tomēr to sadarbība ir nepietiekama attiecībā uz izglītības programmām, kuras tiek īstenotas kultūrizglītības jomā, un netiek nodrošināta pietiekama KM iesaiste.
		IZM un KM, analizējot, plānojot profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu, informācija tiek vērtēta par profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu kopumā neatkarīgi no profesionālās izglītības iestādes dibinātāja.	⊗ Kritērijs sasniegts daļēji, jo IZM un KM, analizējot, plānojot profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu, informācija netiek vērtēta par profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu kopumā – katra ministrija uzņemšanas plānu gatavo atsevišķi atšķirīgā laika posmā – faktiski ar pusgada starpību.

Profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma plānošanā tiek iesaistītas izveidotās nozares ekspertu (darba devēju) padomes, to viedoklis tiek ņemts vērā.	⊕ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo, lai gan Nozaru ekspertu padomes tiek iesaistītas profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma plānošanā, tomēr to viedoklis ir provizorisks, jo balstīts nepilnīgā informācijā.
Regulāri tiek apzinātas izglītības programmas, kurās darba tirgum trūkst kvalificētu speciālistu, ņemot vērā faktisko izglītojamo skaitu šajās izglītības programmās.	⊕ Kritērijs ir sasniegts, jo IZM uzņemšanas plānu projektos tiek norādīts uz programmām, kurās būtu nepieciešams uzņemt izglītojamos un kurās darba tirgum trūkst speciālistu.
Atbildīgās institūcijas sadarbojoties veic darbības, lai nodrošinātu izglītojamo piesaisti izglītības programmās, kurās nav nodrošināts tirgus pieprasījums.	⊕ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo, lai gan tiek veiktas darbības profesionālās izglītības prestiža celšanai, kā arī izglītojamo piesaistei izglītības programmās, kurās nav nodrošināts tirgus pieprasījums, tomēr tās ir nepietiekamas, jo joprojām netiek uzņemts pietiekams izglītojamo skaits un atsevišķās programmās piesaistītais izglītojamo skaits ir nepietiekams, lai nokomplektētu pilnu grupu.
VISC un LNKC kompetence ir nodalīta, to uzdevumi nepārklājas profesionālās vidējās izglītības jomā.	⊕ Kritērijs ir daļēji sasniegts, ko revīzijā konstatēta daļēja VISC un LNKC veikto darbību dublēšanās.
Profesionālās izglītības iestādes plāno izglītības programmu piedāvājumu sasaistē ar reģiona un nozaru vajadzībām un izglītojamo skaitu pamatizglītības programmās.	⊕ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo revīzijā konstatēts, ka izglītības programmās tiek uzņemti izglītojamie, kaut gan nozares pārstāvji sniedz negatīvu vērtējumu, piemēram, attiecībā uz Jēkabpils Agrobiznesa koledžas īstenoto “Multimediju dizaina programmu”. IZM nav veikusi nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu konventa sēžu sasaukšanu un savu pārstāvju dalību triju izglītības iestāžu konventu

	sastāvā ⁴³⁵ , kuras nav regulāri nodrošinājušas konventa sēžu sasaukšanu.
Pirms licences izsniegšanas IZM un LNKČ, saskaņojot profesionālās vidējās izglītības programmas īstenošanas uzsākšanu, izvērtē: - izglītības programmas aktualitāti atbilstoši nozares un nacionālā līmeņa vajadzībām; - citu profesionālās izglītības iestāžu piedāvājumu.	⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo pirms licences izsniegšanas, IZM saskaņojot profesionālās vidējās izglītības programmas īstenošanas uzsākšanu, nevērtē izglītības programmas aktualitāti atbilstoši nozares, nacionālā līmeņa vajadzībām un citu profesionālās izglītības iestāžu piedāvājumam. Izglītības programmu piedāvājums horizontālā līmenī izglītības iestāžu griezumā atbilstoši nozares un reģiona vajadzībām tiek vērtēts izglītojamo uzņemšanas plānu izstrādes procesā.⁴³⁶ Trīs no izlasē iekļautajām profesionālās izglītības iestādēm ir uzsākušas izglītības programmas īstenošanu bez licences saņemšanas.
Tiek nodrošināta profesionālās vidējās izglītības satura atbilstība un attīstība atbilstoši nozaru vajadzībām, sadarbojoties ar nozaru ekspertiem.	⊙ Kritērijs ir sasniegts, jo tiek nodrošināta profesionālās vidējās izglītības satura atbilstība un attīstība atbilstoši nozaru vajadzībām, sadarbojoties ar nozaru ekspertiem. Pēc PINSTA sēdēs pieņemtajiem lēmumiem⁴³⁷ attiecībā uz otrā un trešā profesionālā kvalifikācijas līmeņa profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību un nozaru kvalifikācijas struktūru saskaņošanu no 2017. gada līdz 2019. gadam kopā ir saskaņoti 179 profesiju standarti un profesionālās kvalifikācijas prasības. 2018. gadā ir saskaņotas 15 nozaru kvalifikācijas struktūru izstrādes un 1 nozaru kvalifikācijas struktūras aktualizācija. 2019. gadā 5 nozaru kvalifikācijas struktūru aktualizācijas.
Revidējamā laika posmā profesionālās vidējās izglītības programmas ir pārskatītas un aktualizētas, sadarbojoties ar nozaru profesionālajām	⊙ Kritērijs ir sasniegts, jo revidējamā laika posmā profesionālās vidējās izglītības programmas ir pārskatītas un aktualizētas. Laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam no visām izglītības programmām, par kurām veikti ieraksti VIIS par licencēšanu vai grozījumu izdarīšanu, vismaz

	asociācijām un izglītības iestāžu vadītājiem.	42 % gadījumu akceptēti izglītības programmu grozījumi.
	Nozares ekspertu padomes koordinē un veicina komersantu sadarbību ar profesionālās izglītības iestādēm izglītības programmu īstenošanas jautājumos, tai skaitā darba vidē balstītu mācību atbalstīšanā, mācību un kvalifikācijas prakses organizēšanā.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo Nozares ekspertu padomes koordinē un veicina komersantu sadarbību ar profesionālās izglītības iestādēm izglītības programmu īstenošanas jautājumos, tai skaitā darba vidē balstītu mācību atbalstīšanā, mācību un kvalifikācijas prakses organizēšanā.
	Profesionālās vidējās izglītības programmu licencēšanas un akreditācijas sistēma ir elastīga.	☑ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo izveidotajā licencēšanas procesā notiek daļēja funkciju dublēšanās atbildīgo iestāžu veiktajā darbā. Licencējamās izglītības programmas saskaņošanu IZM faktiski veic divas reizes. VISC regulāri notiek izglītības programmu vērtēšana, kuras rezultātā netiek izvērtētas VISC un virzītas tālāk licencēšanai.
	Akreditācijas kārtība nodrošina neatkarīgu izglītības programmas īstenošanas kvalitātes vērtējumu.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo kopumā profesionālās vidējās izglītības programmu akreditācijas sistēma ir elastīga un akreditācijas kārtība nodrošina neatkarīgu izglītības programmas īstenošanas kvalitātes vērtējumu.
	Par profesionālās vidējās kultūrizglītības programmām atbildīgās institūcijas (IZM un KM) savstarpēji sadarbojas, lai vienotos par specializāciju izglītības programmu ietvaros, nodrošinot šīs informācijas atklātību.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
	Izglītības programmām ar identisku nosaukumu un iegūstamo kvalifikāciju nav identificējamās atšķirības mācību plānā un mācību priekšmetu programmās, kas	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.

		norādītu uz atšķirīgām specializācijām.	
		Ja izglītības programmām ar identisku nosaukumu ir identificējamā atšķirības mācību plānā un mācību priekšmetu programmās, kas norāda uz atšķirīgām specializācijām, tad tas tiek norādīts iegūstamajā kvalifikācijā.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
2.2. Vai, plānojot profesionālās vidējās izglītības izglītojamo skaitu, tiek nodrošināta sasaiste ar darba tirgus vajadzībām?	Ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaits profesionālās izglītības iestādēs sadalījumā pa izglītības programmām IZM tiek plānots par valsti kopumā neatkarīgi no profesionālās izglītības iestādes dibinātāja.	⊙ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo, plānojot uzņemamo izglītojamo skaitu, IZM nav pilnīgas informācijas par KM plānoto uzņemto skaitu, kas sagatavo būtisku izglītojamo skaitu mākslas nozarē, kurā atsevišķu programmu grupās ietilpstošas programmas īsteno arī IZM padotībā esošās izglītības iestādes.	
	Nozares ekspertu padomēm tiek sniegti dati par profesionālās vidējās izglītības programmās uzņemtajiem un atskaitītajiem izglītojamajiem visās profesionālās izglītības iestādēs neatkarīgi no to dibinātāja.	⊙ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo, lai gan IZM sniedz NEP informāciju, tomēr revīzijā konstatēts, ka tā ir nepilnīga un nav pietiekami aktuāla kvalitatīva priekšlikuma sniegšanai.	
	Valsts finansēto vietu skaitu profesionālajā vidējā izglītībā plāno atbilstoši Ekonomikas ministrijas darba tirgus pieprasījuma prognozēm un nozaru pārstāvju priekšlikumiem, ņemot vērā mācības nepabeigušo izglītojamo skaitu un prognozi.	⊙ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo, lai gan IZM norāda, ka valsts finansēto vietu skaitu profesionālajā vidējā izglītībā plāno, pamatojoties uz Ekonomikas ministrijas darba tirgus pieprasījuma prognozēm, tomēr revīzijā konstatētas atšķirības starp darbaspēka pieprasījuma struktūru un IZM uzņemšanas plānu struktūru. Arī NEP priekšlikumi sniegti, pamatojoties uz nepietiekamu un nepilnīgu	

		informāciju, līdz ar to tie ir provizoriski.
	KM ir definējusi nacionālo pasūtījumu kultūrizglītības jomā.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
	Ministrijās ir noteikta kārtība, atbilstoši kurai tiek īstenota no valsts budžeta finansēto vietu skaita plānošana profesionālās izglītības iestādēs.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo IZM ir noteikta kārtība, atbilstoši kurai tiek īstenota no valsts budžeta finansēto vietu skaita plānošana profesionālās izglītības iestādēs.
	Profesionālās izglītības iestādēm ir noteikti skaidri kritēriji, atbilstoši kuriem tās plāno izglītojamo uzņemšanu.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo IZM profesionālās izglītības iestādēm nosaka skaidrus kritērijus, atbilstoši kuriem tās plāno izglītojamo uzņemšanu.
	Izmaiņas izglītojamo uzņemšanas plānu projektos: ✓ tiek saskaņotas ar atbildīgajām ministrijām, Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomi un Nozares ekspertu padomēm; ✓ tās ir pamatotas ar izmaiņām darba tirgus pieprasījumā.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo izmaiņas IZM izglītojamo uzņemšanas plānu projektos tiek saskaņotas ar atbildīgajām ministrijām, Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomi un Nozares ekspertu padomēm ⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo IZM izglītojamo uzņemšanas plānu projekti nav pamatoti ar izmaiņām darba tirgus pieprasījumā.
	Profesionālās izglītības iestādes izglītojamos uzņem atbilstoši apstiprinātajiem uzņemšanas plāniem, rīkojumiem.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo izglītības iestādes izglītojamos uzņem atbilstoši apstiprinātajiem uzņemšanas plāniem, rīkojumiem.
2.3.Vai profesionālās izglītības iestādes, nodrošinot mācību procesu, lai	Profesionālās izglītības iestādes sadarbojas ar nozaru pārstāvjiem, lai nodrošinātu izglītojamajiem	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo profesionālās izglītības iestādes sadarbojas ar nozaru pārstāvjiem, lai nodrošinātu izglītojamajiem kvalifikācijas un

pietiekami to sasaista ar kvalifikācijas un mācību praksi. darba tirgu?		mācību praksi.
	Profesionālās izglītības pedagogiem ir nodrošināta profesionālās kompetences pilnveide.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo profesionālās izglītības pedagogiem ir nodrošināta profesionālās kompetences pilnveide.
	Kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvs nodrošina kvalifikācijas eksāmena neatkarīgu un objektīvu novērtējumu.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvs nodrošina kvalifikācijas eksāmena neatkarīgu un objektīvu novērtējumu.
	Profesionālās izglītības iestādes iesaistās Eiropas Savienības struktūrfondu projektā “Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos”.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo profesionālās izglītības iestādes iesaistās projektā “Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos”. Projektā kopš uzsākšanas un līdz 2018./2019. mācību gada beigām aktīvi iesaistījušās 38 profesionālās izglītības iestādes, no kurām 20 īsteno DVB mācības. Turklāt līdz 2019. gada 11. janvārim DVB mācībām bija pielāgotas 258 izglītības programmas 90 kvalifikācijās⁴³⁸.
	Profesionālās izglītības iestādēs tiek īstenotas modulārās izglītības programmas.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo profesionālās izglītības iestādēs tiek īstenotas modulārās izglītības programmas.
2.4.Vai valsts budžeta dotācijas aprēķināšanas kārtība ir skaidra un caurskatāma un vai tā nodrošina profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu segšanu?	IZM un KM ir veikušas darbības aprēķināšanas normatīvā regulējuma pārskatīšanai, nodrošinot profesionālās vidējās izglītības programmu īstenošanas izmaksu segšanu.	☑ Kritērijs nav sasniegts, jo, lai gan 10 gadu periodā ir veiktas darbības normatīvā regulējuma pārskatīšanai, tomēr rezultātā tās nav bijušas efektīvas un normatīvais regulējums nav aktualizēts.

	KM un LNKČ ir noteikti principi un kritēriji valsts budžeta dotācijas sadalei, kas nodrošina vienlīdzīgu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
	Valsts budžeta dotācijas aprēķināšana KM profesionālās izglītības iestādēm ir caurskatāma.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
2.5. Vai PIKC izveide ir veicinājusi profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla diferenciaciju un attīstību?	Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un saglabāšanas kritēriji ir nepārprotami, t.i., visām profesionālās izglītības iestādēm tiek piemērota vienota pieeja to izvērtēšanai.	⊗ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo normatīvajā aktā noteiktie kritēriji nav nepārprotami, līdz ar to izglītības iestādes pielāgo tos vēlamajam rezultātam.
	Ir noteiktas skaidras prasības profesionālās izglītības kompetences centru kritēriju izpildei un kārtība kritēriju izpildes izvērtēšanai.	⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo revīzijā tika konstatēts, ka profesionālās izglītības iestādes piemēro atšķirīgu pieeju kritēriju izpildes noteikšanai un ne vienmēr sniedz pilnīgu un patiesu informāciju par PIKC statusa ieguvei un saglabāšanai noteikto kritēriju izpildi.
	Profesionālās izglītības kompetences centru kritērijiem ir noteiktas sasniedzamās vērtības, un, tās izmantojot, ir iespējams novērtēt attīstības tendenci.	⊗ Kritērijs sasniegts daļēji, jo no 16 PIKC statusa atbilstībai noteiktajiem kritērijiem 12 ir bez noteiktām sasniedzamajām vērtībām, tādējādi nevar izvērtēt arī PIKC attīstības tendenci.
	Profesionālās izglītības iestādes sniedz pilnīgu un patiesu informāciju par profesionālās	⊗ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo izglītības iestādēm ir iespēja informāciju par atbilstību PIKC kritērijiem norādīt tā, lai kritērijs būtu atzīstams

izglītības kompetences centra statusa ieguvei noteikto kritēriju izpildi.	par izpildītu un netiktu apšaubīts izglītības iestādes statuss. Revīzijā konstatēts, ka VIIS norādītā informācija par izglītojamo atskaitīšanas iemesliem lielākajā daļā no izlasē izskatītajiem gadījumiem nav patiesa un pilnīga.
KM profesionālās izglītības iestādes izpilda profesionālās izglītības kompetences centra kritērijus, iegūstot profesionālās izglītības kompetences centra statusu.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
Profesionālās izglītības iestādes, kuras ir ieguvušas profesionālās izglītības kompetences centra statusu, katru mācību gadu ir izpildījušas profesionālās izglītības kompetences centra statusa kritērijus.	⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo atbilstoši konstatētajam izglītības iestādes sniedz nepatiesu un nepilnīgu informāciju par vismaz viena kritērija izpildi un piemēro atšķirīgu pieeju kritēriju vērtēšanā.
KM profesionālās izglītības iestāžu, kas ieguvušas profesionālās izglītības kompetences centra statusu, kvalitātes kritēriji un to izpilde ir augstāki nekā profesionālās izglītības iestādēm, kurām nav profesionālās izglītības kompetences centra statusa. Piemēram, izglītojamo sasniegumi centralizētajos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos.	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.
Profesionālās izglītības kompetences centru tīkla attīstība ir plānota atbilstoši attīstības	⊗ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo nav veikts pamatots izvērtējums par veiktās optimizācijas izmaksu efektivitāti, un revīzijā konstatētas nepilnības

plānošanas noteiktajam.	dokumentos ⁴³⁹	programmu pārklājumā.
Profesionālās kompetences tālākizglītības īstenošanu.	izglītības centri nodrošina programmu	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo IZM padotībā esošās izglītības iestādes nodrošina arī tālākizglītības programmu īstenošanu.
Profesionālās kompetences centru darba nodrošināšanai ir vadlīnijas.	izglītības centru metodiskā izstrādātas	☑ Kritērijs sasniegts daļēji. IZM tikai 19.06.2019. izstrādāja nozaru sadalījumu, kurā IZM padotībā esošajiem PIKC ir pienākums veikt reģionālā vai nozares metodiskā centra funkcijas, bet vadlīnijas metodiskā darba nodrošināšanai nav izstrādātas.
Ir noteikts metodiskā darba sadalījums pa jomām/reģioniem starp profesionālās izglītības kompetences centriem, ņemot vērā visus profesionālās izglītības kompetences centrus neatkarīgi no to dibinātāja.		☒ Kritērijs nav sasniegts. IZM 19.06.2019. rīkojumā norādītais nozaru sadalījums ir noteikts tikai IZM padotībā esošajiem PIKC, neņemot vērā citu ministriju dibinātās izglītības iestādes.
IZM profesionālās izglītības iestādes regulāri izvērtē to īpašumā vai lietošanā esošā īpašuma pielietojumu mācību procesā.		☑ Kritērijs ir sasniegts, tomēr, lai gan profesionālās izglītības iestādes izvērtē to īpašumā vai lietošanā esošā īpašuma pielietojumu mācību procesā, tomēr ne vienmēr tiek īstenotas turpmākas darbības nekustamo īpašumu nodošanai vai atsavināšanai.
Nekustamā īpašuma sastāvs ir nepieciešams, lai produktīvi ⁴⁴⁰ nodrošinātu izglītības iestādes funkciju un uzdevumu īstenošanu.		☑ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo revīzijā tika konstatēts, ka izglītības iestādēm lietošanā ir arī nekustamie īpašumi, kas netiek izmantoti mācību procesa nodrošināšanai.

IZM ir noteikusi kārtību, kādā profesionālās izglītības iestādes veic finansējuma izlietojuma, t.sk. īpašumu uzturēšanas izdevumu izlietojuma, izvērtēšanu.	⊗ Kritērijs nav sasniegts, jo IZM nav noteikusi kārtību, kādā profesionālās izglītības iestādes veic finansējuma izlietojuma, t.sk. īpašumu uzturēšanas izdevumu izlietojuma, izvērtēšanu.
IZM sagatavo plānu un īstenošanas laika grafiku izglītības programmu īstenošanai nevajadzīgo īpašumu atsavināšanai.	⊗ Kritērijs nav sasniegts. IZM apkopo izglītības iestāžu sniegto informāciju par nekustamo īpašumu izmantošanu, taču netiek sagatavots plāns un laika grafiks izglītības iestāžu pamatuzdevuma īstenošanai nevajadzīgu īpašumu atsavināšanai vai nodošanai.
Profesionālās izglītības iestāžu īpašumā un valdījumā esošā materiāltehniskā bāze ir vajadzīga izglītības programmu īstenošanai.	⊗ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo revīzijā konstatēts, ka profesionālās izglītības iestāžu īpašumā un valdījumā esošā materiāltehniskā bāze tiek izmantota arī ieņēmumu gūšanai un atsevišķos gadījumos izglītības iestādes materiāltehniskā bāze netiek izmantota izglītības programmu īstenošanai.
Revidējamā laika posmā, apvienojot profesionālās izglītības iestādes, izveidojot profesionālās izglītības kompetences centru, ir optimizēta profesionālās izglītības iestādes organizatoriskā struktūra, kā rezultātā ir finanšu līdzekļu ietaupījums.	⊗ Kritērijs ir daļēji sasniegts. IZM nav vērtējusi⁴⁴¹, kādu daļu no Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēs 2010.–2015. gadam norādītā izmaksu nodrošinājuma palielinājuma ir sniegusi profesionālās izglītības iestāžu optimizācija un kādu daļu izglītojamo skaita samazinājums. Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas izdevumi atsevišķi nav uzskaitīti un aprēķini nav veikti, jo nav iespējams aprēķināt, cik izmaksātu neoptimizēta tīkla uzturēšana. Optimizācijas rezultātā tiek nodoti īpašumi un sakārtotas īpašumtiesības arī uz nekustamajiem īpašumiem.
KM profesionālās izglītības kompetences centru nepieciešamais papildus valsts budžeta finansējums	Par kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.

	uzturēšanas izdevumu segšanai ir pamatots.	
	Profesionālās izglītības iestādes sadarbojas un konsultējas ar darba tirgus pārstāvjiem, lai nodrošinātu materiāltehniskās bāzes atbilstību nozares attīstības tempam un darba tirgus prasībām.	☑ Kritērijs ir sasniegts, jo profesionālās izglītības iestādes sadarbojas un konsultējas ar darba tirgus pārstāvjiem, lai nodrošinātu materiāltehniskās bāzes atbilstību nozares attīstības tempam un darba tirgus prasībām.
	Profesionālās izglītības iestādes plāno un paredz finansējumu materiāltehniskās bāzes uzturēšanai, atjaunošanai un modernizēšanai.	☑ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo revīzijā konstatēts, ka no valsts budžeta izglītības iestādes 2018., 2019. gadā kapitālajiem ieguldījumiem novirzījušas tikai 2 % no tām sniegtās valsts budžeta dotācijas, savukārt no Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums kapitālajiem ieguldījumiem ir 23 306 472 <i>euro</i> apmērā.
	Iegādājoties un atjaunojot materiāltehnisko bāzi, tiek ņemts vērā reģionā līdzās esošu profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmu piedāvājums, izglītojamo skaits, materiāltehniskā bāze un tās noslodze.	☑ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo revīzijā konstatēts, ka, lai gan reģionā jau ir izglītības iestādes, kuras īsteno attiecīgās nozares izglītības programmas, tomēr šādas programmas tiek uzsāktas īstenojot arī citā reģionā esošajā izglītības iestādē.
	Profesionālās vidusskolas, arodskolas un profesionālās izglītības kompetences centru struktūrvienības – izglītības programmu īstenošanas vietas (izņemot ieslodzījuma vietas) – nodrošina izglītības programmu mācību aprīkojuma modernizēšanu un infrastruktūras atjaunošanu atbilstoši darba tirgus prasībām.	☑ Kritērijs ir daļēji sasniegts, jo izglītības programmu īstenošanas vietās netiek nodrošināta līdzvērtīga materiāltehniskā bāze izglītojamajiem, salīdzinot ar izglītības iestādes galveno izglītības programmu īstenošanas vietu.

Profesionālās vidējās izglītības iestāžu izglītojamo vidū nav personu, kuras konkrētajā kvalifikācijā jau:

- ir ieguvušas augstāko izglītību;
- ir ieguvušas profesionālo vidējo izglītību.

- ☑ Kritērijs ir sasniegts, jo profesionālās vidējās izglītības iestāžu izglītojamo vidū nav personu, kuras konkrētajā kvalifikācijā jau ir ieguvušas augstāko vai profesionālo vidējo izglītību.

Sektora vadītāja

S. Zunde

Departamenta direktore

I. Kalvāne

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Saīsinājumi, termini un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DVB	darba vidē balstītas
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
IKP	iekšzemes kopprodukts
IKVD	Izglītības kvalitātes valsts dienests
IPĪV	izglītības programmu īstenošanas vieta
ISCED	Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	KANDAVAS LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKUMS
KIP	Kultūrizglītības padome
KM	Kultūras ministrija
Latvijas Jūras akadēmija	LATVIJAS JŪRAS AKADĒMIJA
LDDK	Latvijas Darba devēju konfederācija
LNKC	Latvijas Nacionālais kultūras centrs
MK	Ministru kabinets
NACE	Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija
NAP	Nacionālais attīstības plāns
NEP	Nozaru ekspertu padomes
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PIKC	profesionālās izglītības kompetences centrs
PIKC “Liepājas Valsts tehnikums”	PIKC “LIEPĀJAS VALSTS TEHNIKUMS”
PINTSA	Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome
PKC	Pārresoru koordinācijas centrs
PKE	profesionālās kvalifikācijas eksāmens
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
STEM	<i>Science</i> (zinātne), <i>Tehnology</i> (tehnoloģijas), <i>Engineering</i> (inženierzinātne), <i>Mathematic</i> (matemātika)
VAS	valsts akciju sabiedrība
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VIIS	Valsts izglītības informācijas sistēma
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VSAOI	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
VSIA	valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību

1. pielikums. IZM pakļautības izglītības iestādes, to īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.

Izglītības un zinātnes ministrija					22616	
Aizkraukles Profesionālā vidusskola	326	Banku Uzņēmējdarbības koledža	augstskolas	15	Daugavpils Būvniecības tehnikums	1201
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	61	Grāmatvedība		10	Arhitektūra	95
Autotransports	67	Komerczinības		5	Autotransports	148
Būvniecība	15				Būvdarbi	382
Ēdināšanas pakalpojumi	80				Būvniecība	134
Koka izstrādājumu izgatavošana	32				Ēdināšanas pakalpojumi	47
Kokizstrādājumu izgatavošana	23				Interjera dizains	144
Mašīnzinības	29				Kokizstrādājumu izgatavošana	20
Metālapstrāde	19				Metālapstrāde	80
					Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģija	151
Daugavpils tehnikums	809	Daugavpils profesionālā vidusskola	Tirdzniecības	373	Daugavpils Universitātes “Daugavpils Universitātes medicīnas koledža”	72
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	107	Ēdināšanas pakalpojumi		208	Bērnu aprūpe	12
Autotransports	121	Komerczinības		21	Māšzinības	60
Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	88	Restorānu pakalpojumi		38		
Dzelzceļa pakalpojumi	76	Tūrisma pakalpojumi		18		
Dzelzceļa transports	72	Viesnīcu pakalpojumi		88		
Enerģētika un elektrotehnika	89					
Frizieru pakalpojumi	64					
Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūves tehnoloģija	17					
Komerczinības	46					
Programmēšana	72					
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	28					
Telemehānika un loģistika	29					

Jelgavas Tehnikums	965	Jēkabpils Agrobiznesa koledža	549	Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	773
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	106	Augkopība	48	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	27
Autotransports	186	Būvdarbi	49	Augkopība	17
Būvdarbi	80	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	53	Autotransports	194
Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	105	Grāmatvedība	57	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	43
Kokizstrādājumu izgatavošana	80	Komerczinības	65	Enerģētika un elektrotehnika	26
Programmēšana	103	Lauksaimniecība	15	Ēdināšanas pakalpojumi	148
Restorānu pakalpojumi	20	Multimediju dizains	81	Kokizstrādājumu izgatavošana	14
Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģija	99	Programmēšana	69	Komerczinības	8
Viesnīcu pakalpojumi	159	Skaistumkopšanas pakalpojumi	16	Lauksaimniecība	17
Zemes ierīcība	27	Telemehānika un loģistika	21	Lauksaimniecības tehnika	196
		Viesnīcu pakalpojumi	75	Viesnīcu pakalpojumi	83
PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”	517	Latvijas Jūras akadēmijas Jūrskola	330	Latvijas Universitātes aģentūra “Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledža”	378
Autotransports	88	Jūras transports	216	Māszinības	119
Bērmu aprūpe	12	Kuģu mehānika	114	Sociālā aprūpe	122
Ēdināšanas pakalpojumi	108			Zobārstniecība	137
Koka izstrādājumu dizains	46				
Kokizstrādājumu izgatavošana	18				
Mašīnzinības	20				
Miltu izstrādājumu ražošana	26				
Restaurācija	16				
Restorānu pakalpojumi	12				
Skaistumkopšanas pakalpojumi	41				
Telemehānika un loģistika	45				
Tūrisma pakalpojumi	46				
Viesnīcu pakalpojumi	39				

Liepājas Jūrniecības koledža	326	Malnavas koledža	363	Ogres tehnikums	1148
Jūras transports	250	Augkopība	32	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	45
Kuģu mehānika	76	Autotransports	102	Būvdarbi	39
		Banku zinības un finanses	67	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	114
		Lauksaimniecība	57	Elektronika	37
		Lauksaimniecības tehnika	79	Ēdināšanas pakalpojumi	119
		Lopkopība	26	Grāmatvedība	53
				Interjera dizains	38
				Kokizstrādājumu izgatavošana	48
				Mašīnzinības	17
				Meža darbi un tehnika	71
				Mežsaimniecība	105
				Mežsaimniecības tehnika	135
				Multimediju dizains	102
				Reklāmas dizains	22
				Vides dizains	44
				Viesnīcu pakalpojumi	77
				Vizuālās saziņas līdzekļu māksla	82
PIKC "Liepājas Valsts tehnikums"	1277	PIKC "Rīgas Tehniskā koledža"	1183	PIKC "Rīgas Valsts tehnikums"	2339
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	14	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	59	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	95
Autotransports	142	Autotransports	248	Autotransports	382
Banku zinības un finanses	100	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	169	Būvdarbi	27
Būvdarbi	64	Elektronika	73	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	189
Būvniecība	27	Enerģētika un elektrotehnika	85	Dzelzceļa pakalpojumi	92
Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	67	Inženiermehānika	37	Dzelzceļa transports	65
Enerģētika un elektrotehnika	63	Kokizstrādājumu izgatavošana	58	Enerģētika un elektrotehnika	183
Ēdināšanas pakalpojumi	128	Mehatronika	65	Ēdināšanas pakalpojumi	9
Frizieru pakalpojumi	55	Metālapstrāde	53	Grāmatvedība	95
Grāmatvedība	60	Programmēšana	207	Inženiermehānika	59
Koka izstrādājumu izgatavošana	4	Telekomunikācijas	63	Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūves	32

				tehnoloģija	
Komerczinības	99	Telemehānika un loģistika	66	Kokizstrādājumu izgatavošana	121
Mehatronika	93			Komerczinības	201
Metālapstrāde	57			Ķīmijas tehnoloģijas	61
Programmēšana	52			Poligrāfija un izdevējdarbība	134
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	75			Poligrāfijas ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	72
Telemehānika un loģistika	83			Programmēšana	265
Viesnīcu pakalpojumi	94			Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	32
				Telemehānika un loģistika	225
Rēzeknes tehnikums	967	Rīgas 3. arodskola	279	Rīgas Mākslas un mediju tehnikums	1044
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	9	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	30	Apģērbu dizains	93
Autotransports	164	Metālapstrāde	218	Būvdarbi	43
Būvdarbi	108	Programmēšana	31	Foto dizains	118
Būvniecība	14	Rīgas Celtniecības koledža	468	Interjera dizains	81
Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	73	Arhitektūra	200	Koka izstrādājumu izgatavošana	8
Enerģētika un elektrotehnika	77	Būvdarbi	45	Koka mākslinieciskā apstrāde	142
Ēdināšanas pakalpojumi	157	Būvniecība	82	Metāla mākslinieciskā apstrāde	38
Interjera dizains	52	Restaurācija	57	Multimediju dizains	218
Kokizstrādājumu izgatavošana	30	Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģija	84	Reklāmas dizains	118
Komerczinības	49			Tekstilizstrādājumu dizains	17
Pārtikas produktu tehnoloģija	58			Vides dizains	97
Programmēšana	79			Vizuālās saziņas līdzekļu māksla	71
Viesnīcu pakalpojumi	97				

Rīgas Stila un modes tehnikums	1036	Rīgas Tehniskās universitātes aģentūra “Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža”	122	Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	465
Dekoratīvā kosmētika	84	Inženiermehānika	23	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	47
Foto dizains	115	Ķīmijas tehnoloģijas	89	Banku zinības un finanses	27
Fotopakalpojumi	24	Pārtikas produktu kvalitātes kontrole	4	Ēdināšanas pakalpojumi	13
Frizieru pakalpojumi	397	Vides aizsardzība	6	Komerczinības	180
Kosmetoloģija	47			Restorānu pakalpojumi	61
Multimediju dizains	21			Telemehānika un loģistika	137
Nagu kopšanas pakalpojumi	23				
Skaistumkopšanas pakalpojumi	258				
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	67				
Saldus tehnikums	616	Smiltenes tehnikums	808	Valmieras tehnikums	601
Būvniecība	132	Autotransports	56	Ēdināšanas pakalpojumi	97
Civilā drošība un aizsardzība	38	Ādas apstrādes tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	12	Grāmatvedība	89
Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	35	Būvdarbi	23	Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūves tehnoloģija	37
Ēdināšanas pakalpojumi	10	Būvniecība	134	Komerczinības	2
Frizieru pakalpojumi	13	Dārzkopība	12	Mehatronika	83
Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūves tehnoloģija	22	Ēdināšanas pakalpojumi	107	Pārtikas produktu tehnoloģija	24
Programmēšana	40	Grāmatvedība	16	Programmēšana	52
Skaistumkopšanas pakalpojumi	79	Kokizstrādājumu izgatavošana	9	Restorānu pakalpojumi	51
Ugunsdrošība un ugunsdzēsība	193	Lopkopība	6	Telemehānika un loģistika	133
Viesnīcu pakalpojumi	54	Sociālā aprūpe	13	Viesnīcu pakalpojumi	33
		Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	24		
		Transports	109		
		Veterinārmedicīna	184		
		Viesnīcu pakalpojumi	103		

VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"	1797	Ventspils Tehnikums	762	Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums	707
Apģērbu dizains	28	Apkalpošana uz kuģiem	71	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	51
Apkalpošana uz kuģiem	30	Autotransports	110	Apģērbu dizains	15
Ēdināšanas pakalpojumi	588	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	109	Augkopība	26
Interjera dizains	106	Elektronika	6	Autotransports	150
Komerczinības	183	Enerģētika un elektrotehnika	62	Būvdarbi	76
Lauku tūrisma pakalpojumi	18	Ēdināšanas pakalpojumi	99	Būvniecība	5
Miltu izstrādājumu ražošana	39	Grāmatvedība	26	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	77
Pārtikas produktu tehnoloģija	19	Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūves tehnoloģija	80	Enerģētika un elektrotehnika	37
Restorānu pakalpojumi	60	Programmēšana	21	Ēdināšanas pakalpojumi	53
Skaistumkopšanas pakalpojumi	280	Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģija	22	Koka izstrādājumu dizains	18
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	31	Tūrisma pakalpojumi	62	Kokizstrādājumu izgatavošana	71
Tūrisma pakalpojumi	131	Viesnīcu pakalpojumi	94	Lauksaimniecība	22
Viesnīcu pakalpojumi	284			Lauksaimniecības tehnika	56
				Mašīnzinības	11
				Programmēšana	39

2. pielikums. KM pakļautības izglītības iestādes, to īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.

Kultūras ministrija														1862
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	70	Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	48	Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	146									
Deja	8	Diriģēšana	5	Diriģēšana	14									
Diriģēšana	5	Mūzika	10	Mūzika	32									
Mūzika	12	Mūzikas vēsture un teorija	3	Mūzikas vēsture un teorija	7									
Pūšaminstrumentu spēle	14	Pūšaminstrumentu spēle	6	Pūšaminstrumentu spēle	33									
Sitaminstrumentu spēle	1	Sitaminstrumentu spēle	3	Sitaminstrumentu spēle	2									
Stīgu instrumentu spēle	11	Stīgu instrumentu spēle	5	Stīgu instrumentu spēle	21									
Taustiņinstrumentu spēle	15	Taustiņinstrumentu spēle	6	Taustiņinstrumentu spēle	22									
Vokālā mūzika	4	Vokālā mūzika	10	Vokālā mūzika	15									
Jelgavas Mūzikas vidusskola	57	PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	312	PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	317									
Diriģēšana	2	Apģērbu dizains	20	Deja	31									
Mūzika	8	Arhitektūra	17	Diriģēšana	30									
Pūšaminstrumentu spēle	5	Ādas izstrādājumu dizains	12	Mākslas	49									
Sitaminstrumentu spēle	2	Diriģēšana	6	Mūzika	28									
Stīgu instrumentu spēle	14	Foto dizains	24	Mūzikas vēsture un teorija	4									
Taustiņinstrumentu spēle	10	Interjera dizains	17	Pūšaminstrumentu spēle	10									
Vokālā mūzika	16	Keramikas izstrādājumu dizains	6	Sitaminstrumentu spēle	5									
		Koka izstrādājumu dizains	11	Stīgu instrumentu spēle	26									
		Mākslas	14	Taustiņinstrumentu spēle	14									
		Metāla izstrādājumu dizains	24	Vizuālās saziņas līdzekļu māksla	81									
		Multimediju dizains	31	Vokālā mūzika	39									
		Mūzika	27											
		Mūzikas projektu vadība	10											
		Mūzikas vēsture un teorija	1											
		Pūšaminstrumentu spēle	14											
		Reklāmas dizains	23											

		Sitaminstrumentu spēle	1		
		Skaistumkopšanas pakalpojumi	17		
		Stīgu instrumentu spēle	13		
		Taustiņinstrumentu spēle	8		
		Tekstilizstrādājumu dizains	8		
		Vokālā mūzika	8		
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”	574	PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	108	Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	147
Apģērbu dizains	77	Diriģēšana	8	Apģērbu dizains	18
Ādas izstrādājumu dizains	38	Mūzika	42	Foto dizains	28
Interjera dizains	64	Mūzikas vēsture un teorija	8	Keramikas izstrādājumu dizains	6
Keramikas izstrādājumu dizains	53	Pūšaminstrumentu spēle	21	Koka izstrādājumu dizains	12
Koka izstrādājumu dizains	41	Sitaminstrumentu spēle	3	Mākslas	25
Metāla izstrādājumu dizains	41	Stīgu instrumentu spēle	8	Metāla izstrādājumu dizains	8
Reklāmas dizains	86	Taustiņinstrumentu spēle	8	Reklāmas dizains	22
Stikla izstrādājumu dizains	32	Vokālā mūzika	10	Restaurācija	6
Tekstilizstrādājumu dizains	80			Tekstilizstrādājumu dizains	11
Vides dizains	62			Vides dizains	11
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	83				
Diriģēšana	12				
Mūzikas vēsture un teorija	2				
Pūšaminstrumentu spēle	20				
Sitaminstrumentu spēle	2				
Stīgu instrumentu spēle	11				
Taustiņinstrumentu spēle	20				
Vokālā mūzika	16				

3. pielikums. Iekšlietu ministrijas, juridisku un fizisku personu, Labklājības ministrijas, Veselības ministrijas un pašvaldību pakļautībā esošās izglītības iestādes, to īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.

Iekšlietu ministrija	142	Juridiska vai fiziska persona	726	Labklājības ministrija	71
Valsts policijas koledža	142	Ģenerāļa Pēterā Radziņa Staiceles Sporta profesionālā vidusskola	8	Sociālās integrācijas valsts aģentūras Jūrmalas profesionālā vidusskola	71
Policijas darbs	142	Sports	8	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	21
		Profesionālā stilistu skola	5	Datoru lietošana	16
		Skaistumkopšanas pakalpojumi	5	Ēdināšanas pakalpojumi	8
		Profesionālā vidusskola "RIMAN"	15	Komerczinības	26
		Ēdināšanas pakalpojumi	15		
		Profesionālā vidusskola "Victoria"	369		
		Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	43		
		Banku zinības un finanses	59		
		Interjera dizains	17		
		Multimediju dizains	60		
		Telemehānika un loģistika	41		
		Viesnīcu pakalpojumi	72		
Veselības ministrija	184	Vizuālās saziņas līdzekļu māksla	77		
Rīgas Stradiņa universitātes Sarkanā Krusta medicīnas koledža	184	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Bulduru Dārzkopības vidusskola"	233		
Māsinības	130	Būvniecība	14		
Zobārstniecība	54	Dārzkopība	60		
		Dārzu un parku kopšana	31		
		Ēdināšanas pakalpojumi	56		
		Floristikas pakalpojumi	6		
		Stādu audzēšana	37		
		Viesnīcu pakalpojumi	29		
		Skaistumkopšanas profesionālā vidusskola "Beauty School"	40		
		Kosmetoloģija	40		
		Starptautiskā CIDESCO Rīgas Kosmētikas	56		

			skola			
			Kosmetoloģija	56		
Pašvaldība			979			
Balvu profesionālā un vispārizglītojošā vidusskola	75	Bebrenes vispārizglītojošā un profesionālā vidusskola	93	Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošā vidusskola	198	
Kokizstrādājumu izgatavošana	15	Ēdināšanas pakalpojumi	11	Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	20	
Komerczinības	14	Tūrisma pakalpojumi	28	Autotransports	47	
Skaistumkopšanas pakalpojumi	17	Veterinārmedicīna	54	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	35	
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	29			Ēdināšanas pakalpojumi	27	
				Frizieru pakalpojumi	37	
				Viesnīcu pakalpojumi	32	
Jelgavas Amatu vidusskola	247	Profesionālās izglītības kompetences centrs “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola””	143	Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola	107	
Ēdināšanas pakalpojumi	82	Apģērbu dizains	18	Apģērbu dizains	25	
Frizieru pakalpojumi	60	Foto dizains	29	Foto dizains	1	
Grāmatvedība	12	Interjera dizains	41	Interjera dizains	39	
Komerczinības	10	Koka izstrādājumu dizains	6	Multimediju dizains	12	
Metālapstrāde	38	Multimediju dizains	17	Reklāmas dizains	30	
Miltu izstrādājumu ražošana	6	Reklāmas dizains	23			
Skaistumkopšanas pakalpojumi	14	Tekstilizstrādājumu dizains	9			
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	25					
Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola	116					
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	30					
Augkopība	13					
Būvdarbi	23					
Ēdināšanas pakalpojumi	12					
Restaurācija	38					

4. pielikums. Valstī īstenotās profesionālās vidējās izglītības programmas un izglītojamo skaits 01.10.2019.

Izglītības programma	IZM	KM	IeM	VM	LM	Pašvaldība	Jur. vai fiz. pers.	Kopā
Administratīvie un sekretāra pakalpojumi	651					50	43	744
Apģērbu dizains	136	115				43		294
Apkalpošana uz kuģiem	101							101
Arhitektūra	295	17						312
Augkopība	123					13		136
Autotransports	2158					47		2205
Ādas apstrādes tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	12							12
Ādas izstrādājumu dizains		50						50
Banku zinības un finanses	194						59	253
Bērnu aprūpe	24							24
Biškopība								0
Būvdarbi	936					23		959
Būvniecība	543					14		557
Civilā drošība un aizsardzība	38							38
Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	1122				21	35		1178
Datoru lietošana					16			16
Dārzkopība	12						60	72
Dārzu un parku kopšana							31	31
Deja		39						39
Dekoratīvā kosmētika	84							84
Dirģēšana		82						82
Dzelzceļa pakalpojumi	168							168
Dzelzceļa transports	137							137
Elektronika	116							116
Enerģētika un elektrotehnika	622							622
Ēdināšanas pakalpojumi	1971				8	132	71	2182
Floristikas pakalpojumi							6	6
Foto dizains	233	52				30		315
Fotopakalpojumi	24							24
Frizieru pakalpojumi	529					97		626
Grāmatvedība	406					12		418
Interjera dizains	421	81				80	17	599
Inženiermehānika	119							119
Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūves tehnoloģija	188							188
Jūras transports	466							466

Keramikas izstrādājumu dizains	65				65	
Koka izstrādājumu dizains	64	64		6	134	
Koka izstrādājumu izgatavošana	44				44	
Koka mākslinieciskā apstrāde	142				142	
Kokizstrādājumu izgatavošana	492			15	507	
Komerczinības	859		26	24	909	
Kosmetoloģija	47			96	143	
Kuģu mehānika	190				190	
Ķīmijas tehnoloģijas	150				150	
Lauksaimniecība	111				111	
Lauksaimniecības tehnika	331				331	
Lauku tūrisma pakalpojumi	18				18	
Lopkopība	32				32	
Mašīnzinības	77				77	
Mākslas		88			88	
Māszinības	179		130		309	
Mehatronika	241				241	
Metāla izstrādājumu dizains		73			73	
Metāla mākslinieciskā apstrāde	38				38	
Metālapstrāde	427			38	465	
Meža darbi un tehnika	71				71	
Mežsaimniecība	105				105	
Mežsaimniecības tehnika	135				135	
Miltu izstrādājumu ražošana	65			6	71	
Multimediju dizains	422	31		29	60	542
Mūzika		159				159
Mūzikas projektu vadība		10				10
Mūzikas vēsture un teorija		25				25
Nagu kopšanas pakalpojumi	23					23
Pārtikas produktu kvalitātes kontrole	4					4
Pārtikas produktu tehnoloģija	101					101
Policijas darbs			142			142
Poligrāfija un izdevējdarbība	134					134
Poligrāfijas ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	72					72
Programmēšana	1030					1030
Pūšaminstrumentu spēle		123				123
Reklāmas dizains	140	131		53		324
Restaurācija	73	6		38		117
Restorānu pakalpojumi	242					242
Robežapsardze						0
Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģija	356					356
Sitaminstrumentu spēle		19				19
Skaistumkopšanas pakalpojumi	674	17		31	5	727

Sociālā aprūpe	135							135
Sports						8		8
Stādu audzēšana						37		37
Stikla izstrādājumu dizains	32							32
Stīgu instrumentu spēle	109							109
Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija	257				54			311
Taustiņinstrumentu spēle	103							103
Tekstilizstrādājumu dizains	17	99			9			125
Telekomunikācijas	63							63
Telemehānika un loģistika	739					41		780
Transports	109							109
Tūrisma pakalpojumi	257				28			285
Ugunsdrošība un ugunsdzēsība	193							193
Veterinārmedicīna	184				54			238
Vides aizsardzība	6							6
Vides dizains	141	73						214
Viesnīcu pakalpojumi	1280				32	101		1413
Vizuālās saziņas līdzekļu māksla	153	81				77		311
Vokālā mūzika		118						118
Zemes ierīcība	27							27
Zobārstniecība	137			54				191
KOPĀ:	22 616	1862	142	184	71	993	712	26 580

5. pielikums. IZM profesionālās izglītības iestāžu absolventu sadalījums pa izglītības tematiskajām grupām, tematiskajām jomām un programmu grupām laika posmā no 2017. gada līdz 2019. gadam.

Nr.	Izglītības programmu grupas nosaukums	IZM		KM un divu pašvaldību	
		Absolventu skaits	% pret kopējo skaitu	Absolventu skaits	% pret kopējo skaitu
1	Izglītība	0	0	0	0
14	Pedagogu izglītība un izglītības zinātnes	0	0	0	0
2	Humanitārās zinātnes un māksla	552	3	1117	98
21	Mākslas	552	3	1117	98
211	Vizuāli plastiskā māksla	13	0	71	6
212	Mūzika un skatuves māksla	0	0	436	38
213	Audiovizuālā māksla un mediju māksla	22	0	41	4
214	Dizains	473	3	569	50
216	Lietišķā māksla	44	0	0	0
22	Humanitārās zinātnes	0	0	0	0
3	Sociālās zinātnes, komerczinības un tiesības	2264	14	4	0
31	Sociālās un cilvēkrīcības zinātnes	0	0	0	0
32	Informācijas un komunikācijas zinātnes	0	0	0	0
34	Komerczinības un administrēšana	2264	14	4	0
341	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	769	5	0	0
343	Finanses, banku lietas un apdrošināšana	226	1	0	0
344	Grāmatvedība un nodokļi	335	2	0	0
345	Vadība un administrēšana	297	2	4	0
346	Sekretariāta un biroja darbs	637	4	0	0
38	Tiesību zinātne	0	0	0	0
4	Dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas	957	6	0	0
42	Dzīvās dabas zinātnes	0	0	0	0
44	Fizikālās zinātnes	0	0	0	0
46	Matemātika un statistika	0	0	0	0
48	Datorika	957	6	0	0
481*	Datorzinātnes*	322	2	0	0
482	Datoru lietošana	16	0	0	0
483	Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli	364	2	0	0
484	Programmēšana	255	2	0	0
5	Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība	6435	38	12	1
52	Inženierzinātnes un tehnoloģijas	3896	23	0	0
521	Mehānika un metālapstrāde	1067	6	0	0
522	Enerģētika	335	2	0	0
523	Elektronika un automātika	77	0	0	0

Nr.	Izglītības programmu grupas nosaukums	IZM		KM un divu pašvaldību	
		Absolventu skaits	% pret kopējo skaitu	Absolventu skaits	% pret kopējo skaitu
524*	Ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija*	28	0	0	0
525	Mašīnzinības (Mehāniskie transportlīdzekļi, kuģi un gaisa kuģi)	2332	14	0	0
528	Ķīmijas tehnoloģijas	57	0	0	0
54	Ražošana un pārstrāde	818	5	0	0
541	Pārtikas ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	112	1	0	0
542	Tekstiliju ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	168	1	0	0
543	Kokapstrādes tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	417	2	0	0
545	Poligrāfijas ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	114	1	0	0
546	Ādas apstrādes tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	7	0	0	0
58	Arhitektūra un būvniecība	1721	10	12	1
581	Arhitektūra un pilsētu plānošana	109	1	12	1
582	Būvniecība un civilā celtniecība	1612	10	0	0
6	Lauksaimniecība	767	5	0	0
62	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	612	4	0	0
64	Veterinārija	155	1	0	0
621	Lauksaimniecība	461	3	0	0
622	Dārkopība	84	1	0	0
623	Mežsaimniecība	67	0	0	0
64	Veterinārija	155	1	0	0
640	Veterinārija	155	1	0	0
7	Veselības aprūpe un sociālā labklājība	1364	8	0	0
72	Veselības aprūpe	943	6	0	0
722	Medicīniskie pakalpojumi	44	0	0	0
723	Māsinības	613	4	0	0
724	Zobārstniecība	286	2	0	0
76	Sociālā labklājība	421	3	0	0
761	Bērnu un jauniešu attīstību veicinošie pakalpojumi	77	0	0	0
762	Sociālie pakalpojumi	266	2	0	0
764	Sociālā aprūpe	78	0	0	0
8	Pakalpojumi	4396	26	11	1
81	Individuālie pakalpojumi	4157	25	11	1
811	Viesnīcu un restorānu serviss	2906	17	0	0
812	Tūrisma un atpūtas organizācija	197	1	0	0
815	Skaistumkopšanas pakalpojumi	977	6	11	1
816	Audio, video un foto pakalpojumi	77	0	0	0

Nr.	Izglītības programmu grupas nosaukums	IZM		KM un divu pašvaldību	
		Absolventu skaits	% pret kopējo skaitu	Absolventu skaits	% pret kopējo skaitu
84	Transporta pakalpojumi	182	1	0	0
840	Transporta pakalpojumi	182	1	0	0
85	Vides aizsardzība	0	0	0	0
86	Civilā un militārā aizsardzība	57	0	0	0
861	Personu un īpašuma aizsardzība	57	0	0	0
KOPĀ		16 735	100	1144	100

* 481 un 524 – 13.06.2017. MK noteikumos Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” (kas stājās spēkā 16.06.2017.) norādīts, ka licence vai akreditācijas lapa, kas izsniegta tādu izglītības programmu īstenošanai, kuru trešais, ceturtais un piektais koda cipars ir 481, derīga līdz tajā norādītā termiņa beigām, tādējādi to neiekļaujot vairs jaunajos noteikumos, taču iepriekšējos 02.12.2008. MK noteikumos Nr. 990 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” izglītības programmu grupas 481 nosaukums ir norādīts “Datorzinātnes” un 524 – “Ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija”.

6. pielikums. IZM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu skaits 2010. un 2019. gadā pēc Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam⁴⁴² īstenošanas.

Nr.	Profesionālās izglītības iestādes 2010. gadā	Profesionālās izglītības iestādes 31.12.2019.	
		IPĪV (izņemot ieslodzījuma vietas)	Profesionālās izglītības iestādes
1	Liepājas Būvamatniecības vidusskola	-	
2	Liepājas Tūrisma un tekstila skola	-	PIKC "Liepājas Valsts tehnikums"
3	RTU Liepājas filiāles profesionālā vidusskola	-	
4	Ventspils Profesionālā vidusskola	-	Ventspils Tehnikums
5	Laidzes Profesionālā vidusskola	IPĪV Laidzē	
6	Limbažu Profesionālā vidusskola	IPĪV Limbažos	PIKC "Rīgas Valsts tehnikums"
7	Rīgas Valsts tehnikums	IPĪV Balvos	
		IPĪV Krāslavā	
8	Cīravas arodvidusskola	IPĪV Cīravā	
9	Saulaines Profesionālā vidusskola	IPĪV Saulainē	Kandavas Lauksaimniecības tehnikums
10	Valsts Kandavas lauksaimniecības tehnikums	-	
11	Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālā vidusskola	-	PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums"
12	Skrundas arodvidusskola	-	
13	Saldus Profesionālā vidusskola	-	Saldus tehnikums
14	Latgales Transporta un sakaru tehniskā skola	-	Daugavpils tehnikums
15	Daugavpils 1. arodvidusskola	-	
16	Daugavpils Tirdzniecības skola	-	Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola
17	Rīgas Pārtikas ražotāju vidusskola	IPĪV Nīcgales ielā	
18	Rīgas Purvciema amatu skola	IPĪV A. Deglava ielā	VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"
19	Rīgas Tūrisma un tirdzniecības skola	IPĪV Marijas ielā	
20	Preiļu arodvidusskola	IPĪV Preiļos	
21	Malnavas koledža	-	
22	Višķu Profesionālā vidusskola	IPĪV Višķos	Malnavas koledža
23	Jaunaglonas arodvidusskola	-	

24	Dagdas arodvidusskola	IPĪV Dagdā	Daugavpils Būvniecības tehnikums
25	Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola	IPĪV Ludzā	
26	Rēzeknes 14. arodvidusskola	-	
27	Rēzeknes Profesionālā vidusskola	-	
28	Viļānu 41. arodskola	IPĪV Viļānos	
29	Latgales Amatniecības meistarų skola	-	Rēzeknes tehnikums
30	Zilupes arodvidusskola	IPĪV Zilupē	
31	Lūznavas Profesionālā vidusskola	-	
32	Bebrenes Profesionālā vidusskola	-	Bebrenes vispārizglītojošā un profesionālā vidusskola
33	Rīgas 3. arodskola	-	Rīgas 3. arodskola
34	Rīgas Amatniecības vidusskola	-	
35	Rīgas Pārdaugavas profesionālā vidusskola	-	PIKC "Rīgas Mākslas un mediju tehnikums"
36	Rīgas Būvniecības vidusskola		
37	Rīgas Celtniecības koledža		Rīgas Celtniecības koledža
38	Rīgas Stila un modes skola	-	Rīgas Stila un modes tehnikums
39	Rīgas Tirdzniecības tehnikums	-	Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola
40	Rīgas Tehniskā koledža	-	
41	Rīgas Uzņēmējdarbības koledža	-	PIKC "Rīgas Tehniskā koledža"
42	SIA "Bulduru Dārzkopības vidusskola"	-	Banku Augstskolas Uzņēmējdarbības koledža SIA "Bulduru Dārzkopības vidusskola"
43	Ogres Amatniecības vidusskola	-	
44	Ogres Meža tehnikums	-	
45	Ogres Profesionālā vidusskola	-	Ogres tehnikums
46	Rankas arodvidusskola	IPĪV Rankā	
47	Vecbebru Profesionālā vidusskola	-	Likvidēta
48	Olaines Mehānikas un tehnoloģiju koledža	-	Rīgas Tehniskās universitātes aģentūra "Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža"
49	Mālpils Profesionālā vidusskola		Likvidēta
50	Jāņmuižas Profesionālā vidusskola	-	Vidzemes Tehnoloģiju un

51	Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehniskums	-	dizaina tehnikums
52	Ērgļu arodvidusskola	-	
53	PIKC "Priekuļu tehnikums"		
54	Cēsu Profesionālā vidusskola (Cēsu Tehnoloģiju un Dizaina vidusskola)	-	
55	Valmieras 36. arodvidusskola	-	
56	Valmieras Pārtikas ražotāju vidusskola	-	Valmieras tehnikums
57	Barkavas arodvidusskola	IPĪV Barkavā	
58	Jēkabpils Agrobiznesa koledža	-	Jēkabpils Agrobiznesa koledža
59	Alsviķu Profesionālā vidusskola (skola)	IPĪV Alsviķos	
60	Jaungulbenes arodvidusskola	-	Smiltenes tehnikums
61	Smiltenes tehnikums	-	
62	Smiltenes Profesionālā vidusskola	-	
63	Jelgavas Amatniecības vidusskola	-	Jelgavas Tehnikums
64	Jelgavas Amatu vidusskola		Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Jelgavas amatu vidusskola"
65	Aizkraukles arodvidusskola	-	Aizkraukles Profesionālā vidusskola
66	Viesītes arodvidusskola	-	
67	Apguldes arodvidusskola	-	Dobeles Amatniecības un vispārīgglītojošā vidusskola
68	Zaļenieku arodvidusskola	-	Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola

7. pielikums. Profesionālās vidējās izglītības darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma struktūra atbilstoši EM sniegtajai prognozei⁴⁴³ 2025. gadam, izglītojamo uzņemšana 2018. un 2019. gadā valstī kopumā, IZM izglītojamo uzņemšanas struktūra izglītības programmu grupās 2018. un 2019. gadam⁴⁴⁴ un plāns 2020. gadam.⁴⁴⁵

Izgl. progr. grupas kods	Izglītības tematiskās jomas/programmu grupas nosaukums	Darbaspēka pieprasījuma prognoze 2025		Darbaspēka piedāvājuma prognoze 2025		Izpilde		Uzņemto izglītojamo skaits valstī kopumā 2018		Uzņemto izglītojamo skaits valstī kopumā 2019		IZM uzņemtie izglītojamie 2018. g. septembrī		IZM uzņemtie izglītojamie 2019. g. septembrī		Izglītojamie, kurus IZM plāno uzņemt 2020. g. janv., febr., septembrī	
		Skaits	Īpatsvars	Skaits	Īpatsvars	Starpība	%	Skaits	Īpatsvars	Skaits	Īpatsvars	Skaits	Īpatsvars	Skaits	Īpatsvars	Skaits	Īpatsvars
14	Pedagogu izglītība un izglītības zinātnes	2453	1	2130	1	-323	87	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
141	Pedagogu izglītība	1710	1	1497	1	-213	88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
142	Izglītības zinātne	743	0	633	0	-110	85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Mākslas	6896	3	7965	3	1069	116	1811	17	1733	16	690	9	696	9	614	7
211	Vizuāliplastiskā māksla	855	0	581	0	-274	68	122	1	107	1	22	0	20	0	36	0
212	Mūzika un skatuves māksla	1103	0	1283	1	180	116	418	4	404	4	0	0	0	0	0	0
213	Audiovizuālā māksla un mediju māksla	2122	1	2151	1	29	101	138	1	158	1	46	1	51	1	51	1
214	Dizains	1322	0	2316	1	994	175	1058	10	1016	10	545	7	574	7	460	5
215	Amatniecība	149	0	160	0	11	107	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
216	Lietišķā māksla	1344	1	1474	1	130	110	75	1	48	0	77	1	51	1	67	1
22	Humanitārās zinātnes	87	0	178	0	91	205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
221	Reliģija un teoloģija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
222	Valodu un kultūras studijas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

223	Dzintās valodas studijas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
224	Vēsture, filozofija un radniecīgās zinātnes	87	0	178	0	91	205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Sociālās un cilvēkrīcības zinātnes	2498	1	2075	1	−423	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
310	Sociālās un cilvēkrīcības zinātnes	2498	1	2075	1	−423	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Informācijas un komunikācijas zinātnes	271	0	210	0	−61	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
321	Žurnālistika un komunikācija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
322	Bibliotēku, informācijas un arhīvu zinības	271	0	210	0	−61	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Komerczinības un administrēšana	18 214	7	17 655	7	−559	97	1147	11	1105	10	906	12	928	11	1025	12
341	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	5352	2	3725	2	−1627	70	296	3	296	3	231	3	266	3	308	4
342	Tirgzinības un reklāma	2711	1	2220	1	−491	82	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
343	Finanses, banku lietas un apdrošināšana	658	0	791	0	133	120	91	1	87	1	57	1	65	1	27	0
344	Grāmatvedība un nodokļi	6116	2	5990	3	−126	98	147	1	143	1	125	2	116	1	86	1
345	Vadība un administrēšana	1642	1	2427	1	785	148	247	2	325	3	227	3	284	4	227	3
346	Sekretariāta un biroja darbs	1459	1	2291	1	832	157	366	3	254	2	266	3	197	2	377	4
347	Darba dzīve	276	0	211	0	−65	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

38	Tiesību zinātne	186	0	264	0	78	142	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
380	Tiesību zinātne	186	0	264	0	78	142	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Dzīvās dabas zinātnes	788	0	861	0	73	109	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
420	Dzīvās dabas zinātnes	788	0	861	0	73	109	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Fizikālās zinātnes	2129	1	2195	1	66	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
440	Fizikālās zinātnes	2129	1	2195	1	66	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46	Matemātika un statistika	324	0	382	0	58	118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
460	Matemātika un statistika	324	0	382	0	58	118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48	Datorika	5274	2	4274	2	-1000	81	766	7	781	7	726	9	710	9	703	8
481	Datorzinātnes	5211	2	4209	2	-1002	81		0	30	0	0	0	0	0	0	0
482	Datoru lietošana	63	0	65	0	2	103	18	0	16	0	0	0	0	0	0	0
483	Datorsistēmas, datubāzes, datortīkli*	0	0	0	0	0	0	356	3	375	4	336	4	322	4	339	4
484	Programmēšana*	0	0	0	0	0	0	392	4	360	3	390	5	388	5	364	4
52	Inženierzinātnes un tehnoloģijas	85 212	32	72702	31	-12 510	85	1994	18	1945	18	1743	23	1802	22	1981	23
521	Mehānika un metālapstrāde	28 894	11	25041	11	-3853	87	497	5	487	5	368	5	460	6	552	6
522	Enerģētika	12951	5	11924	5	-1027	92	185	2	191	2	177	2	195	2	269	3
523	Elektronika un automātika	7238	3	6368	3	-870	88	50	0	68	1	50	1	68	1	74	1
524	Ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija	900	0	581	0	-319	65	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
525	Mašīnzinības	35 229	13	28788	12	-6441	82	1216	11	1164	11	1102	14	1044	13	1024	12
528	Ķīmijas tehnoloģijas*		0		0	0	0	46	0	35	0	46	1	35	0	62	1

54	Ražošana un pārstrāde	38 538	14	32193	14	-6345	84	480	4	401	4	390	5	354	4	679	8
541	Pārtikas ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	11 518	4	8555	4	-2963	74	64	1	42	0	65	1	41	1	148	2
542	Tekstiliju ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	15 151	6	13098	6	-2053	86	140	1	100	1	90	1	67	1	132	2
543	Kokapstrādes tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	10 839	4	9489	4	-1350	88	189	2	203	2	169	2	190	2	294	3
544	Derīgo izrakteņu ieguve	97	0	58	0	-39	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
545	Poligrāfija un izdevējdarbība*		0		0	0	0	74	1	56	1	66	1	56	1	105	1
546	Ādas apstrādes tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
547	Stikla un keramikas ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
548	Materiālu ražošanas tehnoloģijas un izstrādājumu izgatavošana	933	0	993	0	60	106	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58	Arhitektūra un būvniecība	26 409	10	21468	9	-4941	81	946	9	1023	10	795	10	948	12	951	11
581	Arhitektūra un pilsētu plānošana	540	0	677	0	137	125	118	1	124	1	102	1	118	1	100	1

582	Būvniecība un civilā celtniecība	25 869	10	20791	9	-5078	80	828	8	899	8	693	9	830	10	851	10
62	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	11 996	4	10752	5	-1244	90	268	2	320	3	119	2	193	2	194	2
621	Lauksaimniecība	8201	3	6326	3	-1875	77	102	1	131	1	42	1	88	1	131	2
622	Dārzkopība	2124	1	2403	1	279	113	117	1	82	1	29	0	12	0	38	0
623	Mežsaimniecība	1484	1	1881	1	397	127	49	0	107	1	48	1	93	1	25	0
624	Zivsaimniecība	187	0	142	0	-45	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Veterinārija	905	0	894	0	-11	99	83	1	104	1	44	1	56	1	20	0
640	Veterinārija	905	0	894	0	-11	99	83	1	104	1	44	1	56	1	20	0
72	Veselības aprūpe	10 762	4	9632	4	-1130	90	585	5	502	5	341	4	283	4	280	3
721	Ārstniecība	9082	3	7024	3	-2058	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
722	Veselības aprūpes pakalpojumi	16	0	76	0	60	475	92	1	82	1	28	0	29	0	25	0
723	Māsinības	1102	0	1781	1	679	162	355	3	309	3	235	3	179	2	180	2
724	Zobārstniecība	99	0	289	0	190	292	138	1	111	1	78	1	75	1	75	1
725	Farmācija	463	0	462	0	-1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
726	Sabiedrības veselība	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
76	Sociālā labklājība	110	0	381	0	271	346	141	1	146	1	115	1	113	1	125	1
761	Bērnu un jauniešu attīstību veicinošie pakalpojumi	82	0	102	0	20	124	16	0	24	0	0	0	0	0	0	0
762	Sociālie pakalpojumi	0	0	185	0	185	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
763	Sociālā palīdzība	28	0	94	0	66	336	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
764	Sociālā aprūpe*		0		0	0	0	125	1	122	1	115	1	113	1	125	1
81	Individuālie	32 799	12	34 521	15	1722	105	2387	22	2283	22	1752	23	1873	23	1872	22

pakalpojumi																	
811	Viesnīcu un restorānu pakalpojumi	20 745	8	20 997	9	252	101	1539	14	1416	13	1206	16	1185	15	1342	16
812	Tūrisma un atpūtas organizācija	1270	0	1285	1	15	101	98	1	149	1	100	1	108	1	75	1
813	Sports	433	0	455	0	22	105	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
814	Mājsaimniecības pakalpojumi	4460	2	4854	2	394	109	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
815	Skaistumkopšanas pakalpojumi	5891	2	6904	3	1013	117	698	6	688	6	446	6	556	7	455	5
816	Audio pakalpojumi, video pakalpojumi, foto pakalpojumi	0	0	26	0	26	0	30	0	24	0	0	0	24	0	0	0
817	Floristikas pakalpojumi		0		0	0	0	19	0	6	0	0	0	0	0	0	0
818	Citi pakalpojumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84	Transporta pakalpojumi	18 967	7	12 887	5	-6080	68	29	0	51	0	29	0	46	1	63	1
840	Transporta pakalpojumi	18 967	7	12 887	5	-6080	68	29	0	51	0	29	0	46	1	63	1
85	Vides aizsardzība	0	0	9	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
850	Vides aizsardzība	0	0	9	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
86	Civilā un militārā aizsardzība	2457	1	2752	1	295	112	229	2	217	2	81	1	75	1	75	1
861	Personu un īpašuma aizsardzība	1545	1	2555	1	1010	165	229	2	217	2	81	1	75	1	75	1
862	Darba aizsardzība un drošība	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
863	Militārā	912	0	197	0	-715	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

aizsardzība																
	267 275	100	236 371	100	-30 904	88	10 866	100	10 611	100	7731	100	8077	100	8582	100

* Izglītības programmu nosaukumi VIIS.

8. pielikums. Izglītojamo sadalījums izglītības programmās “Autotransports”, “Skaistumkopšanas pakalpojumi” un “Interjera dizains”.

Izglītības iestādes nosaukums	Izglītības programmas īstenošanas ilgums	Izglītojamie		Absolventi		Absolventu īpatsvars pret izglītojamo skaitu, %	Vidējais kvalifikācijas eksāmena vērtējums	Mācības pārtraukušie		Mācības pārtraukušo īpatsvars pret izglītojamo skaitu, %
Izglītības programma “Autotransports”										
Rēzeknes tehnikums	4 gadi	31	25	16	25	52	6	15	25	48
Ventspils Tehnikums		28	23	12	19	43	7	16	27	57
PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”		24	20	17	27	71	8	7	12	29
Smiltenes tehnikums		22	18	6	10	27	6	16	27	73
Daugavpils Būvniecības tehnikums		18	15	12	19	67	7	6	10	33
Kopā:		123	100	63	100	-	-	60	100	-
Izglītības programma “Skaistumkopšanas pakalpojumi”										
Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums	4 gadi	33	60	12	52	36	8	21	66	64
PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”	1,5 gadi	22	40	11	48	50	7	11	34	50
Kopā:		55	100	23	100	-	-	32	100	-
Izglītības programma “Interjera dizains”										
Rēzeknes tehnikums	4 gadi	20	38	9	41	45	8	11	37	55
Daugavpils Būvniecības tehnikums	2 gadi	17	33	7	32	41	8	10	33	59
Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums	4 gadi	15	29	6	27	40	8	9	30	60
Kopā:		52	100	22	100	-	-	30	100	-

9. pielikums. To izglītojamo īpatsvars (%), kuri nokārtojuši 2018. un 2019. gadā nokārtojuši PKE uz vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm.⁴⁴⁶

Izglītības iestādes	2018			2019		
	Nokārtoja PKE	To izglītojamo skaits, kuri PKE ieguvuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm	To izglītojamo skaits, kuri PKE ieguvuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm, %	Nokārtoja PKE	To izglītojamo skaits, kuri PKE ieguvuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm	To izglītojamo skaits, kuri PKE ieguvuši vērtējumu ne zemāku par 7 ballēm, %
PIKC "Rīgas Valsts tehnikums"	479	310	64,7	427	257	60,2
VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"	530	457	86,2	415	311	74,9
PIKC "Liepājas Valsts tehnikums"	213	170	79,8	191	136	71,2
Rīgas Stila un modes tehnikums	296	241	81,4	359	314	87,5
Daugavpils Būvniecības tehnikums	623	518	83,1	487	384	78,9
PIKC "Rīgas Tehniskā koledža"	189	142	75,1	142	106	74,6
Jelgavas Tehnikums	154	104	67,5	149	91	61,1
Ogres tehnikums	225	173	76,9	206	166	80,6
Rēzeknes tehnikums	269	212	78,8	235	159	67,7
Rīgas Mākslas un mediju tehnikums	267	223	84	125	111	88,8
Smiltenes tehnikums	137	88	64,2	208	169	81,3
Daugavpils tehnikums	236	192	81,4	224	177	79,0
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	191	148	77,5	159	102	64,2
Ventspils Tehnikums	195	149	76,4	171	127	74,3
Valmieras tehnikums	161	123	76,4	119	77	64,7
Saldus tehnikums	80	49	61,3	108	70	64,8
PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums"	176	132	75,0	167	135	80,8
Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums	200	148	74,0	111	69	62,2
PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	218	210	96,3	90	85	94,4
Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Jelgavas Amatu	160	123	76,9	201	160	79,6

vidusskola”						
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	90	77	85,6	70	51	72,9
Latvijas Universitātes aģentūra “Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledža”	372	371	99,7	270	264	97,8
Rīgas Celtniecības koledža	63	35	55,6	61	41	67,2
Profesionālā vidusskola “Victoria”	76	75	98,7	81	68	84,0
Rīgas 3. arodskola	308	150	48,7	299	186	62,2
Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola	146	127	87,0	121	102	84,3
Malnavas koledža	176	89	50,6	133	62	46,6
Jēkabpils Agrobiznesa koledža	58	38	65,5	64	42	65,6
Liepājas Jūrniecības koledža	35	6	17,1	32	10	31,3
Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola	104	102	98,1	57	53	93,0
Latvijas Jūras akadēmijas Jūrskola	30	8	26,7	30	18	60,0
Aizkraukles Profesionālā vidusskola	108	73	67,6	69	53	76,8
SIA “Bulduru Dārzkopības vidusskola”	94	64	68,1	45	30	66,7
Jēkabpils Agrobiznesa koledža Barkavas struktūrvienība	154	128	83,1	99	77	77,8
Profesionālā vidusskola “RIMAN”	10	10	100,0	7	2	28,6
Cēsu Tehnoloģiju un Dizaina vidusskola	57	37	64,9	44	20	45,5
Rīgas Stradiņa universitātes Sarkanā Krusta Medicīnas koledža	124	118	95,2	112	112	100,0
Dobeles Amatniecības un vispārīgglītojošā vidusskola	41	23	56,1	43	28	65,1
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	50	48	96,0	33	31	93,9
Sociālās integrācijas valsts aģentūras Jūrmalas profesionālā vidusskola	35	30	85,7	32	23	71,9
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	66	56	84,8	28	28	100,0
Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola	49	35	71,4	52	27	51,9
Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola”	46	46	100,0	32	32	100,0
Nacionālā Mākslu vidusskola – Jaņa Rozentāla mākslas skola	60	56	93,3	24	24	100,0

Malnavas koledža IPĪV Višķi	115	85	73,9	52	31	59,6
Rīgas Tehniskās universitātes aģentūra “Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža”	24	19	79,2	19	14	73,7
PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	56	48	85,7	16	14	87,5
Nacionālā Mākslu vidusskola – Rīgas Doma kora skola	30	30	100,0	17	16	94,1
Skaistumkopšanas profesionālā vidusskola “Beauty School”	32	12	37,5	20	10	50,0
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	22	22	100,0	25	23	92,0
Balvu profesionālā un vispārīgglītojošā vidusskola	17	13	76,5	44	37	84,1
Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola	32	32	100,0	14	14	100,0
Bebrenes Vispārīgglītojošā un profesionālā vidusskola	33	26	78,8	35	31	88,6
Daugavpils Universitātes aģentūra “Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža”	76	70	92,1	67	66	98,5
Banku augstskolas Uzņēmējdarbības koledža	7	5	71,4	37	22	59,5
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	26	20	76,9	14	12	85,7
Starptautiskā CIDESCO Rīgas Kosmētikas skola	21	20	95,2	16	15	93,8
Jelgavas Mūzikas vidusskola	24	20	83,3	12	11	91,7
Nacionālā Mākslu vidusskola – Emīla Dārziņa mūzikas skola	26	24	92,3	13	13	100,0
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	28	24	85,7	9	8	88,9
Nacionālā Mākslu vidusskola – Rīgas Horeogrāfijas skola	12	10	83,3	8	8	100,0
Ģenerāļa Pētera Radziņa Staiceles sporta profesionālā - vidusskola	-	-		4	1	25,0
Privātā Profesionālā vidusskola “SIGMA”	-	-		5	3	60,0
Birutas Mageles starptautiskā stilistu skola	2	2	100,0	3	3	100,0
SIA “Latvijas Tālmācības un profesionālās tālākizglītības centrs”	14	10	71,4	13	6	46,2

10. pielikums. IZM un KM padotībā esošo izglītības iestāžu izglītojamo centralizēto eksāmenu vidējie vērtējumi 2018. un 2019. gadā⁴⁴⁷.

Izglītības iestādes nosaukums	Centralizēto eksāmenu rezultāti 2018					Centralizēto eksāmenu rezultāti 2019				
	Angļu valoda	Latviešu valoda	Matemātika	Punktu skaits	Vieta pēc punktu skaita	Angļu valoda	Latviešu valoda	Matemātika	Punktu skaits	Vieta pēc punktu skaita
Cēsu Tehnoloģiju un Dizaina vidusskola	0,45	0,37	0,18	41	12	0,47	0,34	0,19	40	13
Daugavpils Būvniecības tehnikums	0,23	0,19	0,10	3	1	0,25	0,21	0,10	6	1
Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošā vidusskola	0,43	0,41	0,14	30	8	0,45	0,36	0,07	21	5
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	0,66	0,82	0,74	123	41	0,65	0,82	0,56	128	41
Jelgavas Amatu vidusskola	0,48	0,37	0,14	34	9	0,46	0,32	0,11	18	4
Jelgavas Tehnikums	0,50	0,39	0,15	46	14	0,54	0,34	0,16	41	14
Jēkabpils Agrobiznesa koledža	0,60	0,43	0,28	88	30	0,58	0,45	0,21	80	28
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums"	0,44	0,41	0,14	35	11	0,50	0,37	0,17	43	15
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	0,57	0,56	0,29	100,5	35	0,72	0,58	0,25	104	32
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Valsts tehnikums"	0,48	0,45	0,19	67	25	0,51	0,46	0,21	66	24
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Nacionālā Mākslu vidusskola"	0,81	0,76	0,43	125	42	0,76	0,67	0,36	128	41
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Valsts tehnikums"	0,52	0,40	0,23	64	21	0,53	0,35	0,20	53	18
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	0,54	0,45	0,17	73	27	0,58	0,40	0,16	62	22
Valmieras tehnikums	0,46	0,45	0,16	54	16	0,51	0,48	0,17	65	23
Ventspils Tehnikums	0,55	0,43	0,17	68	26	0,56	0,38	0,15	51	17

Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola	0,38	0,30	0,13	9	2	0,24	0,37	0,07	17	3
Aizkraukles Profesionālā vidusskola	0,33	0,36	0,15	18	3	0,38	0,33	0,15	17	3
Malnavas koledža	0,41	0,34	0,15	22	4	0,47	0,33	0,16	28	7
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	0,71	0,75	0,35	118	38	0,62	0,68	0,30	111	35
Smiltenes tehnikums	0,44	0,46	0,16	54	16	0,51	0,44	0,19	61	20
Ogres tehnikums	0,51	0,43	0,17	61	19	0,51	0,38	0,13	38	12
Bebrenes vispārizglītojošā un profesionālā vidusskola	0,44	0,42	0,28	61	19	0,71	0,62	0,37	125	38
Rīgas Tehniskās universitātes aģentūra "Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža"	0,39	0,46	0,24	66	24					
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	0,46	0,51	0,33	86	29	0,57	0,60	0,27	93	30
Priekuļu tehnikums	0,49	0,40	0,15	44	13	0,53	0,36	0,17	48	16
Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"	0,43	0,41	0,13	29	6	0,45	0,37	0,14	28	7
Daugavpils tehnikums	0,35	0,30	0,24	35	11	0,34	0,28	0,22	33	8
Banku augstskolas Uzņēmējdarbības koledža	0,65	0,54	0,24	99	34	0,66	0,55	0,36	105	33
Rēzeknes tehnikums	0,34	0,34	0,17	23	5	0,38	0,35	0,19	36	10
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	0,73	0,68	0,37	120	39	0,69	0,61	0,33	114	36
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	0,47	0,45	0,50	86	29 n/v		0,56	0,37	78	27
Rīgas Celtniecības koledža	0,51	0,38	0,23	62	20	0,56	0,44	0,29	83	29
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	0,48	0,45	0,19	65	23	0,43	0,39	0,16	37	11
Jelgavas Mūzikas vidusskola	0,68	0,58	0,30	110	36	0,77	0,68	0,32	126	39
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Tehniskā koledža" (iepriekš Rīgas Tehniskā koledža)	0,59	0,48	0,21	90	32	0,60	0,37	0,22	68	25

Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	0,73	0,63	0,30	114	37	0,71	0,61	0,29	109	34
Rīgas Mākslas un mediju tehnikums	0,61	0,48	0,19	89	31	0,61	0,42	0,17	69	26
Saldus tehnikums	0,47	0,40	0,20	54	16	0,52	0,40	0,17	59	19
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Ventspils Mūzikas vidusskola"	0,78	0,79	0,32	121	40	0,78	0,65	0,31	124	37
Rīgas Stila un modes tehnikums	0,43	0,43	0,13	30	8	0,45	0,40	0,13	34	9
Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola	0,58	0,56	0,26	98,5	33	0,68	0,53	0,30	98	31
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola"'"	0,48	0,46	0,17	65	23	0,44	0,54	0,21	62	22
Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola	nav datu	nav datu	nav datu			nav datu	nav datu	nav datu		
Rīgas 3. arodskola	nav datu	nav datu	nav datu			nav datu	nav datu	nav datu		

11. pielikums. Eiropas Savienības struktūrfondu īstenoto projektu ietvaros sniegtais finansējums profesionālās izglītības iestādēm 2018. un 2019. gadā.

ES finansētās programmas nosaukums	2019. gads	2018. gads
62.08.00– Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2014–2020)	23 972 241	17 841 283
Apakšprogrammas mērķis: nodrošināt Izglītības un zinātnes ministrijas padotības iestāžu Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansēto projektu īstenošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā. Aktivitātes: 1) 8.1.3. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” projektu īstenošana; 2) 8.1.4. specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības STEM, tajā skaitā medicīnas un radošās industrijas, studiju mācību vidi koledžās” projektu īstenošana; 3) 4.2.1.2. pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās” projektu īstenošana. Apakšprogrammas izpildītājs: Valsts izglītības attīstības aģentūra, profesionālās izglītības iestādes, koledžas.		
63.08.00 - Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2014–2020)	3 475 908	5 582 025
Apakšprogrammas mērķis: nodrošināt Eiropas Sociālā fonda (ESF) līdzfinansēto projektu īstenošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā. Galvenās aktivitātes: 1) 7.2.1.2. SAM projekta “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros” īstenošana; 2) 8.3.5. SAM projekta “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” īstenošana; 3) 8.5.2. SAM projekta “Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai” īstenošana; 4) 8.5.3. SAM projekta “Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide” īstenošana. Apakšprogrammas izpildītājs: Izglītības un zinātnes ministrija, Valsts izglītības satura centrs, Valsts izglītības attīstības aģentūra, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra.		
64.08.00– Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) maksājumi (2014–2020)	21 730	25 144
65.09.00– Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) maksājumi (2014–2020)	1387	6973
69.00.00, Pavisam kopā, EUR	1 125 684	1 019 465
69.06.00– 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” projektu īstenošana	373 027	894 054
Apakšprogrammas mērķis: nodrošināt finansējumu ES strukturālo un investīciju fondu mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.–2020. gadam programmu ietvaros apstiprināto projektu ieviešanai, kurus īsteno Izglītības un zinātnes ministrijas padotības iestādes. Galvenās aktivitātes: Eiropas Savienības strukturālo un investīciju fondu mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.–2020. gadam programmu ietvaros apstiprināto projektu īstenošana. Apakšprogrammas izpildītājs: Izglītības un zinātnes ministrija, profesionālās izglītības iestādes, koledžas.		
70.00.00, Pavisam kopā, EUR	3 472 356	2 670 350
70.11.00– Daļība Eiropas Savienības izglītības sadarbības projektos	593 429	165 192
Apakšprogrammas mērķis:		

nodrošināt projektu īstenotāju dalību Eiropas Savienības programmā izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā Erasmus+.

Galvenās aktivitātes:

- 1) nodrošināta Europass dokumentu pieejamība, izsniegti Europass mobilitātes apliecinājumi Latvijas iedzīvotājiem par citās ES dalībvalstīs apgūtajiem izglītības, mācību vai prakses periodiem;
 - 2) nodrošināts Latvijas kvalifikāciju sistēmas izvērtējums un salīdzināšana ar Eiropas Kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņiem, augstākās izglītības eksportspējas veicināšana un ārvalstu studentu piesaistīšana;
 - 3) nodrošināta informācijas pieejamība par pieaugušo izglītības un profesionālās izausgsmes iespējām, veicināta pieaugušo iesaiste formālajā un neformālajā izglītībā;
 - 4) nodrošināta inovatīvu mācību metožu ieviešana Latvijas profesionālās izglītības iestādēs un Latvijā un nodrošināta izstrādāto mācību metožu novitātes novērtēšana citās ES dalībvalstīs;
 - 5) ieviesti vienoti Eiropas profesionālās izglītības kvalitātes indikatori;
 - 6) nodrošināta informācijas pieejamība programmas Erasmus+ dalībvalstu portālā par Latvijas jaunatnes politiku;
 - 7) nodrošināts darbs ar jaunatni strukturētā dialoga konsultāciju procesā;
 - 8) nodrošināta informācijas apmaiņa ar karjeras attīstības atbalsta sistēmas pārstāvjiem.
- Apakšprogrammas izpildītājs: Izglītības un zinātnes ministrija.

70.15.00– Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšana

2 878 927 2 505 158

Apakšprogrammas mērķis:

nodrošināt Latvijas dalību Eiropas Savienības programmā Erasmus+ 2014.–2020. gadam: veicināt uz zināšanām balstītas sabiedrības veidošanos, sekmēt labāku darbavietu un augstākās sociālās saliedētības veidošanos, veicināt apmaiņu, sadarbību un mobilitāti skolu, profesionālās, augstākās un pieaugušo izglītības jomās Latvijā un Eiropas Savienībā, lai veicinātu izglītības kvalitātes paaugstināšanos skolu, profesionālās, augstākās un pieaugušo izglītības sektoros, nodrošinot to atbilstību mūsdienu izglītības kvalitātes standartiem un prasībām, kā arī atbalstīt jauniešu aktīvu līdzdalību sabiedrības procesos, mobilitāti, jauniešu vietējās iniciatīvas un veidot izpratni par neformālo izglītību un jaunatnes politiku, piedaloties Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektos jaunatnes jomā.

Galvenās aktivitātes:

- 1) Eiropas Savienības programmas Erasmus+ īstenošana decentralizētā līmenī izglītības un mācību jomā (mobilitātes projekti, stratēģiskās partnerības projekti un sadarbības projekti);
- 2) informācijas izplatīšana, projektu pieteikumu vērtēšana, finansējuma piešķiršana atbilstīgo projektu īstenotājiem, projektu īstenošanas uzraudzība, starpatskaīšu un gala atskaīšu izvērtēšana;
- 3) starptautiskās sadarbības un Eiropas kredītsistēmas profesionālajā izglītībā un apmācībā aktivitāšu īstenošana.

Apakšprogrammas izpildītājs: Valsts izglītības attīstības aģentūra un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra.

73.06.00– Dalība Ziemeļu Ministru padomes Nordplus ietvarprogrammā

38 069

6041

12. pielikums. IZM veiktajā finansējuma aprēķinā profesionālās izglītības iestādēm noteiktais un aprēķinā iekļautais prognozētais izglītojamo atbirums 2018. un 2019. gadā un aktuālais atskaitīto izglītojamo skaits 2017., 2018. un 2019. gadā.

Izglītības iestādes nosaukums	Faktiskais atskaitīto izglītojamo skaits no 01.01.2017. līdz 31.12.2017. (PROF-2)	Faktiskais atskaitīto izglītojamo skaits no 01.01.2017. līdz 01.10.2017. (VIIS atskaite)	Prognozētais atskaitīto izglītojamo skaits 2018. gadā IZM aprēķinā	Faktiskais atskaitīto izglītojamo skaits no 01.01.2018. līdz 31.12.2018. (PROF_2)	Faktiskais atskaitīto izglītojamo skaits no 01.01.2018. līdz 01.10.2018. (VIIS atskaite)	Prognozētais atskaitīto izglītojamo skaits 2019. gadā IZM aprēķinā	Faktiskais atskaitīto izglītojamo skaits no 01.01.2019. līdz 31.12.2019. (VIIS atskaite)
PIKC "Rīgas Valsts tehnikums"	464	300	383	522	376	405	514
Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola	90	64	64	124	79	79	85
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums	162	124	144	133	97	102	122
PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums"	90	62	65	104	80	85	119
Ventspils Tehnikums	116	65	106	103	90	90	196
Rēzeknes tehnikums	91	66	60	125	85	91	127
Smiltenes tehnikums	160	115	115	144	105	117	150
Daugavpils Būvniecības tehnikums	203	164	162	202	144	160	149
VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"	389	277	291	433	241	305	413

13. pielikums. Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma un Rēzeknes tehnikuma nekustamo īpašumu foto fiksācija.

Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma IPĪV Cīravā baseins

Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma IPĪV Cīravā darbnīca jaunbūve un eļļas noliktava

Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma IPĪV Cīravā neizmantotā dienesta viesnīca

Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma IPĪV Cīravā pirts

Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma IPĪV Cīravā šautuve

Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma IPĪV Cīravā šautuve

Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma IPĪV Cīravā šautuve

Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē liellopu ferma

Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē noliktava

Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē lauksaimniecības tehnika (atrodas noliktavā)

Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē lauksaimniecības tehnika

Rēzeknes tehnikuma IPĪV Zilupē lauksaimniecības tehnika

- ¹ Labs meistars būs vienmēr pieprasīts, 11.07.2019. Pieejams: <http://edruva.lv/labs-meistars-bus-vienmer-pieprasits/> (skatīts 02.07.2020.).
- ² Sauka. A., Stokholmas ekonomikas skola. Ēnu ekonomika Latvijā, pētījums 2020. gads.
- ³ Sauka. A., Stokholmas ekonomikas skola. Ēnu ekonomika Latvijā, pētījums 2020. gads.
- ⁴ Profesionālās izglītības likuma 17.¹ panta pirmā daļa.
- ⁵ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ⁶ Valsts kontroles revīzijas ziņojums “Kas ietekmē profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo stipendijas apmēru?” likumības (atbilstības) revīzijā Nr. 2.4.1-19/2018 “Stipendiju piešķiršanas sistēma profesionālā izglītības iestāžu segmentā”.
- ⁷ Valsts kases e-Pārskatu sistēmu veidlapas “Pārskats par budžeta izpildi” programmas 02.00.00 “Profesionālās izglītības mācību iestādes” un Eiropas Savienības finansētās programmās par laika periodu no 2010. gada līdz 2019. gadam.
- ⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ⁹ PIKC “Ventspils Tehnikums” attīstības un investīciju stratēģija 2015.–2020. gadam.
- ¹⁰ IZM 02.06.2015. informatīvais ziņojums par valsts kapitālsabiedrībām, kurām iepriekšējā saimnieciskajā gadā valsts pamatfunkciju īstenošanai tika piešķirtas valsts budžeta subsīdijas vai dotācijas. <http://polsis.mk.gov.lv/documents/5241> (skatīts 24.02.2020.).
- ¹¹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta septītā daļa, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmā daļa un 25. panta trešā daļa.
- ¹² MK 09.05.2006. rīkojuma Nr.319 “Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepciju” 8.3.3.apakšpunkts.
- ¹³ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ¹⁴ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ¹⁵ Profesionālās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 8. punkts.
- ¹⁶ Profesionālās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 6. punkts.
- ¹⁷ Profesionālās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 8. punkts.
- ¹⁸ Profesionālās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 1. punkts.
- ¹⁹ Profesionālās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 5. punkts.
- ²⁰ VIIS dati 01.10.2019. par izglītojamo skaitu vidējās pakāpes izglītības programmās (pirmais un otrais koda cipars (ar burtu/bez burta) – 32,32a,32b,33,35a,35b).
- ²¹ VIIS dati 01.10.2019. Programmu skaits, kurās var iegūt profesionālo vidējo izglītību vai arodizglītību. Izglītojamo skaits, kuri 01.10.2019. mācās kādā no profesionālās vidējās izglītības vai arodizglītības programmām.
- ²² ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcija “Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”. Pieejams: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.
- ²³ Latvijas nacionālā reformu programma “ES 2020” stratēģijas īstenošanai (apstiprināta MK 26.04.2011. sēdē (protokols Nr. 27, 34. §)).
- ²⁴ Latvijas nacionālā reformu programma “ES 2020” stratēģijas īstenošanai (apstiprināta MK 26.04.2011. sēdē (protokols Nr. 27, 34. §)).
- ²⁵ Latvijas nacionālā reformu programma “ES 2020” stratēģijas īstenošanai (apstiprināta MK 26.04.2011. sēdē (protokols Nr. 27, 34. §)).
- ²⁶ Latvijas nacionālā reformu programma “ES 2020” stratēģijas īstenošanai (apstiprināta MK 26.04.2011. sēdē (protokols Nr. 27, 34. §)), ievads.
- ²⁷ ES fondi profesionālajai izglītībai. Pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lv/fondi/es-strukturfondi/2014-2020/es-fondi-profesionalajai-izglitiba> (skatīts 16.06.2020.).
- ²⁸ Education at a Glance. OECD 2019. gada ziņojums.
- ²⁹ Education at a Glance. OECD 2019. gada ziņojums.
- ³⁰ 2019. gada izglītības un apmācības pārskats, Eiropas Komisijas ziņojums.
- ³¹ CEDEFOP; Academic Information Centre (2019). Vocational education and training in Europe: Latvia.
- ³² Cedefop (2020). On the way to 2020: data for vocational education and training policies. Indicator overviews: 2019 update. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop research paper; No 76.

- ³³ Eiropas komisijas Padomes ieteikums par Latvijas 2019. gada valsts reformas programma un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2019. gada stabilitātes programmu, Briselē, 05.06.2019., 2019.
- ³⁴ OECD Latvijas Prasmju stratēģija Novērtējums un rekomendācijas, OECD Prasmju pētījums, 2019.
- ³⁵ OECD Latvijas Prasmju stratēģija Novērtējums un rekomendācijas, OECD Prasmju pētījums, 2019.
- ³⁶ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam (apstiprināts Saeimas 20.12.2012. sēdē).
- ³⁷ MK 03.05.2016. rīkojums Nr. 275 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” (spēkā līdz 06.05.2019.), MK 07.05.2019. rīkojums Nr. 210 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”.
- ³⁸ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas Saeimas 22.05.2014. sēdē).
- ³⁹ EM 20.08.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/5061N “Par revīzijas ziņojuma projekta izrakstu lietā Nr.2.4.1-6/2019”
- ⁴⁰ EM izstrādātais informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm, 2018. gadā.
- ⁴¹ EM 06.02.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019”.
- ⁴² EM 20.08.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/5061N “Par revīzijas ziņojuma projekta izrakstu lietā Nr.2.4.1-6/2019”
- ⁴³ Latvijas Bankas tautsaimniecības konference 2019 “Baltijas darba tirgus nākotne”. Pieejams: <https://www.makroekonomika.lv/latvijas-bankas-tautsaimniecibas-konference-2019#tab=3> (skatīts 08.10.2019.).
- ⁴⁴ Kalnbērziņa K., Latvijas Bankas ekonomiste “Ko demogrāfijas izaicinājumi nozīmē Baltijas valstu darba tirgum?”. Pieejams: <https://www.makroekonomika.lv/ko-demografijas-izaicinajumi-nozime-baltijas-valstu-darba-tirgum> (skatīts 08.10.2019.).
- ⁴⁵ Pone K., Vents Vīksna “Vai darba tirgū spēsim konkurēt ar mākslīgo intelektu?”, 27.09.2019. Pieejams: <https://www.makroekonomika.lv/latvijas-bankas-tautsaimniecibas-konference-2019#tab=2> (skatīts 08.10.2019.).
- ⁴⁶ Pone K., Vents Vīksna “Vai darba tirgū spēsim konkurēt ar mākslīgo intelektu?”, 27.09.2019. <https://www.makroekonomika.lv/latvijas-bankas-tautsaimniecibas-konference-2019#tab=2> (skatīts 08.10.2019.).
- ⁴⁷ OECD Employment Outlook 2019: The Future of Work. Pieejams: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/9ee00155-en/index.html?itemId=/content/publication/9ee00155-en> (skatīts 08.10.2019.).
- ⁴⁸ IZM 15.08.2019. vēstule Nr. 4-10e/19/2531 “Atbilde uz informācijas pieprasījumu”.
- ⁴⁹ CSP dati, līdz 2015./2016. mācību gadam profesionālās izglītības programmās un vispārējās vidējās izglītības izlīdzinošajās programmās (turpinājums arodizglītības programmām ar programmas koda 1. un 2. ciparu “32”, ilgums – viens gads).
- ⁵⁰ CSP dati.
- ⁵¹ CSP dati par bērnu dzimstību.
- ⁵² MK 16.09.2003. noteikumu Nr. 528 “Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 4. punkts.
- ⁵³ MK 29.04.2003. noteikumu Nr. 241 “Kultūras ministrijas nolikums” 4.1. un 4.2. apakšpunkts, MK 18.12.2012. noteikumu Nr. 931 “Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums” 3. punkts.
- ⁵⁴ MK 18.12.2012. noteikumu Nr. 931 “Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums” 4. punkts.
- ⁵⁵ MK 23.04.2013. noteikumu Nr. 225 “Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums” 4.3. un 4.4. apakšpunkts.
- ⁵⁶ MK 30.06.2009. noteikumu Nr. 682 “Valsts izglītības satura centra nolikums” 3.4. un 3.5. apakšpunkts.
- ⁵⁷ LDDK, NEP. Pieejams: <http://www.lddk.lv/lapa/nozaru-ekspertu-padomes/> (skatīts 19.09.2019.).
- ⁵⁸ Profesionālās izglītības likuma 12. panta otrā daļa.
- ⁵⁹ Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes nolikuma 4. punkts (apstiprināts ar Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 21.04.2016. sēdes lēmuma protokola Nr. 1. 2. punktu).
- ⁶⁰ Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes nolikuma (apstiprināts ar Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2016. gada 21. aprīļa sēdes lēmuma protokola Nr. 1.2. punktu) 4. punkts.
- ⁶¹ IZM 13.09.2018. reglaments Nr. 1-5/2018/5 “Profesionālās izglītības iestāžu attīstības un investīciju stratēģiju un investīciju piesaistes pieteikumu vērtēšanas komisijas reglaments”.
- ⁶² Profesionālās izglītības likuma 15. panta otrā daļa.
- ⁶³ Profesionālās izglītības likuma 15. panta otrā daļa.
- ⁶⁴ VIIS atskaite – izglītojamo skaits 01.10.2019.pa grupām profesionālās izglītības programmās ar otro klasifikācijas līmeni – 32; 32a; 32b; 33; 35a; 35b, izgūta 02.05.2020.
- ⁶⁵ VIIS atskaite – izglītojamo skaits 01.10.2019. pa grupām profesionālās izglītības programmās ar otro klasifikācijas līmeni – 32; 32a; 32b; 33; 35a; 35b, izgūta 02.05.2020.
- ⁶⁶ VIIS atskaite – izglītojamo skaits 01.10.2019., izgūta 02.05.2020.
- ⁶⁷ Izglītības likuma 60. panta pirmā daļa.
- ⁶⁸ Valsts kases dati un VIIS dati par izglītojamo skaitu 1. oktobrī laika periodā no 2010. gada līdz 2019. gadam.
- ⁶⁹ Atbilstoši Izglītības likuma 1. panta 20.¹ punktam profesionālās ievirzes izglītība ir sistematizēta zināšanu un prasmju apguve, kā arī vērtīborientācijas veidošana mākslā, kultūrā vai sportā līdztekus pamatzglītības vai vidējās izglītības pakāpei, kas dod iespēju sagatavoties profesionālās izglītības ieguvei izraudzītajā virzienā.
- ⁷⁰ Valsts kases dati un VIIS dati par izglītojamo skaitu 1. oktobrī laika periodā no 2016. gada līdz 2019. gadam.

- ⁷¹ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas Saeimas 22.05.2014. sēdē).
- ⁷² Labs meistars būs vienmēr pieprasīts, 11.07.2019. Pieejams: <http://edruva.lv/labs-meistars-bus-vienmer-pieprasits/> (skatīts 02.07.2020.).
- ⁷³ Sauka. A., Stokholmas ekonomikas skola. Ēnu ekonomika Latvijā, pētījums 2020. gads.
- ⁷⁴ Sauka. A., Stokholmas ekonomikas skola. Ēnu ekonomika Latvijā, pētījums 2020. gads..
- ⁷⁵ VIIS dati 1. oktobrī no 2014. gada līdz 2020. gadam.
- ⁷⁶ IZM 23.01.2019. informatīvais ziņojums “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas 2014.–2017. gadā starpposma novērtējumu”, VIIS dati 01.01.2020.
- ⁷⁷ European Centre for the Development of Vocational Training Research paper “On the way to 2020: data for vocational education and training policies” Indicator overviews 2019 update.
- ⁷⁸ EM 20.08.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/5061N “Par revīzijas ziņojuma projekta izrakstu lietā Nr.2.4.1-6/2019”
- ⁷⁹ Labs meistars būs vienmēr pieprasīts, 11.07.2019. Pieejams: <http://edruva.lv/labs-meistars-bus-vienmer-pieprasits/> (skatīts 02.07.2020.).
- ⁸⁰ “Latvijas aktīvās darba tirgus politikas izvērtējums”, 2019 OECD pētījums.
- ⁸¹ VIIS atskaites par izglītojamo skaitu 1. oktobrī pa grupām profesionālās izglītības programmās ar otro klasifikācijas līmeni – 32; 32a; 32b; 33; 35a; 35b laika periodā no 2013. gada līdz 2019. gadam, skatīts 20.03.2020., IZM sniegtā informācija tās padotībā esošo izglītības iestāžu absolventiem 2017., 2018., 2019. gadā ar otro klasifikācijas līmeni – 32; 32a; 32b; 33; 35a; 35b.
- ⁸² CSP dati 01.10.2018., VIIS dati.
- ⁸³ EM 20.08.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/5061N “Par revīzijas ziņojuma projekta izrakstu lietā Nr.2.4.1-6/2019”
- ⁸⁴ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ⁸⁵ EM 06.02.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019”.
- ⁸⁶ EM 06.02.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019”.
- ⁸⁷ Ekonomikas ministrijas 2020. gada informatīvais ziņojums “Par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm”. Pieejams: https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/dsp/EMzino_03062020-ar-pielikumiem.pdf (skatīts 29.06.2020.).
- ⁸⁸ Ekonomikas ministrijas 2020. gada informatīvais ziņojums “Par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm”. Pieejams: https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/dsp/EMzino_03062020-ar-pielikumiem.pdf (skatīts 29.06.2020.).
- ⁸⁹ VIIS atskaites par izglītojamo skaitu 01.10.2014., 01.10.2015., 01.10.2016., 01.10.2017., 01.10.2018., 01.10.2019. profesionālās izglītības programmās ar otro klasifikācijas līmeni – 32; 32a; 32b; 33; 35a; 35b.
- ⁹⁰ EM 06.02.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019”.
- ⁹¹ VIIS atskaites dati par audzēkņu skaitu sadalījumā pa izglītības programmām 01.10.2014., 01.10.2015., 01.10.2016., 01.10.2017., 01.10.2018., 01.10.2019.
- ⁹² EM 06.02.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019”.
- ⁹³ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.).
- ⁹⁴ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.).
- ⁹⁵ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.).
- ⁹⁶ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.).
- ⁹⁷ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.).
- ⁹⁸ MK 07.09.2010. noteikumu Nr. 827 “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli” 1. pielikums.
- ⁹⁹ IZM, KM un divu pašvaldību profesionālo izglītības iestāžu laika periodā no 2017. līdz 2019. gadam absolventu iedalījums 31.12.2019. dati tika analizēti par visiem absolventiem, analizē neiekļaujot absolventus, kuri izglītības programmas absolvējuši vairākas reizes laika periodā no 2017. līdz 2019. gadam.
- ¹⁰⁰ Datu analīzes ieguvē īpatnībā – studē un strādā citā profesijā – tika iekļauti arī strādājošie absolventi, par kuriem nav pieejami profesijas dati, kā arī pedagogu studējošie un tajā strādājošie absolventi.

¹⁰¹ Datu analīzes ieguvē īpatsvarā – studē un strādā citā profesijā – tika iekļauti arī strādājošie absolventi, par kuriem nav pieejami profesijas dati.

¹⁰² Datu analīzes ieguvē īpatsvarā – studē un strādā citā profesijā – tika iekļauti arī strādājošie absolventi, par kuriem nav pieejami profesijas dati, kā arī pedagoģiju studējošie un tajā strādājošie absolventi.

¹⁰³ Datu analīzes ieguvē īpatsvarā – studē un strādā citā profesijā – tika iekļauti arī strādājošie absolventi, par kuriem nav pieejami profesijas dati.

¹⁰⁴ Ēnu ekonomika Latvijā: Tendences un neiepriecinošas prognozes, 20.06.2020. Pieejams: <https://www.tvnet.lv/6992812/enu-ekonomika-latvija-tendences-un-neiepriecinosas-prognozes> (skatīts 02.07.2020.).

¹⁰⁵ Aprēķinā izmantotie datu avoti: (1) VIIS atskaite par izglītojamo skaitu 1. oktobrī laika periodā no 2013. līdz 2019. gadam, skatīts 20.03.2020., IZM sniegtā informācija tās padotībā esošo izglītības iestāžu absolventiem 2017., 2018., 2019. gadā. (2) IZM dati par augstākās izglītības iestādēs studējošajiem 31.12.2017., 31.12.2018. un 31.12.2019. un tās padotībā esošo izglītības iestāžu profesionālo izglītības programmu absolventiem no VIIS ietvertās informācijas; (3) VID dati par personu nodarbinātību laika periodā no 01.01.2017. līdz 31.12.2019.

¹⁰⁶ Grafiskā attēla datu avoti: (1) VIIS atskaite par izglītojamo skaitu 1. oktobrī laika periodā no 2013. līdz 2019. gadam, skatīts 20.03.2020., IZM sniegtā informācija tās padotībā esošo izglītības iestāžu absolventiem 2019. gadā; (2) IZM dati par augstākās izglītības iestādēs studējošajiem 31.12.2019. un tās padotībā esošo izglītības iestāžu profesionālo izglītības programmu absolventiem no VIIS ietvertās informācijas; (3) VID dati par personu nodarbinātību laika periodā no 01.01.2017. līdz 31.12.2019.

¹⁰⁷ 09.03.2020. Intervijas protokols ar PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” pārstāvjiem.

¹⁰⁸ EM 06.02.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019”.

¹⁰⁹ “Latvijas aktīvās darba tirgus politikas izvērtējums”, 2019, OECD pētījums.

¹¹⁰ Profesionālās izglītības likuma 17.¹ pants.

¹¹¹ Likums “Grozījumi Profesionālās izglītības likumā” (stājas spēkā 15.05.2015.).

¹¹² MK 16.09.2003. noteikumu Nr. 528 “Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 4.1., 4.2., 5.12. un 5.13. punkts.

¹¹³ Likuma “Likums par budžetu un finanšu vadību” 46. panta pirmā daļa.

¹¹⁴ Likuma “Par valsts budžetu 2019. gadam” paskaidrojumi.

¹¹⁵ Profesionālās izglītības likuma 31. panta otrā daļa.

¹¹⁶ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 “Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās”.

¹¹⁷ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 “Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās”.

¹¹⁸ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 “Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās”.

¹¹⁹ IZM 15.05.2016. iekšējo noteikumu Nr. 24 “Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās” 10. punkts.

¹²⁰ IZM 15.05.2016. iekšējo noteikumu Nr. 24 “Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās” 10. punkts.

¹²¹ PINTSA 16.08.2017. sēdes protokols Nr.6, PINTSA 15.08.2018. sēdes protokols Nr. 6, PINTSA 14.08.2019. sēdes protokols Nr. 5. IZM 12.09.2018. vēstule Nr. 4-29e/2018/3083 “Par izglītojamo uzņemšanu 2019. gadā”, IZM 10.09.2019. vēstule Nr. 4-29e/19/2780 “Par izglītojamo uzņemšanu 2020. gadā”, IZM 02.10.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/263 “Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2019. gada septembrī”, PINTSA 23.05.2019. sēdes protokols Nr. 3.

¹²² PINTSA 16.08.2017. sēdes protokols Nr. 6, PINTSA 15.08.2018. sēdes protokols Nr. 6, PINTSA 14.08.2019. sēdes protokols Nr. 5. IZM 12.09.2018. vēstule Nr. 4-29e/2018/3083 “Par izglītojamo uzņemšanu 2019. gadā”, IZM 10.09.2019. vēstule Nr. 4-29e/19/2780 “Par izglītojamo uzņemšanu 2020. gadā”, IZM 02.10.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/263 “Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2019. gada septembrī”, PINTSA 23.05.2019. sēdes protokols Nr. 3.

¹²³ IZM 02.10.2017. vēstule Nr. 01-17e/3685 “Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās”, IZM 19.10.2015. vēstule 01-17e/4350 “Par izglītojamo uzņemšanu profesionālās izglītības programmās”, IZM 31.10.2016. vēstule Nr. 01-17e/4377 “Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās”, IZM 11.10.2018. vēstule Nr. 4-10e/2018/3408 “Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās”.

¹²⁴ IZM 02.10.2017. vēstule Nr. 01-17e/3685 “Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās”.

¹²⁵ IZM 19.10.2015. vēstule Nr. 01-17e/4350 "Par izglītojamo uzņemšanu profesionālās izglītības programmās", IZM 20.10.2015. vēstule Nr. 01-17e/4371 "Par izglītojamo uzņemšanu profesionālās izglītības programmās", IZM 31.10.2016. vēstule Nr. 01-17e/4377 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās", IZM 02.10.2017. vēstule Nr. 01-17e/3685 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās", IZM 11.10.2018. vēstule Nr. 4-10e/2018/3408 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās".

¹²⁶ Profesionālās izglītības likuma 12. panta otrās daļas 1. punkts.

¹²⁷ IZM 31.10.2016. vēstule Nr. 01-17e/4376 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās", IZM 11.10.2018. vēstule Nr. 4-10e/2018/3408 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās", LDDK 18.06.2019. vēstule Nr. 2-9e/52 Izglītības un zinātnes ministrijai "Par nozarēm nepieciešamo izglītojamo skaitu profesionālās izglītības iestādēs 2020.–2021. gadā.

¹²⁸ IZM 21.07.2020. vēstule Nr. 7-2.3.1e/755 "Par revīzijas ziņojuma projekta saskaņošanu Revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019".

¹²⁹ LDDK 24.08.2020. vēstule Nr. 2-9e/ "Par Valsts kontroles revīzijas ziņojumu".

¹³⁰ Likums "Par valsts budžetu 2017. gadam" (spēkā līdz 31.12.2017.), likums "Par valsts budžetu 2018. gadam" (spēkā līdz 31.12.2018.), likums "Par valsts budžetu 2019. gadam" (spēkā līdz 31.12.2019.).

¹³¹ IZM Rezultātu un to rezultātīvo rādītāju izpildes analīze 2018. gadā, iesniegts 24.03.2020. e-pasta sarakstē.

¹³² IZM 10.09.2019. vēstule Nr. 4-29e/19/2780 "Par izglītojamo uzņemšanu 2020. gadā".

¹³³ IZM 19.10.2015. vēstule Nr. 01-17e/4350 "Par izglītojamo uzņemšanu profesionālās izglītības programmās", IZM 20.10.2015. vēstule Nr. 01-17e/4371 "Par izglītojamo uzņemšanu profesionālās izglītības programmās", IZM 31.10.2016. vēstule Nr. 01-17e/4377 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās", IZM 02.10.2017. vēstule Nr. 01-17e/3685 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās", IZM 11.10.2018. vēstule Nr. 4-10e/2018/3408 "Par izglītojamo skaitu uzņemšanai profesionālās izglītības programmās".

¹³⁴ IZM 15.08.2019. vēstule Nr. 4-10e/19/2531 "Atbilde uz informācijas pieprasījumu".

¹³⁵ IZM 29.05.2019. līgums Nr. 2-2e/19/294 "Par Latvijas Darba devēju konfederācijai deleģētā uzdevuma veikšanu un finansēšanu 2019. gadā".

¹³⁶ VIIS dati 01.10.2019. par izglītojamo skaitu profesionālās izglītības programmās ar 2. vai 3. kvalifikācijas līmeni, izņemot IZM padotībā esošo izglītības iestāžu izglītojamo skaitu, Zaļenieku komerciālās un amatniecības vidusskolas izglītojamo skaits un Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošās vidusskolas izglītojamo skaitu.

¹³⁷ Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti. Pieejams: <https://www.lnkc.gov.lv/nozares/kulturizglitiba/profesionalas-kvalifikacijas-eksamenu-prezentacijas-un-ekspertu-secinajumi/> (skatīts 01.06.2020.).

¹³⁸ PINTSA 23.05.2019. sēdes protokols Nr. 3, PINTSA 11.12.2019. sēdes protokols Nr. 8.

¹³⁹ PINTSA 16.08.2017. sēdes protokols Nr. 6, PINTSA 15.08.2018. sēdes protokols Nr. 6, PINTSA 14.08.2019. sēdes protokols Nr. 5.

¹⁴⁰ PINTSA 16.08.2017. sēdes protokols Nr. 6, PINTSA 15.08.2018. sēdes protokols Nr. 6, PINTSA 14.08.2019. sēdes protokols Nr. 5.

¹⁴¹ PINTSA 14.08.2019. sēdes protokols Nr. 5.

¹⁴² IZM 02.10.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/263 "Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2019. gada septembrī".

¹⁴³ PINTSA 23.05.2019. sēdes protokols Nr. 3.

¹⁴⁴ IZM 07.10.2019. vēstule Nr. 1-2e/19/263 "Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2019. gada septembrī".

¹⁴⁵ IZM 08.10.2018. rīkojums Nr. 1-2e/2018/295 "Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2018. gada septembrī", IZM 07.10.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/263 "Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2019. gada septembrī".

¹⁴⁶ EM prognoze par darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma ar profesionālo vidējo izglītību un arodizglītību 2025. gadam, izglītojamo uzņemšana profesionālās izglītības programmās ar otro klasifikācijas līmeni – 32; 32a; 32b; 33; 35a; 35b 2018. un 2019. gadā valstī kopumā, IZM padotības izglītības iestādēs un IZM uzņemšanas plānā 2020. gadam.

¹⁴⁷ LNKC 03.02.2014. iekšējie noteikumi Nr. 2 "Kārtība, kādā Latvijas Nacionālais kultūras centrs sniedz priekšlikumus par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu valsts finansēto vietu skaitu", LNKC 08.04.2019. iekšējie noteikumi Nr. 1.5-1.1/8 "Kārtība, kādā Latvijas Nacionālais kultūras centrs sniedz priekšlikumus par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu valsts finansēto vietu skaitu".

¹⁴⁸ SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija" pētījuma rezultātu ziņojums "Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte", 2018.

- ¹⁴⁹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.
- ¹⁵⁰ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ¹⁵¹ Drukas un mediju tehnoloģiju NEP 24.10.2017. atzinums Nr. 6-10.2/11.
- ¹⁵² Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ¹⁵³ Profesionālās izglītības likuma 17.¹ panta pirmā un otrā daļa.
- ¹⁵⁴ IZM 25.07.2016. informatīvais ziņojums “Par Profesionālās izglītības tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu no 01.01.2010. līdz 31.12.2015.”.
- ¹⁵⁵ Profesionālās izglītības likuma 17.¹ panta trešā daļa.
- ¹⁵⁶ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma konventa 24.10.2016. sēdes protokols Nr. 2/2016.
- ¹⁵⁷ Rēzeknes tehnikuma 11.11.2016. konventa sēdes protokols Nr. 2.
- ¹⁵⁸ Rēzeknes tehnikuma konventa nolikuma (apstiprināts 22.02.2016.) 10. punkts.
- ¹⁵⁹ Ventspils Tehnikuma konventa nolikuma (apstiprināts 01.09.2016.) 3.6. apakšpunkts.
- ¹⁶⁰ IZM 15.08.2019. vēstule Nr. 4-10e/19/2531 “Atbilde uz informācijas pieprasījumu”.
- ¹⁶¹ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 11.10.2018. rīkojums Nr. 273/1-8 “Par izmaiņām konventa sastāvā”, Rēzeknes tehnikuma 15.11.2017. Rīkojums Nr. 1.12/257 “Par grozījumiem Rēzeknes tehnikuma konventa sastāvā”. Ventspils Tehnikuma 29.09.2016. rīkojums Nr. 107 “Par Ventspils Tehnikuma konventa izveidošanu”.
- ¹⁶² MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ¹⁶³ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ¹⁶⁴ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ¹⁶⁵ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ¹⁶⁶ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ¹⁶⁷ Informatīvais ziņojums “Par paveikto Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijā un resursu efektīvā izmantošanā, turpinot strukturālās reformas laika posmā no 01.01.2013. gada līdz 30.06.2014.” (pieņemts zināšanai MK 19.08.2014. sēdē (protokols Nr. 44, 46. §)), informatīvais ziņojums “Par IZM padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu pārņemšanu pašvaldību padotībā” (pieņemts zināšanai MK 02.07.2013 sēdē (protokols Nr. 37, 43. §)). IZM 25.07.2016. informatīvais ziņojums “Par profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu no 01.01.2010. līdz 31.12.2015.”.
- ¹⁶⁸ IZM 25.07.2016. informatīvais ziņojums “Par profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu no 01.01.2010. līdz 31.12.2015.”.
- ¹⁶⁹ IZM 25.07.2016. informatīvais ziņojums “Par profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu no 01.01.2010. līdz 31.12.2015.”.
- ¹⁷⁰ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ¹⁷¹ MK 19.04.2016. noteikumi Nr. 249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi”.
- ¹⁷² Informatīvais ziņojums “Par paveikto un turpmāko rīcību darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” specifiskā atbalsta mērķa 8.1.3. “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas nodrošināšanai” (pieņemts zināšanai MK 24.02.2015 sēdē (protokols Nr. 10, 42. §)).
- ¹⁷³ SAM 8.1.3. “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” paplašinātais sākotnējais novērtējums.
- ¹⁷⁴ ES fondi. Pieejams: <https://www.esfondi.lv/sakums> (skatīts 12.06.2020).
- ¹⁷⁵ Valsts izglītības informācijas sistēmas dati.
- ¹⁷⁶ MK 04.03.2015. rīkojums Nr. 110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”.
- ¹⁷⁷ MK 04.11.2015. rīkojums Nr. 677 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolai”, MK 27.01.2016. rīkojums Nr. 36 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Ventspils Mūzikas vidusskolai”, MK 17.11.2016. rīkojums Nr. 682 “Par profesionālās izglītības

kompetences centra statusa piešķiršanu Nacionālajai Mākslu vidusskolai”, MK 17.11.2016. rīkojums Nr. 681 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolai”, MK 18.05.2017. rīkojums Nr. 242 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolai “Saules skola””.

¹⁷⁸ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (atbalstīta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr. 110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

¹⁷⁹ MK rīkojuma projekta “Par Rīgas Doma kora skolas un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas reorganizāciju un Nacionālās Mākslu vidusskolas izveidi” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija); MK rīkojuma projekta “Par Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas un Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas pievienošanu profesionālās izglītības kompetences centram “Nacionālā Mākslu vidusskola”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹⁸⁰ MK rīkojuma projekta “Par Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolas un Emīla Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas reorganizāciju un Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas izveidi” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

¹⁸¹ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.

¹⁸² MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.

¹⁸³ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 9. punkts, MK 25.08. 2015. noteikumi Nr. 495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā” 9. punkts.

¹⁸⁴ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.

¹⁸⁵ IZM 24.03.2020. atbildes uz Valsts kontroles jautājumiem.

¹⁸⁶ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2. punkts.

¹⁸⁷ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2.2. apakšpunkts.

¹⁸⁸ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2.1. apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 09.01.2020.).

¹⁸⁹ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2.3. apakšpunkts.

¹⁹⁰ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2.2. apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 02.09.2015.).

¹⁹¹ MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 496 “Grozījumi MK 19.03.2013. noteikumos Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.

¹⁹² MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2.2. apakšpunkts.

¹⁹³ MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 496 “Grozījumi MK 19.03.2013. noteikumos Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.

¹⁹⁴ Profesionālās izglītības iestāžu atskaites par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. m. g.

¹⁹⁵ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” 2. punkta 2.2. apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 02.09.2015).

¹⁹⁶ Smiltenes tehnikuma atskaites par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. m. g.

¹⁹⁷ IZM 24.03.2020. atbildes uz Valsts kontroles jautājumiem.

¹⁹⁸ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 06.03.2020. elektroniskā pasta vēstule; Smiltenes tehnikuma 17.03.2020. elektroniskā pasta vēstule; PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” intervijas protokols; VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” 09.03.2020. elektroniskā pasta vēstule.

¹⁹⁹ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 06.03.2020. elektroniskā pasta vēstule; Rēzeknes tehnikuma 16.03.2020. elektroniskā pasta vēstule; Daugavpils Būvniecības tehnikuma 13.03.2020. elektroniskā pasta vēstule; 09.03.2020. PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” intervijas protokols; Smiltenes tehnikuma 17.03.2020. elektroniskā pasta vēstule; VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” 09.03.2020. elektroniskā pasta vēstule.

²⁰⁰ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 02.10.2018. rīkojums Nr. 3-1/149, Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 29.11.2017. rīkojums Nr. 172-a, Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 29.11.2017. rīkojums Nr. 172-a, Kandavas

lauksaimniecības tehnikuma 26.06.2017. rīkojums Nr. 3-1/158. Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 02.01.2017. rīkojums Nr. 3-1/1. Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 02.01.2017. rīkojums Nr. 3-1/1. Rēzeknes tehnikuma 17.10.2016. rīkojums Nr. 3.1/179. Rēzeknes tehnikuma 13.07.2018. rīkojums Nr. 3.1/165. Smiltenes tehnikuma 29.06.2017. rīkojums Nr. 192-t. Smiltenes tehnikuma 13.09.2017. rīkojums Nr. 258-t. Ventspils Tehnikuma 30.04.2015. rīkojums Nr. 234-sk. Ventspils Tehnikuma 07.06.2017. rīkojums Nr. 10-13.6/38-sk, Daugavpils Būvniecības tehnikuma 29.05.2017. rīkojums Nr. 3-1/200, Daugavpils Būvniecības tehnikuma 25.06.2018. rīkojums Nr. 9.5-7/87, VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums" 20.02.2019. rīkojums Nr. 2.3.1/97, VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums" 25.01.2018. rīkojums Nr. 2.3.1/47, Rīgas tirdzniecības profesionālās vidusskolas 24.03.2017. rīkojums Nr. 3-1/42, Rīgas tirdzniecības profesionālās vidusskolas 09.01.2017. rīkojums Nr. 3-1/4. u.c.

²⁰¹ MK 19.03.2013. noteikumu Nr. 144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība" 2.1. apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 09.01.2020.).

²⁰² Profesionālās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 8. punkts.

²⁰³ Daugavpils Būvniecības tehnikuma atskaite par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2017./2018. m. g.; VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums" atskaite par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2016./2017. m. g.; Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma atskaite par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2018./2019. m. g.; Ventspils Tehnikuma atskaites par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. m. g.; PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums" atskaite par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2018./2019. m. g.

²⁰⁴ MK 19.03.2013. noteikumu Nr. 144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība" 2.1. apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 09.01.2020.).

²⁰⁵ MK 19.03.2013. noteikumu Nr. 144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība" 2.1. apakšpunkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 09.01.2020.).

²⁰⁶ MK 19.03.2013. noteikumu Nr. 144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība" 2.3. apakšpunkts.

²⁰⁷ MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 "Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā".

²⁰⁸ MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība".

²⁰⁹ LNKC PIKC statusa piešķiršanas un anulēšanas komisijas 11.12.2015. sanāksmes protokols Nr. 1.

²¹⁰ VISC dati.

²¹¹ MK 25.08.2015. noteikumu Nr. 495 "Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā" 2.2.1. apakšpunkts.

²¹² MK 19.03.2013. noteikumi Nr. 144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība", MK 25.08.2015. noteikumi Nr. 495 "Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā".

²¹³ IZM 19.09.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/174 "Par profesionālās izglītības kompetences centru uzdevumiem".

²¹⁴ IZM 19.09.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/174 "Par profesionālās izglītības kompetences centru uzdevumiem".

²¹⁵ LNKC 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule "Valsts kontroles revīzija".

²¹⁶ LNKC 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule "Valsts kontroles revīzija".

²¹⁷ IZM 15.08.2019. vēstule Nr. 4-10e/19/2531 "Atbilde uz informācijas pieprasījumu".

²¹⁸ IZM 19.09.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/174 "Par profesionālās izglītības kompetences centru uzdevumiem".

²¹⁹ Izglītības iestāžu atskaites par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. m. g.

²²⁰ IZM 19.09.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/174 "Par profesionālās izglītības kompetences centru uzdevumiem".

²²¹ IZM 19.09.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/174 "Par profesionālās izglītības kompetences centru uzdevumiem".

²²² Rēzeknes tehnikuma atskaites par atbilstību PIKC statusa kritērijiem 2016./2017., 2017./2018., 2018./2019. m. g.

²²³ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 04.11.2019. intervijas protokols.

²²⁴ Profesionālās izglītības likuma 24.² pants.

²²⁵ PINTSA sēžu protokoli. Pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lv/profesionalas-izglitiba-un-nodarbinatibas-trispusejas-sadarbibas-apakspadome>.

²²⁶ Mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju karte. Pieejams: https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_maksla.pdf (skatīts: 08.04.2020.).

²²⁷ LNKC 05.03.2020. sniegtās atbildes uz informācijas pieprasījumu Nr. 10-2.3.1e/141 (reģistrēts Valsts kontroles lietvedībā 10.03.2020. Nr. 2.3.1/114).

²²⁸ PINTSA 12.12.2018. protokols Nr. 10 "Restaurācijas tehniķa profesijas standarts". Pieejams: <https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-095.pdf> (skatīts 21.04.2020.).

²²⁹ IZM "Valsts izglītības informācijas sistēmas" publiski pieejamā informācija. Pieejams: www.viis.lv (skatīts 21.04.2020.).

- ²³⁰ IZM 20.04.2004. apstiprināts profesijas standarts "Ilustrators". Pieejams: <https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0244.pdf> (skatīts 20.04.2020.).
- ²³¹ LNK 05.03.2020. sniegtās atbildes uz informācijas pieprasījumu Nr. 10-2.3.1e/141 (reģistrēts Valsts kontroles lietvedībā 10.03.2020. Nr. 2.3.1/114).
- ²³² MK 27.09.2016. noteikumu Nr. 633 "Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība" 2. punkts.
- ²³³ MK 18.12.2012. noteikumu Nr. 931 "Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums" 4.12. apakšpunkts.
- ²³⁴ VISC Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas dati par izstrādātajiem un aktualizētajiem profesiju standartiem/profesiju kvalifikācijas prasībām laika periodā no 2017. gada līdz 2019. gadam.
- ²³⁵ MK 27.09.2016. noteikumi Nr. 633 "Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība".
- ²³⁶ LNK 05.03.2020. sniegtās atbildes uz informācijas pieprasījumu Nr. 10-2.3.1e/141 (reģistrēts Valsts kontroles lietvedībā 10.03.2020. Nr. 2.3.1/114).
- ²³⁷ LNK 05.03.2020. sniegtās atbildes uz informācijas pieprasījumu Nr. 10-2.3.1e/141 (reģistrēts Valsts kontroles lietvedībā 10.03.2020. Nr. 2.3.1/114).
- ²³⁸ Valsts izglītības standarti, attiecīgo profesiju standarti un/vai profesionālās kvalifikācijas prasības, IZM profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība un virkne saistošu MK noteikumu.
- ²³⁹ Profesionālā izglītības likuma 30. panta otrā daļa.
- ²⁴⁰ Izglītības likuma 1. panta 11. punkts.
- ²⁴¹ 28.05.2019. MK noteikumu Nr. 218 "Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība" 1. punkts.
- ²⁴² 28.05.2019. MK noteikumi Nr. 218 "Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība".
- ²⁴³ IZM 07.05.2019. noteikumi Nr. 1-6e/19/11 "Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība".
- ²⁴⁴ IZM 07.05.2019. noteikumi Nr. 1-6e/19/11 "Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība".
- ²⁴⁵ VISC 20.02.2017. reglaments Nr. 1-20/4 "Profesionālās izglītības departamenta reglaments".
- ²⁴⁶ IZM 07.05.2019. noteikumi Nr. 1-6e/19/11 "Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība".
- ²⁴⁷ IZM 07.05.2019. noteikumi Nr. 1-6e/19/11 "Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība".
- ²⁴⁸ MK 28.05.2019. noteikumu Nr. 218 "Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība" 4.6. apakšpunkts.
- ²⁴⁹ LNK 12.01.2018. reglamenta Nr. 1.5.-1/5 "Kultūras un radošās industrijas izglītības nodaļas reglaments" 8.15. un 8.16. apakšpunkts.
- ²⁵⁰ VISC iesniegtie dati no programmu izvērtēšanas reģistriem par laika periodu no 2016. gada līdz 2019. gadam.
- ²⁵¹ Apkopota informācija par normatīvo aktu izmantošanu izglītības programmas izvērtēšanā VISC saskaņā ar 23.03.2020. VISC e-pastā sniegto atbildi, saskaņojumā IZM saskaņā ar 17.03.2020. IZM e-pastā sniegto atbildi un licencēšanā IKVD saskaņā ar 23.03.2020. IKVD e-pastā sniegto atbildi.
- ²⁵² 28.05.2019. MK noteikumi Nr. 218 "Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība".
- ²⁵³ 27.06.2000. MK noteikumi Nr. 211 "Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu".
- ²⁵⁴ 13.06.2017. MK noteikumi Nr. 322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju".
- ²⁵⁵ 09.10.2018. MK noteikumi Nr. 626 "Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publicēšanas kārtību".
- ²⁵⁶ IZM 07.05.2019. iekšējie noteikumi Nr. 1-6e/19/11 "Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība".
- ²⁵⁷ 15.07.2016. MK noteikumi Nr. 484 "Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības".
- ²⁵⁸ 27.11.2018. MK noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem" (stājas spēkā 01.09.2020.).
- ²⁵⁹ 03.09.2019. MK noteikumi Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem" (stājas spēkā 01.09.2020.).
- ²⁶⁰ 21.06.2005. MK noteikumi Nr. 451 "Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti un akreditētas profesionālās izglītības programmas daļas apguvi apliecinājoši dokumenti".
- ²⁶¹ 29.11.2005. MK noteikumi Nr. 902 "Kārtība, kādā izsniedzami profesionālās pilnveides un profesionālās ievirzes izglītību apliecinājoši dokumenti".
- ²⁶² 11.09.2018. MK noteikumi Nr. 569 "Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību".
- ²⁶³ MK 28.05.2019. noteikumi Nr. 218 "Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība", IZM 07.05.2019. noteikumi Nr. 1-6e/19/11 "Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība".

- ²⁶⁴ 23.04.2013. MK noteikumu Nr. 225 "Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums" 4.3. punkts.
- ²⁶⁵ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 "Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās".
- ²⁶⁶ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 "Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās".
- ²⁶⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta desmitā daļa.
- ²⁶⁸ Darba dienu skaits izglītības programmas saskaņošanai IZM un licencēšanai IKVD tika aprēķināts kā starpība starp kopējo darba dienu skaitu izglītības programmas iesniegšanai VISC līdz licences saņemšanai atskaitot darba dienu skaitu izglītības programmas izvērtēšanai VISC. Aprēķinā tika izmantoti pieejamie dati no VISC izglītības programmu reģistra un VIIS licencēto izglītības programmu reģistra dati, jo IZM un IKVD nav atsevišķa reģistra par izglītības programmām.
- ²⁶⁹ Profesionālā izglītības likuma 30. panta otrā daļa.
- ²⁷⁰ IZM Profesionālās un pieaugušo izglītības departamenta vecākās ekspertes 23.03.2020. e-pasta sarakstē sniegtā atbilde.
- ²⁷¹ Profesionālās izglītības likuma 1. panta otrās daļas 2⁶. apakšpunkts.
- ²⁷² Profesionālās izglītības likuma 28. panta pirmā daļa.
- ²⁷³ MK 15.07.2016. noteikumu Nr. 484 "Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības" 6.1.2. apakšpunkts.
- ²⁷⁴ Informatīvais ziņojums "Par darba vidē balstītu mācību sistēmas ieviešanu un attīstību, lai palielinātu darba vidē balstītu mācību apjomu profesionālās izglītības sistēmā" (pieņemts zināšanai MK 02.04.2019 sēdē (protokols Nr. 17, 28. §)).
- ²⁷⁵ Informatīvais ziņojums "Par darba vidē balstītu mācību sistēmas ieviešanu un attīstību, lai palielinātu darba vidē balstītu mācību apjomu profesionālās izglītības sistēmā" (pieņemts zināšanai MK 02.04.2019 sēdē (protokols Nr. 17, 28. §)).
- ²⁷⁶ VIIS atskaite 24.01.2020.
- ²⁷⁷ VIIS atskaite 24.01.2020.
- ²⁷⁸ VIIS atskaite 24.01.2020.
- ²⁷⁹ LNK 05.03.2020. sniegtās atbildes uz informācijas pieprasījumu Nr. 10-2.3.1e/141 (reģistrēts Valsts kontroles lietvedībā 10.03.2020. Nr. 2.3.1/114).
- ²⁸⁰ VIIS atskaite 24.01.2020.
- ²⁸¹ IZM 03.03.2018. rīkojumu Nr. 1-2e/2018/89 "Par ieraksta veikšanu Valsts izglītības informācijas sistēmā saistībā ar izglītojamo iesaisti darba vidē balstītās mācībās".
- ²⁸² IZM 03.03.2018. rīkojumu Nr. 1-2e/2018/89 "Par ieraksta veikšanu Valsts izglītības informācijas sistēmā saistībā ar izglītojamo iesaisti darba vidē balstītās mācībās".
- ²⁸³ IZM 03.03.2018. rīkojumu Nr. 1-2e/2018/89 "Par ieraksta veikšanu Valsts izglītības informācijas sistēmā saistībā ar izglītojamo iesaisti darba vidē balstītās mācībās".
- ²⁸⁴ VIIS atskaites 01.10.2018. un 01.10.2019.
- ²⁸⁵ IZM atskaite FM par valsts budžeta izpildi 2019. gadā, iesniegta 25.03.2020. e-pasta sarakstē.
- ²⁸⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ²⁸⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ²⁸⁸ Rīgas Tehniskās universitātes pētījums par profesionālās vidējās izglītības finansēšanu Latvijā, izglītības programmu izmaksu koeficientu aktualizēšanu, starptautiskā praksē un akadēmiskajā vidē teorētiski pamatotu profesionālās izglītības programmu īstenošanas finansēšanas modeli un priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos, 2017. gads. Pieejams: https://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/RTU_Nodevums-21062018.pdf (skatīts 26.05.2020.).
- ²⁸⁹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ²⁹⁰ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ²⁹¹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo". MK 05.07.2016. noteikumu Nr. 445 "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 10. punkts.
- ²⁹² Izglītības likuma 60. panta ceturtā daļa.

- ²⁹³ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ²⁹⁴ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" 2. punkts.
- ²⁹⁵ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" 2.1. punkts un 4. punkts, 1. pielikums.
- ²⁹⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" 3. un 4. punkts.
- ²⁹⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" 2. pielikums
- ²⁹⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ²⁹⁹ Valsts kontroles 13.01.2020. intervija ar IZM pārstāvjiem.
- ³⁰⁰ Valsts kontroles 03.03.2008. revīzijas ziņojumā Nr. 5.1-2-23/2007 "Profesionālās izglītības sistēmas realizācija atbilstīgi izvirzītajiem mērķiem" un iespējamām pārbaudēm apvienotajā (atbilstības/lietderības) revīzijā Nr. 2.4.1-6/2019 "Profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība Latvijā".
- ³⁰¹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" (spēkā no 01.01.2008.).
- ³⁰² IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 "Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās".
- ³⁰³ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 "Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās".
- ³⁰⁴ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" 1. pielikuma 5.1. apakšpunktu.
- ³⁰⁵ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" 1. pielikuma 5.1. apakšpunktu.
- ³⁰⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ³⁰⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ³⁰⁸ Rīgas tehniskās universitātes pētījums par profesionālās vidējās izglītības finansēšanu Latvijā, izglītības programmu izmaksu koeficientu aktualizēšanu, starptautiskā praksē un akadēmiskajā vidē teorētiski pamatotu profesionālās izglītības programmu īstenošanas finansēšanas modeli un priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos, 2017. gads. Pieejams: https://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/RTU_Nodevums-21062018.pdf (skatīts 26.05.2020.).
- ³⁰⁹ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 "Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās".
- ³¹⁰ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 "Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās" 20. punkts.
- ³¹¹ KM 03.02.2020. vēstule Nr. 3.1-1/162 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019".
- ³¹² KM 18.02.2020. elektroniski iesūtītā informācija.
- ³¹³ KM 03.02.2020. vēstule Nr. 3.1-1/162 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019".
- ³¹⁴ VK 13.01.2020. intervija ar IZM pārstāvjiem.
- ³¹⁵ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo".
- ³¹⁶ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstīts ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ³¹⁷ Informatīvais ziņojums "Par profesionālās izglītības programmu finansēšanu" (izsludināts 13.12.2018. VSS (protokols Nr. 49, 15. §)).
- ³¹⁸ Informatīvais ziņojums "Par profesionālās izglītības programmu finansēšanu" (izsludināts 13.12.2018. VSS (protokols Nr. 49, 15. §)).
- ³¹⁹ IZM noslēgtie līgumi. Pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lv/publiskie-iepirkumi/ministrijas-noslegtie-ligumi/2479-par-petijuma-veikšanu-2> (skatīts 13.05.2020.).
- ³²⁰ Pētījumu un publikāciju datu bāze. Pieejams: <http://petijumi.mk.gov.lv/node/3104> (skatīts 13.05.2020.).

- ³²¹ Informatīvais ziņojums “Par profesionālās izglītības programmu finansēšanu” (izsludināts 13.12.2018. VSS (protokols Nr. 49, 15. §)).
- ³²² MK 12.12.2006. noteikumu Nr. 994 “Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem” 17.4. apakšpunkts un 17.¹ punkts.
- ³²³ Rīgas Tehniskās universitātes pētījums par profesionālās vidējās izglītības finansēšanu Latvijā, izglītības programmu izmaksu koeficientu aktualizēšanu, starptautiskā praksē un akadēmiskajā vidē teorētiski pamatotu profesionālās izglītības programmu īstenošanas finansēšanas modeli un priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos, 2017. gads. Pieejams: https://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/RTU_Nodevums-21062018.pdf (skatīts 26.05.2020.).
- ³²⁴ MK 03.05.2016. rīkojums Nr. 275 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadīta Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” (spēkā līdz 06.05.2019.).
- ³²⁵ Informatīvais ziņojums “Par profesionālās izglītības programmu finansēšanu” (izsludināts 13.12.2018. VSS (protokols Nr. 49, 15. §)).
- ³²⁶ Latvijas Pašvaldību savienības 04.01.2019. vēstule Nr. 201901/SAN9/NOS4 “Par informatīvo ziņojumu “Par profesionālās izglītības programmu finansēšanu”. Pieejams: https://www.lps.lv/uploads/docs_module/LPS_ID1464_NES.pdf (skatīts 10.09.2019.).
- ³²⁷ Valsts kontroles 01.07.2019. intervijas protokols ar Aizkraukles Profesionālās vidusskolas vadību, Valsts kontroles 01.07.2019. intervijas protokols ar Jēkabpils Agrobiznesa koledžas vadību, Valsts kontroles 02.07.2019. intervijas protokols ar Rēzeknes tehnikuma vadību.
- ³²⁸ IZM 15.05.2016. iekšējie noteikumi Nr. 24 “Kārtība, kādā Izglītības un zinātnes ministrija plāno un aprēķina plānojamam budžeta gadam valsts finansēto vietu skaitu profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās”, MK 05.07.2016. noteikumu Nr. 445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 4. un 6. punkts.
- ³²⁹ IZM 14.05.2020. e-pasta sarakste.
- ³³⁰ IZM 25.07.2016. informatīvais ziņojums “Par Profesionālās izglītības tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu no 01.01.2010. līdz 31.12.2015.”.
- ³³¹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³³² MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³³³ IZM 14.05.2020. e-pasta sarakste.
- ³³⁴ IZM 01.06.2020. e-pasta sarakste.
- ³³⁵ Smiltenes tehnikuma 29.06.2020. e-pasta sarakste, PIKC “Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums” 29.06.2020. e-pasta sarakste, VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” 30.06.2020. e-pasta sarakste, Rīgas Tirdzniecības profesionālās vidusskolas 30.06.2020. e-pasta sarakste, Rēzeknes tehnikuma 30.06.2020. e-pasta sarakste, Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 30.06.2020. e-pasta sarakste, Daugavpils Būvniecības tehnikuma 30.06.2020. e-pasta sarakste, PIKC “Rīgas Valsts tehnikuma” 30.06.2020. e-pasta sarakste.
- ³³⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³³⁷ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³³⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³³⁹ MK 16.09.2003. noteikumu Nr. 528 “Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 6.5. apakšpunkts.
- ³⁴⁰ MK 02.10.2007. noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³⁴¹ PIKC “Ventpils Tehnikums” attīstības un investīciju stratēģija 2015.–2020. gadam.
- ³⁴² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta septītā daļa, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmā daļa un 25. panta trešā daļa.
- ³⁴³ Profesionālās izglītības likuma 7. panta 13. punkts.
- ³⁴⁴ Profesionālās izglītības likuma 15. panta trešā daļa.
- ³⁴⁵ 28.03.2019. likums “Grozījumi Konkurences likumā”. Likumprojekta „Grozījumi Konkurences likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ³⁴⁶ 28.03.2019. likums “Grozījumi Konkurences likumā”. Likumprojekta „Grozījumi Konkurences likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ³⁴⁷ 28.03.2019. likums “Grozījumi Konkurences likumā”. Likumprojekta „Grozījumi Konkurences likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

- ³⁴⁸ Konkurences padomes 09.07.2009. lēmuma Nr. 22 lietā Nr.2804/08/06/23 “Par lietas izpēti izbeigšanu” 6.4. punkts.
- ³⁴⁹ Konkurences likuma 14.¹ panta pirmā un otrā daļa.
- ³⁵⁰ Profesionālās izglītības likuma 15. panta trešā daļa.
- ³⁵¹ MK 16.08.2017. noteikumi Nr. 484 “Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu maksas pakalpojumu cenrādis”.
- ³⁵² VK un IZM 05.05.2020. e-pasta sarakste.
- ³⁵³ MK 16.08.2017. noteikumi Nr. 484 “Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu maksas pakalpojumu cenrādis”.
- ³⁵⁴ Smiltenes tehnikuma veterinārās klīnikas dežuranta vērtēšanas kārtība, iesniegta Smiltenes tehnikuma 27.01.2020. e-pasta sarakstē.
- ³⁵⁵ Smiltenes tehnikuma sniegto maksas pakalpojumu izcenojuma aprēķins, iesniegts 17.03.2020. e-pasta sarakstē.
- ³⁵⁶ Smiltenes tehnikuma grāmatvedības hronoloģiskais darījumu reģistrs par 2018. un 2019. gadu.
- ³⁵⁷ Smiltenes tehnikuma 17.03.2020. e-pasta sarakste.
- ³⁵⁸ Smiltenes tehnikuma 2016., 2017., 2018., 2019. gada grāmatvedības hronoloģiskie reģistri.
- ³⁵⁹ ES fondi. Pieejams: <https://www.esfondi.lv/aktivitates> (skatīts 07.05.2020.).
- ³⁶⁰ MK 16.08.2017. noteikumi Nr. 484 “Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu maksas pakalpojumu cenrādis”.
- ³⁶¹ ES fondi. Pieejams: <https://www.esfondi.lv/aktivitates> (skatīts 07.05.2020.).
- ³⁶² Ventspils Tehnikuma interneta mājaslapa. Pieejams: <http://www.pikc.lv/lv/par-mums/edinasanas-pakalpojumi/> (skatīts 01.05.2020.).
- ³⁶³ PIKC “Ventspils Tehnikums” attīstības un investīciju stratēģija 2015.-2020. gadam.
- ³⁶⁴ IZM 12.02.2019. līgums Nr. 2-2e/19/189 Par Izglītības un zinātnes ministrijas valsts budžeta dotācijas piešķiršanu 2019. gadā.
- ³⁶⁵ VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”. Pieejams: <https://www.rtrit.lv/par-mums/> (skatīts 03.03.2020.).
- ³⁶⁶ MK 16.09.2003. noteikumu Nr. 528 “Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 25.6. apakšpunkts.
- ³⁶⁷ IZM 02.06.2015. informatīvais ziņojums par valsts kapitālsabiedrībām, kurām iepriekšējā saimnieciskajā gadā valsts pamatfunkciju īstenošanai tika piešķirtas valsts budžeta subsīdijas vai dotācijas. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/5241> (skatīts 24.02.2020.).
- ³⁶⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmā daļa.
- ³⁶⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta pirmā daļa.
- ³⁷⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmā daļa.
- ³⁷¹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmā daļa.
- ³⁷² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pants.
- ³⁷³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta otrā daļa.
- ³⁷⁴ PKC Publiskais pārskats par valsts kapitālsabiedrībām un valstij piederošajām kapitāla daļām 2018. gadā. Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Parskats_par_valsts_kapitalsabiedribam_un_dalam_2018_gada_1_atverums.pdf (skatīts 24.02.2020.).
- ³⁷⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 29. panta otrā daļa.
- ³⁷⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmā daļa.
- ³⁷⁷ VISA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” 23.03.2020. e-pasta sarakste.
- ³⁷⁸ Gustavbekereja. Pieejams: <https://gustavbekereja.lv/lv> (skatīts 28.05.2020.), Mārtiņa Bekereja. Pieejams: <https://www.bekereja.lv/> (skatīts 28.05.2020.), VSIA “Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums”. Pieejams: <https://www.rtrit.lv/pakalpojumi/konditoreja/> (skatīts 28.05.2020.).
- ³⁷⁹ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).
- ³⁸⁰ MK 09.05.2006. rīkojuma Nr. 319 “Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepciju” 8.3.3. apakšpunkts.
- ³⁸¹ Publiskas personas mantas atsavināšanas likums; likums “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”; Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likums.
- ³⁸² Informatīvais ziņojums par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepcijas īstenošanas gaitu (pieņemts zināšanai MK 15.06.2010. sēdē (protokols Nr. 31, 26. §)).
- ³⁸³ MK 09.05.2006. rīkojuma Nr. 319 “Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepciju” 8.3.3. apakšpunkts.
- ³⁸⁴ MK 09.05.2006. rīkojuma Nr. 319 “Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepciju” 8.3.3. apakšpunkts.

³⁸⁵ Likuma "Par valsts budžetu 2020. gadam" 44. pants; Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 4. panta pirmā daļa.

³⁸⁶ IZM 28.01.2020. intervijas protokols.

³⁸⁷ Izglītības un zinātnes ministrijas 18.02.2020. atbildes vēstule Finanšu ministrijai Nr. 4-4.1e/20/634 "Par MK 09.05.2006. rīkojumā Nr. 319 un MK 20.05.2014. sēdes protokola Nr. 29, 35. § doto uzdevumu izpildi", IZM 28.01.2020. intervijas protokols.

³⁸⁸ Izglītības un zinātnes ministrijas 18.02.2020. atbildes vēstule Finanšu ministrijai Nr. 4-4.1e/20/634 "Par MK 09.05.2006. rīkojumā Nr. 319 un MK 20.05.2014. sēdes protokola Nr. 29, 35. § doto uzdevumu izpildi".

³⁸⁹ MK 09.05.2006. rīkojuma Nr. 319 "Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepciju" 8.3.3. apakšpunkts.

³⁹⁰ Finanšu ministrijas, VAS "Valsts nekustamie īpašumi" 17.02.2020. intervijas protokols.

³⁹¹ Izglītības un zinātnes ministrijas 18.02.2020. atbildes vēstule Finanšu ministrijai Nr. 4-4.1e/20/634 "Par MK 09.05.2006. rīkojumā Nr. 319 un MK 20.05.2014. sēdes protokola Nr. 29, 35. § doto uzdevumu izpildi".

³⁹² MK 14.07.2015. sēde (protokola Nr. 34, 43. §).

³⁹³ Likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 8. pants; likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 36. panta otrā daļa.

³⁹⁴ 20.12.2011 informatīvais ziņojums "Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepcijas īstenošanas gaitu".

³⁹⁵ Izglītības likuma 1. panta 7. punkts.

³⁹⁶ IZM 28.01.2020. intervijas protokols.

³⁹⁷ IZM 20.03.2020. atbildes uz Valsts kontroles jautājumiem.

³⁹⁸ 19.05.2017. informatīvais ziņojums "Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepcijas īstenošanas gaitu".

³⁹⁹ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).

⁴⁰⁰ MK 10.03.2020. noteikumi Nr. 129 "Smiltenes tehnikuma nolikums", Rēzeknes tehnikuma nolikums (apstiprināts ar 07.10.2014. rīkojumu Nr. 429), Daugavpils Būvniecības tehnikuma nolikums (saskaņots ar IZM 29.10.2015. rīkojumu Nr. 485).

⁴⁰¹ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 04.11.2019. intervijas protokols un elektroniski iesniegtais nekustamo īpašumu saraksts; Daugavpils Būvniecības tehnikuma 09.12.2019. intervijas protokols un elektroniski iesniegtais nekustamo īpašumu saraksts; Rēzeknes tehnikuma 12.12.2019. intervijas protokols un elektroniski iesniegtais nekustamo īpašumu saraksts; Smiltenes tehnikuma 21.01.2020. intervijas protokols un elektroniski iesniegtais nekustamo īpašumu saraksts.

⁴⁰² IZM nekustamo īpašumu saraksts, sūtīts 01.06.2020.

⁴⁰³ IZM nekustamo īpašumu saraksts, sūtīts 01.06.2020.

⁴⁰⁴ Daugavpils Būvniecības tehnikuma 25.05.2020. sniegtā informācija; Rēzeknes tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; Smiltenes tehnikuma 25.05.2020. sniegtā informācija; Ventspils Tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums" 26.05.2020. sniegtā informācija; Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; PIKC "Rīgas Valsts tehnikums" 27.05.2020. sniegtā informācija.

⁴⁰⁵ Daugavpils Būvniecības tehnikuma 25.05.2020. sniegtā informācija; Rēzeknes tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; Smiltenes tehnikuma 25.05.2020. sniegtā informācija; Ventspils Tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums" 26.05.2020. sniegtā informācija; Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; PIKC "Rīgas Valsts tehnikums" 27.05.2020. sniegtā informācija.

⁴⁰⁶ Daugavpils Celtnieku profesionālās vidusskolas 08.10.2013. Valsts nekustamo īpašumu lietojuma un pārvaldīšanas līgums; Kandavas Valsts lauksaimniecības tehnikuma 10.10.2013. Valsts nekustamā īpašuma lietojuma un pārvaldīšanas līgums; PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums" 24.03.2014. Valsts nekustamo īpašumu lietojuma un pārvaldīšanas līgums; Austrumlatgales Profesionālās vidusskolas 12.02.2014. Valsts nekustamo īpašumu lietojuma un pārvaldīšanas līgums; Smiltenes Valsts Tehnikuma 10.07.2013. Valsts nekustamo īpašumu lietojuma un pārvaldīšanas līgums; Ventspils Tehnikuma 15.10.2013. Valsts nekustamo īpašumu lietojuma un pārvaldīšanas līgums.

⁴⁰⁷ MK 10.03.2020. noteikumi Nr. 129 "Smiltenes tehnikuma nolikums", Rēzeknes tehnikuma nolikums (apstiprināts ar IZM 07.10.2014. rīkojumu Nr. 429), MK 30.06.2020. noteikumi Nr. 415 "Rēzeknes tehnikuma nolikums", Daugavpils Būvniecības tehnikuma nolikums (saskaņots ar IZM 29.10.2015. rīkojumu Nr. 485).

⁴⁰⁸ Daugavpils Būvniecības tehnikuma 25.05.2020. sniegtā informācija; Rēzeknes tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; Smiltenes tehnikuma 25.05.2020. sniegtā informācija; Ventspils Tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums" 26.05.2020. sniegtā informācija; Kandavas

Lauksaimniecības tehnikuma 26.05.2020. sniegtā informācija; PIKC "Rīgas Valsts tehnikums" 27.05.2020. sniegtā informācija.

⁴⁰⁹ IZM nekustamo īpašumu saraksts, sūtīts 01.06.2020.

⁴¹⁰ MK 02.10.2007. noteikumu Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" 2. pielikuma 2.2–2.4., 3.1–3.2. apakšpunkts.

⁴¹¹ IZM 15.08.2019. vēstule Nr. 4-10e/19/2531 "Atbilde uz informācijas pieprasījumu".

⁴¹² MK 10.03.2020. noteikumi Nr. 129 "Smiltenes tehnikuma nolikums", Rēzeknes tehnikuma nolikums (apstiprināts ar IZM 07.10.2014. rīkojumu Nr. 429), MK 30.06.2020. noteikumi Nr. 415 "Rēzeknes tehnikuma nolikums", Daugavpils Būvniecības tehnikuma nolikums (saskaņots ar IZM 29.10.2015. rīkojumu Nr. 485).

⁴¹³ VIIS dati 01.06.2020.

⁴¹⁴ IZM nekustamo īpašumu saraksts, sūtīts 01.06.2020.

⁴¹⁵ Rēzeknes tehnikuma nekustamo īpašumu saraksts 10.12.2019., Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma nekustamo īpašumu saraksts 01.11.2019.

⁴¹⁶ MK 01.03.2011. rīkojums Nr. 83 "Par Rēzeknes 14. arodvidusskolas, Rēzeknes Profesionālās vidusskolas, Lūznavas Profesionālās vidusskolas, Zilupes arodvidusskolas, Viļānu 41. arodvidusskolas un Latgales Amatniecības meistarų skolas reorganizāciju un Austrumlatgales Profesionālās vidusskolas izveidi".

⁴¹⁷ Austrumlatgales Profesionālās vidusskolas Attīstības un investīciju stratēģija 2010.–2015. gadam.

⁴¹⁸ Rēzeknes tehnikuma attīstības un investīciju stratēģija 2015.–2020. gadam.

⁴¹⁹ Rēzeknes tehnikuma attīstības un investīciju stratēģija 2015.–2020. gadam.

⁴²⁰ Smiltenes tehnikuma 21.01.2020. intervijas protokols.

⁴²¹ MK 02.06.2015. rīkojums Nr. 282 "Par Jaungulbenes Profesionālās vidusskolas likvidāciju.

⁴²² Par KM kritērija izpildi sniegta informācija KM revīzijas ziņojumā.

⁴²³ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas Saeimas 22.05.2014. sēdē), Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam "Radošā Latvija" (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr. 401 "Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam "Radošā Latvija""), Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020. gadam (apstiprināta Saeimas 22.05.2014. sēdē), Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (atbalstīta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr. 110 "Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju"), Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plāns 2015.–2017. gadam (apstiprināts ar MK 29.06.2015. rīkojumu Nr. 331 "Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plānu 2015.–2017. gadam").

⁴²⁴ Informatīvais ziņojums "Par paveikto Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijā un resursu efektīvā izmantošanā, turpinot strukturālās reformas laika posmā no 01.01.2013. līdz 30.06.2014." (pieņemts zināšanai MK 19.08.2014. sēdē (protokols Nr. 44, 46. §)), informatīvais ziņojums "Par IZM padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu pārņemšanu pašvaldību padotībā" (pieņemts zināšanai MK 02.07.2013. sēdē (protokols Nr. 37, 43. §)), IZM 25.07.2016. informatīvais ziņojums "Par profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu no 01.01.2010. līdz 31.12.2015.", informatīvais ziņojums "Par paveikto un turpmāko rīcību darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" specifiskā atbalsta mērķa 8.1.3. "Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu" īstenošanas nodrošināšanai" (pieņemts zināšanai MK 24.02.2015. sēdē (protokols Nr. 10, 42. §)), informatīvais ziņojums "Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas 2014.–2017. gadā starpposma novērtējumu" (pieņemts zināšanai MK 08.10.2019. sēdē (protokols Nr. 46, 15. §)), KM 21.08.2017. informatīvais ziņojums "Par valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu "Radošā Latvija" (2014–2020) starpposma ietekmes izvērtējumu par periodu no 2014. līdz 2016. gadam".

⁴²⁵ Informatīvais ziņojums "Par paveikto Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijā un resursu efektīvā izmantošanā, turpinot strukturālās reformas laika posmā no 01.01.2013. līdz 30.06.2014." (pieņemts zināšanai MK 19.08.2014. sēdē (protokols Nr. 44, 46. §)), informatīvais ziņojums "Par IZM padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu pārņemšanu pašvaldību padotībā", IZM 25.07.2016. informatīvais ziņojums "Par profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņu 2010.–2015. gadam īstenošanu no 2010. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. decembrim", informatīvais ziņojums "Par paveikto un turpmāko rīcību darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" specifiskā atbalsta mērķa 8.1.3. "Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu" īstenošanas nodrošināšanai" (pieņemts zināšanai MK 24.02.2015. sēdē (protokols Nr. 10, 42. §)), informatīvais ziņojums "Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas 2014.–2017. gadā starpposma novērtējumu" (pieņemts zināšanai MK 08.10.2019. sēdē (protokols Nr. 46, 15. §)), KM 21.08.2017. informatīvais ziņojums "Par valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu "Radošā Latvija" (2014 – 2020) starpposma ietekmes izvērtējumu par periodu no 2014. līdz 2016. gadam".

⁴²⁶ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (apstiprināta Saeimas 10.06.2010. sēdē), Latvijas nacionālā reformu programma "ES 2020" stratēģijas īstenošanai (apstiprināta MK 26.04.2011. sēdē (protokols Nr. 27, 34. §)), MK 04.07.2006. noteikumi Nr. 564 "Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.–2013. gadam", Latvijas Nacionālais

attīstības plāns 2014.–2020. gadam (apstiprināts Saeimas 20.12.2012. sēdē), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr. 742 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.–2013. gadam”), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas Saeimas 22.05.2014. sēdē), Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5), Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr. 401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija””), Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020. gadam (apstiprināta Saeimas 22.05.2014. sēdē), Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (atbalstīta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr. 110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”), Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plāns 2015.–2017. gadam (apstiprināts ar MK 29.06.2015. rīkojumu Nr. 331 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plānu 2015.–2017. gadam”).

⁴²⁷ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr. 742 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.–2013. gadam”).

⁴²⁸ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).

⁴²⁹ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr. 742 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.–2013. gadam”), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas Saeimas 22.05.2014. sēdē), Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5), Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr. 401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija””), Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020. gadam (apstiprināta Saeimas 22.05.2014. sēdē), Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (atbalstīta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr. 110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”), Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plāns 2015.–2017. gadam (apstiprināts ar MK 29.06.2015. rīkojumu Nr. 331 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plānu 2015.–2017. gadam”).

⁴³⁰ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (apstiprināta Saeimas 10.06.2010. sēdē), Latvijas nacionālās reformu programmas projekts “ES 2020” stratēģijas īstenošanai (apstiprināts MK 26.04.2011. sēdē (protokols Nr. 27, 34. §)), Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.–2013. gadam (apstiprināts ar MK 04.07.2006. noteikumiem Nr. 564 “Noteikumi par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2007.–2013. gadam”), Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam (apstiprināts Saeimas 20.12.2012. sēdē), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013. gadam (atbalstītas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr. 742 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.–2013. gadam”), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas Saeimas 22.05.2014. sēdē), Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5), Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr. 401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija””), Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020. gadam (apstiprināta Saeimas 22.05.2014. sēdē), Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (atbalstīta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr. 110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”), Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plāns 2015.–2017. gadam (apstiprināts ar MK 29.06.2015. rīkojumu Nr. 331 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plānu 2015.–2017. gadam”).

⁴³¹ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013. gadam (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr. 742 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.–2013. gadam”), Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).

⁴³² Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas Saeimas 22.05.2014. sēdē).

⁴³³ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.).

⁴³⁴ Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” (spēkā līdz 31.12.2017.), likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” (spēkā līdz 31.12.2018.), likums “Par valsts budžetu 2019. gadam” (spēkā līdz 31.12.2019.).

⁴³⁵ Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma 11.10.2018. rīkojums Nr. 273/1-8 “Par izmaiņām konventa sastāvā”, Rēzeknes tehnikuma 15.11.2017. rīkojums Nr. 1.12/257 “Par grozījumiem Rēzeknes tehnikuma konventa sastāvā”. Ventspils Tehnikuma 29.09.2016. rīkojums Nr. 107 “Par Ventspils Tehnikuma konventa izveidošanu”.

⁴³⁶ 23.03.2020. IZM Profesionālās un pieaugušo izglītības departamenta intervijas protokola jautājumu sniegtā atbilde.

⁴³⁷ PINTSA sēžu protokoli. Pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lv/profesionalas-izglitiba-un-nodarbinatibas-trispusejas-sadarbibas-apakspadome>.

⁴³⁸ Informatīvais ziņojums “Par darba vidē balstītu mācību sistēmas ieviešanu un attīstību, lai palielinātu darba vidē balstītu mācību apjomu profesionālās izglītības sistēmā” (pieņemts zināšanai MK 02.04.2019. sēdē (protokols Nr. 17, 28. §)).

⁴³⁹ Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5), Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (atbalstīta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr. 110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

⁴⁴⁰ ISSAI 300 Lietderības revīziju veikšanas pamatprincipi, 11. punkts, INTOSAI Profesionālo standartu komiteja.

⁴⁴¹ IZM 15.08.2019. vēstule Nr. 4-10e/19/2531 “Atbilde uz informācijas pieprasījumu”.

⁴⁴² Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam (atbalstītas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr. 5).

⁴⁴³ EM 06.02.2020. vēstule Nr. 3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr. 2.4.1-6/2019”.

⁴⁴⁴ IZM 08.10.2018. rīkojums Nr. 1-2e/2018/295 “Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2018. gada septembrī”, IZM 07.10.2019. rīkojums Nr. 1-2e/19/263 “Par valsts finansēto vietu skaitu uzņemšanai akreditētās profesionālās izglītības programmās profesionālās izglītības iestādēs 2019. gada septembrī”.

⁴⁴⁵ IZM 10.09.2019. vēstule Nr. 4-29e/19/2780 “Par izglītojamo uzņemšanu 2020. gadā”.

⁴⁴⁶ VISC statistika.

⁴⁴⁷ VISC statistika.